

UDSATHED FOR VOLD OG ANDRE FORMER FOR KRIMINALITET

**Offerundersøgelserne 2005-2011
samt registrerede ofre 2001-2009**

Af

**Flemming Balvig, Britta Kyvsgaard
& Anne-Julie Boesen Pedersen**

November 2012

**Københavns Universitet * Justitsministeriet
Det Kriminalpræventive Råd * Rigspolitiet**

ISBN 978-87-92730-31-9

Indhold

1. OVERSIGT OG SAMMENFATNING	4
2. INDLEDNING.....	12
2.1 UNDERSØGELSENS DATA OG METODE	13
2.2 OM STATISTISK SIGNIFIKANS.....	18
2.3 OM REGRESSIONSANALYSER.....	19
3. TYVERI.....	21
3.1 TYVERI 2005-11	24
3.2 TYVERIETS GENSTAND OG SKADEVIRKNING	25
3.3 ØKONOMISK MØRKETAL FOR TYVERI.....	28
3.4 FORHOLD DER PÅVIRKER RISIKOEN FOR AT BLIVE UDSAT FOR TYVERI.....	30
4. HÆRVÆRK.....	32
4.1 HÆRVÆRK 2005-11	34
4.2 HÆRVÆRKETS GENSTAND OG SKADEVIRKNING	35
4.3 ØKONOMISK MØRKETAL FOR HÆRVÆRK.....	37
4.4 FORHOLD DER PÅVIRKER RISIKOEN FOR AT BLIVE UDSAT FOR HÆRVÆRK.....	39
5. VOLD.....	42
5.1 VOLD 1995-96 OG 2005-11.....	47
5.1.1 Voldens omfang og udvikling	47
5.1.2 Voldens grovhed og alvorlighed.....	49
5.1.3 Voldens demografi: Køn og alder.....	51
5.1.4 Voldens art	52
5.1.5 Hvornår skete volden?.....	54
5.1.6 Alkohol og stoffer	55
5.1.7 Nærmere om politianmeldelse af vold.....	57
5.2 VOLD 2005-11	60
5.3 ÅRSAGER TIL VOLD 2008-11.....	63
5.4 FORHOLD DER PÅVIRKER RISIKOEN FOR AT BLIVE UDSAT FOR VOLD.....	65
5.4.1 Udsathed for vold på offentlige steder.....	66
5.4.2 Udsathed for vold på offentlige steder af ukendt gerningsperson	67
5.4.3 Udsathed for vold i det hele taget.....	69
6. RØVERI.....	72
6.1 RØVERIERNES DEMOGRAFI.....	74
6.2 KARAKTERISTIKA VED RØVERIERNE	76
6.3 RØVERI SOM HADFORBRYDELSE	78
6.4 HVORNÅR SKER RØVERIERNE	79
6.5 RØVERIERNES GROVHED OG ALVORLIGHED.....	80
6.6 ALKOHOL OG STOFFER.....	83
6.7 UDBYTTE	83
6.8 OFRENES REAKTION PÅ RØVERIERNE	84
6.9 FORHOLD DER PÅVIRKER RISIKOEN FOR AT BLIVE UDSAT FOR RØVERI.....	86

7.	TVANGSSAMLEJE	89
7.1	OFRE OG GERNINGSMÆND	90
7.2	GERNINGSSITUATIONEN	92
7.3	TVANGSSAMLEJETS GROVHED OG ALVORLIGHED	93
7.4	ANMELDELSE TIL POLITIET	95
7.5	FORHOLD DER PÅVIRKER RISIKOEN FOR AT BLIVE UDSAT FOR TVANGSSAMLEJE.....	96
8.	DEN SAMLEDE KRIMINALITETSUDVIKLING	98
8.1	KRIMINALITETSUDVIKLINGEN FREM TIL 1986.....	98
8.2	KRIMINALITETSUDVIKLINGEN FREM TIL 2011.....	99
8.3	KRIMINALITETEN 2011	101
9.	BEFOLKNINGENS ANGST OG BEKYMRING FOR KRIMINALITET.....	106
9.1	DEMOGRAFI OG ANGST FOR KRIMINALITET 2011	106
9.2	UDSATHED FOR KRIMINALITET OG ANGST FOR KRIMINALITET	107
9.3	FORHOLD DER PÅVIRKER RISIKOEN FOR AT VÆRE ANGST FOR KRIMINALITET	107
9.4	UDVIKLINGEN I ANGST FOR KRIMINALITET	109
9.5	DEN SAMFUNDSMÆSSIGE BEKYMRING FOR KRIMINALITET	110
10.	REGISTREREDE OFRE FOR KRIMINALITET	113
10.1	DATA OG METODE.....	114
10.2	ANTAL OFRE OG KRIMINALITETENS ART	114
10.3	DE REGISTREREDE OFRES KØN OG ALDER	118
10.4	DE REGISTREREDE OFRES ETNISKE BAGGRUND	121
10.5	DE REGISTREREDE OFRES FAMILIEFORHOLD	127
10.6	DE REGISTREREDE OFRES UDDANNELSE, BESKÆFTIGELSE OG INDKOMST	129
10.7	OPSAMLING	133
11.	LITTERATUR	136
12.	SPØRGESKEMA.....	141

1. OVERSIGT OG SAMMENFATNING

Siden 2005 er der løbende gennemført landsdækkende, repræsentative interviewundersøgelser af 16-74-åriges udsathed for tyveri, hærværk, vold eller trusler om vold. Fra 2008 blev disse offerundersøgelser suppleret med spørgsmål om udsathed for røveri og tvangssamleje.

Tidligere er der også gennemført sådanne offerundersøgelser, hvoraf nogle svarer til dem fra 2005-11. Hovedvægten i rapporten er lagt på en sammenligning dels med disse tidligere undersøgelser og dels mellem dem i perioden 2005 til 2011 med henblik på at belyse udviklingen i risikoen for at blive udsat for kriminalitet. De overordnede resultater kan sammenfattes på følgende måde:

Tyveri

12 pct. af de 16-74-årige angav at have været udsat for tyveri i 2011. Denne andel er uændret i forhold til året før, men lavere end i begyndelsen af det nye årtusinde.

Anmeldelsestilbøjeligheden for tyveri, der har været ret konstant i mange år, hænger nøje sammen med værdien af det stjålne.

Undersøgelsen viser videre, at risikoen for at blive udsat for tyveri øger, hvis man er en mand, hvis man er ung eller yngre, hvis man er bosat i Hovedstadsregionen, hvis man hyppigt går ud for at more sig, hvis man ejer flere forbrugsgoder, og hvis er indehaver af en butik eller virksomhed. Pensionister og gifte har derimod en mindre risiko for at blive udsat for tyveri.

Hærværk

6 pct. angiver i 2011 at have været udsat for hærværk, hvilket svarer til andelen i 2009 og 2010. Risikoen for at blive udsat for hærværk var i de tre år signifikant lavere end i de tidligere år. Andelen, der angiver at have været udsat for hærværk én gang, er den samme i 2011 som i de forudgående år, men det gennemsnitlige antal hærværkstilfælde per person er dog større i 2010 og 2011 end tidligere.

Anmeldelsestilbøjeligheden, der er vokset siden de første offerundersøgelser vedrørende hærværk, er blandt andet afhængig af, hvor stort et beløb der er ødelagt for, samt af ofrets alder.

Undersøgelsen viser videre, at risikoen for at blive udsat for hærværk øger, hvis man er ung eller yngre, hvis man har en høj indkomst, hvis man er bosat i region Hovedstaden, Sjælland eller Syddanmark, hvis man hyppigt går ud for at more sig, hvis man ejer flere forbrugsgoder, og hvis man er indehaver af en butik eller virksomhed. Pensionister, studerende og gifte har derimod en mindre risiko for at blive udsat for hærværk.

Vold

I årene 2009-2011 har risikoen for at blive udsat for vold ligget på cirka halvanden pct., hvilket er signifikant lavere end i 2008, hvor samme andel var to pct. Ses på risikoen for reviktimisering, er andelen af ofrene, der udsættes for vold mere end én gang, øget i 2010 og 2011 i sammenligning med tidligere.

Forskellen mellem mænds og kvinders udsathed for vold er størst i de unge år, hvorefter den aftager.

Fra 1995-96 til 2005-11 er der sket en stigning i andelen, der udsættes for vold på arbejds- eller uddannelsessted. Til gengæld er andelen, der udsættes for værtshusvold, blevet mindre. I øvrigt er der ikke sket store forandringer fra midten af 1990'erne til i dag med hensyn til arten af gerningssted, kendskab til gerningspersonen eller omfanget af alkoholpåvirkede ofre og/eller gerningsmænd

Totalt set er der sket en stigning i anmeldelsestilbøjeligheden for vold fra 1995-96 til 2005-11.

Der er gennemført tre analyser med henblik på at anskueliggøre, hvilke forhold der hænger sammen med risikoen for forskellige former for vold. Den første analyse, der angår risikoen for at blive udsat for *vold på offentlige steder*, viser, at denne risiko øger, hvis man er mand, hvis man er ung eller yngre, hvis man er studerende, arbejdsløs eller selvstændig erhvervsdrivende, hvis man hyppigt går ud om aftenen og hyppigt går ud for at for at more. Bosiddende i region Midtjylland og gifte har derimod en mindre risiko for at blive udsat for vold på offentlige steder.

En analyse af risikoen for at blive udsathed for vold på offentligt sted af *en ukendt gerningsperson* giver samme resultat med hensyn til køn, alder, civilstand, livsstil samt beskæftigelse som selvstændig erhvervsdrivende eller studerende. Denne analyse viser endvidere en øget risiko for denne type vold for personer i Hovedstadsregionen og en øget risiko for faglærte arbejdere. Endelig peger den på en lidt mindre risiko for personer med middelindkomst.

Endelig viser en analyse vedrørende *den generelle risiko for at blive udsat for vold* på tilsvarende vis, at køn, alder, civilstand og livsstil i særlig grad er relateret hertil, mens ejerskab af forbrugsgoder ikke er det.

Røveri

Knap én pct. angiver at have været udsat for røveri i 2011, hvilket er en mindskning i forhold til 2010. Meget tyder på, at en del af de adspurgte opfatter trick- og tasketyverier som røverier. Det afspejler sig også i, at flere kvinder end mænd angiver, at de har været udsat for røveri.

I langt de fleste røverisager er ofret alene blevet truet, idet 87 pct. af røveriofrene i årene 2008 til 2011 angiver, at de hverken er blevet slået eller sparket i forbindelse med røveriet. Mere end fire ud af fem betragter det, de har været udsat for, som en kriminell hændelse, men det er kun ganske få af ofrene, der synes, at røveriepisoden har påvirket dem og deres liv på markant vis.

Mere end tre fjerdedele af de offerrapporterede røverier anmeldes til politiet af enten ofret selv eller af en anden. Anmeldelsestilbøjeligheden har en klar og stærk sammenhæng med det økonomiske tab ved røveriet.

Undersøgelsen viser videre, at risikoen for at blive udsat for røveri, eller det den adspurgte opfatter som røveri, øger, hvis man er kvinde, hvis man er mand bosat i region Hovedstaden eller region Sjælland, hvis man hyppigt går ud for at more, og hvis man er indehaver af en butik eller virksomhed. Mænd og gifte personer har derimod en mindre risiko for at blive udsat for røveri.

Tvangssamleje

Andelen, der rapporterer om tvangssamleje eller forsøg herpå inden for de sidste 12 måneder, svarer til omtrent 3.200 kvinder. Med et sikkerhedsinterval på 95 pct. er der tale om mindst 2.300 og højst 4.200. I cirka halvdelen af tilfældene drejer det sig om forsøg på tvangssamleje.

Ofrene for tvangssamleje er relativt unge, idet over halvdelen var under 25 år.

Næsten to tredjedele af tvangssamlejerne er foregået i en privat bolig, mens en femtedel er foregået udendørs på et offentligt tilgængeligt sted.

Fire ud af 10 gerningsmænd er en nuværende eller tidligere partner, hvilket kan være med til at forklare den lave anmeldelsesprocent, idet kun omkring hvert fjerde tvangssamleje er anmeldt til politiet. Halvdelen af dem, der ikke anmelder, begrundes det med, at de ikke syntes, det var grund til det, at de ikke mente, det var noget kriminelt eller ville hjælpe noget, eller at de ikke havde lyst til at anmelde det.

Undersøgelsen viser videre, at risikoen for at blive udsat for tvangssamleje øger, hvis man er ung eller yngre, og hvis man er arbejdsløs. Kvinder, der er ansat som funktionærer, samt gifte kvinder har derimod en mindre risiko.

Samlet kriminalitet (tyveri, hærværk og/eller vold)

I 2011 var i alt 18 pct. udsat for enten vold, tyveri og/eller hærværk, hvilket svarer til niveauet fra året tidligere.

Undersøgelsen viser videre, at risikoen for at blive udsat for kriminalitet øger, hvis man er mand, hvis man er ung eller yngre, hvis man er bosat i region Hovedstaden, hvis man hyppigt går ud om aftenen og ud for at more sig, hvis man ejer flere forbrugsgoder, og hvis man er indehaver af en butik eller virksomhed. Pensionister, gifte og personer med en lav indkomst har derimod en mindre risiko for at blive udsat for kriminalitet.

Angst og bekymring for kriminalitet

I 2011 var det 10 pct., der angav, at de næsten hele tiden eller ofte bekymrer sig om deres personlige risiko for at blive udsat for kriminalitet. I 2010-2011 er denne andel signifikant lavere end den var i de foregående år. Samtidig er andelen, der aldrig tænker på denne risiko, højere i årene 2009 til 2011 end i de tidligere år.

I øvrigt viser undersøgelsen, at kvinder er mere angste for at blive udsat for kriminalitet end mænd, at unge og yngre er mindre angste for at blive udsat for kriminalitet, end ældre er det, at personer med høje indkomster er mindre angste end dem med de laveste indkomster, at de, der er i arbejde, som hovedregel er mindre angste for at blive udsat for kriminalitet end dem, der er arbejdsløse eller pensionister, at de, der bor i region Sjælland, er mere angste for at blive udsat for kriminalitet end beboerne i de øvrige regioner, at de, der hyppigt går ud om aftenen, er mindre angste for at blive udsat for kriminalitet end dem, der sjældnere går ud, og at de, der har været udsat for kriminalitet inden for det seneste år, er mere angste for at blive udsat herfor end dem, der ikke har været udsat for kriminalitet.

Opsummerende tal

I tabelform (tabel 1.1, 1.2 og 1.3) kan de vigtigste tal for udsathed for kriminalitet, i den aktuelt gennemførte undersøgelse, og i en sammenligning med tidligere tilsvarende undersøgelse, sammenfattes på følgende måde:

Tabel 1.1. Oversigt over udviklingen i danskernes risiko for at blive udsat for kriminalitet, anmeldelsestilbøjelighed og angst for kriminalitet frem til 2011.

	Første sammenlignelige måling foretaget år	Udvikling fra første måling til 2011*	2011
Andel udsat for tyveri, hærværk og/eller vold	1987 (25 %)	–	18 %
Andel udsat for tyveri	1972 (13 %)	0	12 %
Anmeldelsestilbøjelighed for tyveri	1972 (62 %)	+	68 %
Andel udsat for hærværk	1972 (7 %)	0	6 %
Anmeldelsestilbøjelighed for hærværk	1972 (32 %)	+	46 %
Andel udsat for vold	(1971)/1987 (3 %)	–	2 %
Anmeldelsestilbøjelighed for vold	1971 (19 %)	+	47 %
Andel udsat for røveri			1 %^
Anmeldelsestilbøjelighed for røveri			77 %^
Andel kvinder udsat for tvangssamleje eller forsøg herpå inden for de sidste 5 år			1 %^
Anmeldelsestilbøjelighed for tvangssamleje			24 %^
Angst for kriminalitet	1976 (18 pct.)	–	10 %

* Tegnforklaring: + = signifikant stigning, 0 = uændret, – = signifikant fald.

^ Tallene er et gennemsnit for 2008-11, idet det årlige antal ofre for røveri og tvangssamlejer er meget lille og dermed relativt usikkert.

Tabel 1.2. Oversigt over hvor stor en procentdel af 16-74-årige i Danmark, der har været udsat for vold og trusler om vold i løbet af et år, 1995-96 og 2005-11.

		1995-96	2005-11
Vold	Alle	2 %	2 %
	Mænd	2 %	2 %
	Kvinder	1 %	1 %
	16-24 år	5 %	5 %
	25-39 år	2 %	2 %
	40-74 år	1 %	1 %
Trusler om vold	Alle	4 %	3 %
	Mænd	4 %	3 %
	Kvinder	4 %	3 %
	16-24 år	7 %	6 %
	25-39 år	5 %	4 %
	40-74 år	3 %	2 %
Vold og/eller trusler om vold	Alle	6 %	5 %
	Mænd	6 %	5 %
	Kvinder	5 %	4 %
	16-24 år	12 %	11 %
	25-39 år	6 %	6 %
	40-74 år	4 %	3 %

Tabel 1.3. Karakteristika ved den vold, ofrene har været udsat for, 1995-96 og 2005-11.

	1995-96	2005-11
Offer udsat flere gange	28 %	31 %
Synlige skader	56 %	51 %
Våben eller redskab anvendt*	12 %	19 %
Skydevåben anvendt	0 %	1 %
Kniv anvendt	3 %	4 %
Slagvåben anvendt	3 %	5 %
Andre redskaber anvendt	5 %	8 %
Gruppevold*	33 %	40 %
Gerningsperson ukendt for offer	62 %	65 %
Foregået på værtshus el.lign.*	24 %	14 %
Sket under udførelse af arbejde*	15 %	20 %
Fredag, lørdag, søndag	69 %	64 %
Mellem kl. 01.00 og 05.00	36 %	33 %
Gern.p. påvirket alkohol/stoffer	66 %	61 %
Offer påvirket alkohol/stoffer*	45 %	39 %
Gerningsperson mand	93 %	91 %
Gerningsperson < 25 år	50 %	50 %
Anmeldt til politiet*	36 %	44 %
Politiet fat i gerningsperson	55 %	56 %

* Forskellen er signifikant på 5 pct. niveau

Registrerede ofre for vold og tyveri

Rapporten omhandler et særligt afsnit om ofre, der har været udsat for en personfarlig eller personorienteret forbrydelse, der er anmeldt til politiet i 2001 til 2009. På denne baggrund indgår ofrene i Danmarks Statistik et offerregister, hvilket muliggør samkøring med andre registre, så der kan tegnes en profil af de typiske ofre.

En analyse vedrørende ofre for vold (§§ 244-246) viser, at de registrerede ofre er karakteriseret ved relativt hyppigt

- At være mænd
- At være unge
- At være af fremmed etnisk herkomst fra et ikke-vestligt land
- At være enlige
- At have grundskole som højeste uddannelse

- At være arbejdsløse eller uden for arbejdsmarkedet
- At have en lav indkomst

Dette er i høj grad de samme karakteristika som dem, der angår gerningspersonerne. Volden synes altså primært at være retten mod nogen, der ligner gerningspersonen, hvilket i hvert fald til dels skal forklares med, at gerningsperson og offer færdes i samme miljø. Vold er almindeligvis situationsbetinget og sjældent noget, der planlægges og kræver, at ofret opsøges.

En analyse vedrørende ofre for tyveri (primært tasketyveri) viser, at det typiske offer er karakteriseret ved relativt hyppigt

- At være en kvinde
- At være enten ganske ung eller ret gammel
- At være fra et andet vestligt land end Danmark
- At være enlig
- At have en gymnasial uddannelse som højeste uddannelse
- At være uden for arbejdsmarkedet
- At have en lavere indkomst end gennemsnittet

Tyveriofrenes profil er ikke så skarp og klar som voldsorefrenes, hvilket formentlig skal ses i sammenhæng med, at de former for tyveri, undersøgelsen omfatter, rammer både unge og ældre. Man kunne forestille sig, at især personer med højere indkomster ville være udsat for tyveri, men tasketyveri er nok langt hen ad vejen – som vold – situationsbetinget, og i hvert fald jo helt afhængig af det potentielle offers færden i det offentlige rum.

Analysen af udviklingen i udsathed for vold og tyveri fra 2001 til 2009 viser, at der stort set ikke sker ændringer i, hvilke forhold der fremtræder som mest risikobetonede i løbet af perioden; dog ses forholdsmæssige ændringer. For ofre for vold ses i løbet af perioden en stigende andel ofre blandt kvinder, blandt efterkommere, blandt personer med grundskole som højeste uddannelse og blandt den laveste indkomstgruppe. Det betyder en mindre skæv kønsfordeling blandt voldsorefne, men en mere skæv fordeling med hensyn til etnicitet og indkomst.

2. INDLEDNING

I oktober 1993 udsendte regeringen en handlingsplan vedrørende bekæmpelse af vold. Det indgik som en del af denne handlingsplan at tage initiativer til en bedre voldsstatistik og en bedre kortlægning af volden i det hele taget. Det hed således blandt andet i handlingsplanen (*Bekæmpelse af vold*, 1993):

“Udviklingen i voldskriminaliteten er beskrevet i bilag 2, der bl.a. redegør for stigningerne i anmeldte voldsforbrydelser. Der knytter sig imidlertid betydelige usikkerheder til at anvende den anmeldte voldskriminalitet som mål for den vold, der begås i samfundet. (...) Justitsministeriet vil derfor bede Rigspolitechefen om at overveje muligheden for at udvikle en statistik, der kan give et mere præcist billede af den voldskriminalitet, der begås i samfundet...”. (s. 40)

Og videre:

“Rigspolitechefens forskningsenhed vil sikre, at der gennemføres forskningsprojekter, der skaffer et bedre grundlag for vurderingen af voldens årsager og omfang samt voldsmændenes forhold...”. (s. 41)

I forlængelse heraf udarbejdede en intern arbejdsgruppe under Rigspolitechefen et forslag til en udvidet og mere detaljeret journalplan for voldsforbrydelser. Danmarks Statistik udarbejdede en recidivstatistik, der blandt andet omfattede vold (Larsen, 1995), og på Københavns Universitet blev der gennemført undersøgelser af karakteristika ved voldskriminelle og deres kriminelle karriere (Kjyvsgaard, 1995) samt af voldsudviklingen (Balvig, 1995).

Initiativerne omfattede også en gennemførelse af en såkaldt voldsofferundersøgelse i 1995 og 1996. I undersøgelsen blev et tilsigtet repræsentativt udsnit af befolkningen i 1995 og 1996 spurgt, om de havde været udsat for vold. I bekræftende fald blev de stillet en række uddybende spørgsmål vedrørende voldens karakter; skadens grad af alvor, hvor volden fandt sted m.v. Sådanne offerundersøgelser har først og fremmest den styrke, at de kan give os et nærmere indblik i den totale vold i samfundet, dvs. såvel den vold, som er blevet anmeldt og registreret, som den, der ikke er blevet det (den skjulte vold).

Voldsofferundersøgelsen i 1995/96 kom til på initiativ af og blev finansieret af Rigspolitechefens forskningsenhed ved Politiskolen i et samarbejde med henholdsvis Danmarks Statistik og Københavns Universitet. Danmarks Statistik forestod dataindsamlingen, mens analysen af data og udarbejdelse af undersøgelsesrapport blev foretaget af Flemming Balvig (Balvig, 1996; 1998).

Med henblik på at bidrage til belysning af voldsudviklingen siden 1995/96 er voldsofferundersøgelsen de seneste år blevet gentaget. Offerundersøgelsen er samtidig udvidet, idet de månedlige interviewrunder nu inkluderer spørgsmål om udsathed for tyveri, hærværk samt spørgsmål om angst for kriminalitet. Fra og med 2008 er der endvidere månedligt spurgt om udsathed for voldtægt (tvangssamleje) og røveri. Fra og med 2009 indeholder undersøgelsen spørgsmål vedrørende de interviewedes livsstil og økonomiske forhold.

Offerundersøgelsen er finansieret af Det Kriminalpræventive Råd, Rigspolitechefen og Justitsministeriet, og er gennemført i et samarbejde med Københavns Universitet.

2.1 Undersøgelsens data og metode

En ikke ubetydelig del af den kriminalitet, der forekommer i samfundet, anmeldes ikke til politiet og kommer heller ikke til politiets kundskab på anden vis. Man kalder denne ikke-politiregistrerede kriminalitet for den skjulte kriminalitet eller kriminalitetens mørkefelt. Gennemførelse af offerundersøgelser er en af de meget få muligheder, man har for at skønne dels over den faktisk forekommende kriminalitet i samfundet og dels mørketallets størrelse. I offerundersøgelser udspørges befolkningen, via papirspørgeskemaer eller webbaserede spørgeskemaer eller via personlige eller telefoniske interviews, om de har været udsat for forskellige former for kriminalitet. I bekræftende fald spørges, om det er blevet anmeldt, eller om politiet har fået nys om forholdet på anden vis; en oplysning som muliggør estimeringer af mørketallet.

Offerundersøgelser kan yde et bidrag til beskrivelse og forståelse af volden i samfundet og mørketallets størrelse, men også kun et bidrag. Der er en række problemer forbundet med gennemførelse af denne form for undersøgelser. Disse problemer betyder, at oplysningerne bliver forbundet med en vis usikkerhed og en række begrænsninger, som bør tages i betragtning, når tallene fortolkes og forklares. Blandt de vigtigste er:

* Det er befolkningens *oplevelse*, der aflæses. Denne oplevelse er ikke nødvendigvis i overensstemmelse med den juridiske afgrænsning af kriminalitet. Forskellige mennesker har givetvis forskellige opfattelser af, hvad voldtægt, røveri eller vold er (jf. f.eks. Balvig, 1978), og disse opfattelser kan ændre sig over tid. Et skub i en skolegård kan i én tidsperiode blive oplevet som drilleri, i en anden som mobning og i en tredje som vold. Konsekvensen heraf er blandt andet, at forskellige måder at spørge og formulere spørgsmålene på udløser forskellige svar og giver forskellige hyppigheder (se for de danske voldsofferundersøgelser vedkommende herom i Balvig, 1995). Man må derfor være særdeles opmærksom på den anvendte spørgsmålsformulering og på, at konstaterede forskelle mellem selv ensartet gennemførte undersøgelser over tid kan bero på ændrede opfattelser af, hvad vold og andre former for kriminalitet er.

* Det er aldrig hele befolkningen, der udspørges. Der er f.eks. altid en nedre aldersgrænse og ofte også en øvre. Den nedre aldersgrænse betyder typisk, at undersøgelser kun i ringe grad eller slet ikke kommer til at omfatte vold mod (mindre) børn.

* Det er næsten aldrig hele den afgrænsede del af befolkningen, undersøgelsen omfatter, der udspørges. Det er så godt som altid et (meget) mindre udsnit. Dette betyder, at tallene er forbundet med den såkaldte stikprøveusikkerhed. Størrelsen af denne kan under visse forudsætninger og omstændigheder beregnes.

* Nogle af de former for kriminalitet, der spørges om – vold, røveri og voldtægt – er relativt sjældne hændelser. Det betyder, at stikprøveudvalget helst skal være meget stort for nærmere at kunne analysere de hændelser, der berettes om. Med stigende udvalgsstørrelse øges imidlertid også omkostningerne og andre praktiske problemer med at gennemføre undersøgelsen, således at det kan være svært at realisere det undersøgelsesmæssigt mest ideelle.

* Der er forskellige måder at finde frem til dem, man vil interviewe, på. Disse måder har hver deres fordele og ulemper. En af mulighederne er et fuldstændigt tilfældigt udvalg (lodtrækningsprincip) baseret på CPR-registret.

* Det lykkes aldrig at få besvarelser fra alle, der er med i det endelige udvalg. Der er nogen, det ikke lykkes at træffe, og andre, der ikke ønsker at deltage. Der er en betydelig risiko for, at de, man ikke får med, udgør et skævt udsnit af alle, og at tallene derfor forvrides i den ene eller den anden retning. Dette kompenseres der dog i hvert fald i nogen grad for ved vægtning af besvarelserne, jf. senere.

* Der er forskellige måder at udspørge på. De fire standardmetoder er det personlige interview, telefoninterviewet, postspørgeskemaet og internetspørgeskemaet. Hver af disse metoder har deres fordele og ulemper, f.eks. med hensyn til svarvillighed og mulige hukommelsesproblemer (se de følgende punkter).

* Der kan være et problem med svarvillighed. Der kan være nogen, der ikke ønsker at berette i et spørgeskema eller over for en interviewer om den kriminalitet, de har været udsat for. Denne svarvillighed kan tænkes at variere med forskellige omstændigheder ved kriminaliteten. F.eks. kan der være grund til at tro, at svarvillighed er et større problem ved kortlægning af partnervold end ved kortlægning af "taskerøverier" udført af fremmede i gademiljøet.

* Der kan være hukommelsesproblemer. Også kriminalitet glemmes i en eller anden udstrækning, igen formentlig afhængig af dens karakter, tid siden hændelsen, og hvem man i øvrigt er m.v. Hu-

kommelsesfaktorens indvirkning på undersøgelsens resultater kan begrænses ved alene at spørge om hændelser inden for en forholdsvis kort periode forud for interviewet.

* Ved introduktion af en afgrænset tidsperiode, hvori kriminaliteten søges kortlagt, introduceres det såkaldte teleskoperingsproblem, dvs. at man ganske vist husker selve hændelsen, men fejllusker tidspunktet. Man taler om fremadteleskopering for de tilfælde, som reelt er sket forud for tidsperioden, og bagudteleskopering for de tilfælde, man ikke beretter om, fordi man fejlagtigt tidsmæssigt placerer dem uden for tidsperioden. Problemet er, at bagudteleskopering og fremadteleskopering ikke nødvendigvis går lige op i sidste ende, hverken antalsmæssigt eller med hensyn til type af hændelse (f.eks. med hensyn til alvorlighed, anmeldelse/ikke-anmeldelse m.v.).

* Der er forskel på ofre (personer) og episoder (handlinger). Mennesker risikerer at blive udsat for kriminalitet mere end én gang inden for den tidsperiode, der spørges til. Offerundersøgelserne er ikke altid velegnede til at udsige noget om alle de episoder, der har fundet sted, idet det forudsætter, at de udspurgte spørges detaljeret om hver hændelse (f.eks. om anmeldelse, ikke-anmeldelse).

* Der kan endelig også opstå fejl i forbindelse med registrering af svar, databehandling m.v.

Den aktuelle offerundersøgelse er gennemført som et led i Danmarks Statistiks omnibusundersøgelser. Omnibusundersøgelser er interviewundersøgelser, hvor man samler flere emner i ét interview.

De personer, der er omfattet af omnibusundersøgelsen, udvælges tilfældigt via Danmarks Statistiks CPR-register, således at de udgør et repræsentativt udsnit af befolkningen på 16-74 år. Danmarks Statistik søger derefter efter personernes telefonnumre, og de personer, som ikke har en telefon, eller som det ikke lykkes at finde et telefonnummer til, kontaktes via brev og anmodes om at oplyse Danmarks Statistik om et eventuelt telefonnummer med henblik på interview.

Alle månedlige bruttostikprøver er på omkring 1.700 personer. Heraf ekskluderes de, der viser sig at være emigreret eller døde, eller som over for Danmarks Statistik har givet udtryk for, at de ikke ønsker at blive ringet op med henblik på at deltage i undersøgelser, jf. herom senere. Den resterende del udgør nettostikprøven. Denne er på omkring 1.500 personer hver måned i alle årene, og der er hverken tegn på vækst eller fald i nettostikprøvens størrelse i forhold til bruttostikprøven.

Det betyder, at der i hvert af årene er omkring 18.000 personer, der er blevet anmodet om at deltage i undersøgelsen, jf. tabel 2.1. Sammenlagt drejer det sig om knap 127.000 personer. Heraf har godt 81.000 valgt at deltage i undersøgelsen, hvilket giver en svarprocent på 64. Svarprocenterne de enkelte år er ganske identiske og vidner dermed heller ikke om, at undersøgelsesgrundlaget med tiden har ændret sig.

Tabel 2.1. Stikprøvestørrelse, antal gennemførte interview og svarprocent fordelt efter måned og år.

	Nettostikprøve	Antal interview	Svarprocent
2005	18.238	11.668	64 %
2006	17.996	11.588	64 %
2007	17.796	11.653	65 %
2008	17.947	11.716	65 %
2009	18.268	11.521	63 %
2010	18.442	11.585	63 %
2011	18.185	11.745	65 %
2005-11	126.872	81.476	64 %

Fra juli 2010 blev det muligt at besvare spørgeskemaet via internettet. Det har omkring en tredjedel af respondenterne gjort, mens de resterende to tredjedele er besvaret via telefoninterviews. Der viser sig at være en skævhed i, hvem der deltager i internetundersøgelserne frem for de telefoniske interviews, men det er overraskende nok de ældre respondenter, der i højere grad udfylder internetspørgeskemaerne, end det er de unge. Denne sammenhæng er statistisk signifikant.

Indførelsen af internetbaseret interviews indebærer imidlertid ikke en systematisk skævhed i svarprocent og bortfald i relation til alder. De unge besvarer nemlig i højere grad end de ældre interviews telefonisk.

Spørgsmål om udsathed for vold og trusler om vold er indgået i alle interview i alle årene, mens spørgsmål om udsathed for tyveri og hærværk frem til midten af 2010 alene har været omfattet af undersøgelserne i marts og september måned, dog også april måned i 2006 samt i juli og december måned 2009. Fra og med juli 2010 spørges der om udsathed for tyveri og hærværk i alle interviewene. Fra og med 2008 indgår yderligere spørgsmål om røveri og tvangssamleje i alle de månedlige interview, og fra 2009 er antallet af baggrundsvARIABLE forøget således, at de også omfatter spørgsmål om indkomst, besiddelse af cykel, bil, båd osv. Desuden indgår spørgsmål om livsstil, idet de interviewede spørges om, hvor ofte de går ud, mødes med andre mennesker osv.

Tabel 2.2. Årsager til bortfald, 2005-11.

	Antal	Procent	Procent af hele stikprøven
Manglende telefonnummer	13.625	30 %	11 %
Nægtet at deltage	11.987	26 %	9 %
Ikke truffet	10.792	24 %	9 %
Anden bortfaldsårsag	8.892	20 %	7 %
I alt	45.296	100 %	36 %

Årsagen til, at nogle ikke har deltaget i undersøgelsen, fremgår af tabel 2.2. I en stor del af tilfældene – 30 pct. – skyldes det manglende telefonnummer. Selv om Danmarks Statistik skriftligt henvender sig i de tilfælde, hvor det ikke er muligt at finde et telefonnummer til personen/ husstanden via en mekanisk og manuel telefonnummersøgning, så er det kun en mindre del af disse henvendelser, der fører til, at personen kontakter Danmarks Statistik.

En anden hyppig årsag til ikke at deltage er, at personen ikke har kunnet træffes på det angivne telefonnummer til trods for, at de bliver forsøgt kontaktet helt op til 20 gange. Der er også en del, der har nægtet at deltage i undersøgelsen, nemlig knap en tiendedel af samtlige adspurgte. For den resterende del af bortfaldet er der ikke angivet en specifik årsag til, at interviewet ikke er gennemført.

Danmarks Statistik har udarbejdet en personvægt for hver enkelt interviewet for hermed at tage højde for eventuelle skævheder i materialet. Frem til juli 2007 var vægten baseret på oplysninger om personernes køn, alder, husstandstype, region (3 områder) og boligens art. Den vægtning blev derefter ændret, ikke mindst som følge af det bortfald, der er forårsaget af, at personer kan vælge ikke at deltage i undersøgelser, jf. den såkaldte forskerbeskyttelsesordning. Forskerbeskyttelsen blev indført i 2000 og var i perioden 2000-2006 knyttet sammen med flytning, idet der ved at sætte et kryds i en rubrik på flytteanmeldelsesblanketten kunne angives, at man ønsker at være omfattet af denne forskerbeskyttelse. Med virkning fra 1. januar 2007 skal der nu udfyldes en særskilt blanket for at blive omfattet af forskerbeskyttelsen. Væksten i antallet af personer, der er omfattet af forskerbeskyttelse, er mindsket markant som følge af den ændrede praksis.

Forskerbeskyttelsesordningen har medført problemer med hensyn til at kunne udvælge et repræsentativt udsnit af befolkningen, idet lidt over 700.000 danskere, svarende til 13 pct. af befolkningen, pr. 1. januar 2009 havde valgt at få forskerbeskyttelse. For at råde bod på den skævhed, dette indebærer, har Danmarks Statistik udarbejdet nye vægte baseret på oplysninger om personernes køn, alder, familietype, uddannelse, socioøkonomisk klassificering, region (5 områder), etnicitet, bolig i etagebyggeri eller ej samt evt. flytning efter indførelse af mulighed for forskerbeskyttelse.

De nye vægte blev indført pr. 1. juli 2007. Som forventet er variationen i personvægtene større med de nye vægte: Mens de tidligere vægte i to tredjedele af tilfældene var på mellem 0,75 og 1,25, altså ganske tæt på tallet 1, drejer det sig om knap halvdelen af tilfældene (46 pct.) med de nye vægte.

Med henblik på at undersøge, hvorvidt denne ændring i vægtningen influerer på sammenligneligheden over årene, er der fra Danmarks Statistik modtaget materiale med både nye og gamle vægte for perioden august 2007 til og med januar 2008, altså data for et halvt år. En sammenligning mellem resultaterne baseret på de to vægte viser meget små og ikke signifikante forskelle, der ydermere ikke peger i en bestemt retning. Det er på den baggrund indtrykket, at indførelsen af de nye vægte ikke påvirker mulighederne for at sammenligne med tidligere offerundersøgelser.

Af tabel 2.3. fremgår, hvor mange af de interviewede der i henholdsvis 1995-96 og 2005-11 har været udsat for vold eller trusler om vold, afhængig af om tallene er vægtede eller ej, ligesom det for 2005-11 angives, hvor mange der – henholdsvis med vægtede og uvægtede tal – har været udsat for de andre former kriminalitet.

Tabel 2.3. Antal ofre for henholdsvis vold og trusler om vold 1995-96, vold, trusler om vold, tyveri og hærværk 2005-11 samt røveri og tvangssamleje 2008-11. Vægtede og uvægtede tal.

	1995-96		2005-11	
	<i>Uvægtet</i>	<i>Vægtet</i>	<i>Uvægtet</i>	<i>Vægtet</i>
Vold	405	425	1.146	1.361
Trusler om vold	920	974	2.328	2.509
Tyveri	-	-	3.636	3.809
Hærværk	-	-	1.896	2.018
Røveri (kun 2008-2011)	-	-	397	439
Tvangssamleje (kun 2008-2011*)	-	-	169	219

* Antal udsatte kvinder inden for de seneste 5 år.

Som det ses, er der flere, der har været udsat for de forskellige former for kriminalitet i det vægtede materiale end i det uvægtede. Dette indikerer, at der eksisterer en generel tendens til, at det er vanskeligere at opnå interviews med mennesker, der har været udsat for kriminalitet, end med mennesker, der ikke har været udsat for kriminalitet.

2.2 Om statistisk signifikans

For at vurdere, om en forskel i resultater mellem f.eks. offerundersøgelser fra forskellige år må betragtes som et tilfældigt udsving eller som en reel forskel, anvendes de sædvanlige tests for statistisk signifikans. Disse indebærer, at der stilles krav om, at sandsynligheden for, at de fundne forskelle beror på tilfældigheder frem for at afspejle reelle forandringer, skal være mindre end 5 pct., før forskellene betragtes som reelle. Hvorvidt dette bliver resultatet af testen, afhænger naturligvis af, hvor stor en forskel der er mellem resultaterne, men det afhænger i høj grad også af antallet af observationer, der ligger til grund for beregningerne. Er der vældig mange observationer, skal forskellen mellem resultaterne ikke være særlig stor for at være statistisk signifikant. Og omvendt forholder det sig, hvis antallet af observationer er ringe.

I og med, at der fra juli 2010 spørges om udsathed for tyveri og hærværk i alle interviewene, skal der nu meget små ændringer til i andel udsatte, før ændringen er statistisk signifikant. Det gælder især tyveri, idet det er den form for kriminalitet, flest udsættes for. Det betyder, at en vækst eller et fald i andel udsatte for tyveri på blot et procentpoint nu fremtræder som signifikante forandringer. For forbrydelser som vold, røveri og voldtægt, hvor antallet af ofre er forholdsvis lille, er det straks

vanskeligere at påvise signifikante forskelle. Såfremt analyserne ydermere angår en delpopulation, f.eks. alene dem der har været udsat for partnervold/voldtægt, bliver det – selv ved meget store forskelle mellem resultater fra forskellige år – næsten umuligt at opnå statistisk signifikans.

Man skal være opmærksom på, at der heri ligger, at graden af statistisk signifikans ikke er identisk med effektens eller forandringens størrelse. En lille procentvis ændring af et hyppigt forekommende fænomen kan være statistisk signifikant, mens det på samme tid ikke er tilfældet for selv en betragtelig procentvis ændring af et sjældent forekommende fænomen.

I rapporten angives, når resultaterne er statistisk signifikante. Når dette *ikke* er angivet, er de viste forskelle altså ikke med sikkerhed udtryk for reelle forskelle. Såfremt de årlige målinger tyder på konsekvente forandringer, eksempelvis ved at resultaterne fra offerundersøgelserne i både 1995 og 1996 er ganske ensartede og tydeligt forskellige fra alle målinger i de seneste år, udtrykkes dette i rapporten som en *tendens*, idet der så kan være god grund til at antage, at der er tale om reelle forskelle, som blot er baseret på for få observationer til at blive signifikante.

For alle de undersøgte kriminalitetsformer beregnes det årlige antal ofre med angivelse af statistiske sikkerhedsintervaller. Når forskelle mellem årene er statistisk signifikante, vil disse sikkerhedsintervaller *almindeligvis* ikke overlappe, men det *kan* forekomme, hvis forskellen kun lige netop er statistisk signifikant. Om baggrunden herfor henvises til den statistiske litteratur.

2.3 Om regressionsanalyser

Fra og med februar 2009 indeholder offerundersøgelsen som nævnt spørgsmål om livsstil, personlige forhold som indkomst, erhverv m.v. samt ejerskab af eller rådighed over forskellige goder. Det giver mulighed for at undersøge, om der er en sammenhæng mellem disse forhold og udsathed for de forskellige kriminalitetsformer.

I afrapporteringen af offerundersøgelsen frem til og med 2009 påvises en række sammenhænge mellem udsathed for de forskellige kriminalitetsformer og livsstil samt socioøkonomiske forhold. Disse sammenhænge blev kun undersøgt bivariat ved krydstabeller for herved at identificere grupper, der inden for de forskellige kategorier skilte sig ud. Den bivariante metode kan være ”upræcis”, idet der ikke via denne kan skelnes mellem eksempelvis indkomst og beskæftigelse, når det skal forsøges afklaret, hvad der er mest betydningsfuldt for udsatheden for kriminalitet. Det sammenfald, man kunne forestille sig mellem eksempelvis indkomst og beskæftigelse, kan forplumre billedet af, hvad der (primært) bestemmer udsatheden – om det er beskæftigelse *eller* indkomst. Anvendelse af mere avancerede statistiske analysemetoder kan give et mere sikkert bud på, hvad forskellige faktorer betyder i forhold til hinanden.

Regressionsanalyser gør det derimod muligt at se på effekterne fra alle de undersøgte forhold på én gang for herved at konstatere, hvad der reelt er udslagsgivende for udsathedens for de forskellige former for kriminalitet. Sådanne analyser er gennemført på baggrund af data fra februar 2009 til december 2011. De *socioøkonomiske forhold*, der findes oplysninger om, og som indgår i analysen, er beskæftigelse, indkomst, civilstand, og om man ejer mere end én bil, har et sommerhus og/eller en båd/et skib, samt om man ejer en butik eller en virksomhed.¹ De *demografiske variable* – alder, køn og bopælsregion – indgår også. Herudover er følgende *livsstilsfaktorer* inddraget: Hvor ofte man går ud om aftenen generelt, samt hvor ofte man går ud om aftenen for at more sig og feste. Disse to minder om hinanden, men der er stor forskel på, om man går ud for at gå i teatret eller for at more sig med venner på en bar.

Samtlige variable er blevet analyseret som binære variable. Eksempelvis er bopælsregionsvariablen blevet delt op i fem binære variable – én for hver region – ligesom indkomstvariablen er blevet til fem binære, så der er en for hvert indkomstinterval. I de udførte regressionsanalyser skal hver af de variabelkategorier, der inkluderes i slutmodellen, ses til sammenligning med de øvrige ekskluderede kategorier inden for samme variabel. Er det eksempelvis alene det laveste indkomstinterval, der indgår i en slutmodel, skal denne kategoris sammenhæng med den pågældende kriminalitetsform ses i forhold til øvrige indkomstintervaller.

Til at afgøre, om en variabel skal inkluderes i den endelige model eller ej (det endelige analyseresultat), beregnes variabelens signifikansniveau, også kaldet p-værdien. Hvis p-værdien er lig med eller under 5 pct., er sammenhængen statistisk signifikant. Dette betyder, at vi med 95 % sikkerhed kan sige, at den sammenhæng, modellen viser, ikke er tilfældig.

I regressionsanalyserne er der anvendt *baglæns modelsøgning*, hvilket betyder, at de insignifikante variable er blevet udeladt fra de fortsatte analyser én ad gangen startende med den mest insignifikante, indtil der kun er signifikante variable tilbage.

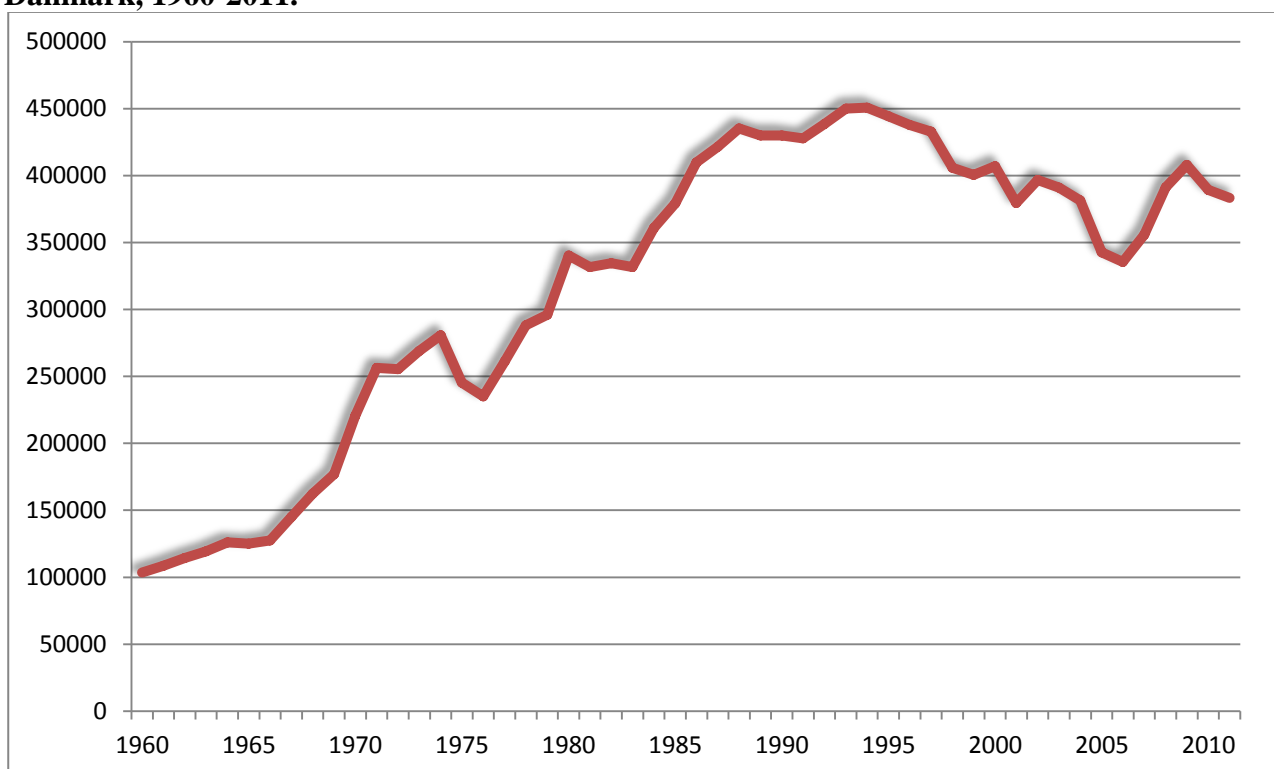
Når det drejer sig om, hvilken retning en sammenhæng har, anvendes variabelenes *odds ratio*-værdi (OR) i modellerne. Hvis OR-værdien for en variabel er lig 1,0, så hverken øges eller mindskes sandsynligheden for at blive udsat for den pågældende form for kriminalitet til sammenligning med de øvrige variable i samme kategori. Hvis den derimod er signifikant over 1,0, er der tale om en øget sandsynlighed, mens denne er mindsket, hvis OR-værdien er signifikant under 1,0. Hvis OR er enten 0,5 eller 2,0, betyder det, at sandsynligheden for at blive udsat for den pågældende form for kriminalitet er henholdsvis halveret eller fordoblet.

¹ Desværre er uddannelsesvariablen i spørgeskemaet registreret på forskellig måde, idet den fra januar 2009 til juni 2010 kun dækker over færdiggjort *skoleuddannelse* og ikke erhvervsuddannelse. Den er derfor ikke inkluderet i analysen.

3. TYVERI

Talmæssigt er det tyverierne, der betyder mest i kriminalstatistikken i Danmark. Omkring 8 ud af 10 politiregistrerede straffelovsovertrædelser drejer sig om tyveri.

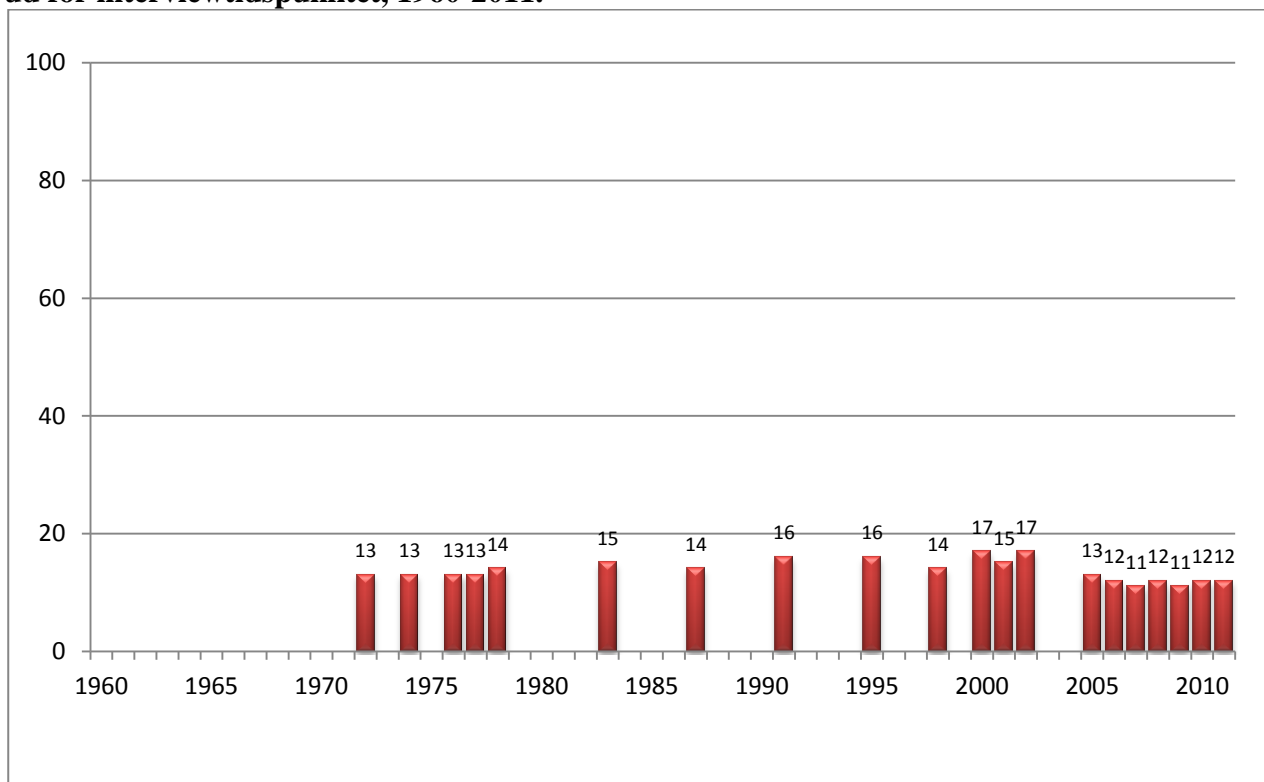
Figur 3.1. Tyverier der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab i Danmark, 1960-2011.

Antallet af politiregistrerede tyverier begyndte at stige i 1960'erne og nåede et toppunkt i slutningen af 1980'erne. Fra slutningen af 1980'erne til midt i 1990'erne stagnerede antallet af anmeldte tyverier, og fra omkring 1995 og den følgende halve snes år skete der et fald, jf. figur 3.1 I 2007 vendte udviklingen igen, og antallet af anmeldte tyverier steg. I 2010 faldt antallet af anmeldte tyverier på ny, og dette fald er fortsat i 2011.

For hovedparten af periodens vedkommende er befolkningens udsathed for tyveri parallel med udviklingen i de politianmeldte tyverier, jf. figur 3.2. Den første undersøgelse af, hvor stor en del af befolkningen der har været udsat for tyveri inden for de seneste 12 måneder forud for interviewtidspunktet, blev foretaget i 1972. Undersøgelsen viste, at det drejede sig om 13 pct., altså et sted mellem hver syvende og hver ottende dansker. Procent-andelen, der har været udsat for tyveri, steg herefter frem til årtusindeskiftet, hvorefter der så sker et fald som dog hurtigt afløses af stagnation.

Figur 3.2. Procent af befolkningen der har været udsat for tyveri inden for det seneste år forud for interviewtidspunktet, 1960-2011.

Den stigningstendens, offerundersøgelserne viser vedrørende tyveri i hovedparten af den sidste fjerdedel af 1900-tallet, er langt svagere og varer ved i længere tid, end tilfældet er for de politianmeldte tyverier. Helt eller delvist kan denne forskel bero på, at der er sket ændringer i, hvor mange gange de enkelte ofre har været udsat. I samsvar hermed viser det sig, at det gennemsnitlige antal gange, de enkelte ofre har været udsat, steg fra 1970'erne til 1980'erne (fra et niveau omkring 1,2-1,4 til et niveau omkring 1,6-1,7). I undersøgelserne fra 2005-11 er niveauet 1,4-1,6. At der fra 1970'erne og frem til i hvert fald engang i 1980'erne har været tale om en stigning i befolkningens udsathed for tyveri, bekræftes endvidere af fire indbyrdes sammenlignelige tyveriofferundersøgelser foretaget af AIM (Balvig & Høigård, 1988, s. 140). På grund af forskellig spørgeperiode m.v. er disse undersøgelser ikke sammenlignelige med den serie undersøgelser, der er omfattet af figur 3.2 og indgår derfor ikke heri. AIM fandt i sine fire undersøgelser, foretaget i årene 1976, 1980, 1982 og 1984, følgende procenter for, hvor mange der havde været udsat for tyveri: 7, 11, 13 og 11. To undersøgelser foretaget af Observa i henholdsvis 1979 og 1984 viste en stigning fra 6 til 8 pct. med hensyn til, hvor mange der inden for de sidste 12 måneder forud for interviewtidspunktet havde lidt skade som følge af forbrydelser begået mod person/ejendom (tyveri, lomme-/tasketyveri, hærværk, bedrageri m.v.) (Observa og Morgenavisen Jyllandsposten, 30. april 1979 og 13. maj 1984).

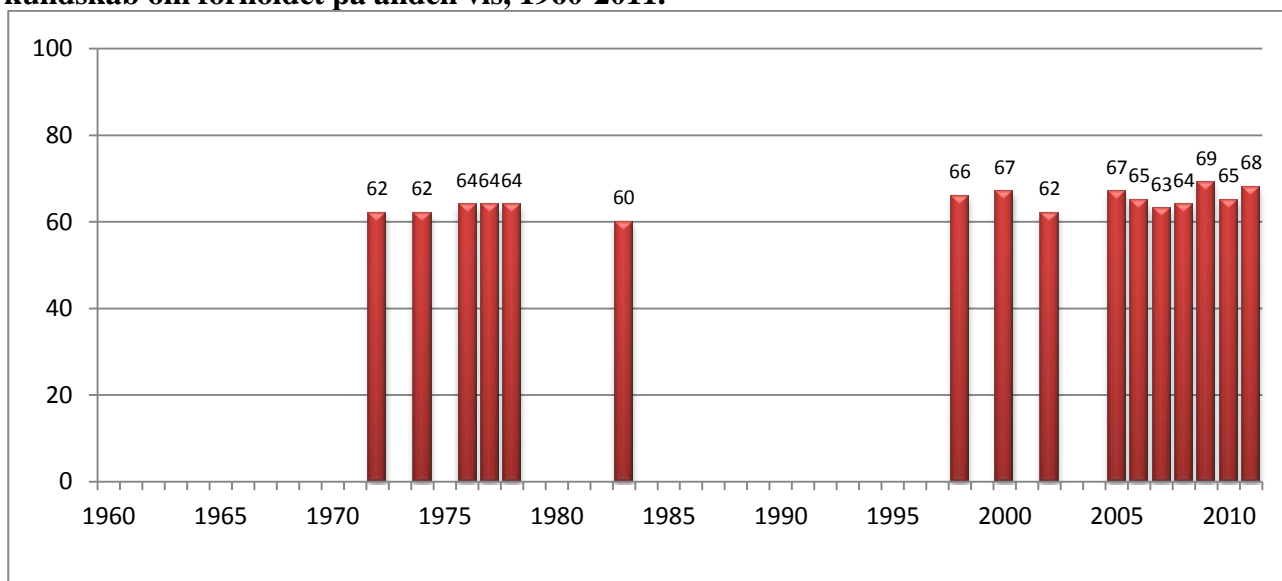
Den senere opbremsning i udviklingen fremgår af to offerundersøgelser foretaget i henholdsvis 1988 og 1993 af Vilstrup Markedsanalyse. Her er det belyst, hvorvidt de interviewede har været

udsat for forskellige former for tyveri inden for de seneste to år forud for interviewtidspunktet. For cykel- og knallerttyverier viser offerprocenterne sig at være henholdsvis 14 og 11, for biltyveri 3 og 2, for tasketyveri el.lign. 5 og 3, for tyveri fra bil 7 og 4, for indbrud i bolig 5 og 5 og for indbrud i sommerhus el.lign. 2 og 3 (Vilstrup og Politiken, 18. december 1988 og 23. januar 1994).

Det mest bemærkelsesværdige er, at den stigning, der er sket i de politianmeldte tyverier fra 2006 til 2009 – en stigning på 18 pct. – ikke genfindes i, hvor mange der udsættes for tyveri. Det er for hvert af årene 11-12 pct. Noget af forklaringen på denne diskrepans er muligvis den vækst i anmeldelsestilbøjeligheden, der har været i 2009, jf. figur 3.3.

Selv om hovedtendenserne fra 1972 til 2011 grundlæggende synes at være de samme for antallet af politiregistrerede tyverier som for befolkningens faktiske udsathed for tyveri, havner antallet af politiregistrerede tyverier dog på et klart højere niveau. Udover den fremhævede stigning i ”offerrecidivet”, kan denne forskel have sin baggrund i, at befolkningstallet i samme tidsrum er øget med ca. ti pct. Der er muligvis også sket en forskydning mellem tyverier mod private og ikke-private ofre. Forskellen kan derimod kun i begrænset omfang forklares med ændringer i anmeldelsestilbøjeligheden, idet denne set over hele perioden er forholdsvis uforandret, jf. figur 3.3. Dog skal bemærkes, at mens anmeldelsesprocenten i 2005-11 alene angår andelen af ofre, der anmeldte sidste gang, de blev udsat for tyveri (inden for det seneste år), så vedrører anmeldelsesprocenten for 1972, om man har anmeldt tyveri mindst én gang (inden for det seneste år). Den reelle procentforskel mellem disse målinger er som følge heraf nogle få procentpoint større end den viste.

Figur 3.3. Procent af ofre for tyveri der har anmeldt det til politiet, eller hvor politiet har fået kundskab om forholdet på anden vis, 1960-2011.

3.1 Tyveri 2005-11

I tabel 3.1 er der givet en mere detaljeret beskrivelse af, hvor stor en andel af de 16-74-årige der har været udsat for tyveri i årene 2005 til 2011. Selv om de beregnede sikkerhedsintervaller i alle tilfælde overlapper hinanden, så er der alligevel fra 2009 til 2010 sket en signifikant stigning i antallet af danskere, der har været udsat for tyveri.² Som nævnt tidligere, er det det øgede antal interviewede, der nu bevirker, at selv små ændringer er statistisk signifikante fra 2010 og frem. I 2011 er andelen, der har været udsat for tyveri, af samme størrelsesorden som alle tidligere år.

Tabel 3.1. Andel og antal ofre for tyveri, 2005-11.

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Andel udsatte	13 %	12 %	11 %	12 %	11 %	12 %	12 %
95 % sikkerhedsinterval	(11,4-14,4)	(11,1-13,6)	(9,8-12,6)	(10,3-13,2)	(9,6-11,6)	(11,2-12,6)	(11,5-12,7)
Antal ofre	507.000	489.000	446.000	474.000	431.000	485.000	498.000
95 % sikkerhedsinterval	(448.000-566.000)	(441.000-537.000)	(391.000-502.000)	(416.000-532.000)	(391.000-470.000)	(456.000-515.000)	(474.000-522.000)

Tabellen viser også en beregning af det absolutte antal ofre i alderen 16-74 år samt sikkerhedsintervaller. Det ses, at antallet af ofre varierer mellem 431.000 og 507.000. Ved fortolkningen af antallet af ofre for tyveri skal man være opmærksom på, at et tyveri ofte har flere ofre. F.eks. vil ét indbrudstyveri i en bolig ofte blive oplevet og "registreret" af flere eller eventuelt alle beboere. Man taler om den såkaldte "husstandseffekt". I mangel på nyere undersøgelser af denne effekt lader det sig desværre ikke gøre at korrigere tyverioffertallene herfor.

Der er generelt kun små forskelle på mænds og kvinders risiko for at blive udsat for tyveri, jf. tabel 3.2, hvilket bl.a. netop kan skyldes, at tyveri i høj grad retter sig mod fælles ejendele som f.eks. bolig eller bil.

Tabel 3.2. Andelen af mænd og kvinder der det seneste år har været udsat for tyveri, 2005-11.

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Mænd	15 %	12 %	12 %	11 %	11 %	13 %	13 %
Kvinder	11 %	13 %	10 %	12 %	10 %	11 %	11 %
Alle	13 %	12 %	11 %	12 %	11 %	12 %	12 %

² Der er ikke tale om en signifikant stigning, når udviklingen udelukkende måles de samme fire måneder i 2010 som i 2009 (marts, juli, september og december). Som nævnt er spørgsmålet om tyveri i 2010 blevet stillet i alle efterårsmåneder, hvorfor stikprøven er større og dermed også sikkerheden omkring den estimerede andel af udsatte.

Af tabel 3.3 fremgår, at risikoen for at blive udsat for tyveri er størst i de yngre aldersgrupper, og at denne risiko gradvist aftager med stigende alder. Denne forskel er statistisk signifikant aldersgrupperne imellem.

Tabel 3.3. Andelen af personer i forskellige aldersgrupper der det seneste år har været udsat for tyveri, 2005-11.

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2005-11
16-24 år	21 %	24 %	15 %	16 %	14 %	17 %	17 %	17 %
25-39 år	14 %	14 %	12 %	14 %	14 %	14 %	14 %	14 %
40-74 år	10 %	9 %	10 %	10 %	8 %	10 %	10 %	10 %
Alle	13 %	12 %	11 %	12 %	11 %	12 %	12 %	12 %

Hovedparten af de personer, der har været udsat for tyveri, har kun været udsat én gang i løbet af et år, jf. tabel 3.4. Meget få – to til fem pct. af ofrene – har været udsat for tyveri mere end tre gange inden for det seneste år. I gennemsnit har tyveriofrene som nævnt været udsat for tyveri 1,4-1,6 gange årligt. Andelen, der er blevet bestjålet flere gange, er lidt større i 2011 end i de tidligere år, dog alene signifikant højere end i 2007 og 2009.

3.4. Antal gange udsat for tyveri det seneste år samt det samlede årlige antal tyveritilfælde, 2005-11, pct.

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Udsat kun én gang	71 %	73 %	78 %	74 %	82 %	72 %	69 %
Udsat to-tre gange	26 %	24 %	20 %	23 %	15 %	24 %	26 %
Udsat mere end tre gange	3 %	3 %	2 %	3 %	3 %	4 %	5 %
Antal gange udsat, gennemsnit	1,4	1,5	1,4	1,5	1,5	1,5	1,6

3.2 Tyveriets genstand og skadevirkning

Spørgsmålet om, hvilke ejendele der blev stjålet ved tyveriet, belyses i tabel 3.5. Tabellen viser, at indbrud eller tyveri fra bopælen forekommer hyppigst, nemlig i godt en femtedel af tyverierne. Næsten lige så mange har fået deres cykel stjålet, mens 15 pct. oplevede at blive bestjålet af taske- eller lommetyve. Sjældnest er det, at der er stjålet motorcykler eller båd, hvilket givetvis også er betinget af, at få har disse ejendele. Det bemærkes, at fem pct. af ofrene ikke fik stjålet noget, da der alene var tale om forsøg på tyveri.

I de tilfælde, hvor ofrene har angivet, at de fik stjålet "andet", drejer det sig i ca. en fjerdedel af tilfældene om penge, kreditkort eller nøgler, i knap hvert ottende tilfælde om noget fra bil og i godt hver sjette af tilfældene om elektronisk udstyr. De øvrige former for ejendele, kategorien 'andet' omfatter, er meget forskelligartede, lige fra værktøj til fødevarer.

Tabel 3.5. De ejendele, der blev stjålet ved de tyveritilfælde som 16-74-årige har været udsat for i løbet af et år, 2011, pct.

	Andel
Intet. Det var kun forsøg	5 %
Bil	9 %
Motorcykel	0,1 %
Knallert	2 %
Cykel	18 %
Båd/skib	1 %
Noget fra hus/lejlighed/værelse hvor jeg bor	21 %
Noget fra garage/kælder/loftsrum/udhus/have ved min bopæl	7 %
Noget fra/på min arbejdsplads	4 %
Noget fra mit sommerhus/fritidshus	2 %
Noget jeg havde på mig (tasketyveri/lommetyveri)	17 %
Andet	13 %
I alt	100 %

Den form for mulig skadevirkning, man umiddelbart forbinder med berigelsesforbrydelser som tyveri, er af materiel og økonomisk art. Det er her vigtigt at sondre mellem de umiddelbare og de langsigtede omkostninger eller skader, idet en betydelig del af de umiddelbare skader restitueres gennem, at det stjalne eller ødelagte helt eller delvist genfindes eller erstattes. I offerundersøgelsen er alene de umiddelbare økonomiske skader belyst.

Tabel 3.6. De umiddelbare økonomiske skader ved de tyveritilfælde som 16-74-årige har været udsat for i løbet af et år, 2005-2011.

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Stjålet for i alt (kr.)	6,6 mia.	6,0 mia.	4,9 mia.	6,8 mia.	6,5 mia.	5,7 mia.	7,0 mia.
Gennemsnitligt tab pr. tyveritilfælde (kr.) ³	13.300	12.600	11.400	14.500	15.400	12.000	14.300
Gennemsnitligt tab pr. indbygger mellem 16 og 74 år (kr.)	1.700	1.500	1.200	1.700	1.600	1.400	1.700

Tabel 3.6 viser fordelingen af de umiddelbare økonomiske skader ved tyveri. 2007 var det år, hvor tyverierne beløb sig til det mindste beløb – 4,9 mia. kr. – mens 2011 var året med flest omkostninger forbundet med tyveri, dog ikke meget forskelligt fra flere af de øvrige år. Desuden bemærkes, at datamaterialet for 2011 inkluderer ét tilfælde af tyveri på 900.000 kr. (fra en arbejdsplads), hvilket

³ Det bemærkes, at der i undersøgelserne alene er spurgt nærmere om det seneste tyveritilfælde, som derfor er det, beregningerne er baseret på.

påvirker den samlede beløbsstørrelse kraftigt. Uden dette tilfælde ville de umiddelbare økonomiske skader have beløbet sig til 6,5 mia. i 2011.

Tabellen viser også, at det gennemsnitlige tab såvel pr. tyveritilfælde som pr. indbygger har ligget på et nogenlunde ensartet niveau de fleste år.

Det skal påpeges, at biltyverier indgår med bilens fulde værdi i denne beregning. Størstedelen af de stjålne biler genfindes imidlertid forholdsvis hurtigt og returneres til ejerne (i mere eller mindre oprindelig tilstand).

Hvor stor en del af det stjålne, ofret fik tilbage eller erstattet, fremgår af tabel 3.7. De personer, som har søgt erstatning, har i højere grad end dem, der ikke havde søgt erstatning, fået hele det stjålne retur. Det er således 21 pct. af dem, der fik det hele ubeskåret tilbage. Dertil kommer 23 pct., der fik noget tilbage og hel eller delvis erstatning for resten. Blandt de ofre, der ikke har søgt erstatning, drejer det sig om henholdsvis 13 og 12 pct.

Af alle dem, der var udsat for tyveri, har 52 pct. søgt erstatning.

Tabel 3.7. Tyveriofre fordelt efter, om de fik det stjålne tilbage eller erstattet, set i forhold til om ofrene har søgt erstatning eller ej, 2011, pct.

	Har søgt erstatning	Har ikke søgt erstatning	Alle tyveriofre
Fik det hele ubeskåret tilbage	21 %	13 %	17 %
Fik noget tilbage og erstatning (hel eller delvis) for resten	23 %	12 %	18 %
Jeg fik intet tilbage, men fik erstatning (hel eller delvis)	41 %	-	21 %
Jeg fik intet tilbage og heller ingen erstatning	15 %	75 %	43 %
I alt	100 %	100 %	100 %

At hele 43 pct. af alle tyveriofre ikke har fået noget tilbage og heller ingen erstatning, skal især ses i sammenhæng med, at en meget stor del af tyverierne drejer sig om forholdsvis beskedne økonomiske tab, jf. tabel 3.10 i det følgende. Knap hver fjerde tyveri drejede sig om en umiddelbar økonomisk skade på mindre end 500 kr.

Tabel 3.8. Andelen af ofre for tyveri, der har anmeldt tyveriet til politiet, 2005-2011.

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2005-11
Anmeldt	67 %	65 %	63 %	64 %	69 %	65 %	68 %	66 %
Ikke anmeldt	33 %	35 %	37 %	36 %	31 %	35 %	32 %	34 %
I alt	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

I 2011 var det 68 pct. af ofrene for tyveri, der havde anmeldt det skete til politiet. Dette adskiller sig ikke signifikant fra de øvrige år, idet gennemsnittet er 66 pct. for årene 2005-2011.

Der er ikke forskel på mænd og kvinders tilbøjelighed til at anmelde tyveri til politiet. Det er der derimod mellem de forskellige aldersgrupper, jf. tabel 3.9. Det er i alle syv år primært personer over 24 år, som anmelder tyveriet til politiet, og de 40-74-åriges anmeldelsestilbøjelighed er i de fleste år også større end de 25-39-åriges. I 2011 var der signifikant forskel i anmeldelsestilbøjeligheden mellem henholdsvis de helt unge og de to øvrige aldersgrupper.

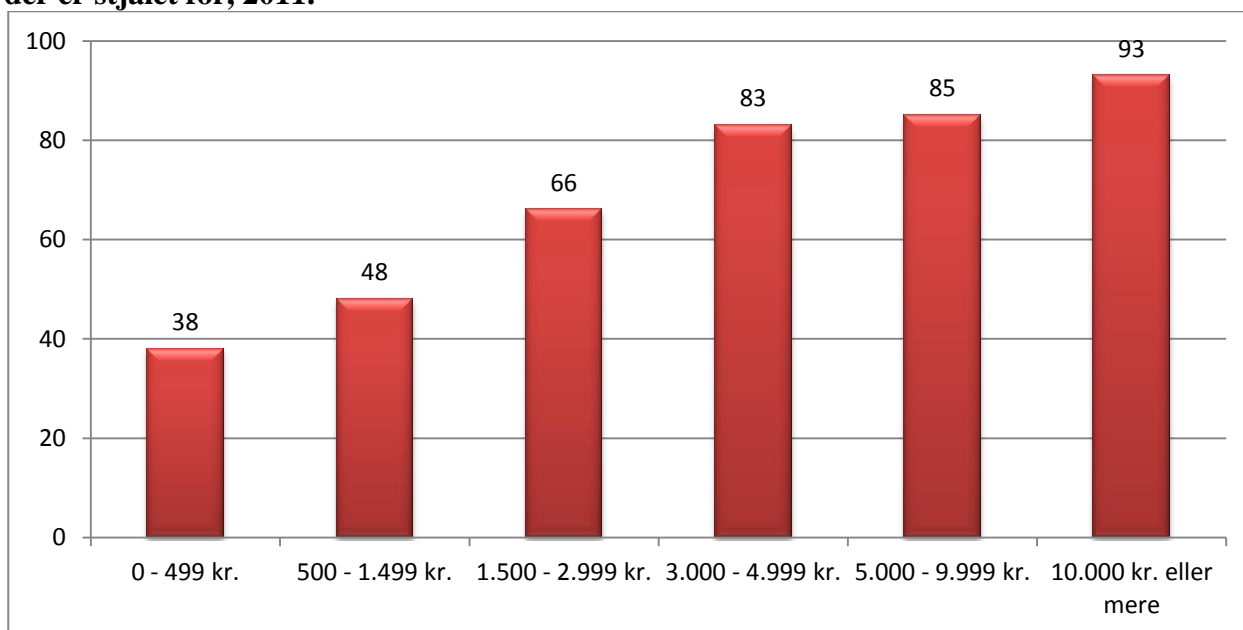
Tabel 3.9. Andelen af anmeldte tyverier fordelt efter alder på offer, 2005-11.

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2005-11
16-24 år	53 %	54 %	48 %	32 %	55 %	48 %	55 %	52 %
25-39 år	62 %	63 %	67 %	69 %	71 %	65 %	71 %	68 %
40-74 år	77 %	72 %	66 %	72 %	74 %	72 %	72 %	72 %
Alle	67 %	65 %	63 %	64 %	69 %	65 %	68 %	66 %

3.3 Økonomisk mørketal for tyveri

Det unikke ved offerundersøgelser er, at de kan give os et indblik i mørketallet, dvs. den andel af kriminaliteten som ikke anmeldes, og som ikke registreres hos politiet. Dette er allerede berørt gennem angivelser af, hvor mange af ofrene der har anmeldt, og hvor mange der ikke har anmeldt. I tillæg til disse offerorienterede og handlingsorienterede mørketal muliggør aflæsningen af de umiddelbare økonomiske skader, at vi tillige kan beregne økonomiske mørketal, dvs. hvor stor en del af den samlede mængde skader, målt i kroner, som ikke anmeldes og registreres.

Figur 3.4. Procent af tyveriofre der har anmeldt tyveriet til politiet i forhold til, hvor meget der er stjålet for, 2011.

Der er en stærk og klart statistisk signifikant sammenhæng mellem anmeldelsestilbøjelighed og det umiddelbare økonomiske tab ved et tyveri: Jo større beløb, der er stjålet for, desto højere anmeldelsesprocent, jf. figur 3.4. Af dem, der har fået stjålet værdier for mindre end 500 kr., anmelder godt en tredjedel tyveriet, mens godt 4 ud af 5 har anmeldt, når det stjalne beløber sig til mellem 3.000 og 4.999 kr. I sager, hvor skaden overstiger 10.000 kr., har 93 pct. anmeldt.

Tabel 3.10 viser, hvorledes de anmeldte og ikke-anmeldte tyverier fordeler sig efter omfanget af den økonomiske skade. Som det ses, har mere end fire femtedele af de tyveriofre, som ikke har anmeldt tyveriet, fået stjålet værdier for mindre end 3.000 kr.

Tabel 3.10. Andelen af anmeldte og ikke-anmeldte tyverier fordelt efter de umiddelbare økonomiske skader ved de tyverier danskere mellem 16 og 74 år har været udsat for, 2011.

	Anmeldt	Ikke-anmeldt	Alle
0 - 499 kr.	12 %	42 %	22 %
500 - 1.499 kr.	12 %	28 %	17 %
1.500 - 2.999 kr.	11 %	12 %	11 %
3.000 - 4.999 kr.	14 %	6 %	11 %
5.000 - 9.999 kr.	17 %	6 %	14 %
10.000 - 19.999 kr.	13 %	4 %	10 %
Over 20.000 kr.	21 %	1 %	14 %
I alt	100 %	100 %	100 %

Det økonomiske mørketal kan på denne baggrund beregnes til 5 pct. Det kan være belastende for den enkelte, men set i den store samfundsmæssige sammenhæng må man kunne konkludere, at det økonomiske mørketal på tyveriområdet er et forholdsvis ringe problem. Snarere kunne man rejse spørgsmålet, om det ikke er et problem, at så mange småtyverier anmeldes, da disse anmeldelser binder – økonomisk, mandskabsmæssigt og materielt – ressourcer op hos især politiet.

Hvorvidt ofret har anmeldt tyveriet til forsikrings-selskabet eller ej, fremgår af tabel 3.11. I alt har lidt over halvdelen af ofrene anmeldt tyveriet til forsikrings-selskabet.

Tabel 3.11. Ofre fordelt efter om tyveriet er anmeldt til et forsikrings-selskab, 2011, pct.

	Andel
Ja	53 %
Nej, men jeg er forsikret og ville nok have fået erstatning, hvis jeg havde anmeldt det	9 %
Nej. Jeg er ganske vist forsikret, men tror ikke, jeg ville få erstatning	25 %
Nej, for jeg har ikke en tyveriforsikring	13 %
I alt	100 %

Af tabel 3.12 fremgår og understreges den stærke sammenhæng, der er, mellem beløbet, der er stjålet for, og om ofret har anmeldt tyveriet til forsikringen.

Tabel 3.12. Andelen af tyverier, der er anmeldt og ikke anmeldt til forsikringen, fordelt efter de umiddelbare økonomiske skader ved tyverierne, 2011.

	Anmeldt til forsikringen	Ikke anmeldt til forsikringen	Alle
0 - 499 kr.	4 %	34 %	18 %
500 - 1.499 kr.	9 %	28 %	18 %
1.500 - 2.999 kr.	10 %	13 %	12 %
3.000 - 4.999 kr.	15 %	9 %	12 %
5.000 - 9.999 kr.	20 %	8 %	14 %
10.000 kr. eller mere	15 %	6 %	11 %
Over 20.000 kr.	27 %	2 %	15 %
I alt	100 %	100 %	100 %

3.4 Forhold der påvirker risikoen for at blive udsat for tyveri

Slutresultatet af de regressionsanalyser, der vedrører *udsathed for tyveri*, og som er baseret på en række baggrundsvARIABLE, er anført i tabel 3.13. Samlet set blev 12,2 pct. udsat for tyveri i årene 2009-2011.⁴

Tabel 3.13. Regressionsanalyse vedrørende udsathed for tyveri (n=19.950).

Variabel	Andel i pct.	Uvægtet antal i stikprøve	Signifikansniveau	OR	95 pct. konfidensinterval for OR	
					Nedre	Øvre
Mænd	13,1 %	10.085	,002	1,145	1,049	1,249
16-29 år	17,3 %	3.429	,000	1,735	1,522	1,978
30-45 år	13,4 %	5.719	,000	1,373	1,232	1,531
Pensionist	7,1 %	2.944	,000	,732	,620	,865
Hovedstaden	14,9 %	5.723	,000	1,336	1,217	1,467
Sjælland	9,4 %	2.877	,010	,833	,725	,957
Gift	10,3 %	11.514	,001	,839	,758	,930
Går ud ugentligt eller mere for at more sig	14,2 %	8.655	,000	1,201	1,096	1,317
Ejerskab over to biler, sommerhus og/eller båd	13,1 %	7.632	,000	1,227	1,115	1,349
Ejer butik eller virksomhed	17,8 %	2.219	,000	1,659	1,462	1,882

⁴ Regressionsanalyserne omfatter alene perioden siden 2009, hvor der blev inkluderet spørgsmål om livsstil og socio-økonomiske forhold i offerundersøgelsen, se i øvrigt afsnit 2.3 om regressionsanalyser.

Af tabellen fremgår det, at *køn, alder, beskæftigelse, bopæl, civilstand, hvor tit man går ud for at more sig og feste med sine venner, besiddelse af flere biler, sommerhus og/eller en båd samt ejerskab over butik eller virksomhed* hver for sig har sammenhæng med risikoen for at blive udsat for tyveri:

- Mænd har større sandsynlighed for at blive udsat for tyveri end kvinder.
- De 16-29-årige såvel som de 30-45-årige har større risiko for at blive udsat for tyveri end personer i aldersgruppen 46-74 år.
- Pensionister har mindre sandsynligheden for at blive udsat for tyveri end personer i arbejde eller med anden status.
- Er man bosat i Hovedstadsregionen, har man en større risiko for at blive udsat for tyveri, end hvis man bor i de øvrige regioner. Bor man i Region Sjælland har man mindre sandsynlighed for at blive udsat for tyveri.
- Er man gift er sandsynligheden for at blive udsat for tyveri mindre, end for personer der ikke er gift.
- Går man ud minimum én gang ugentligt for at feste og more sig med sine venner, er der større risiko for tyveri.
- Ejer man flere biler, sommerhus og/eller båd, er man ligeledes mere udsat for tyveri.
- Slutteligt viser analysen, at der er større risiko for, at man bliver udsat for tyveri, hvis man ejer en butik eller virksomhed, end hvis man ikke er indehaver af en butik eller virksomhed.

De viste OR-værdier i tabellen angiver, at risikoen for tyveri er særlig stor for unge og for dem, der ejer butik eller virksomhed, mens pensionister har en klart lavere sandsynlighed for at blive udsat for tyveri end andre.⁵

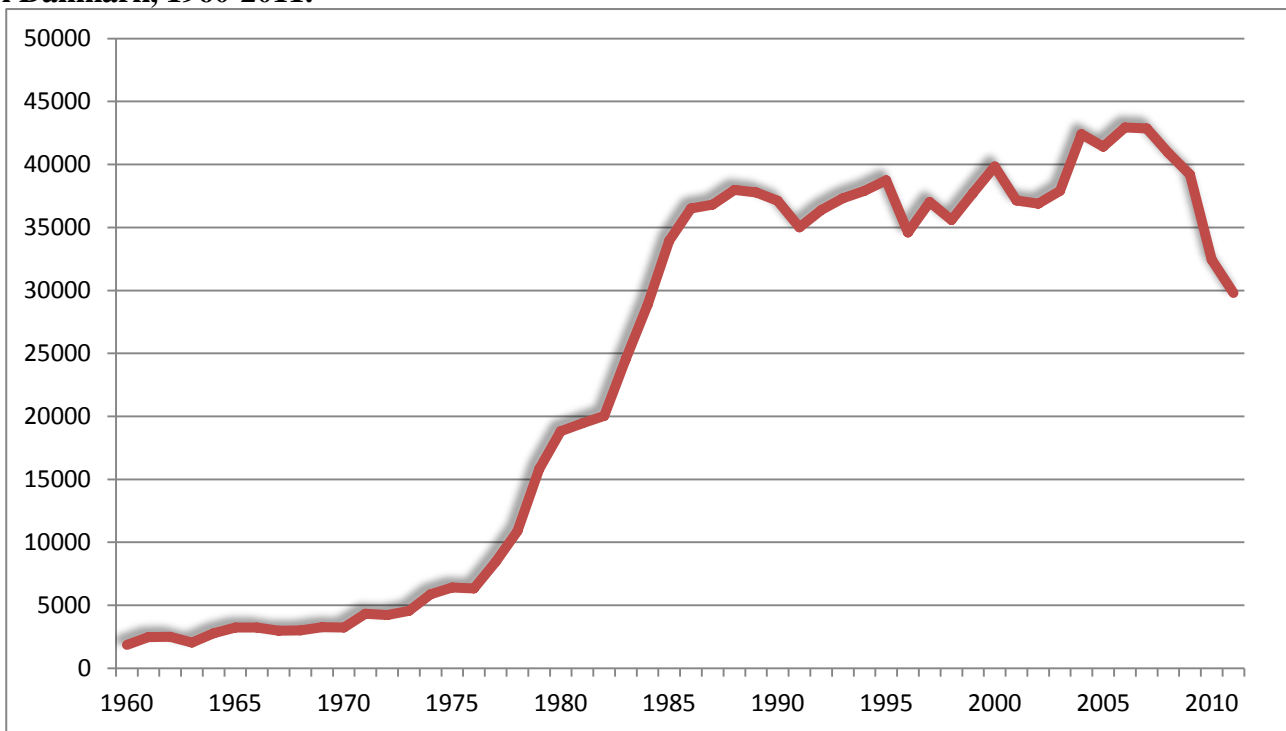
En faktor, som bemærkelsesværdigt nok ikke er relateret til udsathed for tyveri, er *indkomst*. Det skyldes sandsynligvis, at indkomst i sig selv ikke er en risikofaktor. Indkomst bliver kun en risikofaktor i den udstrækning, det afspejler sig i besiddelse af flere eftertragtede forbrugsgoder og/eller udmøntes i bestemte livsstile.

⁵ Det ses også af tabellen, at det er forbundet med meget stor statistisk sikkerhed, at følgende karakteristika er relateret til risikoen for at blive udsat for tyveri: alder 16-45 år, pensionist, bosiddende i Hovedstadsregionen, hyppigt ude for at more sig, ejerskab af flere biler, sommerhus og/eller en båd samt besiddelse af butik eller virksomhed. Her er sammenhængene så stærke, at selv hvis vi opererede med et signifikansniveau på 0,1 pct. (så vi med 99,9 procents sikkerhed kunne sige, at vores resultater ikke var tilfældige), ville disse sammenhænge stadig være signifikante.

4. HÆRVÆRK

Udviklingen i politiregistreret hærværk har det tilfælles med tyveriudviklingen, at der også i en periode har været tale om en meget kraftig stigning i politianmeldte tilfælde. Stigningen i de to former for forbrydelser er endvidere af samme størrelsesorden, nemlig en firedobling. For hærværk indtræffer stigningen imidlertid senere, end tilfældet er for stigningen i antallet af tyverier, og den sker under en kortere periode, fra midt i 1970'erne til midt i 1980'erne. I midten af 1980'erne nåede man op på omkring 40.000 politianmeldte hærværkstilfælde årligt, og dette niveau har indtil de allersejeste år holdt sig, jf. figur 4.1. Den største forskel mellem tyveri og hærværk er, at der ikke før omkring 2009 er sket større ændringer i antallet af registrerede hærværkstilfælde. Fra 2009 til 2010 er der sket et markant fald på knap 20 pct. i antal anmeldte hærværkstilfælde – fra omkring 39.000 til omkring 32.000, og faldet fortsætter i 2011, hvor der registreres knap 30.000 tilfælde.

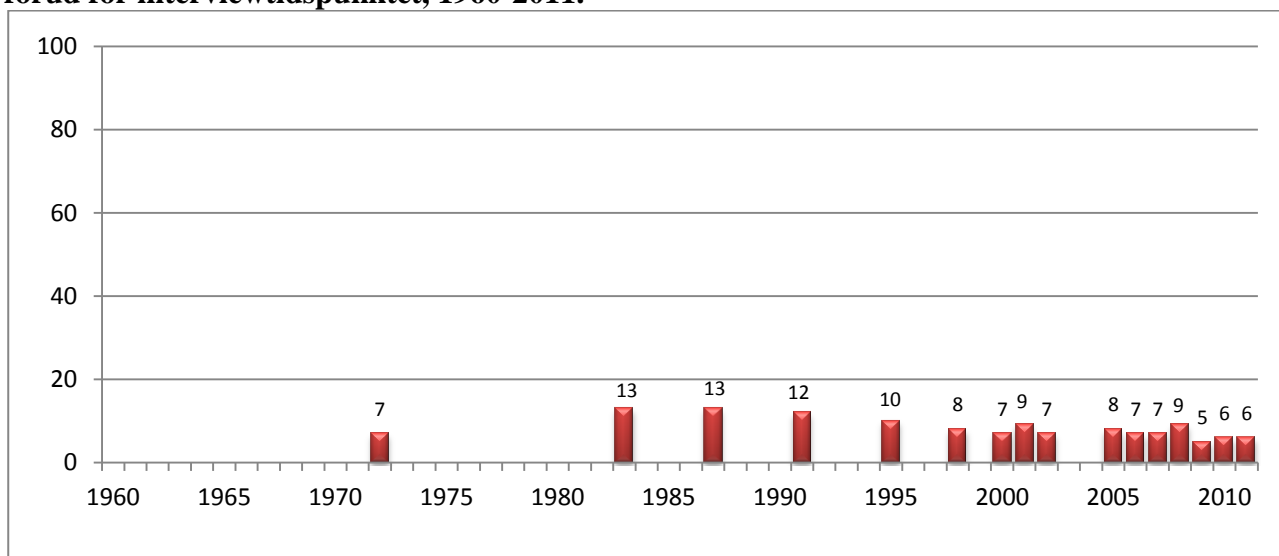
Figur 4.1. Hærværk der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab i Danmark, 1960-2011.

Offerundersøgelserne viser, at der sker en fordobling af befolkningens risiko for at blive udsat for hærværk fra begyndelsen af 1970'erne og frem til 1980'erne – fra syv til 13 pct. udsatte i løbet af et år, jf. figur 4.2. Denne stigning er statistisk signifikant. At der fra 1970'erne og frem til i hvert fald engang i 1980'erne har været tale om en vækst i befolkningens risiko for at blive udsat for hærværk, bekræftes endvidere af de fire indbyrdes sammenlignelige undersøgelser foretaget af AIM, som tidligere er omtalt i forbindelse med tyveri (Balvig & Højgård, 1988, s. 140). På grund af forskellig referenceperiode m.v. er undersøgelserne ikke sammenlignelige med den serie undersøgelser, der er

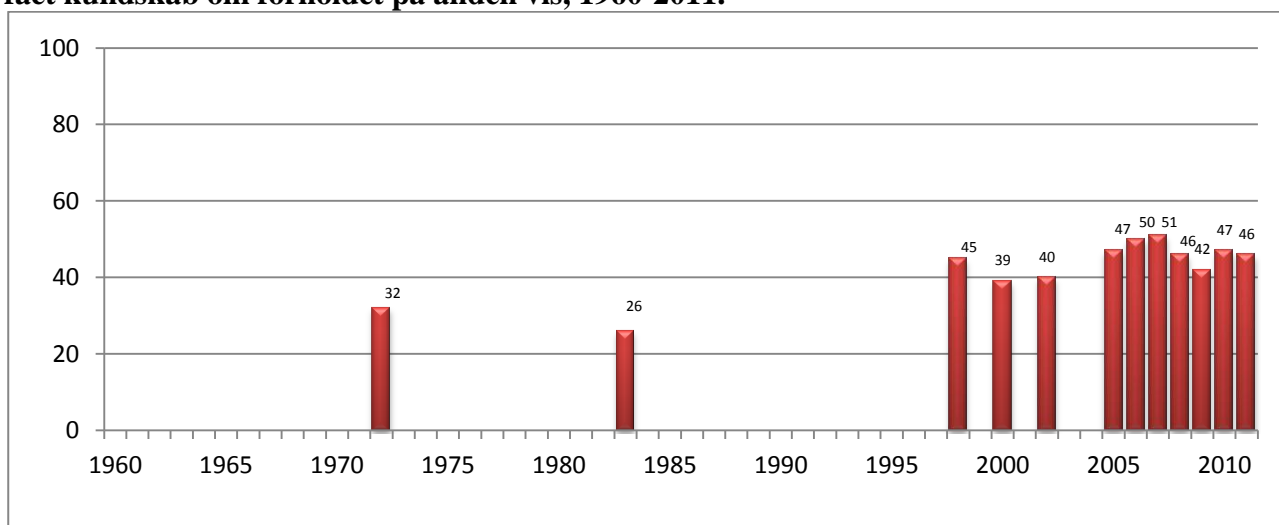
vist i figur 4.2, og indgår derfor ikke i figuren. AIM fandt i sine fire undersøgelser fra 1976, 1980, 1982 og 1984 følgende procenter for, hvor mange der havde været udsat for hærværk: 1, 4, 3, 3.

Figur 4.2. Procent af befolkningen der har været udsat for hærværk inden for det seneste år forud for interviewtidspunktet, 1960-2011.

Fra midten af 1980'erne skiller vandene sig med hensyn til udviklingen i de politiregistrerede hærværkstilfælde og befolkningens faktiske udsathed for hærværk. Sidstnævnte udviser nemlig en klart faldende tendens. I 2005-11 har 5 til 9 pct. været udsat for hærværk inden for det seneste år, dvs. en markant mindre andel i forhold til 1980'erne. Fra 1998 til 2008 har risikoen for at blive udsat for hærværk været nogenlunde konstant, mens den de sidste tre år har været signifikant lavere. Den faldende tendens i omfanget af hærværk de allerseneste år ses således såvel i de politianmeldte hærværkstilfælde som i andelen af personer, der har oplevet sig udsat for hærværk.

Figur 4.3. Procent af ofre for hærværk der har anmeldt det til politiet, eller hvor politiet har fået kendskab om forholdet på anden vis, 1960-2011.

Den forskellige udvikling fra midten af 1980'erne frem til de seneste år i de politiregistrerede og det faktiske antal hærværkstilfælde synes i meget høj grad at kunne forklares ved en stigende anmeldelsestilbøjelighed for hærværk, jf. figur 4.3. Ved den første undersøgelse af anmeldelsestilbøjeligheden, foretaget i 1972, var det 32 pct. af dem, der havde været udsat for hærværk, der havde anmeldt det til politiet. I de seneste år har det som regel været omkring 50 pct., der har anmeldt. Det bemærkes, at forskellene i anmeldelsesprocenten de seneste år ikke er statistisk signifikante. Som ved tyveri (se bemærkningerne der) er den reelle forskel mellem anmeldelsesprocenterne i de første undersøgelser sammenholdt med de senere reelt lidt større end det, tallene umiddelbart udviser.

4.1 Hærværk 2005-11

Tabel 4.1 omfatter mere detaljerede oplysninger om andelen af 16-74-årige og antallet af personer, der har været udsat for hærværk. Med hensyn til de beregnede tal for antallet af hærværksofre bør man erindre sig, at disse – som ved tyveri (se bemærkningerne der) – er påvirket af den såkaldte “husstandseffekt”. Tabellen viser andelen af ofre for hærværk fra 2005 til 2011. Der er ikke statistisk signifikant forskel på årene 2009-2011, men der var i disse tre år signifikant færre, som blev udsat for hærværk, end tilfældet var i de tidligere år.

Tabel 4.1. Andel og antal ofre for hærværk, 2005-11.

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Andel udsatte	8 %	7 %	7 %	9 %	5 %	6 %	6 %
95 % sikkerhedsinterval	(6,9-9,3)	(6,1-8,0)	(5,5-7,7)	(7,6-10,1)	(4,5-5,9)	(5,2-6,2)	(5,6-6,5)
Antal ofre	318.000	279.000	265.000	355.000	211.000	234.000	249.000
95 % sikkerhedsinterval	(270.000-366.000)	(242.000-316.000)	(221.000-308.000)	(304.000-405.000)	(182.000-240.000)	(213.000-255.000)	(232.000-267.000)

Tabel 4.2 viser, at der kun er minimal forskel mellem mænds og kvinders risiko for at blive udsat for hærværk. Formentlig skyldes dette primært – som ved tyveri – at en væsentlig del af hærværket retter sig mod fælles ejendele som f.eks. bolig og bil, jf. “husstandseffekten”.

Tabel 4.2. Andel mænd og kvinder, der det seneste år har været udsat for hærværk, 2005-11.

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2005-11
Mænd	8 %	8 %	7 %	10 %	6 %	6 %	7 %	7 %
Kvinder	8 %	6 %	6 %	8 %	5 %	5 %	6 %	6 %
Alle	8 %	7 %	7 %	9 %	5 %	6 %	6 %	6 %

I de fleste af årene har de unge (de 16-24-årige) haft større risiko for at blive udsat for hærværk end de ældre (de 40-74-årige), jf. tabel 4.3. Også i perioden 2009-2011, hvor færre er blevet udsat for hærværk, er det gruppen af 16-24-årige, som er mest udsat.

Tabel 4.3. Andelen i de forskellige aldersgrupper der det seneste år har været udsat for hærværk, 2005-11.

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2005-11
16-24 år	13 %	9 %	10 %	14 %	5 %	8 %	7 %	8 %
25-39 år	9 %	8 %	7 %	10 %	6 %	7 %	7 %	7 %
40-74 år	6 %	6 %	5 %	7 %	5 %	5 %	5 %	5 %
Alle	8 %	7 %	7 %	9 %	5 %	6 %	6 %	6 %

De fleste af de personer, der har været udsat for hærværk, har været udsat for det én gang i løbet af det seneste år forud for udsørgningstidspunktet, jf. tabel 4.4. Det ses også af tabellen, at det er et fåtal, har været udsat mere end 3 gange.

Der er ikke nogen statistisk signifikant forskel på andelen, der er udsat én gang i 2011 i forhold til de umiddelbart foregående år. Dog er det gennemsnitlige antal gange, ofrene er udsat for hærværk, signifikant højere i 2010 og 2011 sammenlignet med de foregående år.

Tabel 4.4. Antal gange ofrene har været udsat for hærværk samt det samlede antal hærværkstilfælde, 2005-11, pct.

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Udsat kun én gang	77 %	79 %	76 %	75 %	74 %	66 %	70 %
Udsat to-tre gange	18 %	17 %	21 %	22 %	20 %	30 %	25 %
Udsat mere end tre gange	5 %	4 %	2 %	4 %	6 %	4 %	6 %
Gennemsnit	1,5	1,4	1,3	1,5	1,5	1,6	1,7

4.2 Hærværkets genstand og skadevirkning

Tabel 4.5. Hvilke(n) ejendele blev ødelagt i forbindelse med hærværket, 2011, pct.

	Andel
Bil	52 %
Motorcykel	0,1 %
Knallert	3 %
Cykel	13 %
Hus/lejlighed/værelse hvor jeg bor	14 %
Båd/skib	1 %
Garage/kælder/loftsrum/udhus/have ved min bopæl	4 %
Min arbejdsplads	3 %
Mit sommerhus/fritidshus	2 %
Andet	8 %
I alt	100 %

Fra og med 2009 er der i offerundersøgelserne spurgt til, hvilken eller hvilke ejendele ofret fik ødelagt ved hærværket. Det fremgår af tabel 4.5, at det i 2011 i over halvdelen af tilfældene har drejet sig om ofrets bil. Desuden har en del – 13 pct. – fået ødelagt noget ved deres cykel, mens 14 pct. har fået ødelagt noget ved deres bopæl.

De umiddelbare økonomiske omkostninger ved hærværk fremgår af tabel 4.6.

Tabel 4.6. De umiddelbare skader ved de hærværkstilfælde 16-74-årige har været udsat for i løbet af et år, 2005-2011.

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Ødelagt for i alt	1,7 mia.	1,3 mia.	1,6 mia.	2,6 mia.	1,5 mia.	1,4 mia.	1,8 mia.
Gennemsnitlig skade pr. hærværkstilfælde	5.800 kr.	5.700 kr.	7.100 kr.	7.900 kr.	8.200 kr.	6.400 kr.	7.800 kr.
Gennemsnitlig skade pr. indbygger ml. 16 og 74 år	400 kr.	300 kr.	400 kr.	700 kr.	400 kr.	300 kr.	400 kr.

De samlede estimerede omkostninger ved hærværk er på mellem 1,3 mia. og 1,8 mia. kr., dog med 2008 som en undtagelse med et noget højere beløb.⁶ Væksten dette år afspejler sig primært i størrelsen af den gennemsnitlige skade pr. indbygger. Sidstnævnte lå på mellem 300-400 kr. i 2005-07 og 2009-2011, men var i 2008 på 700 kr.

Af tabel 4.7 fremgår, at næsten 6 ud af 10 hærværksofre ikke fik erstatning for det, der var blevet ødelagt. Omkring hver fjerde fik fuld af erstatning, mens der i 5 pct. af tilfældene ikke var sket nogen skade.

Tabel 4.7. Fik ofret det ødelagte erstattet? 2011, pct.

	Andel
Der blev ikke ødelagt noget, det var kun forsøg	5 %
Jeg fik fuld erstatning	24 %
Jeg fik delvis erstatning	12 %
Jeg fik ingen erstatning	59 %
I alt	100 %

Der er i de fleste af årene ikke nogen større forskel på mænd og kvinders anmeldelsestilbøjelighed i forbindelse med udsathed for hærværk. Dog er der i 2011 signifikant flere kvinder, der har anmeldt hærværket, end tilfældet er for mændene.

⁶ Ligesom i tabel 3.6 vedrører omkostningerne her alene det seneste hærværkstilfælde, idet der ikke foreligger oplysninger om de økonomiske omkostninger ved eventuelt yderligere hærværkstilfælde i løbet af året.

Tabel 4.8. Andelen af anmeldte hærværkstilfælde fordelt efter alder på offer, 2005-11.

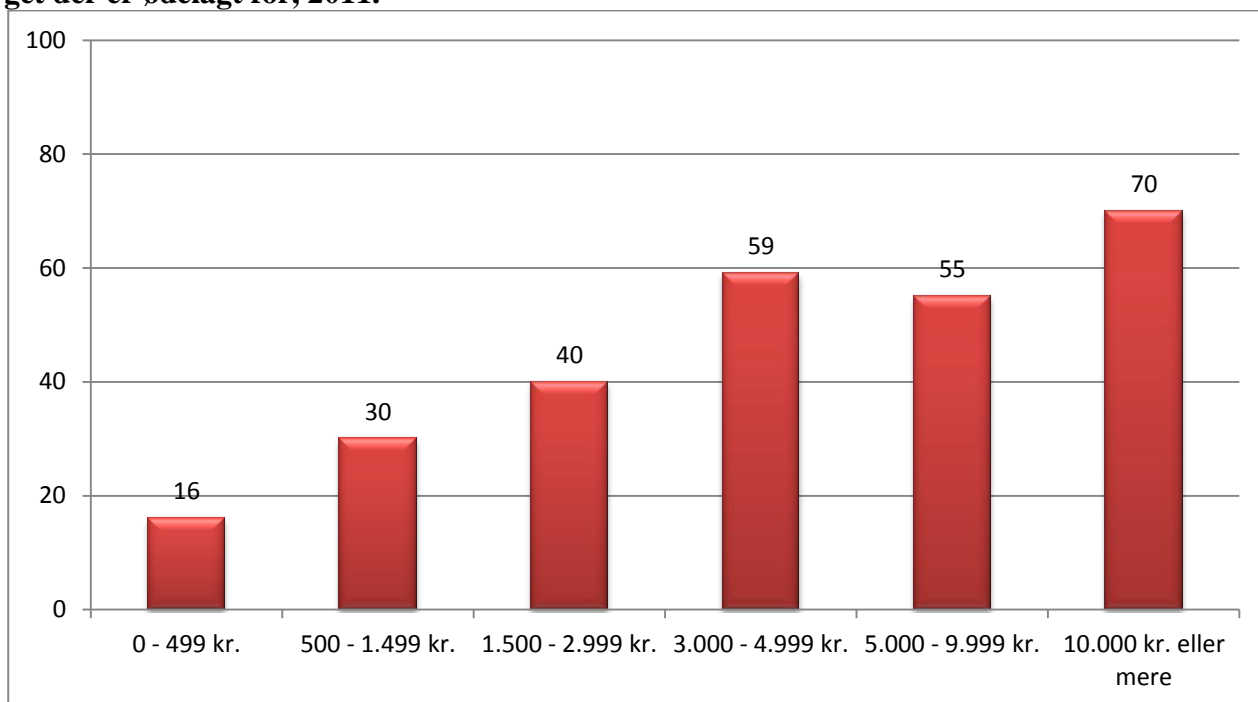
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2005-11
16-24 år	30 %	54 %	52 %	26 %	31 %	33 %	38 %	37 %
25-39 år	50 %	39 %	43 %	52 %	36 %	46 %	47 %	45 %
40-74 år	53 %	55 %	55 %	51 %	48 %	54 %	49 %	52 %
Alle	47 %	50 %	51 %	46 %	42 %	47 %	46 %	47 %

Med hensyn til alder er der en generel tendens til, at de ældre (40-74 år) har en større anmeldelsestilbøjelighed end de yngre ofre (16-24 år), jf. tabel 4.8. Denne forskel er statistisk signifikant i alle år med undtagelse af 2006-2007.

4.3 Økonomisk mørketal for hærværk

Som for tyveri er det også muligt for hærværk at beregne økonomiske mørketal, dvs. hvor stor en del af den samlede mængde skader, målt i kroner, som ikke anmeldes og registreres, og det viser sig, at det økonomiske mørketal for hærværk er betragteligt større end for tyveri, nemlig 25 pct. Det svarer til, at hver fjerde krone, der ødelægges for, ikke anmeldes til politiet. Denne forskel mellem de økonomiske mørketal beror formentlig først og fremmest på forskelle i, hvad der er forsikret. Muligheden for at få det tabte eller skaden dækket af forsikringen har således en meget stor betydning for anmeldelsestilbøjeligheden.

Figur 4.4 Procent hærværks ofre der har anmeldt hærværket til politiet i forhold til, hvor meget der er ødelagt for, 2011.

Det er først og fremmest de store hærværkssager, der anmeldes til politiet, jf. figur 4.4. Blandt dem, der ved hærværket fik ødelagt for mindre end 500 kr., er det kun 16 pct., der har anmeldt det til politiet. For dem, der havde fået ødelagt værdier for mellem 500 og 2.999 kr., var anmeldelsesprocenten 30-40, mens denne procent ved hærværkstilfælde, hvor der var ødelagt for 3.000-9.999 kr., var 55-59 pct. De, der fik ødelagt for over 10.000 kr., anmeldte i 70 pct. af tilfældene hærværket til politiet. Disse forskelle er statistisk signifikante.

Det fremgår af tabel 4.9, at omtrent to tredjedele af de hærværkstilfælde, der ikke er anmeldt til politiet, angår forhold, hvor der er ødelagt for mindre end 3.000 kr. Omvendt har mere end halvdelen af de personer, der har anmeldt hærværket til politiet, fået ødelagt for mindst 5.000 kr.

Tabel 4.9. Andelen af anmeldte og ikke-anmeldte hærværkstilfælde fordelt efter de umiddelbare økonomiske skader ved de hærværk, 2011.

	Anmeldt	Ikke-anmeldt	Alle
0 - 499 kr.	5 %	25 %	16 %
500 - 1.499 kr.	11 %	22 %	17 %
1.500 - 2.999 kr.	14 %	18 %	16 %
3.000 - 4.999 kr.	17 %	10 %	13 %
5.000 - 9.999 kr.	21 %	14 %	18 %
10.000 – 19.999 kr.	13 %	8 %	10 %
20.000 kr. eller mere	18 %	3 %	10 %
I alt	100 %	100 %	100 %

40 pct. af ofrene har anmeldt hærværket til deres forsikringsselskab. En lidt større andel, som også er forsikret, har ikke anmeldt det forsikringsselskabet, i de fleste tilfælde fordi de vurderede, at skaden nok ikke var dækket af deres forsikring, jf. tabel 4.10.

Tabel 4.10. Ofre fordelt efter om hærværket er anmeldt til et forsikringsselskab, 2011, pct.

	Andel
Ja	40 %
Nej, men jeg er forsikret og ville nok have fået erstatning, hvis jeg havde anmeldt det	11 %
Nej. Jeg er ganske vist forsikret, men tror ikke, jeg ville få erstatning	32 %
Nej, for jeg har ikke en forsikring	16 %
I alt	100 %

Af tabel 4.11 fremgår det, hvorvidt ofrene har anmeldt hærværket til forsikringen i forhold til, hvor stort et beløb de har fået ødelagt for.

Tabel 4.11. Andelen af hærværk, der er anmeldt og ikke anmeldt til forsikringen, fordelt efter de umiddelbare økonomiske skader ved hærværkene, 2011.

	Anmeldt til forsikringen	Ikke anmeldt til forsikringen	Alle
0 - 499 kr.	2 %	25 %	16 %
500 - 1.499 kr.	10 %	22 %	17 %
1.500 - 2.999 kr.	13 %	18 %	16 %
3.000 - 4.999 kr.	17 %	11 %	13 %
5.000 - 9.999 kr.	21 %	15 %	18 %
10.000 - 19.999 kr.	16 %	6 %	10 %
20.000 kr. eller mere	21 %	3 %	10 %
Alle	100 %	100 %	100 %

4.4 Forhold der påvirker risikoen for at blive udsat for hærværk

Slutresultatet af de regressionsanalyser, der vedrører *udsathed for hærværk*, og som er baseret på en række baggrundsplysninger, er anført i tabel 4.12. I årene 2009-2011 var 5,8 pct. udsat for hærværk.⁷

Tabel 4.12. Regressionsanalyse vedrørende udsathed for hærværk (n=19.953).

Variabel	Andel i pct.	Uvægtet antal i stikprøve	Signifikansniveau	OR	95 pct. konfidensinterval for OR	
					Nedre	Øvre
16-29 år	7,2 %	3.431	,000	1,584	1,282	1,958
30-45 år	6,9 %	5.720	,000	1,344	1,160	1,557
Indkomst på over 550.000 kr.	8,5 %	1.919	,002	1,359	1,119	1,650
Studerende	6,2 %	2.300	,004	,725	,582	,902
Pensionist	2,9 %	2.944	,000	,605	,472	,776
Hovedstaden	7,6 %	5.725	,000	1,779	1,524	2,075
Sjælland	5,7 %	2.876	,001	1,399	1,149	1,704
Syddanmark	5,5 %	4.452	,001	1,341	1,122	1,604
Gift	5,0 %	11.516	,000	,755	,656	,868
Går ud ugentligt eller mere for at more sig	6,6 %	8.658	,010	1,182	1,041	1,343
Ejerskab over to biler, sommerhus og/eller båd	6,7 %	7.634	,000	1,326	1,162	1,512
Ejer butik eller virksomhed	8,6 %	2.219	,000	1,492	1,256	1,774

⁷ Regressionsanalyserne omfatter alene perioden siden 2009, hvor der er inkluderet spørgsmål om livsstil og socioøkonomiske forhold i offerundersøgelsen, se i øvrigt afsnit 2.3 om regressionsanalyser.

Af tabellen fremgår det, at *alder, indkomst, beskæftigelse, bopæl, civilstand, hvor tit man går ud for at more sig og feste med sine venner, besiddelse af flere biler, sommerhus og/eller en båd samt ejerskab over butik eller virksomhed* hver for sig har sammenhæng med risikoen for at blive udsat for hærværk:

- De 16-29-årige såvel som de 30-45-årige er mere udsatte end personer i aldersgruppen 46-74 år.
- Tjener man over 550.000 kr. om året, er der større sandsynlighed for, at man udsættes for hærværk.
- Er man studerende eller pensionist er man mindre udsat for hærværk.
- Er man bosat i region Hovedstaden, Sjælland eller Syddanmark, har man en større risiko for at blive udsat for hærværk, end hvis man bor i de øvrige regioner.
- Er man gift er sandsynligheden mindre.
- Går man ud minimum én gang ugentligt for at feste og more sig med sine venner, er der en større sandsynlighed for at blive udsat for hærværk.
- Ejer man flere biler, sommerhus og/eller båd, er man ligeledes mere udsat for hærværk.
- Slutteligt viser analysen, at der er større risiko for, at man bliver udsat for hærværk, hvis man ejer en butik eller virksomhed, end hvis man ikke gør det.

De viste OR-værdier angiver, at det særligt er beboere i Hovedstadsregionen, som har stor sandsynlighed for at blive udsat for hærværk, mens pensionister har en meget lav risiko herfor.⁸

I øvrigt viser analysen det forventede, nemlig at de, der ejer meget, har en større risiko for at få deres ting ødelagt end dem, der ikke ejer så meget. Såfremt der indgik oplysninger om boligens art (hus eller lejlighed) ville det sandsynligvis også være relateret til risikoen for hærværk.

For så vidt kan det undre, at ung alder er forbundet med forhøjet risiko for hærværk, idet det typisk er ældre, der ejer meget, men det kan dels bero på, at unge især er udsat for hærværk mod cykler, og at ældre sjældnere er borte fra hjemmet og dermed bedre kan vogte deres ejendele.

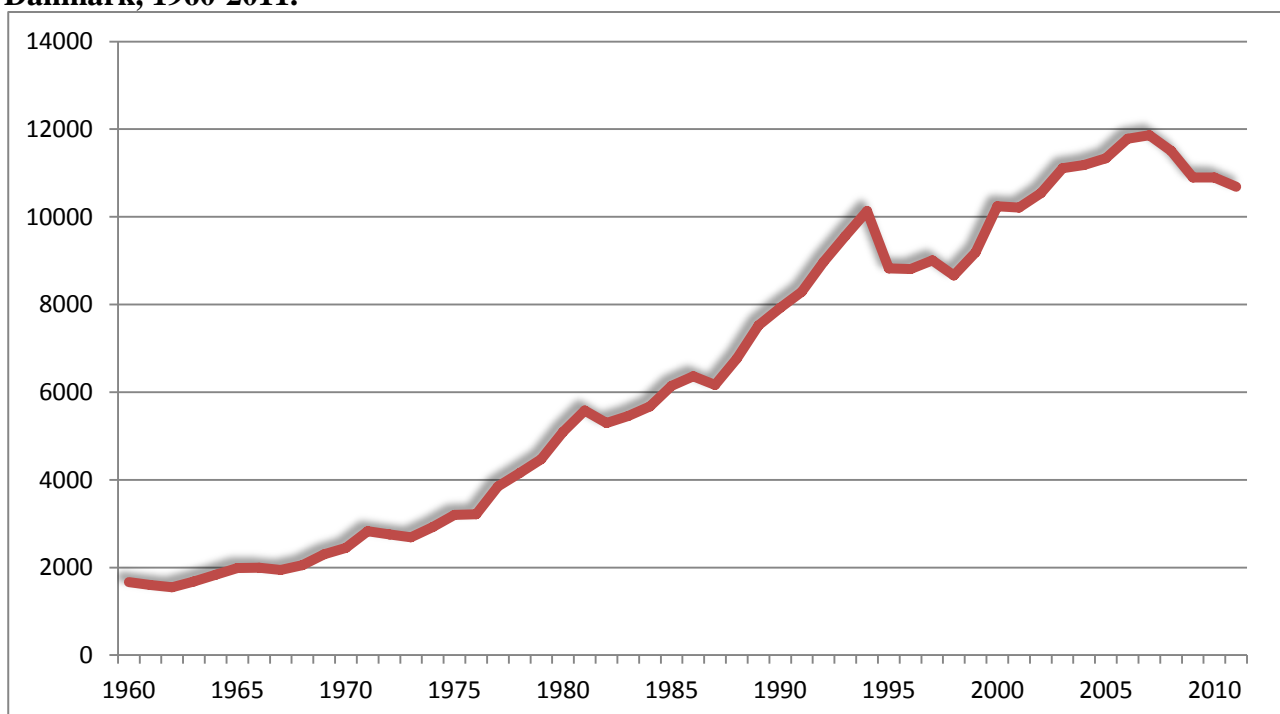
⁸ Af de forskellige karakteristika er det desuden følgende, der med meget stor statistisk sikkerhed er relateret til udsattheden for hærværk: alder 16-45 år, pensionist, gift, ejerskab af flere biler m.v. og besiddelse af butik eller en virksomhed. Her er sammenhængene så sikre, at selv hvis vi opererede med et signifikansniveau på 0,1 pct. (så vi med 99,9 procents sikkerhed kunne sige, at vores resultater ikke var tilfældige), ville disse sammenhænge fortsat være signifikante.

En faktor, som ikke påvirker udsathedens for hærverk, er *køn*, jf. det tidligere, ligesom der heller ikke ses sammenhæng mellem risikoen for at blive udsat for hærverk, og hvor tit man går ud om aftenen. Dog spiller det en rolle, hvor tit man går ud med det formål at feste og more sig med sine venner. For denne gruppe er hærverket typisk rettet mod cykler og knallerter og i mindre grad mod biler.

5. VOLD

Udviklingen i den politiregistrerede vold ligner til forveksling udviklingen i de politiregistrerede tyverier og andre straffelovsovertrædelser under ét frem til midten af 1980'erne. Forholdsmæssigt er stigningstaksten også den samme, omkring en firedobling. Fra sidst i 1980'erne og frem til 2008 er udviklingen i den politiregistrerede vold unik. Den hverken falder som tyverierne eller stagnerer som hærværkstilfældene, men stiger. I en kort periode, sidste halvdel af 1990'erne, ser det ud, som om udviklingen bremses op, men som helhed er der tale om en stigning frem til de allerseneste år, idet væksten stagnerer i 2006/07, hvorefter der sker et fald.

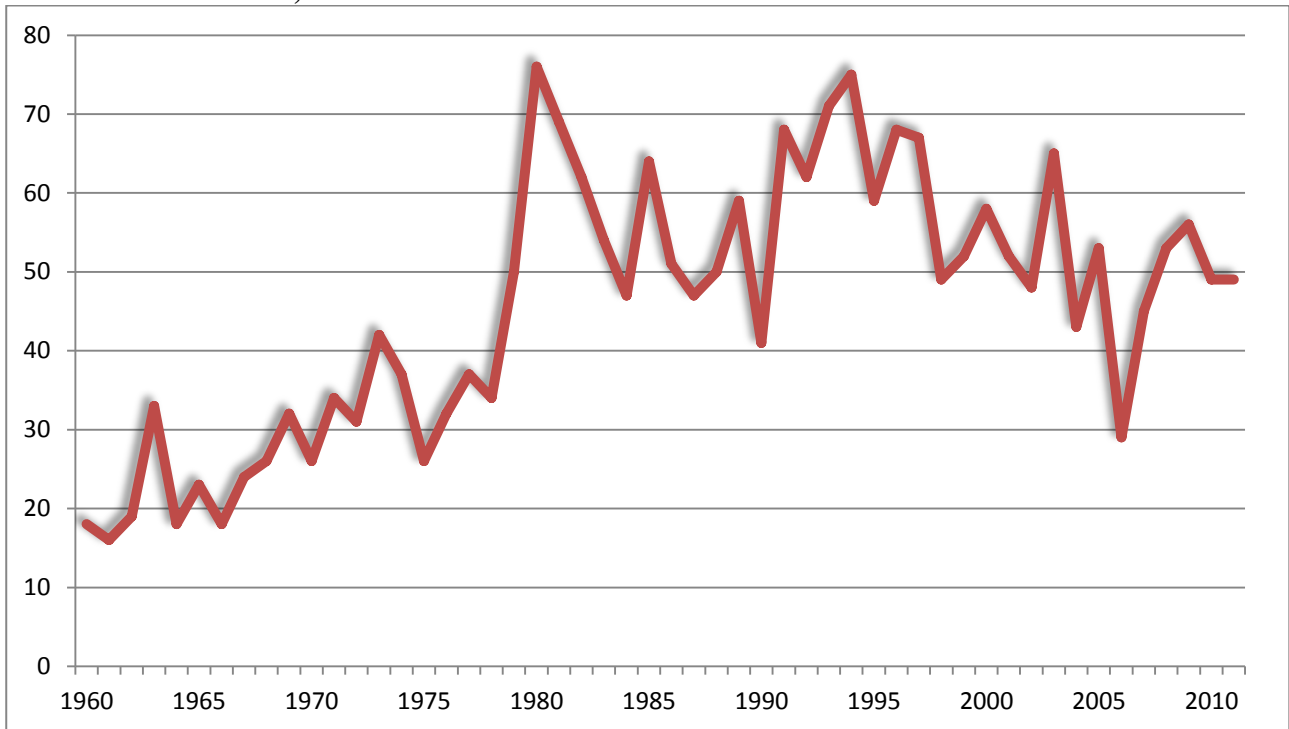
Figur 5.1. Vold* der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab i Danmark, 1960-2011.

* Vedrører anmeldelser efter straffelovens § 237 og §§ 244-246.

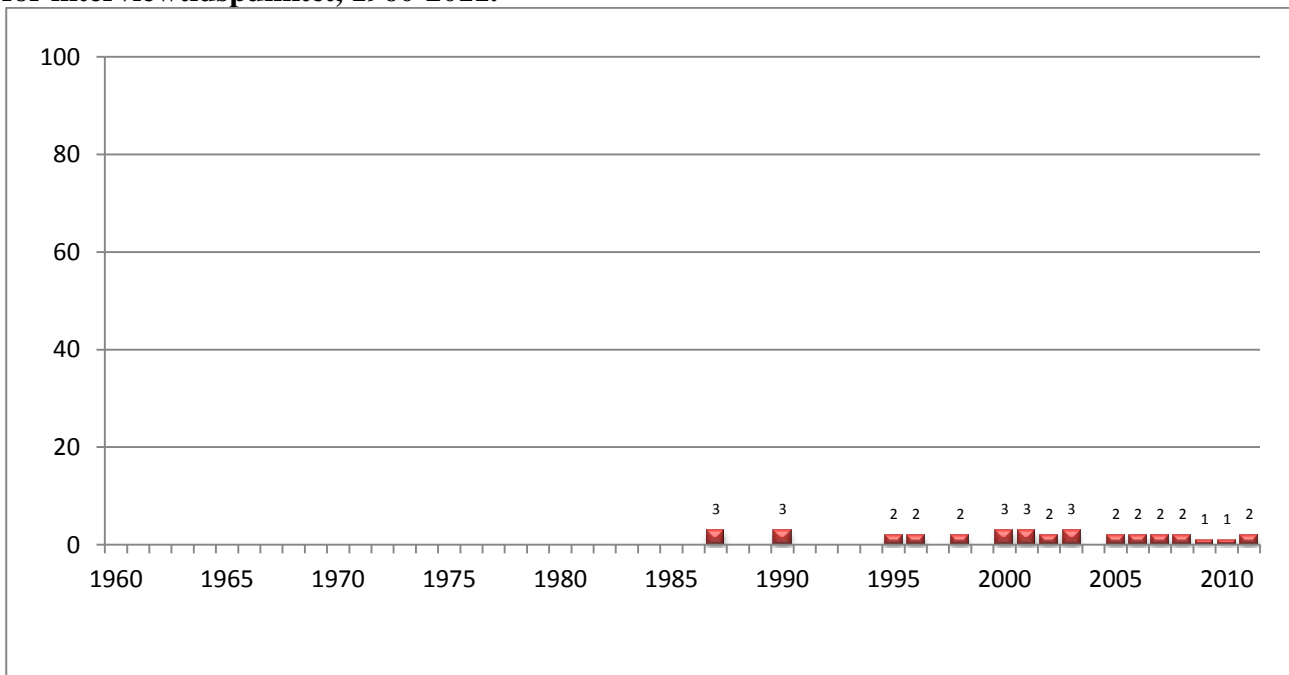
Antallet af fuldbyrdede drab er ringe og påvirker derfor ikke den samlede voldsopgørelse i figur 5.1. Derfor er udviklingen i antallet af fuldbyrdede manddrab vist separat i figur 5.2. Det sidste halve århundrede har antallet af fuldbyrdede drab ligget mellem 20 og 80, med store årlige udsving. Der er en stigende tendens fra midt i 1960'erne til omkring 1980. Herefter følger en periode præget af stagnation, om end de årlige udsving er betydelige. Siden midten af 1990'erne har drabstallet udvist en faldende tendens. Drabstallet er naturligt nok en af de former for kriminalitet, der påkalder sig allerstørst samfundsmæssig interesse og bekymring. Det er grunden til, at udviklingen herfor vises specifikt. Det er dog også begrundet i, at fuldbyrdede drab af indlysende grunde ikke kommer med i offerundersøgelser, samt at udviklingen i drabstallet ofte anses for en vigtig indikator for den "reelle" eller "faktiske" udvikling i den (alvorlige) vold i samfundet.

Figur 5.2. Forsætlige drab der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab i Danmark, 1960-2011.

Selv om den første voldsofferundersøgelse blev foretaget allerede i 1971, foreligger der først direkte sammenlignelige tal fra og med offerundersøgelsen fra 1987, jf. figur 5.3.

Figur 5.3. Procent af befolkningen der har været udsat for vold inden for det seneste år forud for interviewtidspunktet, 1960-2011.

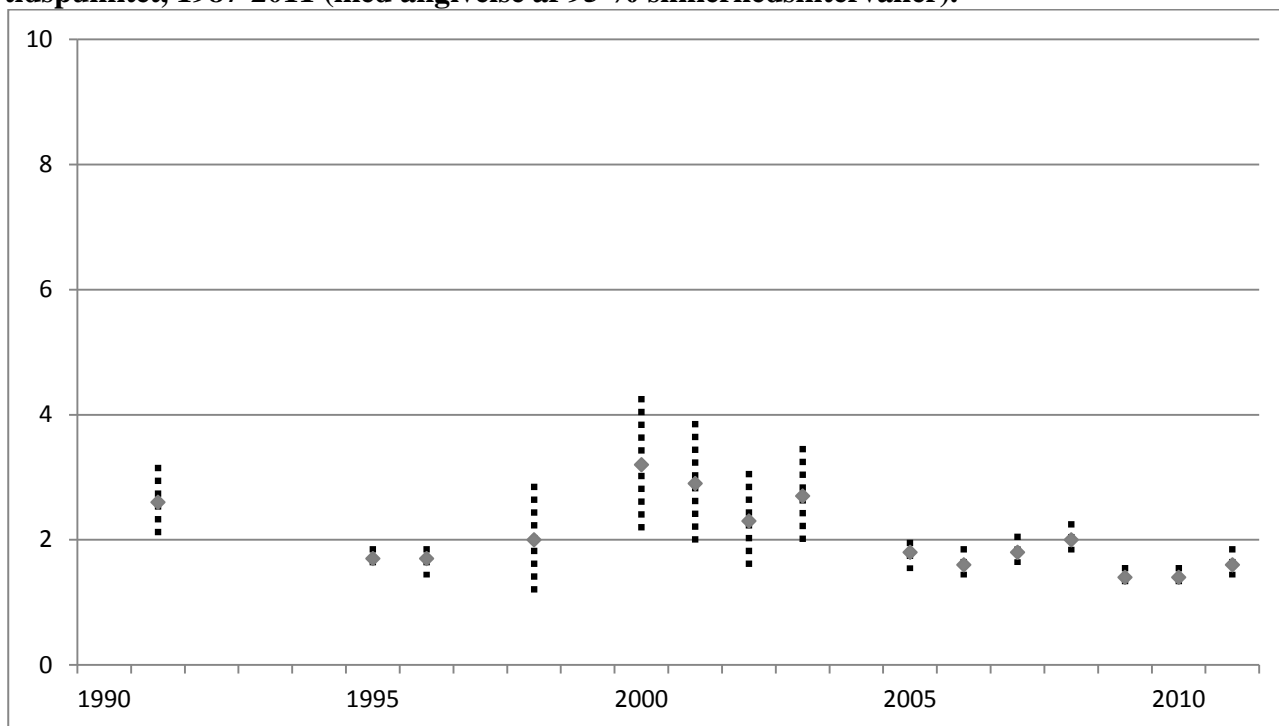

I alt er der i perioden fra 1987 til 2011 foretaget 16 sammenlignelige voldsofferundersøgelser. Alle viser de, at 1 til 3 pct. årligt udsættes for vold. Vold er dog et så relativt sjældent fænomen, at det er nødvendigt at se på decimalerne for præcist at vurdere udviklingen. En sådan nærmere analyse viser, at der i hvert fald ikke er sket en stigning i danskernes risiko for at blive udsat for vold det sidste kvarte århundrede.

Derimod er der fra den første voldsofferundersøgelse blev foretaget i 1971 og frem til 1986/87 sandsynligvis sket en stigning i den faktiske vold på tilsvarende måde, som vi har konstateret, at der skete en stigning i tyveri og hærværk. Der foreligger for denne periode tidsserier for tre forskellige sæt af voldsofferundersøgelser (Balvig & Høigård, 1988, s. 140). De er ikke indbyrdes sammenlignelige, og de kan som nævnt heller ikke sammenlignes med de undersøgelser, der er foretaget efter 1986, men de udviser alle en stigende tendens. Gallup foretog undersøgelser i 1971, 1974 og 1977 og fandt i disse tre undersøgelser følgende procenter for, hvor mange der havde været udsat for vold eller trusler om vold: 4, 7 og 6 pct. Observa foretog undersøgelser i 1979 og 1984 og fandt følgende procenter: 4 og 6 pct. AIM foretog undersøgelser i 1980, 1982, 1984 og 1986 og fandt: 5, 6, 8 og 11 pct. Af AIM's undersøgelser fremgår det endvidere, at det ikke kun er trusler og mildere voldsformer, der synes at have været stigende fra 1980 til 1986, men også mere alvorlige former for vold, eksempelvis vold der har krævet lægebehandling (Andersen, 1985b og 1987). Tre undersøgelser af udsathedet for "kriminell vold" inden for det seneste halve år forud for interviewtidspunktet udviste 0,6 pct. udsatte i 1980, 0,5 pct. i 1982 og 0,9 pct. i 1984 (Andersen, 1987).

For perioden efter 1986/87 foreligger der resultater fra to voldsofferundersøgelser, som er indbyrdes sammenlignelige, men ikke sammenlignelig med de undersøgelser, hvis resultater er præsenteret i figur 5.3 og 5.4. Den ene undersøgelse blev foretaget i 1991. Den viste, at otte pct. havde været udsat for en eller flere former for fysiske overgreb det seneste år forud for interviewtidspunktet (Christensen & Koch-Nielsen, 1992). Den anden blev foretaget ni år senere i 2000. Her havde fem pct. været udsat for fysiske overgreb (Kjøller & Rasmussen, 2002). Forskellen er statistisk signifikant og tyder altså på, at der fra 1991 til 2000 er sket et fald i risikoen for at blive udsat for fysiske overgreb. Faldet er stærkest for mænd. En af de interessante forklaringer, som sammenstilling af udviklingen på basis af disse to undersøgelser med voldsofferundersøgelsen fra 2011 (og dens forgængere) peger på, er, at der kan være sket et reelt fald i risikoen for fysisk aggression samtidig med, at flere og flere af disse fysiske aggressioner opleves og defineres som vold. Denne mulige "voldelig-gørelse" af fysiske aggressioner er behandlet mere udførligt andetsteds (jf. bl.a. Balvig, 1997; 2000a; 2000b).

Figur 5.4. Procent der har været udsat for vold inden for det seneste år forud for interviewtidspunktet, 1987-2011 (med angivelse af 95 % sikkerhedsintervaller).

Figur 5.4 viser et mere præcist billede af andelen udsat for vold i de undersøgelser, der er omfattet af figur 5.3, idet decimaler og stikprøvesikkerheder indgår her. Det kunne se ud som om, at volden har udviklet sig i bølger: Først en faldende tendens fra 1987/91 til 1995/96, så en stigning frem til årtusindeskiftet og så igen et fald. Selv om der er statistisk signifikante forskelle, er det dog vigtigt at påpege, at de statistiske sikkerhedsintervaller ligger meget tæt på hinanden. I betragtning af, at undersøgelserne er gennemført af forskellige organisationer med forskellige udvælgelsesmetoder og afgrænsninger af, hvem der er interviewet, er det sikreste, der kan siges, at der i hvert fald ikke er sket en stigning i voldsudsatheden over perioden fra 1987 til 2011.

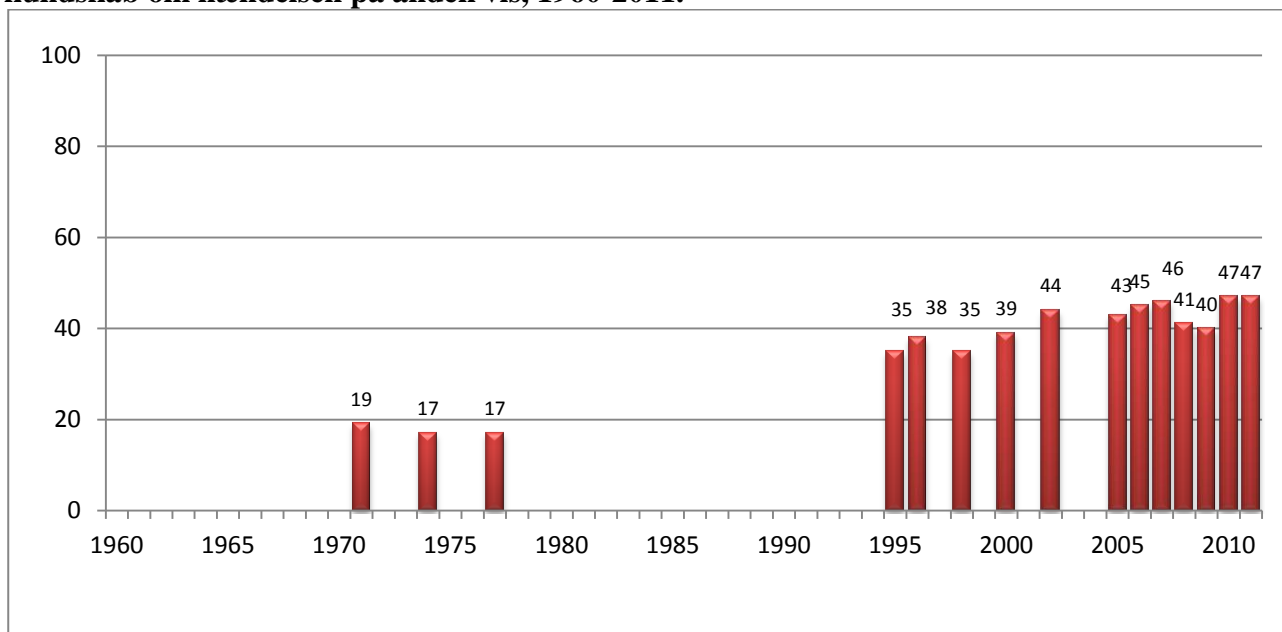
Nedenfor i tabel 5.1 er anført de præcise værdier af de beregnede sikkerhedsintervaller for udsatheden for vold, som er afbilledet i figur 5.4.

Tabel 5.1. Sikkerhedsintervaller for udsathedden for vold 1987-2011

År	Øvre grænse	Nedre grænse	Middel
1987	3,3 %	2,1 %	2,7 %
1991	3,2 %	2,0 %	2,6 %
1995	1,9 %	1,5 %	1,7 %
1996	1,9 %	1,4 %	1,7 %
1998	2,9 %	1,1 %	2,0 %
2000	4,3 %	2,1 %	3,2 %
2001	3,9 %	1,9 %	2,9 %
2002	3,1 %	1,5 %	2,3 %
2003	3,5 %	1,9 %	2,7 %
2005	2,0 %	1,5 %	1,8 %
2006	1,9 %	1,4 %	1,6 %
2007	2,1 %	1,6 %	1,8 %
2008	2,3 %	1,8 %	2,0 %
2009	1,6 %	1,2 %	1,4 %
2010	1,6 %	1,2 %	1,4 %
2011	1,9 %	1,4 %	1,6 %

En væsentlig forklaring på, at den politiregistrerede vold er steget til trods for, at befolkningens faktiske risiko ikke er det, er en øget anmeldelsestilbøjelighed. Af figur 5.5 fremgår, at der har været en stigning i anmeldelsestilbøjeligheden for vold, fra 19 pct. af ofrene i 1971 til 40-47 pct. de seneste år. For en nærmere analyse af ændringerne i anmeldelsestilbøjeligheden for vold henvises til rapporten "Man anmelder da vold" (Balvig & Kyvsgaard, 2009). Som ved tyveri og hærværk forholder det sig tillige således, at disse procentforskelle på grund af forskelle i opgørelsesmetoden snarere underdriver end overdriver den reelle øgning, der er sket i befolkningens anmeldelsestilbøjelighed siden 1970'erne. Den med 1971 direkte sammenlignelige anmeldelsesprocent er således nogle procentpoint højere.

Figur 5.5. Procent af ofre for vold der har anmeldt det til politiet, eller hvor politiet har fået kundskab om hændelsen på anden vis, 1960-2011.

5.1 Vold 1995-96 og 2005-11

I det følgende skal der ses nærmere på de direkte sammenlignelige undersøgelser fra henholdsvis 1995-96 og fra 2005-11 med henblik på at belyse mulige ændringer i voldens karakter m.v.

5.1.1 Voldens omfang og udvikling

Imellem undersøgelsesrunderne 1995-96 og 2005-11 er der ikke sket statistisk signifikante forandringer i antallet af *voldsofre*, og der er heller ikke noget, der tyder på, at der er sket signifikante ændringer i antallet af *voldshandlinger*, idet ”voldsofferrecidivet” er det samme i de to perioder, jf. tabel 5.2 og 5.3. Det skal dog, som tidligere anført, bemærkes, at der både i 2009, 2010 og 2011 var signifikant færre voldsofre, end tilfældet var i 2008.

Tabel 5.2. Andel af 16-74-årige i Danmark udsat for vold og det estimerede antal ofre, 1995-96 og 2005-11.

	1995	1996	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Andel udsat for vold	1,7 %	1,7 %	1,8 %	1,6 %	1,8 %	2,0 %	1,4 %	1,4 %	1,6 %
95 % sikkerhedsintervaller	(1,5 - 1,9)	(1,4 - 1,9)	(1,5 - 2,0)	(1,4 - 1,9)	(1,6 - 2,1)	(1,8 - 2,3)	(1,2 - 1,6)	(1,2 - 1,6)	(1,4 - 1,9)
Antal ofre	66.000	60.000	69.000	65.000	73.000	82.000	55.000	58.000	67.000
95 % sikkerhedsintervaller	(57.000 - 74.000)	(52.000 - 69.000)	(60.000 - 79.000)	(56.000 - 74.000)	(64.000 - 83.000)	(71.000 - 92.000)	(46.000 - 64.000)	(50.000 - 67.000)	(58.000 - 76.000)

I 1995-96 var det 28 pct. af voldsopfrene, der havde været udsat for vold mere end én gang i løbet af de seneste 12 måneder. I 2005-11 var dette tal 32 pct. Voldsopfrene havde i 1995-96 i gennemsnit været udsat for 1,8 voldshandlinger mod 2,0 i 2005-11.⁹ For en nærmere analyse af forskelle mellem voldsopfre, der har været udsat for vold henholdsvis én eller flere gange henvises til “Do repeat victims of interpersonal violence have different demographic and socioeconomic characters from non-repeat victims of interpersonal violence and the general population? A population-based case-control study” (Færgemann et al, 2010).

Tabel 5.3. Antal gange 16-74-årige i Danmark har oplevet sig udsat for vold inden for det seneste år forud for interviewtidspunktet, 1995-96 og 2005-11.

	1995-96	2005-11
0 gange	98 %	98 %
1 gang	1 %	1 %
2 gange	0,3 %	0,3 %
Mere end 2 gange	0,2 %	0,2 %
Alle	100 %	100 %

Det antal mennesker, der har været udsat for vold flere gange, er betydeligt større, end man skulle forvente ud fra tilfældighedens love. Der er således forhold – f. eks. arbejde, livsstil, familiesituation – der i særlig grad disponerer for gentagne gange at blive udsat for vold. Der er tale om en ganske lille gruppe, men denne gruppe er af stor betydning for det samlede voldsbillede: 0,2 pct. af befolkningen var i 2005-11 udsat for vold tre eller flere gange i en 12 måneders periode. Det svarer til 14 pct. af voldsopfrene, men denne lille gruppe er belastet med 59 pct. af samtlige voldsepisoder i 2011 og 50 pct. i hele perioden fra 2005-2011.

En tilsvarende tendens til, at personer, der har været udsat én gang for vold, har en stærkt forøget risiko for hurtigt igen at blive udsat for vold, blev konstateret allerede i de første voldsopferundersøgelser i Danmark (Wolf, 1972), og lignende resultater er fundet i andre lande.

Forebyggelsesmæssigt betyder det blandt andet, at den strategi, der tilsigter at mindske befolkningens risiko for at blive udsat for vold, er anderledes end den strategi, der tilsigter at mindske antallet af voldsepisoder i samfundet. Ved den første strategi er det mest rationelt at sætte engangsofrene i fokus, fordi disse repræsenterer de fleste ofre. Ved den anden strategi er det derimod mest rationelt at sætte flergangsofrene i fokus, fordi disse lægger ryg til de fleste voldsepisoder. I denne strategi bliver det et centralt diskussionspunkt, hvordan man – det være sig politiet, opfrene selv, netværket

⁹ Såfremt en person har sagt, at vedkommende ’mange gange’ har været udsat for vold, er antallet sat til 20. Tilsvarende er det maksimale antal gange, en person kan være udsat for vold i løbet af et år sat til 20.

omkring ofrene eller andre – kan udnytte den viden, der foreligger i en given voldssituation, til at forebygge, at den involverede person bliver offer igen.

Det ligger også heri, at de beskrivelser m.v., der kan komme ud af at fokusere på voldsofrene, kan tænkes at være forskellige fra de beskrivelser, der følger af at sætte voldsepisoderne i fokus. Eksempel: Hvis man forestillede sig, at hovedparten af engangsofrene havde været udsat for gadevold og hovedparten af flergangsofrene for privatvold, ville vi med ofrene (personerne) som fokus konkludere, at volden er gadevolds-domineret, mens vi med handlingerne (episoderne) i fokus ville konkludere, at volden er privatvolds-domineret.

Dette er vigtigt at gøre opmærksom på som baggrund for den følgende beskrivelse, der primært er offerorienteret: Det er en beskrivelse af forskellige karakteristika ved de voldsepisoder, som ofrene har været udsat for. Hvis ofrene har været udsat flere gange, drejer beskrivelsen sig om det sidst oplevede tilfælde.

5.1.2 Voldens grovhed og alvorlighed

Voldens alvorlighedsgrad er en kompliceret problemstilling med mange forskellige dimensioner. I offerundersøgelsen er der sat fokus på fire af dem: Forekomsten af fysiske skader, anvendelse af våben, antal gerningspersoner og den oplevede alvorlighedsgrad.

Godt halvdelen af voldsofrene har fået synlige skader eller mærker som følge af den vold, de har været udsat for, jf. tabel 5.4. Der er ikke signifikant forskel mellem de to undersøgte perioder, men tendensen går i retning af, at færre får synlige skader som følge af vold.

Tabel 5.4. Procentfordeling af voldsofrene med synlige skader, 1995-96 og 2005-11.

	1995-96	2005-11
Synlige skader	56 %	51 %
Ikke synlige skader	44 %	49 %
I alt	100 %	100 %

I undersøgelserne fra 2005 til 2011 er der endvidere spurgt om skadernes art. Resultaterne heraf diskuteres i det følgende afsnit, jf. tabel 5.23 nedenfor.

Ved de fleste voldsepisoder er der ikke anvendt nogen form for våben eller redskaber, men udviklingen er her gået i mere alvorlig retning, idet der i en stigende andel af voldsepisoderne er anvendt våben eller redskab, jf. tabel 5.5. I 1995-96 drejede det sig således om 12 pct. af voldstilfældene, mens det i 2005-11 var 19 pct. Denne forskel, der er statistisk signifikant, kan være med til at forklare, at der siden midten af 1990'erne er sket en større vækst i anmeldelser af alvorligere vold (§

245) end af simpel vold (§ 244). Vold med anvendelse af våben eller redskab vil således som udgangspunkt blive klassificeret som alvorligere, uanset voldens konsekvenser.

Tabel 5.5. Andel af voldstilfældene hvor der blev anvendt våben eller andre redskaber, 1995-96 og 2005-11.

	1995-96	2005-11
Anvendt våben	12 %	19 %
Ikke anvendt våben	88 %	81 %
I alt	100 %	100 %

Af tabel 5.6 fremgår det, at stigningen i brugen af våben/redskaber gør sig gældende for alle former for våben/redskaber. Der er dog generelt tale om så små tal, at væksten inden for de enkelte kategorier af våben ikke er statistisk signifikant.

Tabel 5.6. Andel af voldstilfældene hvor der blev anvendt forskellige former for våben eller andre redskaber, 1995-96 og 2005-11.

	1995-96	2005-11
Skydevåben	0,5 %	1 %
Kniv	3 %	4 %
Slagvåben	3 %	5 %
Andre våben/redskaber	5 %	8 %

Den tredje indikator for voldens alvorlighed er antal gerningspersoner. En tredjedel af voldsofrene har i 1995-96 været konfronteret med to eller flere gerningspersoner, mens det i 2005-11 er 4 ud af 10, jf. tabel 5.7. Denne forskel er statistisk signifikant. Væksten i andelen af tilfælde med flere gerningspersoner beror især på flere tilfælde med fire eller flere gerningspersoner.

Tabel 5.7. Antal aktive gerningspersoner, 1995-96 og 2005-11, pct.

	1995-96	2005-11
1	67 %	60 %
2	14 %	14 %
3	8 %	9 %
4	3 %	6 %
5 eller flere	8 %	11 %
I alt	100 %	100 %

En fjerde indikator på voldens alvorlighedsgrad er, hvor alvorligt ofret har oplevet det, der skete. Dette spørgsmål er kun med i undersøgelserne fra 2005-11 og muliggør derfor ikke sammenligning

over tid. Spørgsmålet lyder: “Alt taget i betragtning, hvor alvorlig var denne hændelse for dig, da du blev udsat for den?” 29 pct. har tilkendegivet, at det havde været “meget alvorligt”, 32 pct. “ret alvorligt” og 39 pct. “ikke særligt alvorligt”. Endnu et spørgsmål, der ligeledes alene har været med i undersøgelserne fra 2005-11, og som også indikerer voldens alvorlighed, er et spørgsmål om, hvorvidt voldshændelsen ses som “en kriminel handling”, “en forkert, men ikke kriminel handling”, eller som “bare noget der sker”. Svarfordelingen på dette spørgsmål er henholdsvis 58, 23 og 19 pct. En klar majoritet har således anset hændelsen for at være i strid med loven.

Opsummerende om udviklingen i voldens alvorlighedsgrad kan det konkluderes, at der ikke er tale om en vækst i omfanget af synlige skader efter volden, mens der er en statistisk signifikant vækst i andelen af voldstilfælde med flere gerningspersoner og en statistisk signifikant vækst i brugen af våben/redskaber, når perioden 1995-96 sammenholdes med 2005-11. Volden ikke steget, men der er altså tegn på, at den vold, der udøves, i visse henseender er blevet mere alvorlig.

5.1.3 Voldens demografi: Køn og alder

Mænds voldsrisiko var både i 1995-96 og i 2005-11 mere end 50 pct. større end kvinders, jf. tabel 5.8. Der er dog sket ændringer i perioden 2005-11, jf. senere.

Tabel 5.8. Andel 16-74-årige mænd og kvinder i Danmark, der har oplevet sig udsat for vold seneste år forud for interviewtidspunktet, 1995-96 og 2005-11.

	1995-96	2005-2011
Mænd	2,2 %	2,0 %
Kvinder	1,2 %	1,3 %
Alle	1,7 %	1,7 %

Hvis der fokuseres på voldshandlinger i stedet for på antal ofre, bliver billedet lidt anderledes, idet relativt flere af de kvindelige ofre har været udsat for vold flere gange. Mens kvinderne udgør 38 pct. af alle ofre, er 43 pct. af alle voldshandlinger i 2005-11 rettet mod kvinder.

Tabel 5.9. Kønsfordeling for ofre og gerningspersoner, 1995-96 og 2005-11, pct.

Køn		1995-96	2005-11
OFFER	GERNINGSPERSON		
Mand	Mand	64 %	60 %
Mand	Kvinde	1 %	2 %
Kvinde	Mand	29 %	31 %
Kvinde	Kvinde	6 %	7 %
Alle		100 %	100 %

Anskues volden ud fra *gerningspersonens* køn, er kønsfordelingen langt mere skæv, jf. tabel 5.9. Det er i helt overvejende grad mænd, der optræder som gerningspersoner. Ofrene har i godt 9 ud af 10 tilfælde stået over for en mand. Denne fordeling er ganske ensartet i de to undersøgte perioder.

Tabel 5.10 viser det fra mange undersøgelser kendte billede, at risikoen for at blive udsat for vold er størst i de unge år og falder med alderen. Tendensen er statistisk signifikant.

Tabel 5.10. Procent i forskellige aldersklasser der har oplevet sig udsat for vold seneste år forud for interviewtidspunktet, 1995-96 og 2005-11.

	1995-96	2005-11
16-19 år	5,0 %	4,5 %
20-24 år	4,5 %	5,1 %
25-29 år	1,8 %	2,7 %
30-49 år	1,3 %	1,4 %
50-74 år	0,6 %	0,6 %
Alle	1,7 %	1,7 %

Tabel 5.11 anskueliggør, at forskellen mellem mænd og kvinders udsathed for vold er størst i de unge år, hvorefter den aftager. For aldersgruppen på 50 år og derover er der ingen forskel mellem kønnenes udsathed, mens der er mere end dobbelt så mange mænd som kvinder under 25 år, der udsættes for vold. Sådan forholdt det sig både i 1995-96 og i 2005-11.

Tabel 5.11. Procent mænd og kvinder i forskellige aldersklasser der har oplevet sig udsat for vold seneste år forud for interviewtidspunktet, 1995-96 og 2005-11.

	1995-96		2005-11	
	<i>Mænd</i>	<i>Kvinder</i>	<i>Mænd</i>	<i>Kvinder</i>
16-19 år	7,2 %	3,0 %	6,3 %	2,7 %
20-24 år	6,8 %	2,2 %	6,9 %	3,1 %
25-29 år	1,9 %	1,6 %	3,0 %	2,3 %
30-49 år	1,5 %	1,1 %	1,6 %	1,2 %
50-74 år	0,6 %	0,5 %	0,6 %	0,6 %
Alle	2,0 %	1,2 %	2,0 %	1,3 %

5.1.4 Voldens art

Vold kan inddeles på mange måder og efter mange forskellige kriterier: Gadevold, værtshusvold, partnervold, ungdomsvold osv. I dette afsnit gives der et overblik over voldens art, og om der er sket ændringer fra 1995-96 til 2005-11.

En majoritet af ofrene for vold kendte ikke på forhånd gerningspersonen. Det er sandsynligt, at det moderne samfund som sådan i langt højere grad er præget af "fjernhedsvold" (hvor offer og gerningsperson ikke kender hinanden) end det traditionelle samfund, men som tabel 5.12 viser, er situationen ret uændret i forhold til 1995-96. Der er kun sket én signifikant ændring, og denne angår vold begået af en, som ofret har kendt i mindre end 24 timer. Vold begået i disse korttidsrelationer er mindsket fra 1995-96 til 2005-2011.

Tabel 5.12. Ofrets kendskab og relation til gerningspersonen, 1995-96 og 2005-11, pct.

	1995-96	2005-11
Helt ukendt	62 %	65 %
Nuv. ægtefælle/samlever	2 %	2 %
Tidl. ægtefælle/samlever	5 %	4 %
Barn/barnebarn	0,5 %	0,2 %
Anden familie	1 %	0,7 %
Tidl./nuv. ven/kammerat	4 %	4 %
Bekendt >24 timer	7 %	8 %
Bekendt <24 timer	3 %	0,6 %
Pers. i afhængighedsforhold	4 %	3 %
Anden "kendt"	11 %	12 %
Alle	100 %	100 %

Det tager sig anderledes ud, når man ser på, hvor volden er foregået. En af de store "opdagelser" i voldsofferundersøgelsen 1995/96 var betydningen af vold, der skete i tilknytning til arbejde. Denne form for vold blev da betegnet som "den nye voldsproblematik" i erkendelse af, at tidligere voldsofferundersøgelser (Wolf, 1972; Andersen, 1985 og 1987; Christensen & Koch-Nielsen, 1992) havde tildelt arbejdsdimensionen en langt mere tilbagetrukket placering i det samlede voldsbillede.

Tabel 5.13. Gerningsstedet 1995-96 og 2005-11, pct.

	1995-96	2005-11
Ofrets bolig	10 %	10 %
Voldspersonens bolig	1 %	1 %
Anden privat bolig	4 %	5 %
Arbejde/uddannelsessted	15 %	20 %
Værtshus, bodega m.v.	24 %	14 %
Offentlig gade/vej	34 %	37 %
Offentligt transportmiddel	1 %	1 %
Andet offentligt sted	5 %	7 %
Udlandet	3 %	2 %
Andet sted	2 %	2 %
Alle	100 %	100 %

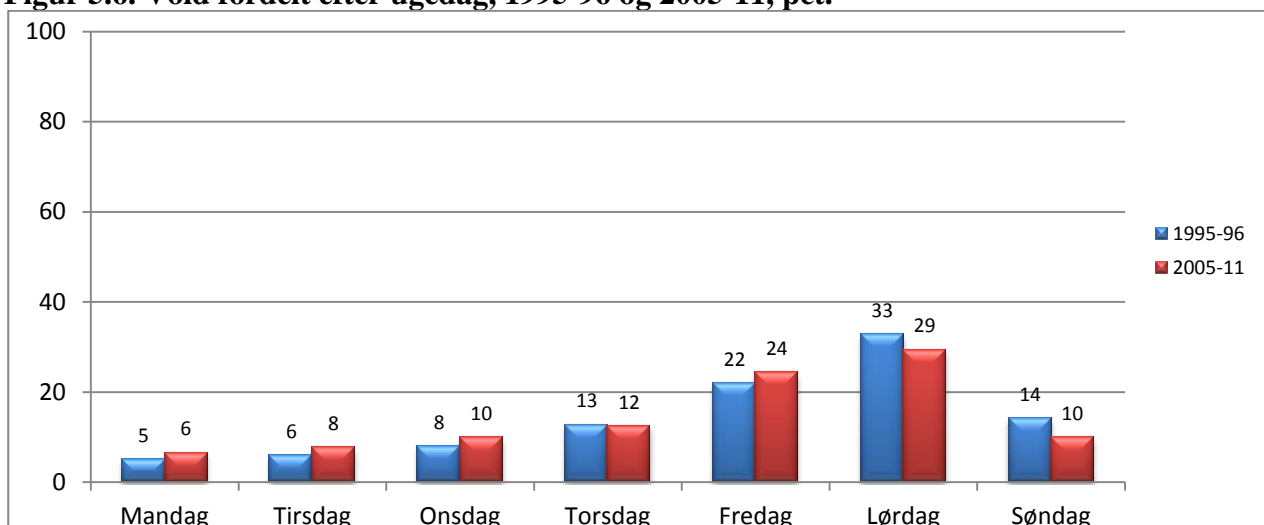
Fra 1995-96 til 2005-11 er der igen en stigning i andelen af vold, der sker i tilknytning til arbejds- eller uddannelsessted. Som det fremgår af tabel 5.13, var det i 2005-11 hver femte af dem, der havde været udsat for vold, der var blevet udsat for det på deres arbejds- eller uddannelsessted, mens det i 1995-96 var knap hver sjette. Til gengæld er værtshusvolden blevet relativt sjældnere: Mens det i 1995-96 var 24 pct. af volden, der foregik på et værtshus m.v., var det i 2005-11 14 pct. Disse ændringer er statistisk signifikante.

5.1.5 Hvornår skete volden?

Selv om vold kan forekomme på et hvilket som helst tidspunkt, findes der visse tidspunkter eller perioder, den især er koncentreret omkring. Det er de tidspunkter og perioder, hvor flest har fri fra arbejde, hvor forlystelseslivet (på værtshuse m.v.) er mest intenst, og/eller hvor der drikkes mest alkohol.

Der er ingen måneder, der markerer sig som markant "farligst" eller "fredeligst". Tidligere undersøgelser (Balvig m.fl., 1985b; Døllner, 1991; Balvig, 1997) viser en vis ophobning af vold i december, dvs. i jule(frokost)måneden. Dette mønster er ikke tydeligt i de aktuelle voldsofferundersøgelser.

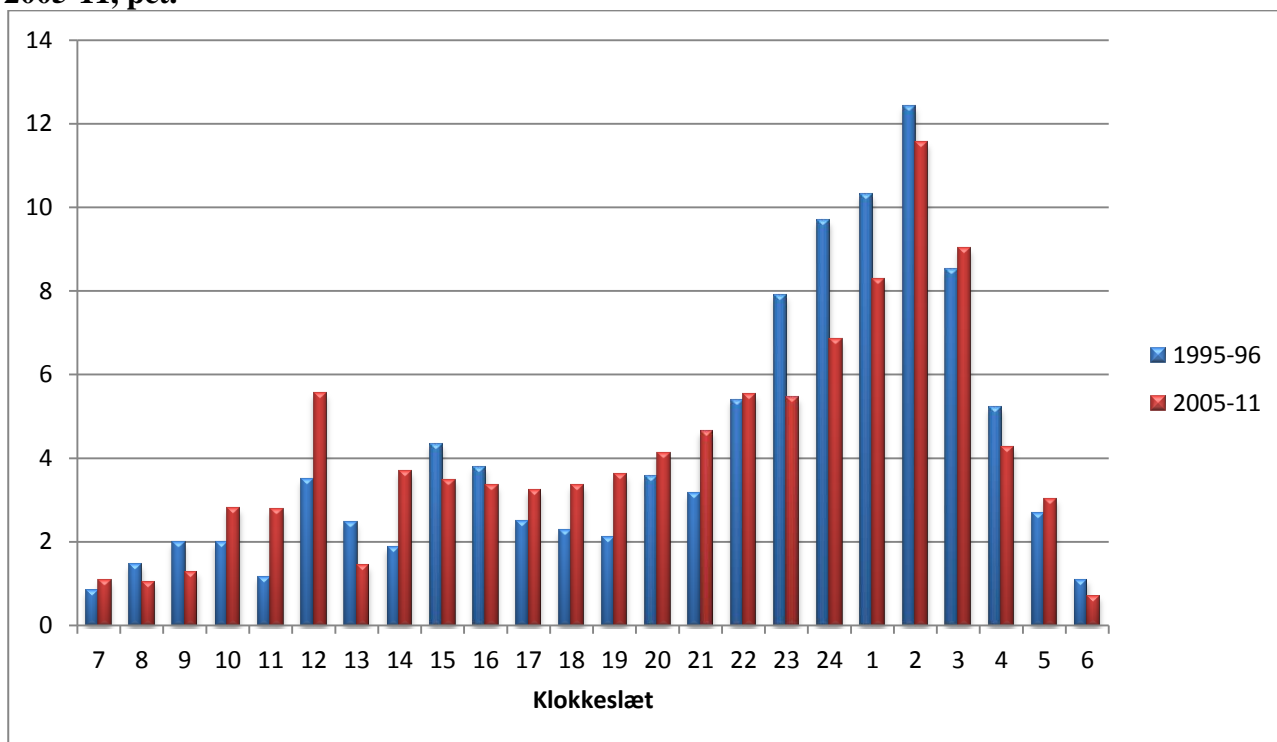
Figur 5.6. Vold fordelt efter ugedag, 1995-96 og 2005-11, pct.

Anderledes skævdelt er volden set over et *ugeforløb*, jf. figur 5.6. Næsten to tredjedele af den samlede vold er koncentreret til weekenden. Alene fredage og lørdage tegner sig for over halvdelen af volden. De fredeligste dage er mandage, tirsdage og onsdage. Der er – i overensstemmelse med de nævnte ændringer vedrørende gerningssted – sket nogle mindre ændringer i voldens fordeling over ugens dage fra 1995-96 til 2005-11, idet en lille smule mere af volden nu foregår i ugens første dage, og lidt mindre foregår lørdag og søndag.

Også set over døgnet 24 timer er skævdelingen markant, jf. figur 5.7. Den mest ufredelige fjerdedel af døgnet er mellem kl. 22:00 om aftenen og klokken 4:00 om morgenen, hvor lige knap halvdele af den samlede vold finder sted (46 pct. i 2005-11). Den meste fredelige fjerdedel af døgnet er fra kl. 6.00-12.00, hvor en tiendedel af den samlede vold sker.

Figur 5.7. Vold fordelt efter det tidspunkt på døgnet, hvor den har fundet sted, 1995-96 og 2005-11, pct.

En relativ stor del af voldepisoderne – 31 pct. i 1995-96 og 29 pct. i 2005-11 – har fundet sted i de tre første timer efter midnat, mellem kl. 0:00 og 3:00. Set over et længere tidsrum er volden rykket længere ud på de små timer, hvilket utvivlsomt afspejler en trend i forlystelseslivet med hensyn til, hvornår man går ud og hjem. Tilbage i 1971 var det således 42 pct. af volden, der fandt sted mellem kl. 19:00 og 22:00 (Wolf, 1972). Samtidig betyder de seneste års ændringer i voldens karakter – med mindre værtshusrelateret vold og mere arbejdsrelateret vold – dog, at der i 2005-11 var en lidt større andel af volden, der foregik i dagtimerne og de første aftenstimer, end tilfældet var i 1995-96.

5.1.6 Alkohol og stoffer

Der er en stærk sammenhæng mellem voldsudøvelse og alkoholindtagelse. Hvorvidt der er tale om en egentlig årsagssammenhæng, og i givet fald i hvilken grad, er et kompliceret spørgsmål, som ligger uden for nærværende fremstillings rammer at gå ind på.

Offerundersøgelsen bekræfter alkoholens fremtrædende rolle i voldssammenhæng. I 2005-11 har 48 pct. af ofrene angivet, at gerningspersonerne var påvirkede af alkohol, jf. tabel 5.14. I mere end hvert fjerde tilfælde (28 pct.) mener ofrene, at gerningspersonen var meget eller stærkt påvirket. Selv om vi ikke ved, hvor mange mennesker der på et givet tidspunkt er påvirket af alkohol, repræsenterer disse tal utvivlsomt en kraftig forhøjet hyppighed. Procentandelen af uoplyste og ved ikke-besvarelser, som ikke er inkluderet i tabel 5.14, er på dette spørgsmål relativt høj, ni pct. Der må naturligvis være en del voldshændelser, hvor det kan være svært at vide eller vurdere, om gerningspersonen var påvirket.

Tabel 5.14. Procentfordeling af gerningspersoner og ofre påvirket af alkohol eller andet, 1995-96 og 2005-11.

	1995-96		2005-11	
	<i>Gerningsperson</i>	<i>Offer</i>	<i>Gerningsperson</i>	<i>Offer</i>
Meget påvirket af alkohol	37 %	12 %	28 %	12 %
Påvirket af alkohol	22 %	31 %	20 %	27 %
Påvirket af andet	8 %	1 %	14 %	1 %
Ikke påvirket	33 %	55 %	39 %	60 %
Alle	100 %	100 %	100 %	100 %

Bemærkelsesværdigt er det, at 14 pct. af gerningspersonerne i 2005-11 – i 1995-96 var det 8 pct. – angives at være påvirket af andet end alkohol, dvs. narkotika, medicin el.lign.

Voldsundersøgelsen understreger på den anden side også, at vold i hvert fald ikke udelukkende er et spørgsmål om alkohol (og/eller narkotika m.v.): Mere end hver tredje gerningsperson (39 pct.) var, ifølge ofrene, hverken påvirket af alkohol eller andre stoffer (33 pct. i 1995-96).

Hovedparten af ofrene (60 pct.) angiver, at de ikke selv var påvirket af alkohol el.lign. Det er endvidere meget få ofre (1 pct.), der angiver at have været påvirket af andre stoffer end alkohol. Andelen af alkoholpåvirkede ofre (39 pct.) er signifikant mindre end andelen af alkoholpåvirkede gerningspersoner (48 pct.)

Der er en signifikant større andel af de voldstilfælde, hvor ofret var påvirket af alkohol, som er foregået på et offentligt sted, i forhold til andelen af tilfælde, hvor ofret ikke var påvirket.

I den første voldsofferundersøgelse, der blev foretaget i Danmark, i 1971, tilkendegav op mod en tredjedel af ofrene, at de havde fået noget at drikke umiddelbart forud for voldsepisoden (Wolf, 1972). Det er altså noget færre end i 1995-96 og 2005-11. Der kan være sket ændringer i ofrenes

villighed til at berette om deres alkoholforbrug, men ellers ser det altså ud til, at alkohol spiller en større rolle på i hvert fald på offersiden i voldssituationer i dag end tidligere.

Over tid – fra 1995-96 til 2005-11 – er der ikke sket markante ændringer i andelen af påvirkede gerningspersoner, men der er sket en forskydning i retning af, at relativt færre er påvirkede af alkohol og relativt flere af andre stoffer end alkohol. En nærmere analyse videre endvidere, at gerningsstedet for den andel af volden, der udøves under påvirkning af andet end alkohol, hyppigt er gerningspersonens bolig eller i udlandet.

I to tredjedele af alle voldssituationer i 2005-11 har der været tale om, at enten gerningspersonen, ofret eller begge parter var påvirkede af alkohol eller andre stoffer, jf. tabel 5.15. Denne andel er signifikant mindre, end tilfældet var i årene 1995-96.

Tabel 5.15. Procentfordeling af gerningspersoner og ofre påvirket af alkohol eller andet stof end alkohol, 1995-96 og 2005-11

Påvirket		1995-96	2005-11
OFFER	GERNINGSPERSON		
Alkohol	Alkohol	36 %	29 %
Alkohol	Intet	6 %	5 %
Intet	Alkohol	22 %	20 %
Stoffer	Stoffer	0,5 %	0,8 %
Stoffer	Intet	0,8 %	0,3 %
Intet	Stoffer	6 %	7 %
Alkohol	Stoffer	1 %	6 %
Stoffer	Alkohol	0,3 %	0,1 %
Intet	Intet	27 %	34 %
Alle		100 %	100 %

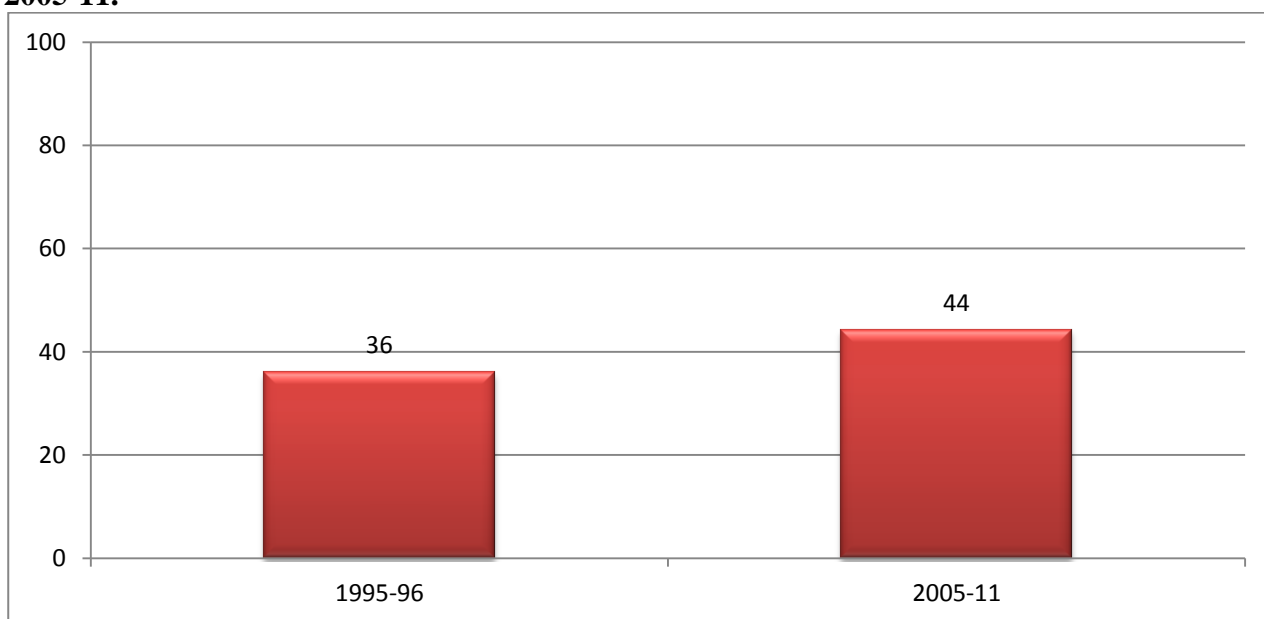
Med hensyn til situationer, hvor både ofret og gerningspersonen er påvirket af alkohol, er der også sket en markant og signifikant mindskning fra 1995-96 til 2005-11. Dette beror i høj grad på, at der som nævnt er færre voldsepisoder i værtshusmiljøer.

5.1.7 Nærmere om politianmeldelse af vold

Anmeldelsestilbøjeligheden opgøres almindeligvis ved at undersøge, hvor mange der anmeldte hændelsen til politiet, sidste gang de var udsat for vold. Metodens begrænsning er naturligvis, at vi ikke får oplysning om, hvorvidt de, der har været udsat flere gange, er lige tilbøjelige til at anmelde alle voldsepisoder til politiet. Da der frem til og med 2008 foreligger oplysninger om de tre seneste voldstilfælde i undersøgelsen, er det undersøgt, hvad dette betyder. Der viser sig at være en lidt mindre anmeldelsestilbøjelighed for alle tre seneste tilfælde end for alene seneste tilfælde. Samtidig

viser der sig dog at være en helt ensartet udviklingstendens for to målingsmetoder. Eftersom det først og fremmest er udviklingstendensen, der er i fokus her, vil anmeldelsesprocenten i det følgende derfor alene angå andel anmeldte tilfælde af seneste voldsepisode. Det bemærkes, at anmeldelse inkluderer forhold, som ofret ikke selv har anmeldt, men hvor det er tilkendegivet, at politiet har fået kundskab om forholdet på anden vis (f.eks. ved at andre end ofret har anmeldt, eller at politiet selv har opdaget forholdet). Sammenligningen her vedrører alene 1995-96 sammenholdt med 2005-11. Som det er fremgået af det tidligere, er der totalt set sket en stigning i anmeldelsestilbøjeligheden for vold fra 1995-96 til 2005-11, jf. figur 5.8.

Figur 5.8. Anmeldelsesprocenten opgjort på baggrund af seneste voldstilfælde, 1995-96 og 2005-11.

Af tabel 5.16 fremgår det, at anmeldelsestilbøjeligheden er steget såvel for vold, der har medført fysiske skader, som for vold, hvor dette ikke er tilfældet. Væksten i anmeldelsestilbøjeligheden er størst og statistisk signifikant for den vold, der *ikke* har medført skader. Dette er et forventet resultat, idet en stigende anmeldelsestilbøjelighed typisk primært vil påvirke mørketallet for den del af volden, der er mindst alvorlig.

Tabel 5.16. Anmeldelsesprocent i forhold til om der har været synlige skader ved vold, 1995-96 og 2005-11.

	1995-96		2005-11	
	Skader	Ej skader	Skader	Ej skader
Anmeldte	43 %	28 %	49 %	40 %
Ikke-anmeldte	57 %	72 %	51 %	60 %
I alt	100 %	100 %	100 %	100 %

Offerundersøgelserne fra 2005-11 inkluderer som nævnt dels et spørgsmål om, hvor alvorligt ofret opfatter voldsepisoden, og dels et spørgsmål om, hvorvidt voldsepisoden betragtes som en kriminel handling.

Tabel 5.17. Anmeldelsesprocent i forhold til om voldsepisoden anses for at være alvorlig eller ej, 2005-11.

	Anmeldt	Ikke anmeldt	I alt
Meget alvorlig	58 %	42 %	100 %
Ret alvorlig	51 %	49 %	100 %
Ikke særlig alvorlig	29 %	71 %	100 %
I alt	44 %	56 %	100 %

Af tabel 5.17 ses en klar sammenhæng mellem vurderingen af voldshændelsen og tilbøjeligheden til at anmelde, idet 58 pct. af de voldsepisoder, der anses for meget alvorlige, er anmeldt til politiet mod 29 pct. af dem, der ikke anses for særligt alvorlige.

Som man kunne forvente, er der endvidere en meget nær sammenhæng mellem vurderingen af, om en handling opleves som "kriminel", og om den anmeldes, jf. tabel 5.18. 61 pct. af de episoder, der betragtes som kriminelle, er anmeldt til politiet, mod knap hver fjerde af de episoder, der anses som forkerte, men ikke kriminelle, og 19 pct. af de episoder, der opleves som noget, der bare sker.

Tabel 5.18. Anmeldelsesprocent i forhold til om voldsepisoden anses for at være en kriminel handling eller ej, 2005-11.

	Anmeldt	Ikke anmeldt	I alt
En kriminel handling	61 %	39 %	100 %
En forkert, men ikke kriminel handling	23 %	77 %	100 %
Bare noget der sker	19 %	81 %	100 %
I alt	44 %	56 %	100 %

De, der ikke har anmeldt voldsepisoden til politiet, er blevet spurgt om begrundelsen for ikke at gøre det. Oplysninger herom vedrørende 2011 fremgår af tabel 5.19. I overensstemmelse med ovenstående ses, at en meget stor del ikke anmelder, fordi de finder voldsepisoden for bagatelagtig til at gå til politiet med. I alt 33 pct. angiver dette som begrundelse for ikke at anmelde, mens 12 pct. angiver, at de anser volden som en del af den risiko, de har ved det – særlige – arbejde, de har. Der-til kommer 11 pct., som klarede det selv ved mægling eller selvforsvar. Det bemærkes, at det er relativt sjældent, at det er frygt for repressalier, der bevirker, at ofret ikke anmelder episoden til politiet.

Tabel 5.19. Voldsofres grunde til ikke at anmelde voldsepisoden til politiet, 2011, pct.

	Andel
For lidt at anmelde	33 %
Arbejdsrisiko	12 %
Mægling/selvforsvar	11 %
Hensyn til gerningsperson	9 %
For besværligt	9 %
Kunne ikke give oplysninger	6 %
Frygt for repressalier	5 %
Anmeldt til anden myndighed	5 %
Nytter ikke	3 %
Selv skyld i volden	1 %
Anden grund	7 %
I alt	100 %

Politiet har i de fleste tilfælde fået fat i den formodede gerningsmand, idet det efter ofrets udsagn er sket i 55 pct. af de anmeldte voldstilfælde i 1995-96 og i 56 pct. i 2005-11.

5.2 Vold 2005-11

I de ovenstående analyser er resultaterne fra de seneste syv år, 2005 til 2011, behandlet samlet med henblik på sammenligning med de tidligere undersøgelser. I det kommende ses på, om der inden for denne syvårige periode er sket forandringer i voldens karakter m.v., idet der fokuseres på resultater, der viser en statistisk signifikant forandring over årene. Enkelte andre resultater vil dog også blive fremhævet.

Tabel 5.20. Antal gange voldsofre har oplevet sig udsat for vold inden for en periode på 12 måneder, 2005-11, pct.¹⁰

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
1 gang	66 %	65 %	75 %	72 %	72 %	61 %	62 %
2 gange	20 %	21 %	12 %	20 %	13 %	20 %	19 %
3 gange el. flere	14 %	14 %	13 %	9 %	16 %	19 %	19 %
I alt	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
Gennemsnit	2,0	2,2	1,7	1,8	1,9	2,5	2,4

¹⁰ Ved beregning af gennemsnittet er det maksimale antal årlige voldstilfælde sat til 20. Det indebærer også, at personer, der har svaret ”mange gange” og lignende, registreres med 20 tilfælde af vold. I forhold til tidligere år adskiller denne tabel sig i udregningsmetode, hvorfor det gennemsnitlige antal gange, ofrene er udsat i 2008, 2009 og 2010 varierer med 0,1 ift. tidligere.

Med hensyn risikoen for reviktimisering, jf. tabel 5.20, er der i de første år nogle udsving i andelen af ofre, der har været udsat for vold én gang i løbet af et år, men forskellene er små og ikke statistisk signifikante. Fra 2009 til 2010 og 2011 sker der imidlertid et statistisk signifikant fald i denne andel. Det betyder også, at der er en signifikant større andel ofre, der har været udsat for vold to gange eller flere, og at det gennemsnitlige antal voldsepisoder pr. offer er større i både 2010 og 2011, end tilfældet er de tidligere år.

Ved vurderingen af disse tal og deres udvikling skal man være opmærksom på, at det ikke er uden problemer at beregne et præcist antal voldshandlinger, dels fordi antallet af voldsofre er lille, dels fordi gruppen, der udsættes mange gange, er endnu mindre. For nogen kan det være vanskeligt at angive et præcist antal gange.

Over årene er der også sket ændringer i forholdet mellem antal mandlige og kvindelige voldsofre, jf. tabel 5.21. I 2009 og 2010 ses et fald i andelen af mandlige voldsofre, men i 2011 stiger denne andel igen. De årlige forskydninger mellem kønnenes voldsrisiko viser således ikke en entydig tendens. Der er set på, om forskydningerne mellem kønnene afspejler ændringer i voldens art – her vurderet ud fra gerningsstedets karakter – men analyserne tyder ikke på, at det er tilfældet.

Tabel 5.21. Andelen af mandlige og kvindelige voldsofre, 2005-2011.

	Mænd	Kvinder	I alt
2005	2,1 %	1,4 %	1,8 %
2006	2,1 %	1,2 %	1,6 %
2007	2,4 %	1,2 %	1,8 %
2008	2,4 %	1,6 %	2,0 %
2009	1,5 %	1,2 %	1,4 %
2010	1,7 %	1,2 %	1,4 %
2011	2,1 %	1,2 %	1,6 %

Vedrørende voldens grovhed er der, for så vidt angår brug af våben, ikke markante forskelle mellem årene frem til 2010, jf. tabel 5.22.

Tabel 5.22. Andelen af voldstilfælde med brug af våben samt art af våben, 2011.

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Andel af alle voldstilfælde med brug af våben	17 %	23 %	21 %	18 %	16 %	13 %	24 %
Heraf: Skydevåben	12 %	6 %	10 %	5 %	9 %	8 %	9 %
Kniv	18 %	37 %	9 %	27 %	25 %	13 %	23 %
Slagvåben	23 %	26 %	24 %	34 %	22 %	34 %	28 %
Andre våben	47 %	30 %	58 %	34 %	45 %	45 %	40 %

Der er i perioden fra 2006-2010 en tendens til stigning i andelen af voldsepisoder *uden* våben – fra 77 til 87 pct. af tilfældene. I 2011 vender denne tendens dog, og der sker en signifikant stigning i andelen af voldsepisoder med brug af våben sammenlignet med 2009 og 2010, men dog ikke i forhold til de tidligere år. Der er endvidere nogle forskydninger årene imellem med hensyn til arten af våben eller redskab, der er anvendt. Således er andelen af sager med anvendelse af kniv relativ stor i 2006 og relativ lille i 2007 og 2010. Nogen tydelig og signifikant udviklingstendens på dette område er der dog ikke tale om.

En anden indikator på voldens grovhed – andel voldsepisoder der har ført til synlige skader eller mærker – peger heller ikke på tydelige forandringer eller tendenser. Andelen af sager med skader varierer mellem 48 og 57 pct., med 2007 som året med flest skader og 2010 som året med færrest, jf. tabel 5.23.

Tabel 5.23. Alvoren af de skader ofret er blevet påført i forbindelse med vold, 2005-2011, pct.

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Ingen skader	49 %	45 %	43 %	51 %	51 %	52 %	49 %
Mindre alvorlige skader	34 %	37 %	36 %	30 %	23 %	35 %	32 %
Mere alvorlige skader	17 %	18 %	21 %	19 %	26 %	13 %	19 %
I alt	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

Med hensyn til alvorlighedsgraden af de skader, der forekommer, er disse opdelt efter, om de er mindre eller mere alvorlige. Med mindre alvorlige skader forstås blå mærker, buler, hævelser, rifter o. lign., mens mere alvorlige skader omfatter åbne sår, flækket læbe, næseblod, skader på hals og hoved m.v. Hvis der alene fokuseres på den del af ofrene, der har pådraget sig skader, har andelen, der har pådraget sig skader af mere alvorlig karakter, været ret konstant gennem årene, nemlig på omkring en tredjedel af alle dem med skader. Undtaget herfra er dog 2009, men fordelingen i 2011 svarer helt til de øvrige år.

Knap halvdelen af de skadede ofre (44 pct.) – svarende til lidt under hver fjerde af alle voldsofre – blev lægebehandlet som følge af den eller de skader, de havde pådraget sig. For størsteparten af de ofre, der fik en synlig skade som følge af volden, men som ikke blev lægebehandlet, angår skaderne mærker/hævelser (67 pct.) eller rifter/skrammer (12 pct.). Samtidig ses også en udvikling gående mod, at en større andel af de synlige skader, som ikke lægebehandles, angår mindre alvorlige skader, idet andelen heraf er signifikant højere i 2010 og 2011 end i de foregående år.

Den tredje indikator på grovheden – andel voldstilfælde med mere end én gerningsperson – viser også noget fluktuation i perioden 2005 til 2011, jf. tabel 5.24. I den første del af perioden ses tegn på, at volden er blevet grovere, idet andelen af voldstilfælde med mere end én gerningsperson er vokset fra 32 til 44 pct. fra 2005 til 2008. I 2009 og 2010 falder denne andel dog til henholdsvis 35

og 39 pct., og i 2011 ses igen en stigning til 45 pct. I 2011 ses også den største andel i perioden med fem eller flere gerningspersoner. Set over hele perioden, fra 2005 til 2011, adskiller 2011 sig dog kun signifikant i andelen af voldstilfælde med mere end én gerningsperson i forhold til 2005, men ikke i forhold til hele periodens gennemsnit.

Tabel 5.24. Antal gerningspersoner ved vold, 2005-11, pct.

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
1	68 %	60 %	57 %	56 %	65 %	61 %	55 %
2 – 4	24 %	29 %	30 %	36 %	23 %	28 %	31 %
5 el. flere	8 %	12 %	13 %	8 %	12 %	11 %	15 %
I alt	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

Med hensyn til den fjerde grovheds- eller alvorlighedsindikator – ofrets egen opfattelse af alvorlighedsgraden af hændelsen – er svarfordelingen nogenlunde den samme i alle årene, dog med undtagelse af 2009, hvor usædvanlig mange af ofrene oplevede den vold, de var udsat for, som ”meget alvorlig”, jf. tabel 5.25.

Tabel 5.25. Ofrets oplevelse af alvoren af voldshændelsen, 2005-11, pct.

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Meget alvorlig	30 %	27 %	25 %	27 %	42 %	23 %	30 %
Ret alvorlig	27 %	30 %	33 %	40 %	23 %	34 %	34 %
Ikke særlig alvorlig	44 %	43 %	42 %	33 %	35 %	43 %	36 %
I alt	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

5.3 Årsager til vold 2008-11

Siden 2008 har offerundersøgelsen inkluderet tre nye spørgsmål vedrørende årsagen til vold. Spørgsmålene bygger på ofrets opfattelse af, hvad den oplevede vold skyldtes.

Et af de nye spørgsmål angår ofrets opfattelse af hovedårsagen til, at vedkommende blev udsat for vold. Knap hver fjerde offer i perioden 2008-11 mener, at den væsentligste årsag er, at ”gerningspersonen var psykisk syg eller ude af kontrol”, jf. tabel 5.26. En væsentlig del – 45 pct. – af dem, der angiver denne årsag til volden, har været udsat for vold på deres arbejdsplads eller uddannelsessted, mens 21 pct. af dem har været udsat for vold på offentlig gade/vej.

En anden væsentlig årsag angives at være uenighed eller skænderi, der udviklede sig til vold, idet 17 pct. af ofrene oplyser, at dette var årsagen. I denne gruppe er det godt hver fjerde, der har været udsat for vold på værtshus eller tilsvarende sted, og en tilsvarende andel, som har været udsat i egen bolig.

I øvrigt angives en lang række forskellige årsager til volden. Af dem, som svarer ”andet” som begrundelse for volden, svarer 16 pct., at volden var affødt af gerningsmandens påvirkning af alkohol eller stoffer. Herudover angives en række andre begrundelser som ”kedsomhed”, ”rent tilfælde” og ”racisme”, jf. også det senere.

Tabel 5.26. Ofrets opfattelse af årsagen (den væsentligste) til den vold, vedkommende har været udsat for, 2008-11, pct.

	Andel
Uenighed, skænderi der udviklede sig	17 %
Hævn, vrede over noget jeg havde gjort eller ikke ville gøre	7 %
Misundelse	2 %
Jalousi	5 %
Røveri (ville have noget jeg havde)	8 %
Seksuelt motiveret	3 %
Regulært overfald der ikke havde noget med mig at gøre	6 %
Skulle vise sig	6 %
Den eller de følte nok, det var mig, der startede	1 %
Den eller de følte nok, jeg havde været provokerende	3 %
Gerningspersonen var psykisk syg eller ude af kontrol	23 %
Andet	17 %
Ved ikke	3 %
I alt	100 %

Det kan endvidere nævnes, at stort set alle de tilfælde, hvor ofret angiver, at det drejede sig om et ”regulært overfald, der ikke havde noget med mig at gøre”, er forgået på et offentligt tilgængeligt sted, såsom værtshus eller gade.

Mænd og kvinder angiver lidt forskellige grunde til, at de er blevet udsat for vold. De kvindelige ofre svarer således hyppigere end de mandlige, at det skyldes jalousi. Det er derimod hovedsagligt mandlige ofre, der angiver, at volden skyldtes, at gerningspersonen sikkert følte, at vedkommende havde været provokerende eller havde startet volden. Det er også relativt hyppigt, at de mandlige ofre svarer, at volden beroede på, at gerningspersonen skulle vise sig, og det er kun mænd, der anfører, at volden var et resultat af et regulært overfald. Disse forskelle er alle statistisk signifikante.

Der er også i voldofferundersøgelserne 2008-11 belyst, i hvilket omfang volden kan betegnes som en hadforbrydelse (*hate crime*), dvs. en forbrydelse, der er motiveret i had over for den gruppe, som ofret tilhører eller antages at tilhøre. Der er således spurgt om, i hvilket omfang volden – efter ofrets

opfattelse – er motiveret af enten racisme eller ofrets (formodede) seksuelle orientering (i det følgende: Homo- eller transfobi).

Tabel 5.27. Andel af ofrene, som mener, at volden skyldtes racisme, 2008-11.

	2008	2009	2010	2011
Ja, helt sikkert	6 %	4 %	7 %	8 %
Ja, måske	4 %	3 %	6 %	8 %
Nej	90 %	93 %	87 %	84 %
I alt	100 %	100 %	100 %	100 %

Som det fremgår af tabel 5.27, er det mellem 7 og 16 pct., som mener, at de kan have været udsat for vold på grund af racisme. Andelen er størst i 2011, men ikke signifikant større end året før, dog i forhold til 2009 og 2008.

Af tabel 5.28 fremgår, at godt hvert 20. offer mener, at den vold, de har været udsat for, kan skyldes homo- eller transfobi hos gerningspersonen.

Tabel 5.28. Andel af ofrene, som mener, at volden skyldtes homo- eller transfobi, 2008-11.

	2008	2009	2010	2011
Ja, helt sikkert	3 %	3 %	1 %	4 %
Ja, måske	1 %	3 %	4 %	2 %
Nej	96 %	94 %	95 %	94 %
I alt	100 %	100 %	100 %	100 %

I perioden 2008-11 er det oftere de kvindelige end de mandlige ofre, der oplever, de har været udsat for en hadforbrydelse, der bundede i homo- eller transfobi. Forskellen er statistisk signifikant. Der er til gengæld ikke nogen nævneværdig forskel mellem kønnene med hensyn til, hvor hyppigt de angiver racisme som årsag til volden. Anmeldelsesprocenten blandt ofre for hadforbrydelser er af samme størrelsesorden som for de øvrige voldsofre, idet begge ligger på 44 pct. Også svensk offerundersøgelse påviser, at anmeldelsestilbøjeligheden ikke er mindre for hadforbrydelser end for andre forbrydelser (Brå, 2009).

5.4 Forhold der påvirker risikoen for at blive udsat for vold

I dette afsnit refereres slutresultatet fra tre regressionsanalyser vedrørende henholdsvis den generelle risiko for at blive udsat for vold på offentlige steder, risikoen for at blive udsat for vold på offentlige steder af nogen, man *ikke kender*, samt til sidst risikoen for at blive udsat for vold

uanset art og gerningsperson. Alle analyser gælder perioden 2009-2011.¹¹ Når materialets størrelse når et niveau, der gør det muligt, vil også vold relateret til arbejdspladsen og vold i private hjem blive analyseret separat.

5.4.1 Udsathed for vold på offentlige steder

Slutresultatet for regressionsanalysen vedrørende udsathed for vold på offentlige steder er anført i tabel 5.29. Samlet set var 0,9 pct. af befolkningen i perioden 2009-2011 udsat for vold på et offentligt sted.

Tabel 5.29. Resultat af regressionsanalyse vedrørende udsathed for vold på offentligt sted (n=28.883).

Variabel	Andel i pct.	Uvægtet antal i stikprøve	Signifikansniveau	OR	95 pct. konfidensinterval for OR	
					Nedre	Øvre
Mænd	1,2 %	14.677	,000	2,532	1,896	3,382
16-29 år	2,5 %	4.859	,000	4,008	2,531	6,345
30-45 år	0,7 %	8.419	,000	2,263	1,482	3,456
Studerende	2,5 %	3.233	,011	1,572	1,110	2,228
Arbejdsløs	0,8 %	2.837	,018	1,714	1,095	2,683
Selvstændig	1,1 %	2.561	,001	2,119	1,373	3,270
Midtjylland	0,6 %	6.864	,017	,663	,473	,929
Gift	0,3 %	16.818	,000	,387	,259	,578
Går ud ugentligt eller mere om aftenen	1,2 %	17.670	,003	1,753	1,209	2,540
Går ud ugentligt eller mere for at more sig	1,3 %	12.531	,000	1,659	1,462	1,882

Af tabellen fremgår, at *køn*, *alder*, *beskæftigelse*, *bopæl*, *civilstand* og *om man går ud ugentligt om aftenen* samt *om man går ud ugentligt for at more sig* og *feste* har afgørende betydning for udsathed for vold på offentligt sted.

- Mænd er mere udsatte for vold på offentlige steder end kvinder.
- Gruppen mellem 16 og 29 år såvel som de 30-45-årige har en markant større sandsynlighed for at blive udsat for vold på offentlige steder, end de ældre har.
- Studerende, arbejdsløse og selvstændige er alle mere udsatte for vold på offentlige steder end øvrige beskæftigede eller øvrige uden for arbejdsmarkedet.

¹¹ Regressionsanalyserne omfatter alene perioden siden 2009, hvor der blev inkluderet spørgsmål om livsstil og socio-økonomiske forhold i offerundersøgelsen, se i øvrigt afsnit 2.3.

- Beboere i region Midtjylland er mindre udsatte for vold på offentlige steder, end tilfældet er i de øvrige regioner.
- Gifte personer er mindre udsatte end enlige.
- De, der går ud ugentligt om aftenen, er mere udsatte for vold på offentlige steder end dem, der gør det sjældnere.
- Det samme gør sig gældende for dem, der går ud mindst én gang om ugen for at more sig og feste.

De viste OR-værdier er meget høje for de to alderskategorier (særligt de 16-29-årige) samt for mændene og de selvstændigt erhvervsdrivende. I alle tilfælde er der over dobbelt så stor sandsynlighed for at blive udsat for vold sammenlignet med deres respektive referencekategorier, idet deres OR-værdierne overstiger to. Modsat har gifte personer mindre end halv så stor risiko for at blive udsat for vold på et offentligt sted, idet deres OR-værdi er mindre end 0,5.¹²

De øvrige faktorer – *indkomst og ejerskab af butik og/eller flere biler, sommerhus, båd* – har derimod ikke signifikant sammenhæng med sandsynligheden for at blive udsat for vold på et offentligt sted. De mere materielle faktorer synes således ikke at influere på risikoen for at blive udsat for vold på offentlige steder.

5.4.2 Udsathed for vold på offentlige steder af ukendt gerningsperson

Slutresultatet for regressionsanalysen vedrørende risikoen for at blive udsat for vold på offentlige steder af ukendt gerningsperson er anført i tabel 5.30. Samlet set var 0,7 pct. af befolkningen i perioden 2009-2011 udsat for vold på offentligt sted af ukendt gerningsperson.

¹² Af de forskellige karakteristika er det især følgende, der med meget stor statistisk sikkerhed er relateret til udsathed for hærværk: køn, alder, om man er gift samt, og om man går ud for at more sig på minimum ugentlig basis stærke. De har alle signifikansniveauer under 0,1 pct., og vi kan derfor med mere end 99,9 pct. sikkerhed sige, at disse sammenhænge ikke er tilfældige.

Tabel 5.30. Resultat af regressionsanalyse vedrørende udsathed for vold på offentligt sted af ukendt gerningsperson (n=28.881)

Variabel	Andel i pct.	Uvægtet antal i stikprøve	Signifikansniveau	OR	95 pct. konfidensinterval for OR	
					Nedre	Øvre
Mænd	1,1 %	14.676	,000	2,917	2,095	4,061
16-29 år	2,0 %	4.858	,000	4,267	2,513	7,245
30-45 år	0,7 %	8.419	,000	2,521	1,557	4,082
Indkomst på mellem 240.000 og 324.999 kr.	0,4 %	6.559	,039	,621	,396	,975
Studerende	2,1 %	3.233	,035	1,539	1,032	2,294
Selvstændig	1,0 %	2.561	,001	2,301	1,426	3,715
Faglært arbejder	0,8 %	4.154	,010	1,764	1,146	2,717
Hovedstaden	1,0 %	8.174	,003	1,544	1,164	2,048
Gift	0,2 %	16.788	,000	,418	,270	,646
Går ud ugentligt eller mere om aftenen	1,0 %	17.668	,049	1,499	1,001	2,243
Går ud ugentligt eller mere for at more sig	1,2 %	12.530	,003	1,699	1,201	2,404

Af tabellen fremgår, at *køn, alder, indkomst, beskæftigelse, bopæl, civilstand* og *om man går ud ugentligt om aftenen* samt *om man går ud ugentligt for at more sig og feste* har sammenhæng med udsathed for vold på offentligt sted begået af ukendt gerningsperson.

- Mænd er mere udsatte for vold på offentlige steder af ukendte gerningspersoner end kvinder.
- Gruppen mellem 16 og 29 år såvel som gruppen på 30-45-årige har begge en markant større sandsynlighed for at blive udsat for vold på offentlige steder af ukendt gerningsperson end ældre personer.
- Folk der har en middel indkomst (240.000-324.999 kr. om året) er mindre udsatte for vold på offentlige steder af ukendte gerningspersoner end de øvrige indkomstgrupper.
- Studerende, selvstændige og faglærte er alle mere udsatte for vold på offentlige steder af ukendte gerningspersoner end folk i de øvrige beskæftigelseskategorier og andre uden for arbejdsmarkedet.
- Beboere i region Hovedstaden er mere udsatte for vold på offentlige steder af ukendte gerningsmænd, end tilfældet er for beboere i de øvrige regioner.
- Gifte er mindre udsatte end enlige.

- De, der går ud ugentligt om aftenen, er mere udsatte for vold på offentlige steder af ukendte gerningspersoner end dem, der gør det sjældnere.
- Det samme gør sig gældende for de, der går ud mindst én gang om ugen for at more sig og feste.

Der er meget store ligheder mellem resultaterne af denne analyse og af den tidligere vedrørende *den generelle* risiko for at blive udsat for vold på offentlige steder. Fælles for begge er således, at de stærkeste sammenhænge findes med hensyn til køn, alder, civilstand og beskæftigelse som selvstændig erhvervsdrivende. Desuden viser begge analyser, at studerende og personer, der har en livsstil, som indbefatter, at de ofte går ud om aftenen, herunder for at more sig, er mere udsatte end andre for vold på et offentligt sted.

Med hensyn til forskelle viste den første analyse en mindre risiko for personer bosiddende i region Midtjylland, mens denne peger på øget risiko for personer i Hovedstadsregionen. Og mens den første analyse viste en øget risiko for arbejdsløse, viser denne en øget risiko for faglærte arbejdere. Den sidste analyse inkluderer endvidere en indkomstkategori, idet personer med middelindkomst ser ud til at være mindre udsatte for vold på offentlige steder, når dette er begået af ukendte gerningspersoner.

Heller ikke denne analyse inkluderer dog spørgsmålet om ejerskab af butik, biler, sommerhus og/eller en båd.

5.4.3 Udsathed for vold i det hele taget

Slutresultatet for regressionsanalyser vedrørende *udsathed for vold* er anført i tabel 5.31. Samlet set var 1,4 pct. af befolkningen i 2009-2011 udsat for vold.

Tabel 5.31. Resultat af regressionsanalyse vedrørende udsathed for vold (n=28.883).

Variabel	Andel i pct.	Uvægtet antal i stikprøve	Signifikansniveau	OR	95 pct. konfidensinterval for OR	
					Nedre	Øvre
Mænd	1,6 %	14.677	,003	1,352	1,104	1,654
16-29 år	3,2 %	4.859	,000	3,410	2,558	4,547
30-45 år	1,4 %	8.419	,000	1,980	1,501	2,611
Ufaglært arbejder	1,0 %	2.052	,038	,630	,406	,976
Sjælland	1,8 %	4.248	,000	1,575	1,221	2,033
Gift	0,7 %	16.818	,000	,548	,423	,709
Går ud ugentligt eller mere om aftenen	1,7 %	17.670	,022	1,319	1,041	1,672

Af tabellen fremgår det, at *køn, alder, beskæftigelse, bopæl, civilstand* samt *om man går ud ugentligt om aftenen* har sammenhæng med risikoen for at blive udsat for vold:

- Mænd er mere udsatte for vold end kvinder.
- Gruppen mellem 16 og 29 år såvel som gruppen på 30-45-årige har begge en markant større sandsynlighed for at blive udsat for vold, end de ældre har.
- Arbejder man som ufaglært, er der mindre sandsynlighed for at blive udsat for vold, end hvis man har anden beskæftigelse eller er uden for arbejdsmarkedet.
- Er man bosiddende i region Sjælland, er der større sandsynlighed for at blive udsat for vold end i de øvrige regioner.
- Er man gift, udsættes man i mindre grad for vold, end enlige gør det.
- Går man ud ugentligt om aftenen, udsættes man oftere for vold.

I forhold til de to foregående analyser viser denne, at personer, der er bosiddende i region Sjælland, er mere udsatte end andre, mens ufaglærte arbejdere er mindre udsatte. Sidstnævnte sammenhæng er dog ikke højsignifikant.

OR-værdierne viser i øvrigt, at det særligt er gruppen af unge i alderen 16-29 år, som er i risiko for at blive udsat for vold. De har mere end tre gange så stor sandsynlighed for at blive udsat for vold som de øvrige aldersgrupper. Også gruppen af 30-45-årige har en høj OR-værdi, idet deres risiko er næsten dobbelt så stor som andres.¹³

Alle tre analyser viser således, at alder er en meget væsentlig faktor med hensyn til risikoen for vold, og de helt unge i særlig grad er i risiko.

Alle tre analyser viser endvidere, at mænd er mere udsatte end kvinder. Denne tredje analyse viser dog en mindre forskel mellem mænds og kvinders risiko for vold, end de to foregående har gjort, hvilket kan hænge sammen med, at vold i hjemmet og på arbejdspladsen er omfattet af denne analyse, og at denne form for vold – til sammenligning med vold på offentlige steder – oftere går ud over kvinder.

Også alle tre analyser viser, at gifte personer er mindre udsatte end ikke gifte personer.

¹³ Af de faktorer, der påvirker ens risiko for at blive udsat for vold, ses de stærkeste sammenhænge med *alderskategorierne*, bopælsvariablen *Sjælland* samt kategorien *gift*. De har alle signifikansniveauer under 0,1 pct., og vi kan derfor med mere end 99,9 pct. sikkerhed sige, at disse sammenhænge ikke er tilfældige.

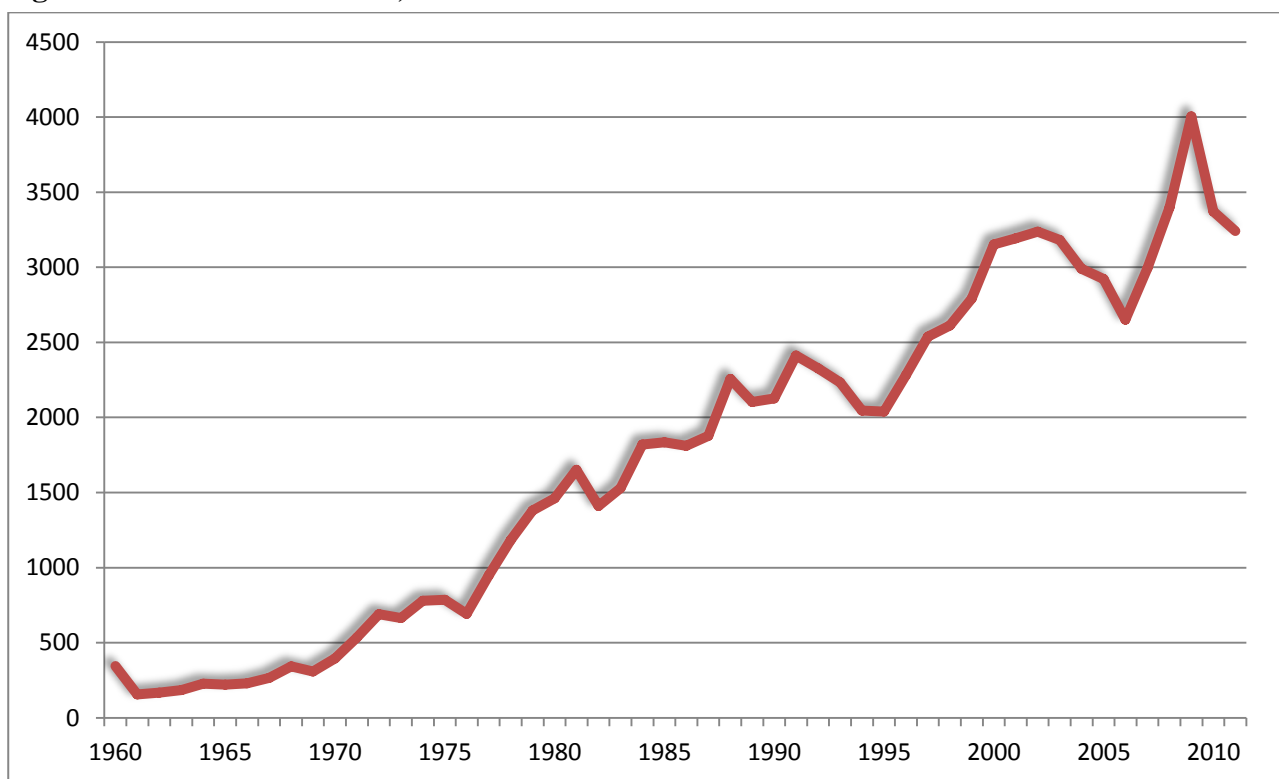
Alle tre analyser viser desuden, at det er forbundet med en øget risiko for vold, hvis man hyppigt går ud om aftenen.

Og endelig viser også alle tre analyser, at det tilsyneladende ikke spiller nogen rolle for voldsrisikoen, om man ejer flere forbrugsgoder og/eller en butik. Personernes indkomstforhold er heller ikke generelt relateret til voldsrisikoen.

6. RØVERI

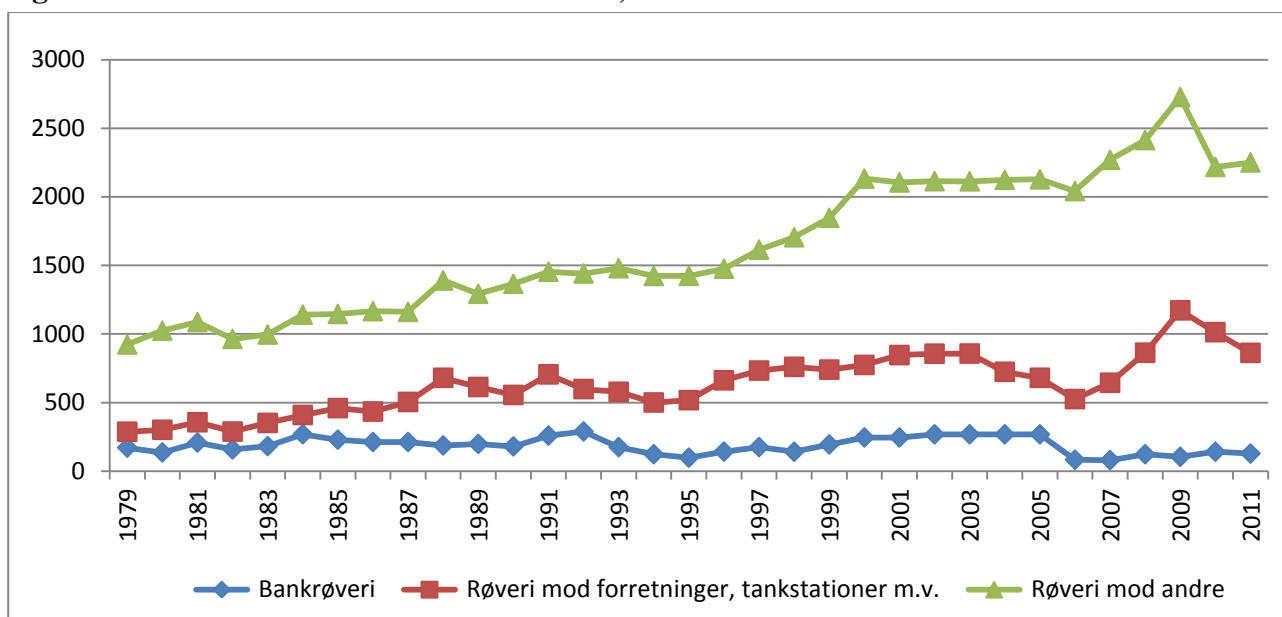
Figur 6.1 viser udviklingen i de politianmeldte røverier i Danmark gennem godt et halvt århundrede, fra 1960 til 2011. Indtil midt i 1990'erne er tendensen den samme som for politianmeldte tyverier, dvs. først stigning og så stagnation. Den efterfølgende udvikling med en ret kraftig stigning frem til de første år af det nye årtusinde er derimod anderledes end for tyverierne vedkommende. Fra 2002 til 2006 falder anmeldelsestallet igen, men erstattes af en brat stigning frem til 2009. I 2010 registreres et fald, der tilmed er ganske markant, fra 4.004 til 3.372. Faldet fortsætter, om end i mindre omfang, i 2011, hvor der anmeldes 3.241 røverier.

Figur 6.1. Anmeldte røverier, 1960-2011.

Politiet registrerer anmeldte røverier efter gerningsstedets karakter: Bankrøveri, røveri mod forretninger, røveri mod offentlige kontorer, røveri mod tankstationer, røveri mod værditransporter og kassetterrøveri samt en opsamlingskategori, 'røveri mod andre'. Røverier i denne kategori omtales hyppigt som 'gaderøverier', da en stor del af dem foregår på gaden og andre offentligt tilgængelige steder (Kyvsgaard, 2008). 'Røveri mod andre' har gennem mange år været den største kategori af røverier og har siden i hvert fald 1979 udgjort noget over halvdelen af samtlige anmeldte røverier, jf. figur 6.2. Stigningen i antallet af anmeldte røverier 'mod andre' har især været stor i sidste halvdel af 1990'erne samt i perioden 2007-2009.

Figur 6.2. Anmeldte røverier fordelt efter art, 1979-2011.¹⁴

Væksten i antallet af anmeldte røverier er ikke et unikt dansk fænomen, men noget der er set i en lang række europæiske lande (Westfelt, 2001), og sammenlignet med andre europæiske lande har udviklingen i Danmark ikke været specielt kraftig (Westfelt, 2001; European Sourcebook, 2006). Inklusionen af spørgsmål om røveri i offerundersøgelsen vil på sigt kunne være med til at belyse, hvorvidt ændringer i antallet af registrerede røverier beror på ændringer i anmeldelsestilbøjeligheden, ligesom der herigennem kan opnås nærmere information om udbyttet af røverierne, ofrenes alder m.v.

Tabel 6.1. Andel og antal ofre for røveri, 2008-11.

	2008	2009	2010	2011
Andel udsat for røveri	0,8 %	1,0 %	1,1 %	0,8 %
95 % sikkerhedsintervaller	(0,7-1,0)	(0,9-1,2)	(0,9-1,3)	(0,6-1,0)
Antal ofre	32.900	42.200	42.200	32.500
95 % sikkerhedsintervaller	(26.300-39.400)	(34.800-49.500)	(38.500-54.300)	(25.900-39.100)

I 2011 oplyste 0,8 pct. af de adspurgte, at de havde været udsat for røveri inden for det seneste år, jf. tabel 6.1. Denne andel er signifikant lavere, end den var i 2010.

¹⁴ Statistiske oplysninger for perioden 1979-1989 stammer fra politiets årsrapporter, mens de øvrige stammer fra Danmarks Statistik. Kategorien 'røveri mod forretninger, tankstationer m.v.' omfatter også røverier mod offentlige kontorer. I løbet af perioden er der dannet særlige kategorier for røveri mod værditransporter og kassetterøverier. Disse små kategorier er lagt sammen med 'røveri mod andre'.

De 0,8 pct. ofre for røveri i 2011 svarer til 92 personer i undersøgelsesmateriale. For at modvirke den usikkerhed, der er forbundet med at arbejde med så lille et materiale, bygger det følgende afsnit på oplysninger for alle årene 2008-11, mens fokus dog holdes på 2011. Det er samtidig undersøgt, om der er sket signifikante ændringer i perioden, og disse vil i givet fald blive omtalt.

Af dem, der i 2008-11 oplyser at være blevet udsat for røveri, har de fleste – 78 pct. – fået frarøvet noget, mens de resterende var udsat for forsøg på røveri. I gennemsnit har ofrene været udsat for 1,4 røverier inden for det seneste år.

Tabel 6.2. Antal gange udsat for røveri inden for det seneste år, 2008-11, pct.

	2008	2009	2010	2011
0	99,2 %	99,0 %	98,9 %	99,2 %
1	0,8 %	0,9 %	0,9 %	0,7 %
2	0,1 %	0,1 %	0,2 %	0,1 %
3 eller flere	0,0 %	0,1 %	0,1 %	0,0 %
I alt	100 %	100 %	100 %	100 %

Sammenlignet med de øvrige lovovertrædelser, som offerundersøgelsen omfatter, er reviktimiseringshyppigheden relativ lav for røverier. Langt de fleste røveriofre har været udsat for røveri én gang, nemlig 83 pct., mens 12 pct. har været udsat for det to gange og de resterende seks pct. tre eller flere gange. Dette er forventet, da røveri er en forholdsvis sjælden forbrydelse.

Samlet set svarer det rapporterede antal for 2011 til, at omkring 32.000 personer årligt udsættes for røverier. Dette tal er meget højt og næsten ti gange så stort som det antal røverier, politiet har registreret. Denne diskrepans kan langt fra alene forklares ved manglende anmeldelser (mørketallet), men skyldes primært, at befolkningen har en bredere opfattelse af røveri end den strafferetlige. Tasketyverier, tricktyverier og tilsvarende former for forbrydelser vil formentlig synes ofte at blive opfattet som røverier, jf. senere. Noget af forskellen mellem det offerrapporterede og det politiregistrerede antal røverier skal endvidere tilskrives den såkaldte “husstandseffekt”, dvs. flere ofre der har oplevet sig som udsat for det samme røveri (f.eks. i en butik). Endvidere er det muligt, at alvorligere røverier kan være blevet “fremadteleskoperede”, dvs. at de er sket for mere end et år siden, men er blevet husket, som om det var for mindre end et år siden.

6.1 Røveriernes demografi

Af de politiregistrerede røverier angår tre gange så mandlige som kvindelige ofre. Som det fremgår af tabel 6.3, er det imidlertid kun lidt flere af mændene end af kvinderne i offerundersøgelsen, der rapporterer, at de har været udsat for røveri – en forskel der ikke er statistisk signifikant.

Denne forskel mellem de politiregistrerede og de offerrapporterede røverier kan skyldes, at kvinder er særlig høj grad er udsatte for taske- og tricktyverier, der, som antydnet ovenfor, ofte vil blive opfattet som røveri af ofret. Det afspejler sig også i, at de kvindelige ofre i højere grad end de mandlige rapporterer om at have mistet tasker, punge, kreditkort og iPods i forbindelse med røveriet.

Tabel 6.3. Offerrapporterede røverier fordelt efter køn og alder på ofret, 2011, pct.

	Mænd	Kvinder	I alt
16-19 år	1,2 %	1,5 %	1,3 %
20-24 år	1,6 %	1,6 %	1,6 %
25-29 år	1,0 %	1,5 %	1,2 %
30-49 år	0,9 %	0,2 %	0,6 %
50-74 år	0,5 %	0,7 %	0,6 %
Alle	0,9 %	0,7 %	0,8 %

Det ses videre af tabellen, at der for begge køn er en tendens til, at risikoen for at blive udsat for røveri falder med alderen. Dog adskiller kvinder i alderen 30-49 år sig ved at være signifikant mindre udsatte end de øvrige

Tabel 6.4. Offerrapporterede røverier fordelt efter antal aktive gerningspersoner, 2008-11, pct.

	2008	2009	2010	2011	I alt
1	47 %	47 %	40 %	46 %	44 %
2	29 %	25 %	32 %	37 %	30 %
3	10 %	16 %	17 %	6 %	15 %
4	5 %	8 %	7 %	6 %	7 %
5	8 %	3 %	4 %	5 %	5 %
I alt	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

Af tabel 6.4 fremgår det, at godt halvdelen af røverierne er begået af mere end én person. Der er i så henseende ingen klare forskelle mellem årene.

Omkring halvdelen af gerningspersonerne var ifølge ofrenes viden eller skøn yngre end 25 år, jf. tabel 6.5, og kun få gerningspersoner er vurderet til at være 40 år eller derover. I de tilfælde, hvor der har været flere gerningspersoner, er der spurgt om alderen på den mest aktive gerningsperson. Ofrenes vurdering af gerningspersonens alder er ret ensartet de forskellige år.

Tabel 6.5. Offerrapporterede røverier fordelt efter alder på den mest aktive gerningspersons, 2008-11, pct.*

	2008	2009	2010	2011	2008-11
Under 15	7 %	4 %	5 %	6 %	5 %
15-24	48 %	37 %	44 %	44 %	43 %
25-39	36 %	49 %	44 %	41 %	43 %
40 el. derover	9 %	11 %	7 %	9 %	9 %
I alt	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

*Andelen af 'Ved ikke' og manglende besvarelser er forholdsvis stor for spørgsmålet om gerningspersonens alder, nemlig 25 pct. Disse uoplyste er ikke medtaget i tabellen.

I tabel 6.6 er relationen mellem ofrenes og gerningspersonernes køn belyst. Det fremgår heraf, at det i langt overvejende grad er mænd, som var gerningspersoner, idet de står for 9 ud af 10 røverier. Mændene begår i lige høj grad røveri mod en kvinde som mod en anden mand, mens der er en tendens til, at kvinder hyppigere begår røveri mod andre kvinder frem for mod mænd. Tallene vedrørende sidstnævnte er dog meget små og forskellene ikke signifikante.

Tabel 6.6. Offerrapporterede røverier fordelt efter ofres og gerningspersoners køn, 2008-11, pct.*

Køn		Andel
OFFER	GERNINGSPERSON	
Mand	Mand	45 %
Mand	Kvinde	4 %
Kvinde	Mand	46 %
Kvinde	Kvinde	6 %
Alle		100 %

* Andel 'Ved ikke' og manglende besvarelser er på 22 pct. for spørgsmålet om gerningspersonens køn.

6.2 Karakteristika ved røverierne

Langt den største del af ofrene kendte ikke på forhånd den eller dem, der begik røveriet, jf. tabel 6.7. Mindre end hvert tiende offer kendte gerningspersonen af navn, udseende eller på anden vis. At meget få af røverierne er begået af kendte, kan muligvis skyldes, at hændelser, der i en situation med en ukendt ville blive tolket som røveri, ikke bliver det, når gerningspersonen er bekendt.

Tabel 6.7. Offerrapporterede røverier fordelt efter ofrets kendskab og relation til gerningspersonen, 2008-11, pct.

	2008	2009	2010	2011	2008-11
Ukendt	92 %	90 %	90 %	92 %	91 %
En man kun kender af navn/udseende	2 %	4 %	4 %	2 %	3 %
En fjernere bekendt, som man har haft lidt kontakt med	3 %	3 %	3 %	1 %	3 %
En nær bekendt ((tidligere) ven/kammerat, klassekammerat)	1 %	1 %	0 %	1 %	1 %
Anden kendt person	1 %	1 %	3 %	4 %	3 %
I alt	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

Tæt på en tredjedel af røverierne er begået i en privat bolig (egen eller anden privat bolig), jf. tabel 6.8.¹⁵ Også dette bekræfter, at tricktyverier ofte opfattes som røverier, idet antallet af egentlige røverier i eget hjem er ret ringe.

Tabel 6.8. Offerrapporterede røverier fordelt efter gerningsstedets karakter, 2010-11, pct.

	2010-11
I eller i tilknytning til offentlige transportmidler	4 %
Udendørs på øde steder (park, skov, stier, gangtunneler osv.)	4 %
Udendørs på andre offentlige tilgængelige områder	27 %
Indendørs på offentligt tilgængeligt sted (værtshus, butikker osv.)	10 %
På din arbejdsplads	17 %
I din bolig	27 %
I anden privat bolig	2 %
Udlandet	7 %
Andet sted	3 %
I alt	100 %

I øvrigt fremgår af tabel 6.8, at godt en tredjedel af røverierne er foregået udendørs på offentligt tilgængelige steder, og at 17 pct. af røverierne er foregået på en arbejdsplads. Det må formodes, at sidstnævnte røverier har været rettet mod arbejdspladsen – en bank, butik el.lign. – og ikke mod selve ofret.

Ved 59 pct. af røverierne har ofret været alene i gerningssituationen, jf. tabel 6.9, og ved de fleste af de øvrige røverier sammen med en til to andre. I hovedparten af sagerne, hvor ofret har været sammen med andre, er det kun respondenter, der blev udsat for røveri.

¹⁵ Svarkategorierne vedrørende gerningsstedet blev ændret i 2009, hvorfor kun oplysninger for 2010-11 indgår her.

Tabel 6.9. Offerrapporterede røverier fordelt efter antal tilstedeværende i gerningsøjeblikket og antal ofre, 2008-11, pct.

	Andel	Heraf andel hvor alle blev udsat for røveri	Heraf andel, hvor kun nogen blev udsat for røveri	Heraf andel hvor kun adspurgte blev udsat for røveri
Ofret var alene	59 %	-	-	
Sammen med 1-2 personer	25 %	36 %	7 %	57 %
Sammen med 3 personer eller flere	16 %	25 %	16 %	59 %
I alt	100 %	31 %	10 %	58 %

6.3 Røveri som hadforbrydelse

Ligesom tilfældet er for voldsforbrydelser, er der for røverier spurgt, om de menes at være motiveret af racisme eller homo-/transfobi, jf. tabel 6.10 og 6.11.

Tabel 6.10 Offerrapporterede røverier fordelt efter om røveriet menes at være motiveret af racisme, 2008-11, pct.

	2008	2009	2010	2011
Ja, helt sikkert	3 %	0 %	0 %	4 %
Ja, måske	5 %	3 %	4 %	6 %
Nej	91 %	97 %	96 %	90 %
I alt	100 %	100 %	100 %	100 %

Tabel 6.10 viser mindre forskelle årene imellem vedrørende andelen af røverier, der opfattes som værende udtryk for racisme. I både 2009 og 2010 var der således ingen, der "helt sikkert" mente, røveriet havde racistiske motiver, mens der i 2008 var 3 pct. og i 2011 4 pct., der mente det. De bagvedliggende tal er dog små, og forskellene er ikke statistisk signifikante.

Tabel 6.11. Offerrapporterede røverier fordelt efter om røveriet menes at være motiveret af homo-/transfobi, 2008-11, pct.

	2008	2009	2010	2011
Ja, helt sikkert	0 %	0 %	0 %	4 %
Ja, måske	4 %	3 %	1 %	2 %
Nej	96 %	97 %	99 %	95 %
I alt	100 %	100 %	100 %	100 %

Tabel 6.11 viser frem til 2010 en mindskende tendens i andelen, der har været udsat for et røveri, som (muligvis) var motiveret af homo- eller transfobi. Det drejede sig om 1 pct. i 2010 mod 4 pct. i 2008. I 2011 var tallet på 5 pct.¹⁶ Heller ikke disse forskelle kan fastslås som statistisk sikre.

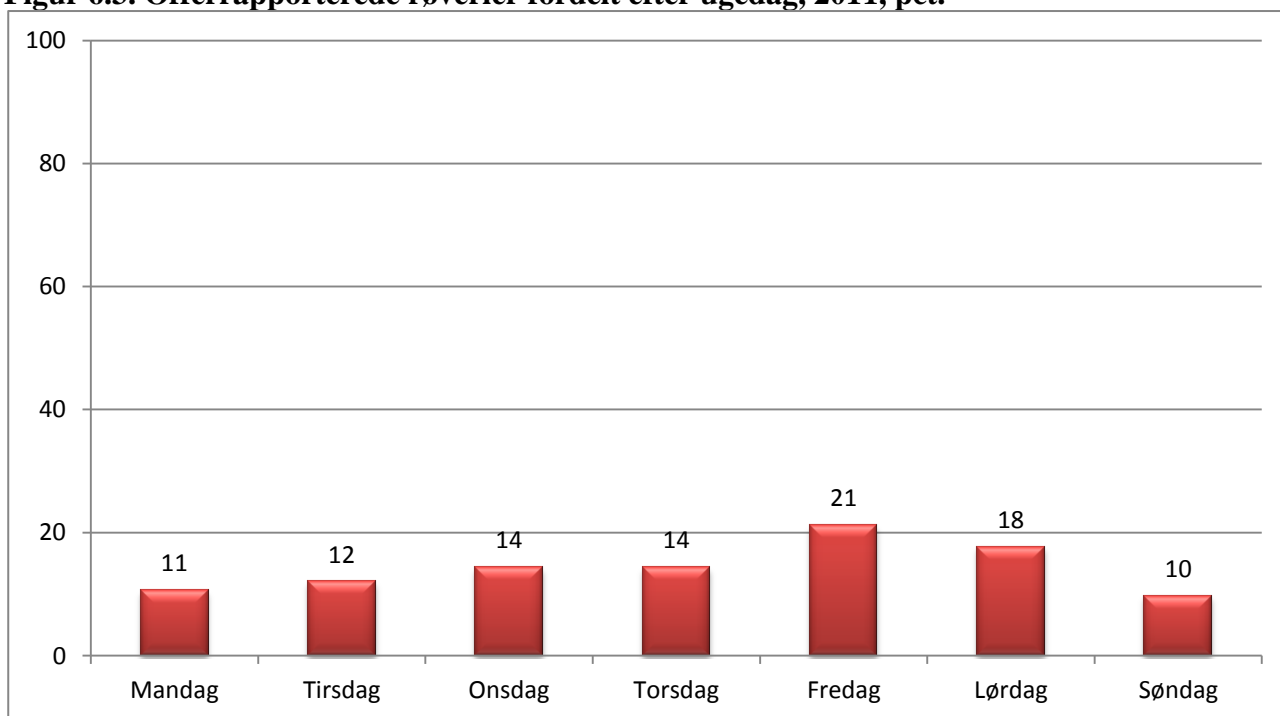
Der er ikke nævneværdige forskelle mellem mænd og kvinder med hensyn til deres oplevelse af racisme som årsag til røveriet. Derimod er der lidt flere af de kvindelige ofre end af de mandlige, der mener, at homofobi eller transfobi måske har været årsag til røveriet. Forskellen er ikke signifikant.

Der er en tendens til, at færre af dem, der ser røveriet som havende racistiske motiver, har anmeldt hændelsen til politiet. Andelen af ofre for racismeforbrydelser, som anmelder røverierne, er 52 pct. mod 80 pct. af alle røveriofre. Forskellen er statistisk signifikant. Der er ikke signifikant forskel på anmeldelsestilbøjeligheden blandt dem, som oplever røverierne motiveret af homo- eller transfobi.

6.4 Hvornår sker røverierne

December måned er umiddelbart den måned, hvor der er flest røverier (11 pct. af de samlede røverier), mens marts er den med færrest (6 pct.). Der er signifikant forskel på andelen af udsatte for røverier de to måneder imellem. De øvrige måneder, hvor andelen af røverier ligger mellem 7 og 9 pct., adskiller sig ikke signifikant fra december og marts.

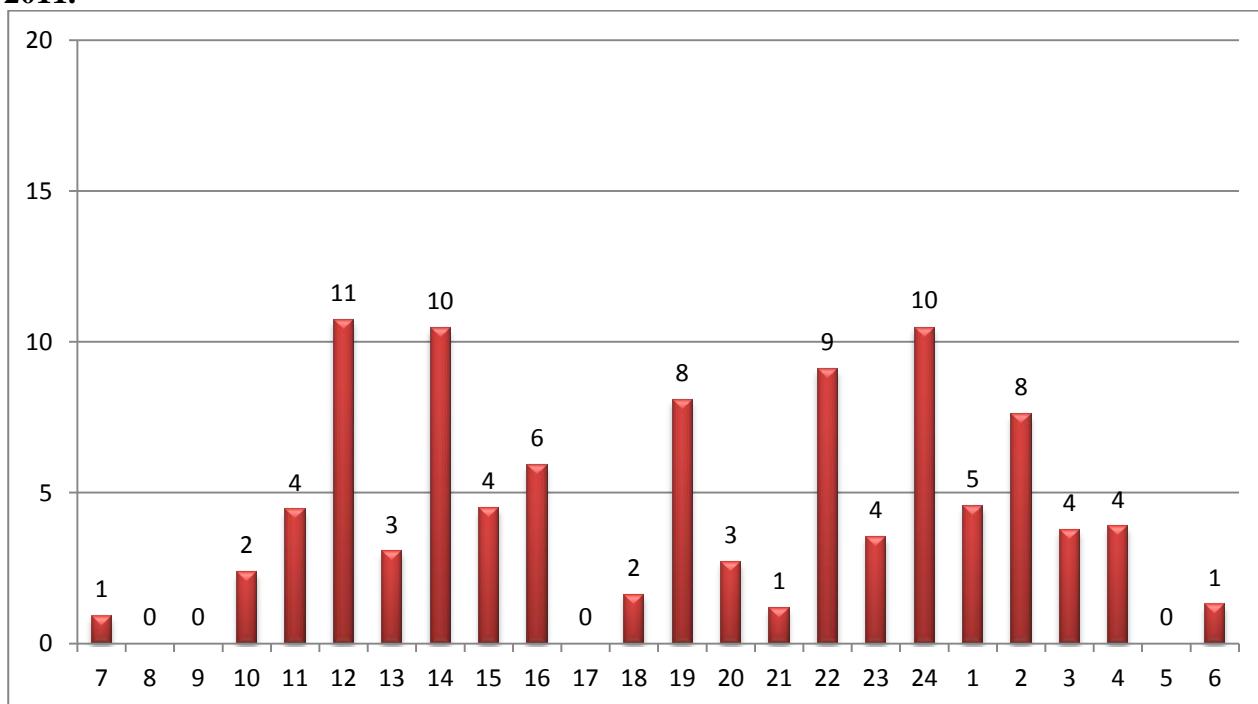
Figur 6.3. Offerrapporterede røverier fordelt efter ugedag, 2011, pct.

¹⁶ Afrundet tal.

I en undersøgelse af registrerede røverier mod andre ses en tydelig tendens til, at røverier hober sig op fredag og lørdag (Kyvsgaard, 2008). Også de offerrapporterede røverier er skævt fordelt i ugens løb, men uden det samme klare mønster, jf. figur 6.3. Søndage og mandage er de dage, hvor der er begået færrest røverier, mens over halvdelen af røverierne finder sted torsdag til lørdag.¹⁷

Figur 6.4. Procent af offerrapporterede røverier fordelt efter gerningstidspunkt på døgnet, 2011.

Figur 6.4 viser, at der ligeledes er en skæv fordeling af røverierne med hensyn til det tidspunkt på døgnet, hvor de er begået. Særligt mange røverier er begået omkring klokken 12, klokken 14 og kl. 24. Det kan dog ikke udelukkes, at det hænger sammen med vanskeligheder ved at huske det nøjagtige klokkeslæt for røveriet, hvorfor 'midt på dagen' kan blive til klokken 12, 'om eftermiddagen' til kl. 14 og 'sent på aftenen' til kl. 24. Figuren viser også, svarende til de registrerede røverier, at relativt mange røverier bliver begået i de senere aftenstimer og om natten. Den mest fredelige fjerdedel af døgnet er mellem 5.00 og 11.00, hvor 8 pct. af røverierne fandt sted.

6.5 Røveriernes grovhed og alvorlighed

I langt de fleste røverisager er ofret alene blevet truet, idet 87 pct. af røveriofrene angiver, at de hverken er blevet slået eller sparket i forbindelse med røveriet, jf. tabel 6.12. De, der er blevet slået og sparket, er spurgt, om dette har medført synlige skader eller mærker, hvilket 27 pct. af dem, svarende til knap 4 pct. af alle ofre for røverier, svarede ja til i 2011. I hovedparten af tilfældene dre-

¹⁷ I 6 pct. af tilfældene husker ofret ikke, hvilken ugedag hændelsen er sket, mens der i yderligere 14 pct. svares "hverdag" eller "weekend". Disse besvarelser spredes ud på de forskellige dage i de to kategorier.

jer skaderne sig alene om blå mærker, mens der dog i enkelte tilfælde er tale om brækkede ben eller en brækket næse. Videre ses af tabellen, at alle de ofre, der er blevet slået med mærker til følge, har søgt læge, og at denne andel udgør omtrent en tredjedel af alle røveriofre, der samtidig har været udsat for vold.

I tabellen sammenlignes 2011 med hele perioden 2008-11. Der ses nogle forskelle i de forskellige andele, men da drejer sig om så få i stikprøven, er disse forskelle ikke statistisk signifikante.

Tabel 6.12. Offerrapporterede røverier fordelt efter anvendt vold, skader og lægebehandling blandt ofrene, 2008-11, pct.

		Ja	Nej	I alt
2011	Slået eller sparket	13 %	87 %	100 %
	Synlige skader eller mærker	4 %	96 %	100 %
	Lægebehandling af skader eller mærker	4 %	96 %	100 %
2008-2011	Slået eller sparket	7 %	93 %	100 %
	Synlige skader eller mærker	2 %	98 %	100 %
	Lægebehandling af skader eller mærker	1 %	96 %	100 %

Der er også spurgt, om der er forekommet våben eller redskab i forbindelse med røveriet, og i knap 13 pct. af tilfældene gjorde der det i 2011, jf. tabel 6.13. I langt de fleste af disse situationer er våbenet alene anvendt til at true med. Der er øjensynligt lidt færre tilfælde af brug af våben i 2011 end i hele perioden 2008-11, men igen er denne forskel ikke statistisk signifikant. Betragtes alene de tilfælde, hvor ofret har følt sig i livsfare, er der i halvdelen af tilfældene blevet anvendt eller truet med et våben i 2011.

Tabel 6.13. Offerrapporterede røverier fordelt efter anvendelse af våben, 2011, pct.

	2011	2008-2011
Ja, anvendt	1 %	1 %
Ja, truet med	12 %	14 %
Nej	88 %	86 %
I alt	100 %	100 %

Som tabel 6.14 viser, er det oftest knive, der er forekommet i røverier med våben eller redskab. Dette er sket i knap 8 pct. af røverierne i 2011, mens et skyde- eller slagvåben har været involveret i knap 5 pct. af sagerne. Her ses også, at 2011 skiller sig ud fra den samlede periode 2008-11, men forskellene er ikke statistisk signifikante.

Tabel 6.14. Offerrapporterede røverier fordelt efter arten af våben, 2011, pct.

	2011	2008-2011
Kniv	7,8 %	9,3 %
Skydevåben	4,5 %	7,4 %
Slagvåben	4,5 %	4,8 %
Andre våben/redskab	2,7 %	3,3 %

Omkring hvert femte offer vurderede i 2011 røveriet som meget alvorligt i 2011 mod cirka hvert fjerde i perioden 2008-11, jf. tabel 6.15. Lidt flere mener, det var en 'ret alvorlig' hændelse, mens omkring halvdelen ikke synes, at det skete har været særligt alvorligt. Der er ikke statistisk signifikante forskelle mellem årene med hensyn til disse vurderinger.

Tabel 6.15. Offerrapporterede røverier fordelt efter ofrets vurdering af hændelsens alvorlighed, 2008-11, pct.

	2008	2009	2010	2011	2008-11
Meget alvorlig	20 %	32 %	23 %	19 %	24 %
Ret alvorlig	34 %	19 %	32 %	31 %	29 %
Ikke særligt alvorlig	46 %	49 %	45 %	50 %	47 %
I alt	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

Selv om relativt mange af ofrene ikke synes, at røveriet har været så alvorligt, så er det alligevel 82 pct., som har betragter det, de har været udsat for, som en kriminel hændelse, jf. tabel 6.16. Kun ganske få personer ser røverihændelsen som enten en forkert, men ikke kriminel handling, eller som 'bare noget, der sker'. 2011 adskiller sig dog signifikant fra de tidligere år, idet flere af ofrene mener, at det er noget, der 'bare sker', mens færre anser det for at være en kriminel handling.

Tabel 6.16. Offerrapporterede røverier fordelt efter ofrets vurdering af hændelsen som kriminel eller ej, 2008-11, pct.

	2008	2009	2010	2011	2008-11
En kriminel handling	88 %	85 %	82 %	72 %	82 %
En forkert, men ikke kriminel handling	4 %	1 %	10 %	7 %	6 %
Bare noget der sker	7 %	14 %	8 %	21 %	12 %
I alt	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

Måske lidt overraskende viser undersøgelsen, at ganske få af ofrene synes, at røveriepisoden har påvirket dem og deres liv på markant vis, jf. tabel 6.17. Sammenlagt mener 12 pct. af ofrene, at røveriet har påvirket dem i meget eller temmelig høj grad. Herudover mener 13 pct., at det har påvirket dem 'en del', mens knap hver fjerde mener, at det har påvirket dem 'i ringe grad'. Godt halvdelen oplyser, at det slet ikke har påvirket dem (se også Kongstad og Kruize 2011). Selv om røveri

almindeligvis betragtes som en meget alvorlig forbrydelse, synes dette ikke at være den mest udbredte opfattelse blandt ofrene.

Tabel 6.17. Offerrapporterede røverier fordelt efter ofrets vurdering af, i hvilket omfang hændelsen har påvirket dem og deres liv, 2008-11, pct.

	2008	2009	2010	2011	2008-11
Ja, i meget høj grad	6 %	6 %	4 %	8 %	6 %
Ja, i temmelig høj grad	4 %	8 %	8 %	4 %	6 %
En del	14 %	11 %	14 %	13 %	13 %
Lidt, i mindre grad	23 %	20 %	25 %	26 %	24 %
Slet ikke	53 %	54 %	49 %	49 %	51 %
I alt	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

6.6 Alkohol og stoffer

Ofrene angiver, at 16 pct. af gerningspersonerne efter deres oplevelse har været påvirket af alkohol eller andet, jf. tabel 6.18, og 3 pct. af gerningspersonerne menes at have været *meget* alkoholpåvirkede. Næsten lige så mange af ofrene – 15 pct. – har ifølge deres egne udsagn været påvirkede, da røveriet skete. Det er dog kun ganske få af ofrene – 1 pct. – der har været påvirket af andet end alkohol mod 9 pct. af gerningspersonerne.

Tabel 6.18. Offerrapporterede røverier fordelt efter gerningspersoners og ofres påvirkning af alkohol eller andet, 2008-11, pct.

	Gerningsperson	Offer
Meget påvirket af alkohol	3 %	3 %
Påvirket af alkohol	4 %	11 %
Påvirket af andet	9 %	1 %
Ikke påvirket	84 %	85 %
I alt	100 %	100 %

Når ofrenes og gerningspersonernes tilstand i forbindelse med røveriet sammenholdes, ses det, at i ca. tre fjerdedele af røverisituationerne har hverken gerningsmanden eller ofret været påvirket, mens begge parter har været det i 7 pct. af dem.

6.7 Udbytte

Det mest almindelige mål for røveriet er rede penge, jf. tabel 6.19. 37 pct. af ofrene angiver således, at de har fået frastjålet penge, pung eller tegnebog. I knapt hver tiende tilfælde er ofret frarøvet Dankort eller andet kreditkort. Også omkring hver tiende har fået frarøvet taske, mobiltelefon, iPod

o.lign. eller smykker. Kun i få tilfælde er der stjålet tøj, sko eller transportmidler i form af cykel, knallert m.v. Kategorien 'andet' dækker over bl.a. genstande som mobilpladere, cigaretter og ting fra bil.

Tabel 6.19. Offerrapporterede røverier fordelt efter art af genstande, som ofrene blev frarøvet, 2008-11, pct.

	Ja	Nej	I alt
Penge/pung/tegnebog	37 %	63 %	100 %
Dankort/andet kreditkort	9 %	91 %	100 %
Taske	12 %	88 %	100 %
Mobiltelefon	10 %	90 %	100 %
IPods eller andet elektronisk udstyr	12 %	88 %	100 %
Tøj/sko	5 %	95 %	100 %
Smykker/ure/briller	9 %	91 %	100 %
Cykel/knallert/andet transportmiddel	7 %	93 %	100 %
Andet	2 %	98 %	100 %

I knap to tredjedele af de røveriepisoder, hvor ofret har fået frataget noget, vurderer ofret det frarøvede til at have en værdi af mindst 2.000 kr., jf. tabel 6.20, mens der i godt hver femte episode er frarøvet for under 1.000 kr. Gennemgående ligger estimeringen af det frarøvedes værdi højere i offerundersøgelsen end i undersøgelsen af de politiregistrerede røverier (Kyvsgaard, 2008).

Tabel 6.20. Offerrapporterede røverier fordelt efter værdien af det frarøvede, 2008-11, pct.

	Andel
0-499 kr.	11 %
500-999 kr.	10 %
1.000-1.999 kr.	14 %
2.000-4.999 kr.	29 %
5.000-9.999 kr.	13 %
10.000 kr. og derover	23 %
I alt	100 %

6.8 Ofrenes reaktion på røverierne

Langt de fleste røverier anmeldes til politiet. Det er således mere end tre fjerdedele af de offerrapporterede røverier, der er anmeldt til politiet af enten ofret selv eller af en anden. 2011 er året, hvor den største andel af røverierne er blevet anmeldt med 84 pct., og her er andelen signifikant højere end 2008, som var året med den mindste andel med 70 pct.

Tabel 6.21. Offerrapporterede røverier fordelt efter anmeldelse og vurdering af hændelsens alvorlighed, 2008-11, pct.

	Ikke anmeldt	Anmeldt
Meget alvorlig	15 %	85 %
Ret alvorlig	20 %	80 %
Ikke særlig alvorlig	27 %	73 %
I alt	22 %	78 %

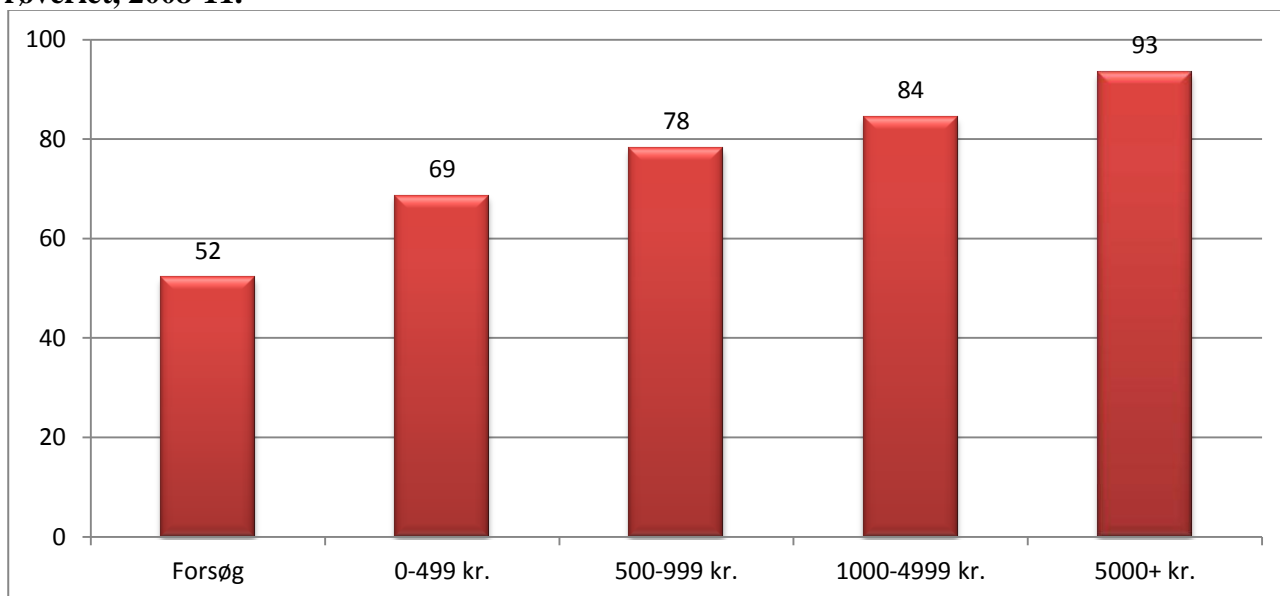
Ikke overraskende er der en sammenhæng mellem ofrets vurdering af røveriets alvorlighed og anmeldelsesgraden: Jo alvorligere ofret vurderer røveriet til at være, desto mere sandsynligt er det, at det anmeldes til politiet. Forskellene i anmeldelsestilbøjeligheden er dog som følge af den generelt høje anmeldelsesprocent ret begrænset, jf. tabel 6.21, og der er alene signifikant forskel mellem yderpunkterne.

Tabel 6.22. Offerrapporterede røverier fordelt efter anmeldelse og ofrets vurdering af om det har påvirket dem og deres liv, 2008-11, pct.

	Ikke anmeldt	Anmeldt
I meget/temmelig høj grad	17 %	83 %
I nogen/lille grad	17 %	83 %
Slet ikke	27 %	73 %
I alt	22 %	77 %

En forventet sammenhæng mellem anmeldelsestilbøjeligheden og oplevelsen af røveriets betydning for ofrets liv er også at finde, jf. tabel 6.22.

Figur 6.5. Procent af røveriofre der har anmeldt røveriet til politiet i forhold til udbyttet af røveriet, 2008-11.

Anmeldelsestilbøjeligheden har endvidere en klar og stærk sammenhæng med det økonomiske tab ved røveriet, jf. figur 6.5. De, der alene har været udsat for forsøg på røveri, er således klart mindre tilbøjelige til at anmelde røveriet til politiet end dem, der har lidt et økonomisk tab. Derudover viser figuren en signifikant stigende anmeldelsestilbøjelighed med væksten af det økonomiske tab.

Af tabel 6.23 fremgår det, at den hyppigste grund til ikke at anmelde røveri er, at de har været for bagatelagtige og/eller kun et forsøg på røveri. Denne begrundelse ses i godt to ud af fem tilfælde, der ikke er anmeldt. I hvert femte tilfælde beror det på, at anmeldelse til politiet ikke anses for at nytte noget, mens 11 pct. mener, det er for besværligt at anmelde. Sidstnævnte begrundelse er givetvis også relateret til røveriets omfang.

Tabel 6.23. Røveriofres grunde til ikke at anmelde røveriet til politiet, 2008-11, pct.

	Andel
For lidt/kun forsøg	43 %
Nytter ikke	20 %
For besværligt	11 %
Kunne ikke give oplysninger	4 %
Selv skyld i røveriet	3 %
Frygt for repressalier	3 %
Hensyn til gerningspersonen	2 %
Anden grund	14 %
I alt	100 %

Politiet har ifølge ofrene kun opklaret ganske få af de sager, der er anmeldt. Ifølge ofrene drejer det sig om 17 pct. Denne procentandel er betydeligt lavere end den, kriminalstatistikken oplyser om. Diskrepansen beror givetvis på, at ofrene ikke alene rapporterer om egentlige røverier, men også om taske- og tricktyverier, hvor opklaringsprocenter ganske lav (Kongstad og Kruize, 2012). Desuden kan den skyldes, at ofrene ikke altid har kendskab til sagens videre forløb, eller at sigtelsesprocenten for røveri varierer betydeligt med røveriets karakter, således at røverier mod private, som er den form, der primært oplyses om gennem en offerundersøgelse, relativt sjældent fører til en sigtelse.

6.9 Forhold der påvirker risikoen for at blive udsat for røveri

Slutresultatet af den gennemførte regressionsanalyse vedrørende *udsathed for røveri* er vist i tabel 6.24. I årene 2009-2011 var i alt 1,0 pct. udsat for røveri.¹⁸

¹⁸ Regressionsanalyserne omfatter alene perioden siden 2009, hvor der er inkluderet spørgsmål om livsstil og socioøkonomiske forhold i offerundersøgelsen, se i øvrigt afsnit 2.3.

Tabel 6.24. Slutmodel for udsathed for røveri (n=28.881)

Variabel	Andel i pct.	Uvægtet antal i stikprøve	Signifikansniveau	OR	95 pct. konfidensinterval for OR	
					Nedre	Øvre
Mænd	0,9 %	14.676	,043	,786	,623	,992
Hovedstaden	1,3 %	8.174	,001	1,557	1,207	2,008
Sjælland	1,2 %	4.247	,006	1,579	1,137	2,192
Gift	0,7 %	16.818	,000	,501	,390	,644
Går ud ugentligt eller mere for at more sig	1,3 %	12.531	,001	1,525	1,201	1,937
Ejer butik eller virksomhed	1,5 %	3.301	,001	1,769	1,282	2,441

Af tabellen fremgår det, at *køn*, *bopælsregion*, *civilstand*, *hvor ofte man går ud for at feste og more sig* samt *om man ejer butik eller virksomhed* er faktorer, der har sammenhæng med risikoen for at blive udsat for røveri:

- Mænd har mindre risiko for at blive udsat for røveri end kvinder.
- Indbyggere i region Sjælland og Hovedstaden er mere udsatte end indbyggerne i de øvrige regioner.
- Gifte mennesker er i mindre risiko for at blive udsat for røveri, end enlige og fraskilte er.
- Går man ud ugentligt for at more sig med venner og bekendte, er der større sandsynlighed for at blive udsat for røveri.
- Ejer man en butik eller en virksomhed, er der større sandsynlighed for, at man udsættes for røveri.

Ejerskab af butik og/eller virksomhed har den højeste OR-værdi (på knap 1,8), hvilket vil sige, at denne gruppe har en særlig høj risiko for at blive udsat for røveri sammenlignet med dem, der ikke er butiks- og virksomhedsejere. Dette skal ses i sammenhæng med, at en væsentlig del af røverierne er rettet mod en butik eller en virksomhed og ikke en person.

Omvendt er det forbundet med en særlig lav risiko for at blive udsat for røveri, hvis man er gift. Gifte personer har således kun halv så stor sandsynlighed herfor som ugifte personer – alt andet lige.

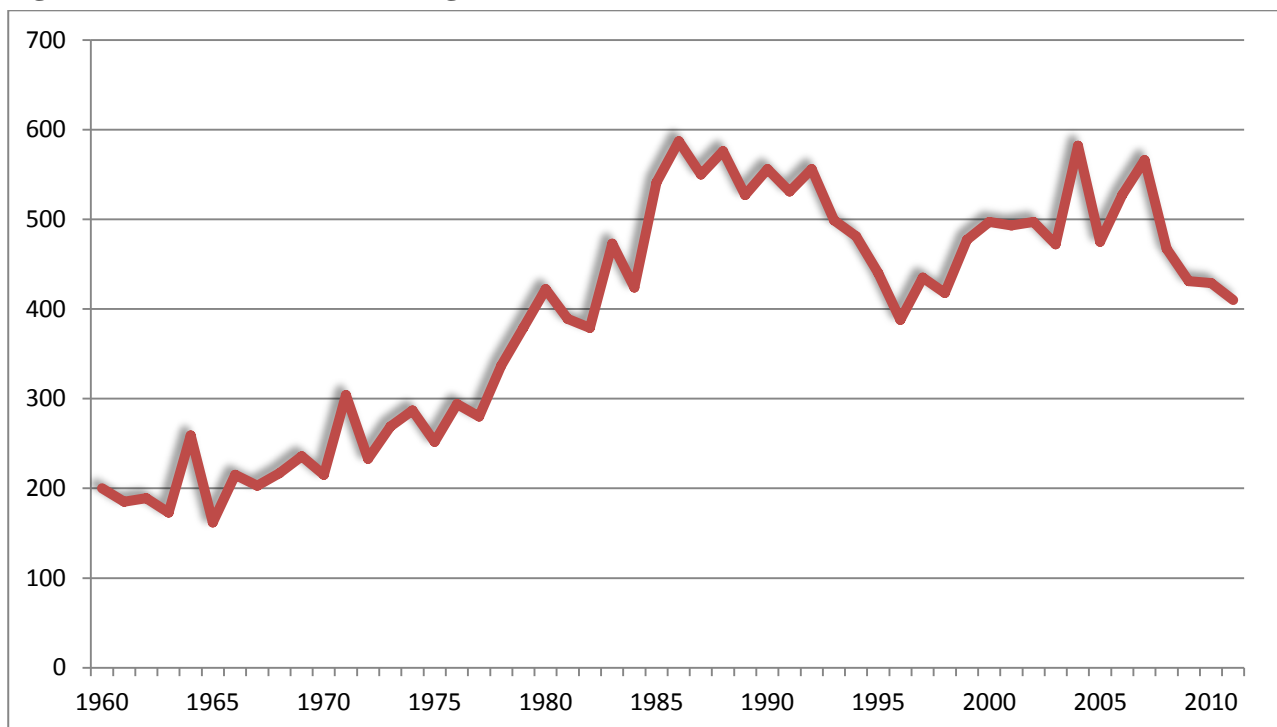
I øvrigt er det bemærkelsesværdigt, at alder ikke er forbundet med risikoen for at blive udsat for røveri, idet alder har en særlig stærk sammenhæng med risikoen for at blive udsat for de andre for-

mer for kriminalitet. Ligeledes er det bemærkelsesværdigt, at høj indkomst og ejerskab af mange forbrugsgoder ikke øger risikoen for røveri, men at disse forhold slet ikke er relateret til risikoen.

7. TVANGSSAMLEJE

Af figur 7.1 ses udviklingen i politianmeldte voldtægter fra 1960 til 2011. Det fremgår af figuren, at det årlige antal politianmeldte voldtægter i de sidste 20-30 år har ligget mellem 400 og 600 tilfælde. Udviklingen i voldtægter i Danmark er særskilt behandlet og belyst andetsteds (Balvig m.fl., 2009).

Figur 7.1. Politianmeldte voldtægter, 1960-2011

Offerundersøgelsen omfatter fra og med 2008 spørgsmål til de adspurgte kvinder om udsathed for tvangssamleje. Spørgsmålet lyder: “Kan du fortælle mig, om du inden for de seneste fem år har været udsat for, at en mand ved brug af vold eller trusler om vold har forsøgt at tvinge dig til eller rent faktisk har tvunget dig til samleje?” Her er valgt at anvende termen ‘tvangssamleje’ om det, kvinderne angiver at have været udsat for, idet det er usikkert, i hvilket omfang der er tale om voldtægt i juridisk forstand.

Et spørgsmål om tvangssamleje er også indgået i tidligere danske offerundersøgelser, men da spørgsmålene i disse undersøgelser samt undersøgelseskonteksten ikke uden videre er sammenlignelige, vil der kun i begrænset omfang blive sammenlignet med tidligere undersøgelser. Der henvises i øvrigt til omtalen heraf i rapporten “Vold og overgreb mod kvinder” (Balvig & Kyvsgaard, 2006c), som er tilgængelig på Justitsministeriets hjemmeside.

På spørgsmålet om udsathed for tvangssamleje inden for de seneste fem år er det i gennemsnit for alle årene 2008-2011 1 pct. af kvinderne, der svarer bekræftende herpå. Det svarer til, at ca. 19.200

kvinder pr. år tilkendegiver, at de inden for de seneste fem år har været udsat for tvangssamleje eller forsøg herpå. Den årlige andel af de adspurgte kvinder, som havde været udsat for tvangssamleje eller forsøg herpå inden for de seneste fem år, varierer noget: 0,7 pct. 2008, 1,0 pct. i 2009, 0,9 pct. i 2010 og 1,3 pct. i 2011. Forskellen mellem 2011 og henholdsvis 2008 og 2010 er statistisk signifikant, men ikke for så vidt angår andelen af udsatte i alene det seneste år.

Som følge af fremadteleskopering hos respondenterne kan antallet af ofre gennem de seneste fem år være misvisende, hvorfor der også er set på, hvor mange der har været udsat inden for det seneste år forud for interviewtidspunktet. 17 pct. af ofrene svarer, at de er blevet udsat for tvangssamleje eller forsøg herpå inden for de sidste 12 måneder, hvilket svarer til 3.200 kvinder. Med sikkerhedsintervaller på 95 pct. er der tale om mindst 2.300 og højst 4.200 pr. år. Der er ikke signifikante forskelle årene imellem på hvornår tvangssamlejet er foregået.

Da det er meget få, der har været udsat for tvangssamleje eller forsøg herpå inden for alene det seneste år, angår de følgende analyser alle, der har været udsat herfor inden for den seneste femårige periode, ligesom svarene for årene 2008 til 2011 er behandlet samlet. Begrebet 'tvangssamleje' dækker endvidere i det følgende både fuldbyrdet tvangssamleje og forsøg herpå.

I undersøgelsesmateriale er det i alt 219 respondenter i perioden 2008 til 2011, som angiver at have været udsat for tvangssamleje. Konklusionerne i det følgende er altså baseret på et spinkelt materiale og derfor behæftet med betydelig usikkerhed.

For cirka halvdelen – 54 pct. – af de kvinder, der angiver, at de har været udsat for tvangssamleje, drejer det sig om forsøg, mens der i de resterende tilfælde er tale om fuldbyrdet tvangssamleje.

Størstedelen af ofrene – 68 pct. – er blevet udsat for tvangssamleje én gang i løbet af en fem års periode, mens 20 pct. er blevet udsat 2-3 gange og 13 pct. 4 gange eller flere.

7.1 Ofre og gerningsmænd

Ofrene for tvangssamleje er relativt unge, idet mere end en femtedel var under 18 år på gerningstidspunktet, og næsten to tredjedele var yngre end 25 år. Det yngste offer var 14 år, mens det ældste var 63 år. Generelt var få af ofrene over 50 år. Gennemsnitsalderen for ofrene på gerningstidspunktet var 27 år.

Forholdet mellem ofrenes og gerningsmandens alder fremgår af tabel 7.1. Der er en tydelig sammenhæng, idet de yngre gerningsmænd primært har tvunget eller forsøgt at tvinge yngre kvinder til samleje, mens det for ældre gerningsmænd typisk drejer sig om mere modne kvinder.

Tabel 7.1. Offerrapporterede tvangssamlejer fordelt efter ofrets og gerningsmandens alder, 2008-11, pct.

Ofrets alder	Gerningsmandens alder			I alt
	15-24 år	25-39 år	Over 39 år	
Indtil 24 år	29 %	25 %	2 %	63 %
25-39 år	1 %	18 %	7 %	23 %
40 år og derover	1 %	5 %	11 %	14 %
I alt	32 %	48 %	20 %	100 %

I 32 pct. af tilfældene kendte ofrene ikke gerningsmanden, jf. tabel 7.2. I de fleste af de øvrige tilfælde – 4 ud af 10 – er gerningsmanden en nuværende eller tidligere partner, og i disse tilfælde er langt de fleste tvangssamlejer begået under samlivet. Det er bemærkelsesværdigt, at kun en relativt lille del af tvangssamlejerne har karakter af at være såkaldte kontakttvangssamlejer. Det kan ikke dog udelukkes, at nogle af de ofre, der har været udsat for denne form for tvangssamleje, har svaret nej til et indledende spørgsmål i spørgeskemaet om, hvorvidt de kendte personen.

Tabel 7.2. Offerrapporterede tvangssamlejer fordelt efter ofrets kendskab og relation til gerningsmanden, 2008-11, pct.

	Andel
Ukendt	32 %
Nuværende ægtefælle/samlever/kæreste	9 %
En tidligere ægtefælle/samlever/kæreste. Tvangssamleje begået inden forholdets ophør	24 %
En tidligere ægtefælle/samlever/kæreste. Tvangssamleje begået efter forholdets ophør	7 %
Andet familiemedlem	0,9 %
En (tidligere) ven/kammerat	9 %
Bekendt > 24 timer	13 %
Bekendt < 24 timer	0,6 %
En man lige havde mødt på værtshus eller lign.	0,5 %
En man lige havde mødt gennem Internettet	0,5 %
Person ofret var i et afhængighedsforhold til	0,5 %
Anden person	4 %
I alt	100 %

I undersøgelsen er der også spurgt, om samme gerningsmand tidligere har truet kvinden med eller faktisk gennemført tvangssamleje. Det er sket for 30 pct. af ofrene, og det er – som det kan forventes – først og fremmest tilfældet for dem, hvor gerningsmanden er en partner.

7.2 Gerningssituationen

Knap 4 ud af 10 (37 pct.) af tvangssamlejerne er foregået i ofrets bolig, herunder fælles bolig, jf. tabel 7.3, mens hvert femte er foregået i gerningsmandens bolig. Yderligere er enkelte tvangssamlejer foregået i anden privat bolig, hvilket indebærer, at det sammenlagt er næsten to tredjedele af tvangssamlejerne, der er foregået i en privat bolig. En femtedel er foregået udendørs på offentligt tilgængelige gader eller parker.

Tabel 7.3. Offerrapporterede tvangssamlejer fordelt efter gerningsstedets art, 2008-11, pct.

	Andel
Egen bolig	37 %
Gerningsmandens bolig	20 %
Anden privat bolig	8 %
På arbejdsplads/skole/uddannelsesinstitution	3 %
På værtshus, cafe bodega m.m.	0,8 %
Offentligt tilgængeligt sted såsom gade, park m.v.	20 %
Offentligt transportmiddel	1 %
Andet offentligt tilgængeligt sted	4 %
Udlandet	3 %
Andet	3 %
I alt	100 %

Der er yderligere spurgt om, hvorvidt hændelsen er sket i forbindelse med en privatfest eller en tur i byen, hvilket godt en fjerdedel af ofrene har svaret ja til – helt præcist 26 pct.

Tabel 7.4. Offerrapporterede tvangssamlejer fordelt efter andel ofre og gerningsmænd påvirket af alkohol eller andet, 2008-11, pct.¹⁹

		Gerningsperson			I alt
		Påvirket af alkohol	Påvirket af andet	Ikke påvirket	
Offer	Påvirket af alkohol	20 %	3 %	4 %	27 %
	Påvirket af andet	0,5 %	0,5 %	1 %	2 %
	Ikke påvirket	17 %	3 %	51 %	71 %
I alt		38 %	7 %	56 %	100 %

¹⁹ Der er en del tilfælde – andel ‘ved ikke/ikke besvaret’ – hvor ofret ikke har en klar opfattelse af, om gerningsmanden har været påvirket eller ej, og også enkelte tilfælde, hvor offer ikke ved eller ikke har svaret på, om hun selv var påvirket (i alt 10 pct. af besvarelsenerne). Disse er ikke inkluderet i tabellen, da det slører billedet, men det er vigtigt at være opmærksom på, når der i forvejen er tale om få respondenter.

Tabel 7.4 viser andelen af henholdsvis ofre og gerningsmænd, der var påvirkede i gerningsøjeblikket. Dette er baseret på ofrenes opfattelse, og ifølge dem var gerningsmændene hyppigere påvirkede end ofrene selv. I øvrigt ses af tabellen, at den hyppigste situation er den, hvor hverken offer eller gerningsmand var påvirket.

Tidsmæssigt er to tredjedele af tvangssamlejerne foregået torsdag til lørdag, og 59 pct. af dem er foregået inden for den tredjedel af døgnet, der går fra kl. 20 om aftenen til kl. 4 om morgenen.

7.3 Tvangssamlejets grovhed og alvorlighed

Det er 44 pct. af ofrene, der har fået synlige skader eller mærker som følge af tvangssamlejet, og 49 pct. af disse er efterfølgende blevet lægebehandlet for skaderne, jf. tabel 7.5. Skaderne var oftest blå mærker eller hudafskrabninger, men i enkelte tilfælde var der tale om brækkede ribben eller en brækket arm.

Tabel 7.5. Offerrapporterede tvangssamlejer fordelt efter andel med skader og lægebehandling, 2008-11.

	Ja	Nej	I alt
Synlige skader eller mærker	44 %	56 %	100 %
Heraf andel med lægebehandling for skader eller mærker	49 %	51 %	100 %

I godt hvert tyvende tvangssamlejetilfælde – 6 pct. – er der anvendt våben eller redskab. Det drejer sig i de fleste tilfælde om kniv, men ikke altid kun kniv. I cirka halvdelen af tilfældene, hvor der er brugt en form for våben, er der således (også) anvendt ting som flaske eller sten.

Der er endvidere spurgt, om ofret mener, at der er anvendt bedøvende middel, sovemiddel eller andet, som gjorde, at ofret ikke vidste, hvad der foregik. 8 pct. af ofrene er helt sikre på, at det er tilfældet, mens yderligere 4 pct. siger, at det måske var tilfældet. Det er oftest ved forsøg på tvangssamleje, brug af bedøvelsesmiddel omtales.

Der berettes om relativt få gruppetvangssamlejer. I 95 pct. af tvangssamlejerne er der således alene tale om én gerningsmand, mens der i de resterende tilfælde har været flere.

24 pct. af ofrene har følt sig i livsfare under tvangssamlejet. Det angår i lige høj grad dem, der har været udsat for forsøg på tvangssamleje, som ofre for fuldbyrdet tvangssamleje, men det er først og fremmest i de tilfælde, hvor der er anvendt våben eller redskab, kvinden har følt sig i livsfare.

I de fleste tilfælde vurderes tvangssamlejet som ret alvorlig, jf. tabel 7.6. Kun få – 15 pct. – ser hændelsen som ikke særlig alvorlig. Der er en tendens til, at især sager med anvendelse af våben betragtes som meget alvorlige.

Tabel 7.6. Offerrapporterede tvangssamlejer fordelt efter ofrets vurdering af hændelsens alvorlighed, 2008-11, pct.

	Andel
Meget alvorlig	41 %
Ret alvorlig	44 %
Ikke særlig alvorlig	15 %
I alt	100 %

Godt halvdelen af ofrene er ikke i tvivl om, at hændelsen var kriminel, jf. tabel 7.7. Denne vurdering er særlig udbredt blandt ofre for tvangssamlejer, hvor der har været anvendt våben eller redskab, mens der ikke ses en forskel på, om hændelsen vurderes kriminel eller ej, alt efter om der er tale om forsøg på tvangssamleje eller fuldbyrdet tvangssamleje.

Tabel 7.7. Offerrapporterede tvangssamlejer fordelt efter ofrets vurdering af hændelsen som kriminel eller ej, 2008-11, pct.

	Andel
En kriminel handling	56 %
En forkert, men ikke kriminel handling	37 %
Bare noget der sker	7 %
I alt	100 %

Mens der som nævnt var ganske få af dem, som havde været udsat for røveri, der syntes, at hændelsen havde påvirket dem og deres liv, så er sagen en noget anden, når det drejer sig om tvangssamleje, jf. tabel 7.8. Godt en femtedel af ofrene mener, at det har påvirket dem i meget høj grad, mens en tredjedel synes, det har påvirket dem i temmelig høj grad eller en del. Cirka en fjerdedel føler sig påvirket i ringe grad, mens lidt over en femtedel mener, at det slet ikke har påvirket dem. 98 pct. af de ofre, der har følt sig i livsfare, er i en eller anden grad blevet påvirket af tvangssamlejhændelsen, og næsten alle, der har været udsat for væbnet tvangssamleje eller forsøg herpå, er i meget høj grad påvirkede af hændelsen.

Tabel 7.8. Offerrapporterede tvangssamlejer fordelt efter ofrets vurdering af om hændelsen har påvirket dem og deres liv, 2008-11, pct.

	Andel
Påvirket i meget høj grad	21 %
Påvirket i temmelig høj grad	14 %
Påvirket en del	19 %
Påvirket en ringe grad	24 %
Slet ikke påvirket	22 %
I alt	100 %

7.4 Anmeldelse til politiet

Mens røverierne i langt de fleste tilfælde er anmeldt til politiet, er det meget sjældnere tilfældet med tvangssamleje. Det er kun hvert fjerde tvangssamleje, der er anmeldt til politiet, og i en del tilfælde – 5 pct. – er det ikke kvinden selv, der har anmeldt sagen til politiet. Der er ikke markante forskelle årene imellem med hensyn til anmeldestilbøjeligheden.

Der er en klar statistisk sammenhæng mellem, hvorvidt ofret kendte gerningspersonen eller ej, og om tvangssamlejet er anmeldt til politiet. Der er en større tilbøjelighed til at anmelde tvangssamlejet, hvis det er en gerningsmand, ofret ikke kender. I modsætning til, hvad der kunne forventes, er det ikke primært de fuldbyrdede tvangssamlejer, der anmeldes til politiet, men faktisk i noget højere grad forsøgene på tvangssamleje. 33 pct. af forsøgene er anmeldt mod kun 15 pct. af de fuldbyrdede. Som forventet er det oftest de tilfælde af voldtægt, der opleves som mest alvorlige, og dem, der anses for at være en kriminel handling, der anmeldes til politiet. I hvor høj grad voldtægtshændelsen har påvirket ofret, er ikke relateret til anmeldestilbøjeligheden.

Tabel 7.9. Tvangssamlejeofres grunde til ikke at anmelde tvangssamlejet til politiet, 2008-11, pct.

	Andel
Syntes ikke, der var grund til det/mente ikke, det var noget kriminelt	30 %
Troede ikke, det ville hjælpe eller havde ikke lyst	20 %
Var bange eller blev truet	18 %
Det var en kæreste, partner, ven eller kunne gå ud over børnene	16 %
Følte skyld, skam eller lagde selv op til det	11 %
Andet	5 %
I alt	100 %

Til spørgsmålet om, hvorfor tvangssamlejet ikke er anmeldt til politiet, svarer knap en tredjedel af kvinderne, at de ikke syntes, der var grund til det, og/eller at de ikke mente, det var noget kriminelt, jf. tabel 7.9. Hver femte svarer, at det ikke ville hjælpe at anmelde, og/eller at de ikke havde lyst til det. Knap hver femte begrundede den manglende anmeldelse med, at de var bange eller blev truet, mens 16 pct. ikke anmeldte, fordi tvangssamlejet var begået af en kæreste, partner eller ven, eller fordi det kunne gå udover egne eller voldtægtsmandens børn. Godt hver tiende af kvinderne undlod anmeldelse, fordi de følte skyld eller skam eller mente, de selv havde lagt op til det.

Ifølge de kvinder, der har anmeldt sagen til politiet, er det langt fra altid, politiet fanger gerningsmanden. 42 pct. af de ofre, hvor sagen er anmeldt til politiet, har oplevet, at gerningsmanden blev pågrebet, mens 58 pct. således ikke har.

At mange kvinder ikke har anmeldt tvangssamlejet til politiet betyder ikke, at disse kvinder ikke har talt med nogen om hændelsen. Kun i syv pct. af tilfældene har kvinden ikke talt med nogen som helst om hændelsen. De fleste kvinder – 60 pct. – har talt med deres familie om tvangssamlejet, ligesom de fleste – 82 pct. – har talt med venner og bekendte om det. I nogle tilfælde har kvinden også talt med nogen på sin arbejdsplads om hændelsen. Det drejer sig om knap en fjerdedel af ofrene. Sammenholdes dette med tidligere undersøgelser, tyder det på, at det er blevet mere almindeligt, at kvinder taler med andre om hændelsen.

Omtrent 15 pct. har haft kontakt til krisecentre eller lignende steder i forlængelse af tvangssamlejet, og 43 pct. har været hos læge, psykolog/eller psykiater. Endelig er der nogle – 17 pct. – som har haft kontakt med andre myndigheder end politiet, eksempelvis det sociale system, som følge af tvangssamlejet.

7.5 Forhold der påvirker risikoen for at blive udsat for tvangssamleje

Tabel 7.10. Regressionsanalyse vedrørende udsathed for tvangssamleje (n=14.184).

Variabel	Andel i pct.	Uvægtet antal i stikprøve	Signifikansniveau	OR	95 pct. konfidensinterval for OR	
					Nedre	Øvre
16-29-årige	2,8 %	2.285	,000	5,270	3,204	8,667
30-45-årige	0,8 %	4.237	,000	2,804	1,648	4,770
Arbejdsløs	1,8 %	1.551	,000	2,767	1,773	4,317
Funktionær	0,4 %	5.062	,038	,577	,344	,969
Gift	0,3 %	8.302	,000	,255	,151	,430

Slutresultatet af de gennemførte regressionsanalyser vedrørende *udsathed for tvangssamleje* fremgår af tabel 7.10.²⁰ Det ses, at *alder*, *beskæftigelse* samt *civilstand* har sammenhæng med risikoen for at blive udsat for tvangssamleje.

- De 16-29-årige såvel som de 30-45-årige kvinder er i væsentligt større omfang end de ældre udsat for tvangssamleje.
- Er man arbejdsløs er risikoen for at blive udsat for tvangssamleje højere end for de beskæftigede og for kvinder uden for arbejdsmarkedet, mens man som funktionæransat i mindre grad er i risiko for at blive udsat for tvangssamleje.
- Er man gift, er risikoen for at blive udsat for tvangssamleje lavere, end den er for de ugifte.

Sammenhængene med alder, arbejdsløshedskategorien samt civilstand er meget sikre. De har alle signifikansniveauer mindre end 0,1 pct., og vi kan derfor med mere end 99,9 pct. sikkerhed sige, at disse sammenhænge ikke er tilfældige.

Af OR-værdierne ses, at det især er de unge, som har en meget forhøjet risiko for at blive udsat for tvangssamleje sammenlignet med ældre kvinder. Deres risiko er godt fem gange større, end de 46-74-åriges er. I forhold til denne aldersgruppe har også de 30-45-årige kvinder en forhøjet risiko for at blive udsat for tvangssamleje, nemlig næsten tre gange så stor en risiko.

Selv om en betydelig del af tvangssamlejerne er begået af en partner, har de gifte kvinder alligevel en betydeligt mindre sandsynlighed end de ugifte for at blive udsat for tvangssamleje. Deres risiko er således ca. en fjerdedels af de ugiftes.

Mere bemærkelsesværdigt er det, at kvinder, der er arbejdsløse, er næsten tre gange så udsatte for tvangssamleje som kvinder, der er i arbejde, og omvendt at kvindelige funktionærer er udsat i lavere grad. Muligvis er førstnævnte i nogen grad en konsekvens af den effekt, tvangssamlejet har haft. Mens selve det at blive udsat for tvangssamleje ligger i fortiden, er beskæftigelse noget, der i måles ved interviewtidspunktet. Nogle respondenter er måske blevet påvirket så meget af hændelsen, at de har måttet opgive deres job.

Det er også påfaldende, at det ikke synes at øge risikoen for tvangssamleje, at man hyppigt går ud om aftenen. Man kunne godt forestille sig, at risikoen for at blive udsat for tvangssamleje hang nøje sammen med, hvor meget man går ud for at more sig og feste, men det viser sig ikke at være tilfældet. Dette skal givetvis ses i sammenhæng med, at de fleste tilfælde af tvangssamleje foregår i ofrets eller gerningsmandens bolig og ikke er kontakttvangssamlejer.

²⁰ Regressionsanalyserne omfatter alene perioden siden 2009, hvor der blev inkluderet spørgsmål om livsstil og socio-økonomiske forhold i offerundersøgelsen, se i øvrigt afsnit 2.3 'Om regressionsanalyser'.

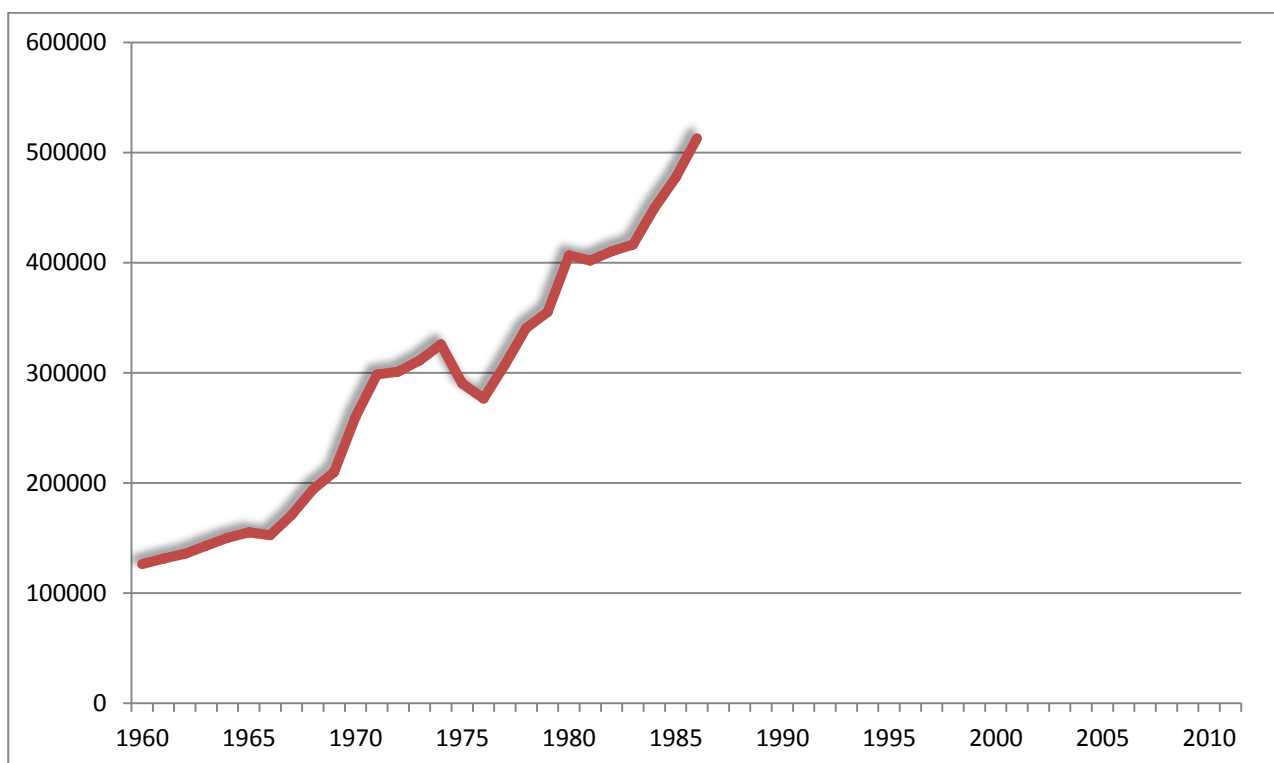
8. DEN SAMLEDE KRIMINALITETSUDVIKLING

I det følgende skal der ses på udviklingen i tyverier, hærværk og vold samlet. Tvangssamleje og røveri indgår ikke i denne analyse, da tidligere voldsofferundersøgelser typisk alene har omfattet de tre nævnte former for kriminalitet.

8.1 Kriminalitetsudviklingen frem til 1986

1986 var et mærkeår i kriminalitetens historie i Danmark. Da årsopgørelsen fra Rigspolitichefen for dette år blev offentliggjort (i marts måned 1987), måtte man således notere sig, at antallet af straffelovsovertrædelser, der ved anmeldelse eller på anden måde var kommet til politiets kundskab, nu oversteg en halv million. Helt præcist viste kriminalitetsregnskabet, at der i 1986 var indgivet og registreret 512.850 anmeldelser for overtrædelse af straffeloven. I et tilbageblik kunne man konstatere, at der var tale om ikke mindre end en femdobling i forhold til situationen i begyndelsen af 1960'erne, jf. figur 8.1, og når man spejlede sig i Interpols internationale kriminalstatistikker, fremstod Danmark – med 1 anmeldt straffelovsovertrædelse for hver 10 indbyggere – nu som et af de mest kriminalitetsbefængte samfund i verden. Samtidig viste analyser foretaget af Institut for Konjunkturanalyse, at vold og kriminalitet bekymrede 2 ud af 3 danskere meget (Thulstrup m.fl., 2005, s. 80; se også figur 9.2).

Figur 8.1. Straffelovsovertrædelser der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab i Danmark, 1960-1986.

Væksten i kriminaliteten i det forudgående tiår, fra 1976 til 1986, havde været langt stærkere end det tidligere tiår – 1966 til 1976 – der igen havde oplevet en stærkere vækst end fra 1956 til 1966. Denne tilsyneladende katastrofekurs og katastrofeplacering for kriminaliteten i Danmark inspirerede flere til at kigge fremad: Hvordan ville det se ud ved årtusindeskiftet? I dag ved vi, hvordan det kom til at gå, men dengang spåede man.

Således spåede den daværende rigspolitichef, at antallet af straffelovsovertrædelser i år 2000 ville være steget til mere end én million om året, altså en fordobling i forhold til 1986. Rigspolitichefen fremhævede, at denne spådom var baseret på meget grove beregninger, men lagde også vægt på "... at tilsvarende regnemetoder for 20 år siden blev brugt til at forudsige udviklingen i kriminaliteten frem til 80'erne – og de holdt stik" (Lardell, 1987, s. 7).

Også kultursociologerne Blum og Porsager foretog og præsenterede en række fremskrivninger af kriminalitetens udvikling fra 1986 til år 2000, blandt andet en fremskrivning baseret på den forudsætning, at den gennemsnitlige stigningstakst fra 1960 til 1986 ville fortsætte (Blum & Porsager, 1987). I så fald skulle tyverianmeldelserne stige fra omkring 400.000 i 1986 til over 800.000 i 2000, hærværksanmeldelser fra knap 40.000 om året til 170.000 om året og den anmeldte personvold fra omkring 6.000 til knap 11.000. Samlet betød denne fremskrivning, ligesom Rigspolitichefens, en fordobling af de anmeldte straffelovsovertrædelser.

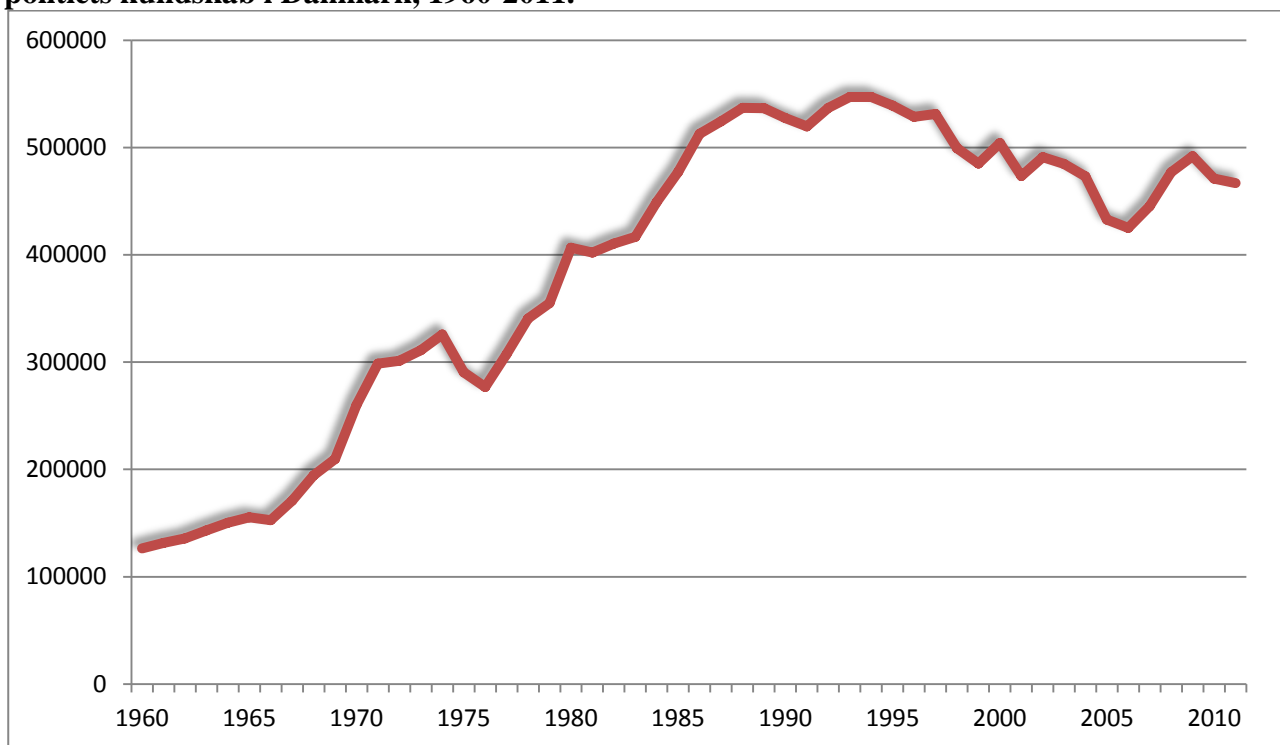
Fra kriminologisk hold blev der udarbejdet en konsekvensanalyse. Denne byggede ikke på vækstprocenterne i de forudgående år, men analyserede de mulige konsekvenser af ændringer i befolkningens størrelse, befolkningens alderssammensætning og samfundets urbaniseringsgrad – forhold som hidtil havde vist sig at have stærk sammenhæng med kriminalitetsniveauet (Balvig 1985a; 1987). Denne konsekvensanalyse førte til et meget anderledes resultat end de to vækstbaserede fremskrivninger, idet dens bud på udviklingen var, at der i år 2000 ikke ville være flere anmeldte straffelovsovertrædelser end i 1986, snarere noget færre (omkring 490.000).

8.2 Kriminalitetsudviklingen frem til 2011

Det faktisk antal anmeldte straffelovsovertrædelser i 2000 blev 504.250, et lille fald på 2 pct. i forhold til 1986. Perioden fra 1986 viste sig således at blive en periode med en meget anderledes kriminalitetsprofil end perioden fra midt i 1960'erne til midt i 1980'erne. Den stadige vækst blev afløst af først stagnation og senere et fald i de anmeldte straffelovsovertrædelser. Som det ses af figur 8.2, stagnerede antallet af anmeldte straffelovsovertrædelser i perioden fra midt i 1980'erne til midt i 1990'erne på et niveau med mellem 500.000 og 550.000 årlige anmeldelser, hvorefter der fra midt i 1990'erne og frem til 2006 har været en faldende tendens. Fra 2007 til 2009 steg antallet af anmeldte straffelovsovertrædelser på ny – en stigning på 16 pct., dog efterfulgt af endnu et fald – på 5 pct.

fra 2009 til 2011. Med undtagelse af år 2000 har antallet af anmeldte straffelovsovertrædelser i alle årene i det nye årtusinde været under en halv million.

Figur 8.2. Straffelovsovertrædelser der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab i Danmark, 1960-2011.

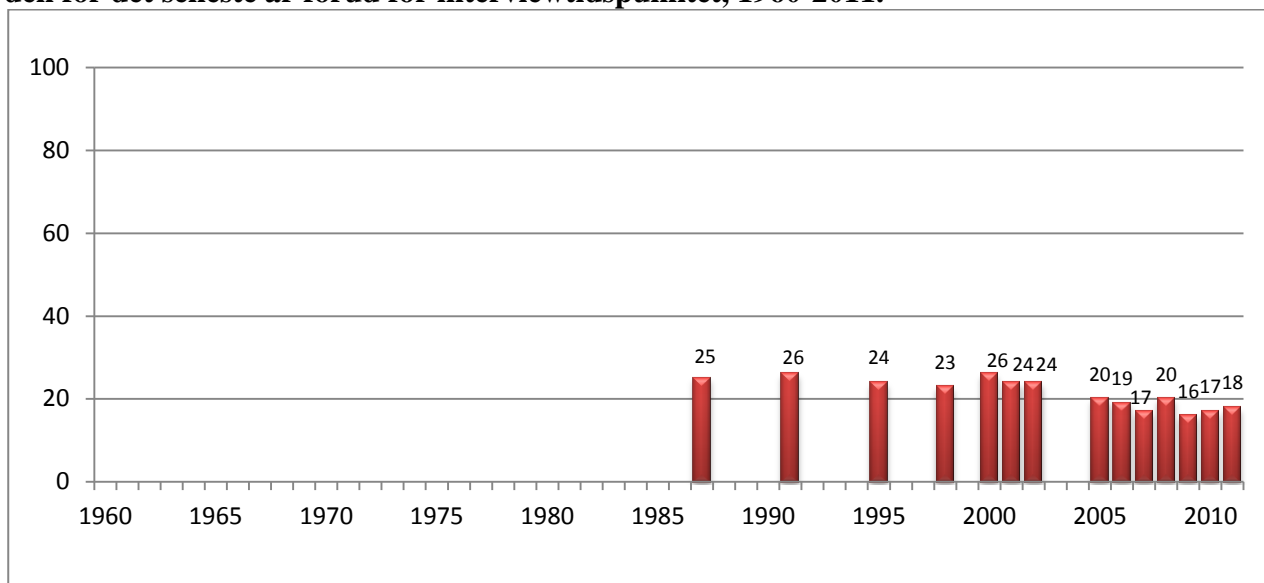

1986/87 er ikke blot et mærkeår med hensyn til udviklingen i den registrerede kriminalitet, men også med hensyn til forsøg på at kortlægge den *faktiske* kriminalitet. I 1987 blev der således for første gang gennemført en undersøgelse af, hvorvidt danskerne inden for det seneste år forud for interviewtidspunktet havde været udsat for tyveri, hærværk og/eller vold. Som det er fremgået af det tidligere, er der før 1987 foretaget andre offerundersøgelser – den første i 1971 – men 1987 var første gang, man i samme undersøgelse spurgte om udsathedens for tre af de mest typiske og talrige traditionelle straffelovsovertrædelser – tyveri, hærværk og vold.

Undersøgelsen i 1987 viste, at en fjerdedel af befolkningen – 25 pct. – i løbet af et år blev udsat for tyveri, hærværk og/eller vold. Siden da er denne undersøgelse gentaget flere gange, jf. figur 8.3.

Fra 1987 til 2002 holdt det årlige antal personer udsat for kriminalitet sig på omkring disse 25 pct., mens tendensen siden 2002 har været et fald. Niveaulet i 2011 ligger således markant under tidligere tiders relativt høje niveau. I forhold til 2009 er der dog tale om en lille stigning i risikoen for kriminalitet i 2011, mens stigningen fra 2010 til 2011 ikke er statistisk signifikant.

Figur 8.3. Procent af befolkningen der har været udsat for tyveri, vold og/eller hærværk inden for det seneste år forud for interviewtidspunktet, 1960-2011.

At der forud for 1986/87 – således som udviklingen i de politiregistrerede straffelovsovertrædelser tyder på – kan være sket en stigning i danskernes samlede udsathed for kriminalitet, sandsynliggøres af en serie offerundersøgelser foretaget af AIM. Her er befolkningen blevet spurgt, om de ”... inden for det sidste halve års tid har været udsat for nogen form for kriminalitet”. Den første undersøgelse blev foretaget i 1976, hvor 9 pct. tilkendegav, at de havde været udsat for kriminalitet. I de tre følgende undersøgelser, alle fra 1980’erne, var procenterne henholdsvis 14 (1980), 15 (1982) og 14 (1984) (Andersen, 1985a).

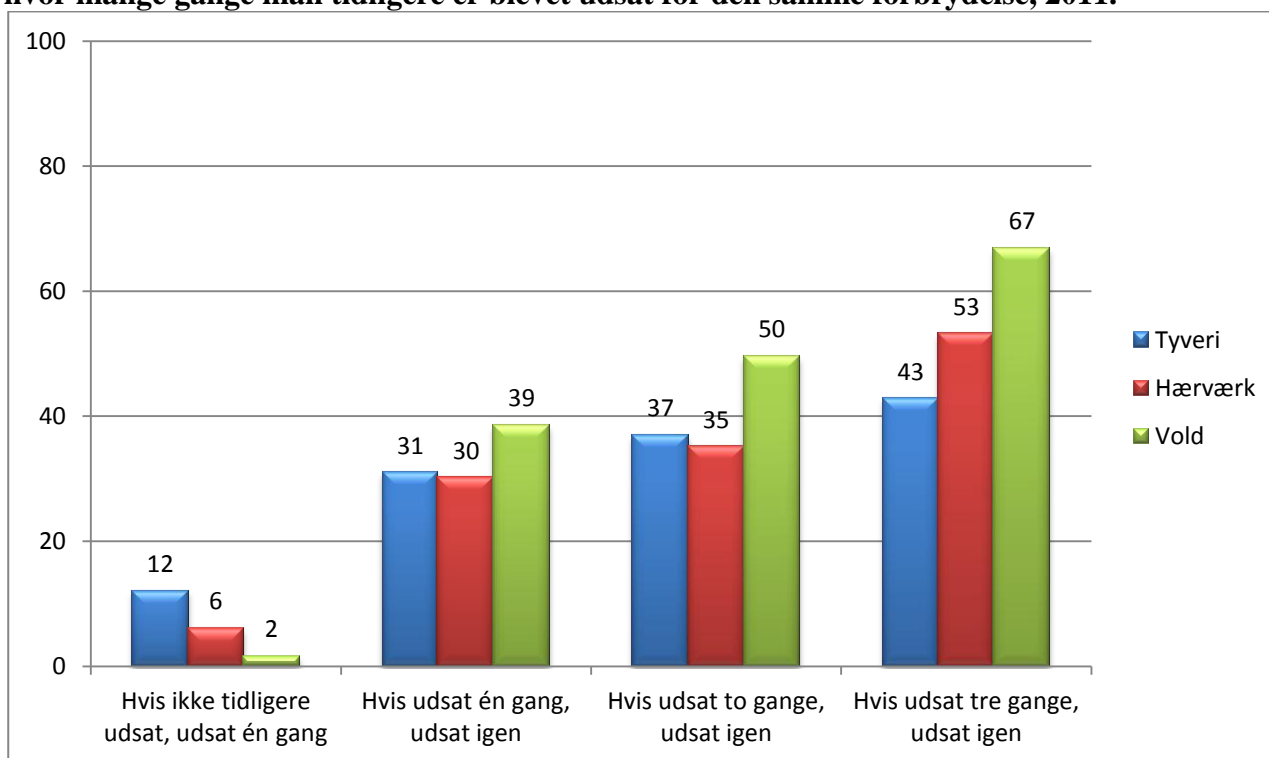
8.3 Kriminaliteten 2011

Som nævnt har 18 pct. af de udspurgte 16-74-årige i befolkningen i 2011 oplyst, at de i løbet af de seneste 12 måneder forud for undersøgelsen har været udsat for tyveri, vold og/eller hærværk. I absolutte tal drejer det sig om 724.000 mennesker (mellem 696.000 og 752.000 når sikkerhedsintervaller indberegnes).

Af de 724.000 personer, der har været ofre for kriminalitet, har 31 pct. været det mere end én gang i løbet af det seneste år forud for undersøgelsen. Denne reviktimiseringsandel angår langt flere, end man skulle forvente. Hvis tilfældighederne alene rådede, skulle man f.eks. forvente, at det ville være ca. hver halvtredsindstyvende af de ofre, der havde været udsat én gang for vold, der ville være udsat flere gange, mens det som nævnt er knap hver tredje. Denne forøgede risiko for reviktimisering gør sig gældende såvel med hensyn til risikoen for at blive udsat for en anden type forbrydelse som for at blive udsat for samme type forbrydelse flere gange.

Selv om der er en overrisiko for at blive udsat for andre typer af forbrydelser, når man er blevet udsat for én, er det dog langt de fleste af ofrene, der i løbet af et år alene udsættes for *enten* tyveri *eller* hærværk *eller* vold, nemlig 78 pct. af ofrene. Knap fire ud af fem udsættes altså kun for en type af kriminalitet, mens en væsentlig andel – jf. ovenstående – udsættes flere gange for den samme. For de der udsættes for flere typer af kriminalitet er den mest udbredte ”kombination” tyveri og hærværk. Man kan forestille sig, at det her ofte drejer sig om to sider af samme kriminelle handling eller det samme forløb, eksempelvis et indbrud.

Figur 8.4. Procentvis risiko for i løbet af et år at blive udsat for en forbrydelse afhængig af, hvor mange gange man tidligere er blevet udsat for den samme forbrydelse, 2011.

Det fremgår af figur 8.4, at reviktimiseringsrisikoen er stor for alle tre former for kriminalitet, men størst for vold. Risikoen for at blive udsat for vold i løbet af et år er to pct., men hvis man har været udsat én gang, er der 39 procent risiko for, at man udsættes for vold igen inden for samme år. Har man været udsat to gange, er risikoen for, at man udsættes igen 50 pct., og har man været udsat tre gange, er risikoen for på ny at blive udsat 67 pct. Det er tidligere påvist, at det især er for partner-vold og vold i forbindelse med arbejdets udførelse, at reviktimiseringsrisikoen er stor (Balvig, 1998).

Risikoen for at blive udsat for kriminalitet er størst for de yngre aldersgrupper, mens de ældre i ringere grad udsættes for kriminalitet. Blandt de 16-24-årige drejer det sig om en fjerdedel, der er ble-

vet udsat for kriminalitet i løbet af året, mens det er en femtedel af de 25-39-årige og knap en ottendedel af 40-74-årige, jf. tabel 8.1.

Tabel 8.1. Andel mænd, kvinder og alle i forskellige aldersgrupper der det seneste år har været udsat for kriminalitet, 2011.

	Mænd	Kvinder	Alle
16-24 år	28 %	24 %	26 %
25-39 år	23 %	18 %	20 %
40-74 år	16 %	13 %	14 %
I alt	19 %	16 %	18 %

Der er signifikant forskel på mænds og kvinders risiko for at blive udsat for kriminalitet, jf. tabel 8.1, og hvor der for de unge i aldersgruppen 16-24 år ikke er signifikant forskel på mænd og kvinder, er forskellen signifikant mellem kønnene i de øvrige alderskategorier. Mændenes risiko for reviktimisering er ligeledes større end kvindernes, idet signifikant flere mænd end kvinder har været udsat for tyveri, hærværk og/eller vold mere end én gang.

Sammenlagt er det 57 pct. af ofrene, som har anmeldt mindst én af de former for kriminalitet, de har været udsat for, til politiet, eller som politiet – ifølge ofret – på anden vis har fået nys om.

Anmeldelsestilbøjeligheden stiger med alderen, jf. tabel 8.2. Hvor 47 pct. af de 16-24-årige har anmeldt, er det 58 pct. af de 25-39-årige og 61 pct. af de 40-74-årige. Sammenhængen mellem alder og anmeldelsestilbøjelighed er statistisk signifikant.

Tabel 8.2. Andel ofre fordelt efter aldersgrupper og anmeldelse til politiet, 2011.

	Anmeldt	Ikke anmeldt	I alt
16-24 år	47 %	53 %	100 %
25-39 år	58 %	42 %	100 %
40-74 år	61 %	39 %	100 %
Alle	57 %	43 %	100 %

Slutresultatet af en række regressionsanalyser vedrørende *udsathed for kriminalitet* fremgår af tabel 8.3. I årene 2009-2011 var i alt 17,4 pct. udsat for enten vold, tyveri eller hærværk.²¹

Tabellen viser, at *alle* de variabler, der indgår i regressionsanalyserne, bidrager til at forklare risikoen for at blive udsat for kriminalitet, idet både *køn*, *alder*, *beskæftigelse*, *indkomst*, *bopælsregion*,

²¹ Regressionsanalyserne omfatter alene perioden siden 2009, hvor der er inkluderet spørgsmål om livsstil og socioøkonomiske forhold i offerundersøgelsen, se i øvrigt afsnit 2.3.

civilstand, hvor tit man går ud om aftenen, hvor tit man går ud for at more sig og feste, ejerskab over flere biler, sommerhus og/eller båd og ejerskab af butik indgår i slutmodellen.

Tabel 8.3. Regressionsanalyse vedrørende udsathed for kriminalitet (n=19.954).

Variabel	Andel i pct.	Uvægtet antal i stikprøve	Signifikansniveau	OR	95 pct. konfidensinterval for OR	
					Nedre	Øvre
Mænd	18,9 %	10.086	,000	1,193	1,106	1,287
16-29 år	24,9 %	3.431	,000	1,888	1,667	2,137
30-45 år	19,2 %	5.720	,000	1,402	1,276	1,540
Pensionist	9,5 %	2.944	,000	,677	,585	,783
Indkomst på maks. 99.999 kr.	20,2 %	2.391	,012	,856	,758	,966
Hovedstaden	21,3 %	5.725	,000	1,410	1,304	1,525
Gift	14,5 %	11.516	,000	,808	,740	,883
Går ud ugentligt eller mere om aftenen	19,1 %	11.910	,024	1,103	1,013	1,200
Går ud ugentligt eller mere for at more sig	20,1 %	8.659	,000	1,166	1,073	1,267
Ejerskab over to biler, sommerhus og/eller båd	18,5 %	7.634	,000	1,232	1,134	1,338
Ejer butik eller virksomhed	24,4 %	2.219	,000	1,612	1,441	1,804

Mere konkret viser tabellen følgende om risikoen for at blive udsat for kriminalitet:

- Mænd er mere udsatte for kriminalitet end kvinder.
- De 16-29-årige og de 30-45-årige er mere udsatte end ældre personer.
- Pensionister er mindre udsatte end folk på arbejdsmarkedet og andre uden for arbejdsmarkedet.
- Personer med en årlig indkomst på under 100.000 kroner er mindre udsatte end personer med højere indkomster.
- Personer i Hovedstadsregionen er mere udsatte end personer i de øvrige regioner.
- Er man gift, er der lavere risiko for, at man udsættes for kriminalitet.
- De, der går ud mindst én gang ugentligt, er mere udsatte end dem, der går ud sjældnere.
- De, der går ud for at more sig og fest mindst én gang ugentligt, er mere udsatte end dem, der gør det sjældnere.
- De, der ejer flere biler, sommerhus og/eller båd, er mere udsatte for kriminalitet end dem, der ikke gør det.
- De, der har en butik, er mere udsatte for kriminalitet end andre.

I forhold til de tidligere regressionsanalyser fremgår det, at det især er de variable, der har betydning for tyveri, der genfindes her ved den samlede analyse af udsathed for kriminalitet. Dette er ikke overraskende, da det er den form for kriminalitet, flest er udsat for.

Af de viste OR-værdier fremgår det, at især de helt unge samt butik- og virksomhedsejere har en ret høj risiko for at blive udsat for kriminalitet, nemlig henholdsvis næsten 90 pct. højere og godt 60 pct. højere end de grupper, som de sammenlignes med. Men også bosiddende i region Hovedstaden har en noget højere risiko end andre, nemlig godt 40 pct. højere. Selv om der over tid geografisk er sket en udjævning, er kriminalitet stadig noget mere udbredt i storbyerne.²²

Omvendt har især pensionister en lav risiko for at blive udsat for kriminalitet, nemlig mere end 30 pct. lavere end beskæftigede og andre uden for arbejdsmarkedet. Og personer, der er gift, har ca. 20 pct. mindre risiko, end de ugifte har.

Kriminalitet retter sig ofte mod ting, hvilket også ses af, at både indkomst og ejerskab af forbrugsgoder – ud over ejerskab af butik/virksomhed – er med til at forklare risikoen for at blive udsat for kriminalitet. Ejerskab af forbrugsgoder synes dog at være af større betydning for kriminalitetsrisikoen, end indkomstens størrelse er. De, der ejer mange ting, har således mere end 20 pct. højere risiko end andre, mens lavindkomstgruppens risiko kun er lidt mindre end andres.

Endelig bidrager også livsstilsvariablerne til at forklare udsathed for kriminalitet, men livsstilen synes ikke i samme grad at øge risikoen herfor, som nogle af de andre variabler gør.

²² Det ses også af tabellen, at de fleste faktorer med meget stor sandsynlighed er forbundne med risikoen for at blive udsat for kriminalitet. Kun indkomstvariablen samt forholdet, om man går ud ugentligt om aftenen, er *ikke* er signifikante med 99,9 pct. sikkerhed.

9. BEFOLKNINGENS ANGST OG BEKYMRING FOR KRIMINALITET

Ved gennemgangen af de enkelte kriminalitetsarter er det omtalt, i hvilket omfang kriminaliteten har medført fysiske eller økonomiske skader samt – i forhold til røveri og tvangssamleje – hvorvidt hændelsen har haft betydning for ofrets liv. Det er imidlertid også af interesse at vide, hvor stor en del af befolkningen der er utrygge, uanset om de har været udsat for kriminalitet eller ej, og hvordan udviklingen i denne utryghed er.

9.1 Demografi og angst for kriminalitet 2011

Spørgsmålet om utryghed er belyst i undersøgelsen ved, at de interviewede oplyser, om deres personlige risiko for at blive udsat for kriminalitet er noget, der optager dem meget. De, der svarer, at de næsten hele tiden eller ofte tænker på denne risiko, er dem, der almindeligvis anses at være angste for kriminalitet. I 2011 drejede det sig om 10 pct.

Tabel 9.1. Svarpersoner fordelt efter køn og bekymring for deres personlige risiko for at blive udsat for kriminalitet, 2011, pct.

	Mand	Kvinde	I alt
Næsten hele tiden	2 %	2 %	2 %
Ofte	6 %	10 %	8 %
Af og til	14 %	21 %	18 %
Sjældent	34 %	36 %	35 %
Aldrig	44 %	31 %	37 %
Alle	100 %	100 %	100 %

Der er en tydelig og signifikant forskel mellem andel mænd og kvinder, som er angste for kriminalitet, idet det drejer sig om 12 pct. af kvinderne over for 8 pct. af mændene, jf. tabel 9.1. Mens 31 pct. af kvinderne aldrig bekymrer sig om at blive udsat for kriminalitet, er det 44 pct. af mændene.

Tabel 9.2. Svarpersoner fordelt efter alder og bekymring for deres personlige risiko for at blive udsat for kriminalitet, 2011, pct.

	16-24 år	25-39 år	40-74 år	I alt
Næsten hele tiden	2 %	1 %	2 %	2 %
Ofte	8 %	6 %	9 %	8 %
Af og til	17 %	15 %	19 %	18 %
Sjældent	35 %	37 %	34 %	35 %
Aldrig	37 %	40 %	36 %	37 %
Alle	100 %	100 %	100 %	100 %

Af tabel 9.2 fremgår det, at forskellen mellem aldersgrupperne ikke er særlig stor med hensyn til angst for kriminalitet. Dog er der en tendens til, at de mindst bange er gruppen af 25-39-årige. Forskellen på denne gruppe og de ældste i undersøgelsen er statistisk signifikant.

9.2 Udsathed for kriminalitet og angst for kriminalitet

De, der har været udsat for kriminalitet inden for det seneste år, tænker generelt mere på risikoen for på ny at blive udsat for kriminalitet, end andre gør, jf. tabel 9.3. Mens 9 pct. af dem, der ikke har været udsat for kriminalitet, næsten hele tiden eller ofte tænker på risikoen for at blive udsat herfor, drejer det sig om 17 pct. af dem, der har været udsat for kriminalitet, hvilket er en signifikant større andel. Det skal dog understreges, at det på det foreliggende grundlag ikke kan vides, i hvilken udstrækning sammenhængen eventuelt (også) går den anden vej: At det især er de mennesker, der med mere eller mindre god grund er ængstelige for at blive udsat for kriminalitet, som faktisk udsættes.

Tabel 9.3. Svarpersoner fordelt efter udsathed for kriminalitet og angst for kriminalitet, 2011, pct.

	Ikke udsat	Udsat	I alt
Næsten hele tiden	2 %	3 %	2 %
Ofte	7 %	14 %	8 %
Af og til	17 %	21 %	18 %
Sjældent	36 %	32 %	35 %
Aldrig	39 %	30 %	37 %
Alle	100 %	100 %	100 %

Det er undersøgt, om forskellen mellem de udsattes og de ikke udsattes grad af ængstelighed varierer i forhold til arten af den kriminalitet, de har været udsat for. Det viser sig ikke at være tilfældet. Det er således både dem, der har været udsat for tyveri, og dem, der har været udsat for hærværk, vold, trusler om vold, røveri eller tvangssamleje, der hyppigere end dem, der ikke har været udsat for disse forbrydelser, er ængste for kriminalitet. Forskellene er i alle tilfælde statistisk signifikante.

9.3 Forhold der påvirker risikoen for at være angst for kriminalitet

Resultaterne fra en regressionsanalyse af, hvad der har sammenhæng med angsten for at blive udsat for kriminalitet, er gengivet i tabel 9.4. Samlet var det 27 pct. af befolkningen, som i årene 2009-2011²³ ”af og til”, ”ofte” eller ”næsten hele tiden” var bange for at blive udsat for kriminalitet (bemærk den udvidede afgrænsning af ængstelighed, der er anvendt i disse analyser).

²³ Regressionsanalyserne omfatter alene perioden siden 2009, hvor der blev inkluderet spørgsmål om livsstil og socio-økonomiske forhold i offerundersøgelsen, se i øvrigt afsnit 2.3.

Tabel 9.4. Slutmodel fra regressionsanalyse vedrørende angst for kriminalitet (n=19.949).

Variabel	Procent	Uvægtet antal i stikprøve	Signifikansniveau	OR	95 pct. konfidensinterval for OR	
					Nedre	Øvre
Mænd	20,9 %	10.083	,000	,580	,543	,620
16-29 år	25,4 %	3.430	,000	,734	,664	,811
30-45 år	22,7 %	5.719	,000	,739	,680	,803
Indkomst på mellem 325.000 og 549.999 kr.	22,4 %	5.869	,000	,799	,733	,871
Indkomst på over 550.000 kr.	18,3 %	1.919	,000	,708	,615	,815
Arbejdsløs	34,0 %	2.115	,000	1,258	1,130	1,401
Pensionist	32,2 %	2.943	,037	1,124	1,007	1,254
Selvstændig	14,8 %	1.580	,000	,529	,455	,615
Arbejder ufaglært	28,4 %	1.464	,047	1,130	1,001	1,274
Sjælland	29,3 %	2.875	,001	1,163	1,064	1,272
Går ud ugentligt eller mere om aftenen	25,4 %	11.907	,006	,910	,850	,974
Har været udsat for kriminalitet	35,5 %	3.461	,000	1,916	1,769	2,076

Af tabellen fremgår det, at *køn, alder, indkomst, beskæftigelse, bopælsregion, samt hvor tit man går ud om aftenen, og om man har været udsat for kriminalitet*, er relateret til angsten for at blive udsat for kriminalitet:

- Kvinder er mere angste for at blive udsat for kriminalitet end mænd.
- Folk i aldersgrupperne 16-29 år og 30-45 år er mindre angste for at blive udsat for kriminalitet, end ældre gruppe er det.
- Personer med høje indkomster er mindre angste end dem, med laveste indkomster. Særligt de allerrigeste er sjældent angste for kriminalitet.
- De, der er i arbejde, er som hovedregel mindre angste for at blive udsat for kriminalitet end dem, der er arbejdsløse eller pensionister. Dog er de ufaglærte lidt mere angste end gennemsnittet, mens særligt de, som arbejder selvstændigt, sjældent er angste for at blive udsat for kriminalitet.
- De, der bor i region Sjælland, er mere angste for at blive udsat for kriminalitet end beboerne i de øvrige regioner.
- De, der hyppigt går ud om aftenen, er mindre angste for at blive udsat for kriminalitet end dem, der sjældnere går ud.

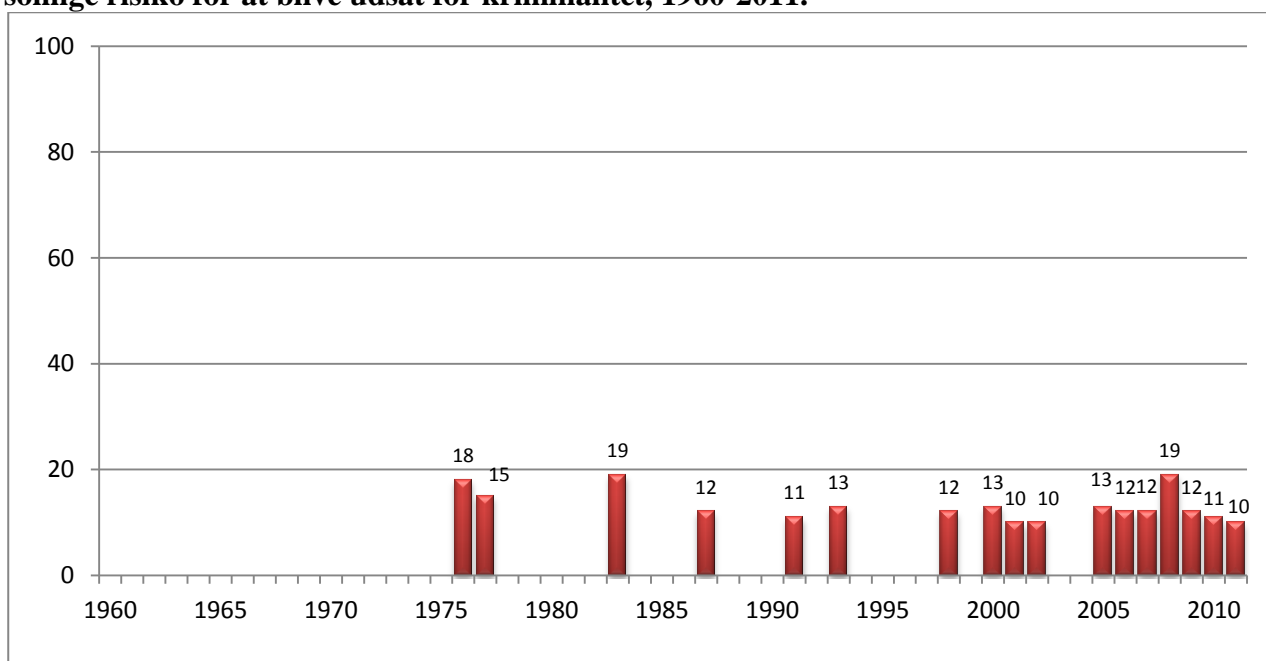
- De, der har været udsat for kriminalitet inden for det seneste år, er mere angste for at blive udsat herfor end dem, der ikke har været udsat for kriminalitet.

De angivne OR-værdier viser, at der er næsten dobbelt så stor sandsynlighed for at være angst for at blive udsat for kriminalitet, hvis man tidligere har været udsat herfor, end hvis man ikke har. Samtidig viser de, at sandsynligheden for, at de selvstændige og mændene er angste for at blive udsat for kriminalitet, kun er omkring halv så stor som henholdsvis de øvrige i beskæftigedes og kvindernes.²⁴

9.4 Udviklingen i angst for kriminalitet

Figur 9.1. viser udviklingen i befolkningens angst for kriminalitet.

Figur 9.1. Procent af befolkningen der næsten hele tiden eller ofte bekymrer sig om deres personlige risiko for at blive udsat for kriminalitet, 1960-2011.

De tre første målinger, der er foretaget i Danmark – det var i 1970'erne og begyndelsen af 1980'erne – viste, at 15-19 pct. var ængstelige, dvs. tænkte ofte eller næsten hele tiden på risikoen for at blive udsat for kriminalitet. I perioden fra 1987 til 2007 har andelen ængstelige danskere ligget på et signifikant lavere niveau, idet det er mellem 10 og 13 pct. af den voksne befolkning, der i denne periode har været angste for at blive udsat for kriminalitet. Fra 2007 til 2008 voksede denne andel imidlertid betydeligt – fra 12 til 19 pct. – en ændring der er statistisk signifikant. I 2009 faldt

²⁴ Sammenhængene med køn, alder, indkomst og tidligere udsathed for kriminalitet er alle stærkt signifikante med et signifikansniveau på under 0,1 pct. Vi kan derfor med mere end 99,9 pct. sikkerhed konkludere, at sammenhængen ikke er tilfældig. Der er også en meget sikker sammenhæng for de arbejdsløse såvel som for de selvstændige sammenlignet med de øvrige beskæftigelses kategorier.

angstniveauet dog igen til det niveau, der var årene før 2008, nemlig på 12 pct., hvorfor det må antages, at den høje andel angst i 2008 var specifik for dette år og ikke udtrykker en generel udviklingstendens. Denne antagelse bestyrkes af, at andelen af ængstelige også i 2010 og 2011 er på et lavere niveau, nemlig henholdsvis 11 og 10 pct. I øvrigt bemærkes, at den gennemsnitlige andel, der er angst for at blive udsat for kriminalitet, i 2010-2011 er signifikant lavere, end tilfældet var i perioden 2005-2009, også hvis 2008 ekskluderes af analysen.

Tabel 9.5. Respondenter fordelt efter år og bekymring for personligt at blive udsat for kriminalitet, pct.

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Næsten hele tiden	2 %	1 %	2 %	3 %	3 %	2 %	2 %
Ofte	11 %	11 %	10 %	16 %	10 %	9 %	8 %
Af og til	26 %	21 %	20 %	24 %	18 %	17 %	18 %
Sjældent	40 %	40 %	39 %	35 %	34 %	34 %	35 %
Aldrig	22 %	27 %	29 %	22 %	36 %	37 %	37 %
Alle	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

Tabel 9.5 viser udviklingen de seneste seks år. Det fremgår, at den ændring, der forekom i 2008 i forhold til de tidligere år, både beror på, at andelen, der næsten hele tiden bekymrer sig for at blive udsat for kriminalitet, og især den, der gør det ofte, er vokset. Det fremgår endvidere, at andelen, der aldrig tænker på risikoen for at blive udsat for kriminalitet, var meget højere i 2009, 2010 og 2011 end i de tidligere undersøgelsesår.

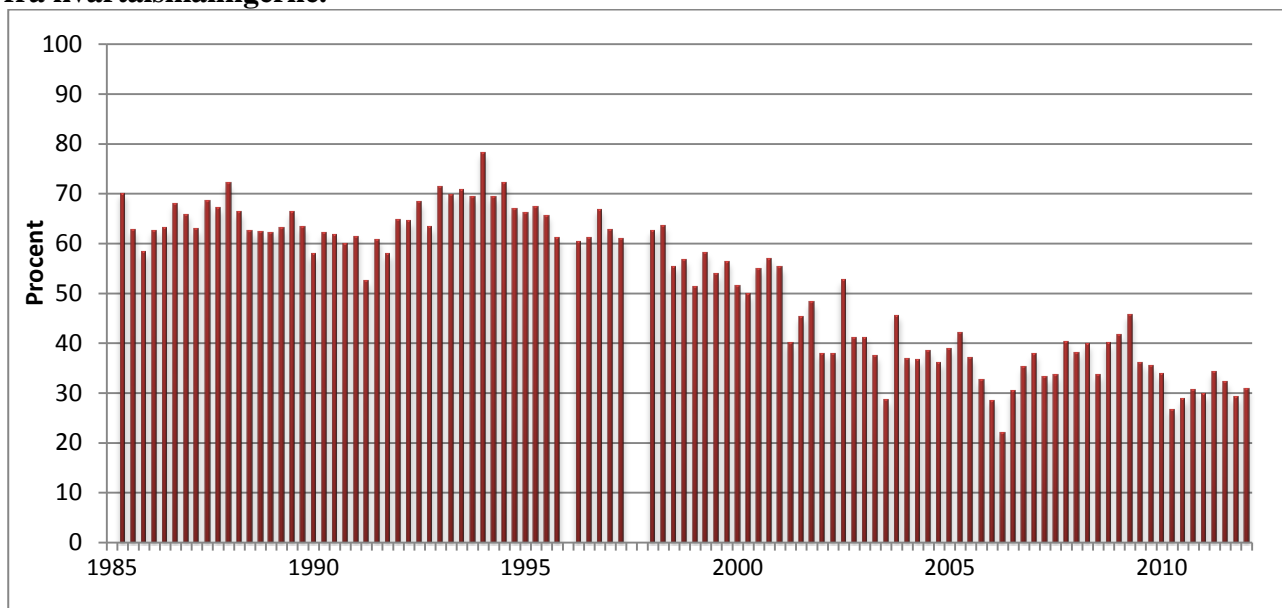
9.5 Den samfundsmæssige bekymring for kriminalitet

I 1985 påbegyndte Institut for Konjunktur-Analyse en måling af danskernes bekymringer og inkluderede heri et spørgsmål, der lyder: Hvor meget bekymrer du sig for vold og kriminalitet? Målingen, der foretages fire gange årligt, er senere overtaget af andre analyseinstitutter.²⁵ Frem til midten af år 2000 omfattede hver måling 600 respondenter, men siden da 1.100 pr. måling, hvilket vil sige 4.400 respondenter på årsbasis. Figur 9.2 viser resultaterne fra de enkelte målinger.²⁶

²⁵ I 2009 gik Institut for Konjunktur-Analyse sammen med Catinét og blev til Canité-IFKA. I juli 2010 overtog Voxmeter denne analysevirksomhed.

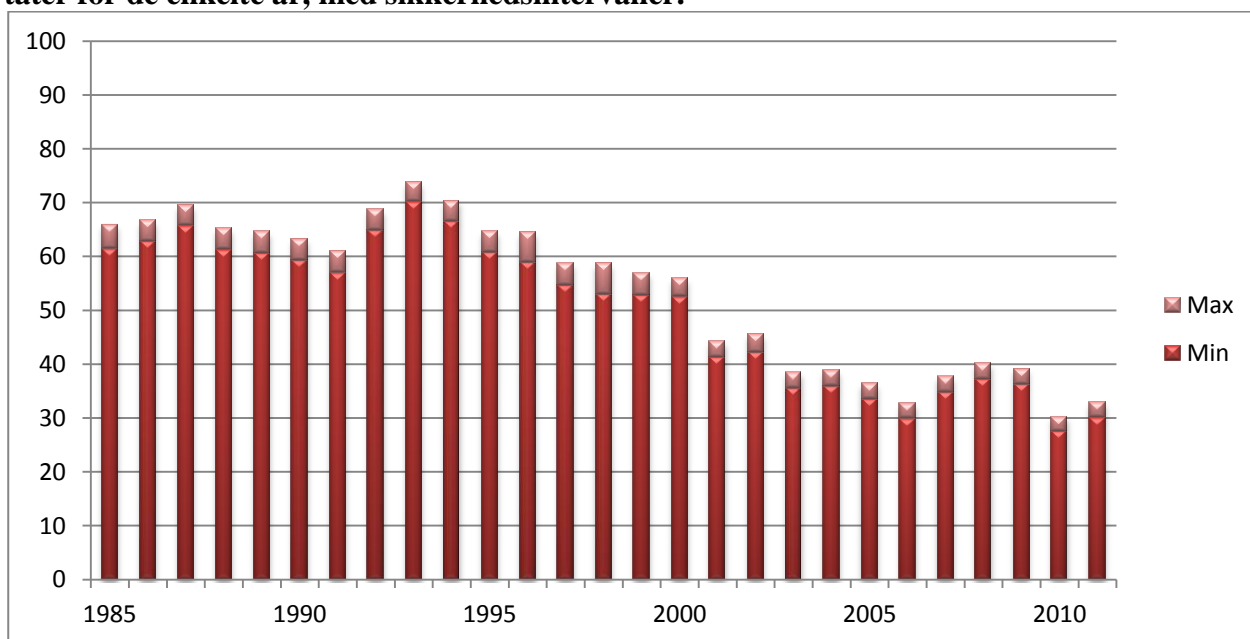
²⁶ Enkelte gange har spørgsmålet om bekymring for vold og kriminalitet ikke været omfattet af målingen, deraf de tomme felter.

Figur 9.2. Procentandel, der bekymrer sig meget for vold og kriminalitet, 1985-2011. Resultat fra kvartalsmålingerne.

Figuren viser, at andelen, der bekymrer sig meget for vold og kriminalitet, lå på 60-70 pct. ved de fleste målinger frem til midten af 1990'erne, hvorefter der er sket et fald. Ved langt de fleste målinger fra 1998 til 2000 var det mellem 50 og 60 pct., der bekymrede sig meget for vold og kriminalitet, mens denne andel har været på under 40 pct. ved de fleste målinger siden da. Frem til 2010 har der kun været enkeltstående målinger, der har vist, at mindre end 30 pct. har bekymret sig meget for vold og kriminalitet, mens dette er blevet mere almindeligt de seneste år.

Figur 9.3. Andel, der bekymrer sig meget for vold og kriminalitet, 1985-2011. Samlede resultater for de enkelte år, med sikkerhedsintervaller.

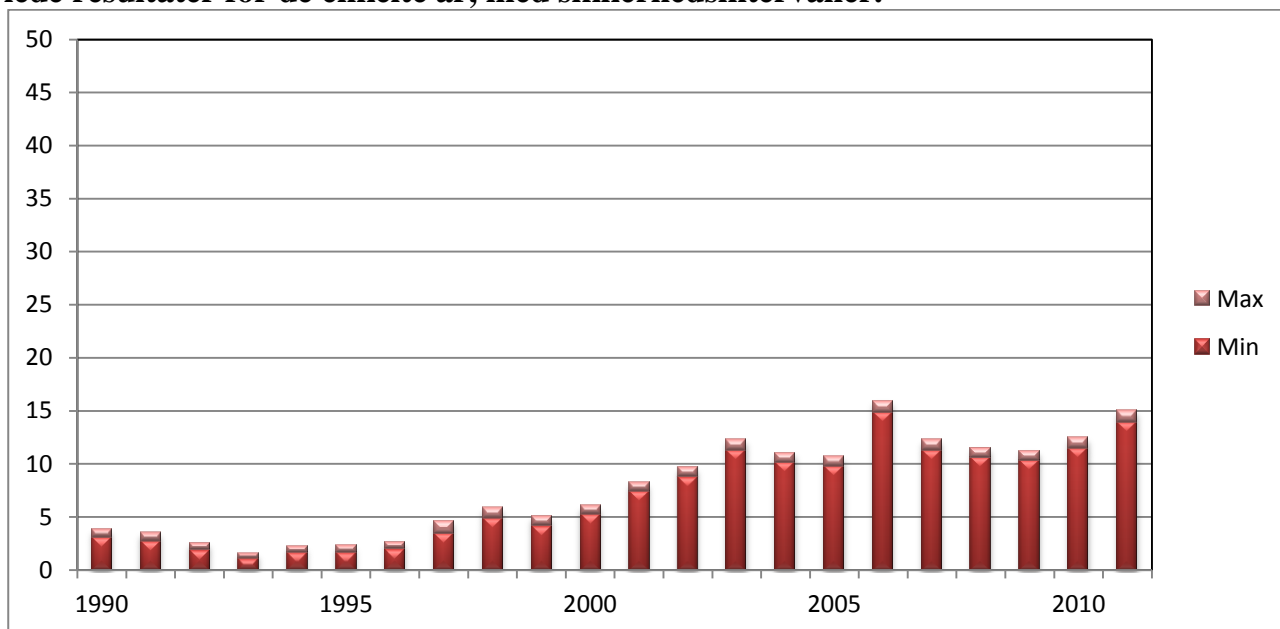

Udviklingen i andel meget bekymrede fremgår på en mere overskuelig måde af figur 9.3, hvor de enkelte målinger inden for samme år er samlet. Figuren viser endvidere de sikkerhedsintervaller, der er for stikprøveundersøgelser af denne art.

Figuren viser, hvorledes der fra begyndelsen af 1990'erne trinvis sker en statistisk signifikant mindskning i andelen, der bekymrer sig meget for vold og kriminalitet. Således er denne andel klart mindre i 1995-96, end den var i 1993-94, og den er endnu mindre i 1997-2000, end den var i 1995-96. Derefter er der igen et fald, idet niveauet er endnu lavere i 2001-2002, og det mindsker yderligere i 2003. Med undtagelse af 2006 holder dette niveau frem til 2009. I 2010 og 2011 var andelen, der bekymrede sig meget for vold og kriminalitet, imidlertid lavere end i alle øvrige år, dog undtaget 2006. I 2011 var det 32 pct., der bekymrede sig meget for vold og kriminalitet.

Det er også værd at fokusere på den anden ende af skalaen, nemlig andelen der siger, at de slet ikke bekymrer sig for vold og kriminalitet. Karakteristisk nok var denne svarkategori slet ikke inkluderet i undersøgelsens første år, antagelig fordi man ikke anså den for at være nødvendig. I 1990 kom svarmuligheden med, og det viste sig da også i starten kun at være ganske få, som sagde, at de slet ikke bekymrede sig for vold og kriminalitet, jf. figur 9.4. Først i slutningen af 1990'erne kom denne andel op på omkring fem pct. og voksede derefter til cirka ti pct. i 2002. I 2011 var andelen på 15 pct.

Figur 9.4. Andel, der slet ikke bekymrer sig for vold og kriminalitet, 1990-2011. Samlede resultater for de enkelte år, med sikkerhedsintervaller.

10. REGISTREREDE OFRE FOR KRIMINALITET

Mens den offerundersøgelse, der er omtalt i de tidligere afsnit, er baseret på interview med et tilfældigt udvalg af befolkningen og dermed et tilfældigt udvalg af ofre for kriminalitet, skal der i dette afsnit gengives resultater fra en anden type offerundersøgelse, nemlig én der er baseret på de ofre, der indgår i Danmarks Statistiks offerregister som følge af, at den *personfarlige eller personorienterede forbrydelse*, de har været udsat for, er anmeldt til politiet.²⁷

Afsnittet vil omhandle en karakteristik af disse registrerede ofre og en analyse af, om der er sket ændringer i fra 2001 til 2009 med hensyn til sammensætningen af ofre efter køn, alder, etnisk baggrund, oprindelsesland, familietype, uddannelse, tilknytning til arbejdsmarkedet og/eller indkomst.

Meget forskning, herunder denne rapport om offerundersøgelsen, har vist, at udsathedens for kriminalitet er ujævnt fordelt blandt forskellige grupper i samfundet.²⁸ Flere undersøgelser har desuden peget på, at denne fordeling kan ændre sig over tid, f.eks. ved at der bliver flere ofre i de laveste indkomstgrupper eller flere blandt etniske minoritetsgrupper.²⁹ Der er imidlertid ikke tidligere blevet gennemført dansk forskning, der ser på disse spørgsmål i forhold til de registrerede ofre.

I det følgende omtales den offerundersøgelse, der er behandlet i den tidligere del af rapporten, som *den interviewbaserede offerundersøgelse*, mens den, der behandles nedenfor, omtales som *den registerbaserede offerundersøgelse*.

²⁷ Dette afsnit er en bearbejdet version af Anne-Julie Boesen Pedersens afsluttende afhandling ved diplomuddannelsen i kriminologi.

²⁸ Se f.eks. Biafora, F. & Warheit, G. (2007): 'Self-reported violent victimization among young adults in Miami, Florida: Immigration, race/ethnic and gender contrasts', s. 29-55 i *International Review of Victimology*, 2007, vol. 14, Brå (2011): *NTU 2010 – Om utsatthet, trygghet och förtroende*. Rapport 2011:1, Estrada, F. & Nilsson, A. (2008): 'Segregation and victimization: Neighborhood resources, individual risk factors and exposure to property crime', s. 193-216 i *European Journal of Criminology*, 2008, vol. 5, Færgemann, C., Lauritsen, J.M., Brink, O. & Mortensen, P.B. (2010): 'Do repeat victims of interpersonal violence have different demographic and socioeconomic characters from non-repeat victims of interpersonal violence and the general population? A population-based case-control study', s. 524-532 i *Scandinavian Journal of Public Health*, 2010, 38, Kruse, M., Sørensen, J., Brønnum-Hansen, H. & Helweg-Larsen, K. (2010): 'Identifying victims of violence using register-based data', s. 611-617 i *Scandinavian Journal of Public Health*, 2010, 38, Lauritsen, J.L. & White, N.A. (2001): 'Putting violence in its place: The influence of race, ethnicity, gender and place on the risk for violence', s. 37-60 i *Criminology and Public Policy*, 2001, vol. 1, no. 1, Nilsson, A. & Estrada, F. (2006): 'The inequality of victimization: Trends in exposure to crime among rich and poor', s. 387-412 i *European Journal of Criminology*, 2006, vol. 3, Smith, D.A. & Jarjoura, G.R. (1988): 'Social structure and criminal victimization', s. 27-52 i *Journal of Research in Crime and Delinquency*, 1988, no. 25, Snyder, H.N. (2000): *Sexual assault of young children as reported to law enforcement: Victim, incident, and offender characteristics. A NIBRS statistical report*. Tilgængelig på hjemmesiden www.ojp.usdoj.gov/bjs og Statistisk Sentralbyrå (2010): *Mindre utsatt – men hvem utsettes hvor?* Tilgængelig på hjemmesiden www.ssb.no

²⁹ Se f.eks. Nilsson, A. & Estrada, F. (2006): 'The inequality of victimization: Trends in exposure to crime among rich and poor', s. 387-412 i *European Journal of Criminology*, 2006, vol. 3, Lauritsen, J.L. & Heimer, K. (2010): 'Violent victimization among males and economic conditions', s. 665-697 i *Criminology and Public Policy*, 2010, vol. 9, no. 4, Levitt, S.D. (1999): 'The changing relationship between income and crime victimization', s. 87-98 i *Economic Policy Review*, 1999, no. 5 og Tseloni, A., Osborn, D.R. & Pease, K. (1994): 'The modeling of threats: Evidence from the British crime survey', s. 235-261 i *International Review of Victimology*, 1994, vol. 3.

10.1 Data og metode

I 2001 etablerede Danmarks Statistik et offerregister. Det er et register med oplysninger om, hvem der ifølge anmeldelsen til politiet har været udsat for en personfarlig og anden personorienteret straffelovsovertrædelse. Konkret vil det sige, at registret omfatter ofre for stort set alle sædeligheds- og voldsforbrydelser samt enkelte kategorier af ejendomsforbrydelser og andre straffelovsforbrydelser, hvor offeret i gerningssituationen er direkte konfronteret med lovovertræderen. Det betyder, at bl.a. ofre for taske- og lommetyveri, for tricktyverier og for visse former for røverier indgår i offerregistret.³⁰ Ofre for f.eks. indbrud og bil- eller cykeltyverier er derimod ikke omfattet af registret. I forhold til den interviewbaserede offerundersøgelse er det altså en meget snævrere gruppe af ofre og en meget snævrere gruppe af lovovertrædelser, der indgår i denne registerbaserede analyse. Endvidere er det alene den del af lovovertrædelserne, der er anmeldt til politiet. På den baggrund kan det ikke umiddelbart forventes, at resultaterne af de to undersøgelser vil være de samme. Der er snarere tale om, at de kan supplere hinanden.

Den registerbaserede offerundersøgelse er baseret på data fra Danmarks Statistik for perioden 2001 til 2009. 2009 var på dataindsamlingsstidspunktet det senest tilgængelige år. Det er valgt ikke at inkludere vold eller lignende mod offentlig myndighed (i alt 11.810 ofre i perioden) i analysen, da der her er tale om en særlig gruppe og en anden problemstilling.³¹

Offeroplysningerne er samkørt med oplysninger om personernes alder, køn, etniske herkomst, oprindelsesland, familietype, højeste uddannelse, personindkomst og tilknytning til arbejdsmarkedet. Disse oplysninger, der stammer fra øvrige registre i Danmarks Statistik, er ikke tilgængelige for alle ofre i alle år, hvilket kan skyldes udvandring eller registrenes kvalitet.³² Oplysninger om demografiske og socioøkonomiske fordelinger i hele befolkningen er hentet fra Danmarks Statistiks officielle statistik, www.statistikbanken.dk

10.2 Antal ofre og kriminalitetens art

Fordelingen af de forskellige former for kriminalitet, der er omfattet af den registerbaserede undersøgelse, ses af tabel 10.1.³³

³⁰ Se de forskellige kategorier på <http://www.statistikbanken.dk/statbank5a/default.asp?w=1024>

³¹ Se også Estrada, F. & Nilsson, A.(2001): 'Brottslighet som välfärdsproblem – Utsatthet för brott och oro för brott 1988-1999', kap. 5 i *Ofärd i välfärden*, SOU 2001:54. Socialdepartementet.

³² Der er i perioden 66.662 oplysninger om ud- og indvandring blandt ofre.

³³ Samme person kan optræde i statistikken mere end én gang, da opgørelsen er baseret på anmeldelser. I denne undersøgelse er samtlige ofre inkluderet i opgørelserne, hvorved eventuelle særlige karakteristika ved gentagne ofre vægtes. Det betyder samtidig, at den korrekte formulering vedrørende andele og fordelinger er 'ud af de forbrydelser, der er omfattet af offerstatistikken'. For at lette læsningen relateres i stedet til 'ofre', på trods af at dette ikke er helt præcist.

Tabel 10.1. Ofre for kriminalitet 2001-2009 fordelt efter kriminalitetens art.

Kriminalitetens art	Antal	Procent
Sædelighedsforbrydelser i alt	21.763	5 %
<i>heraf</i> blodskam m.v.	652	0 %
voldtægt m.v.	4.304	1 %
blufærdighedskrænkelse	13.012	3 %
sædelighedsforbrydelser i øvrigt	3.795	1 %
Voldsforbrydelser i alt	139.811	32 %
<i>heraf</i> manddrab	210	0 %
forsøg på manddrab	1.665	0 %
simpel vold	88.101	20 %
alvorligere vold	13.902	3 %
særlig alvorlig vold	253	0 %
trusler	31.484	7 %
vold i øvrigt	4.196	1 %
Ejendomsforbrydelser i alt	275.099	63 %
<i>heraf</i> tricktyveri i beboelse	7.164	2 %
tyveri fra lomme/taske/bagage	205.789	47 %
tyveri af taske/bagage	32.379	7 %
røveri	21.252	5 %
berigelse i øvrigt	2.239	1 %
Øvrig straffelov i alt	6.276	1 %
<i>heraf</i> overtrædelser af tilhold (§ 265)	6.090	1 %
I alt	436.673	100 %

Tabellen viser, at størsteparten af ofrene, svarende til knap to tredjedele, har været udsat for en ejendomsforbrydelse. Ofre for tyveri fra lomme/taske/bagage udgør alene næsten halvdelen af samtlige ofre. Desuden ses, at knap hver tredje har været udsat for vold, og at de fleste sager her angår simpel vold (§ 244). Langt færre har været udsat for sædelighedsforbrydelser (svarende til 5 pct.) og andre straffelovsforbrydelser (1 pct.). Sidstnævnte angår hovedsageligt overtrædelse af politiudstedt advarsel (tilhold efter § 265).

Udviklingen i antallet af ofre siden 2001 viser en del variation, se tabel 10.2.

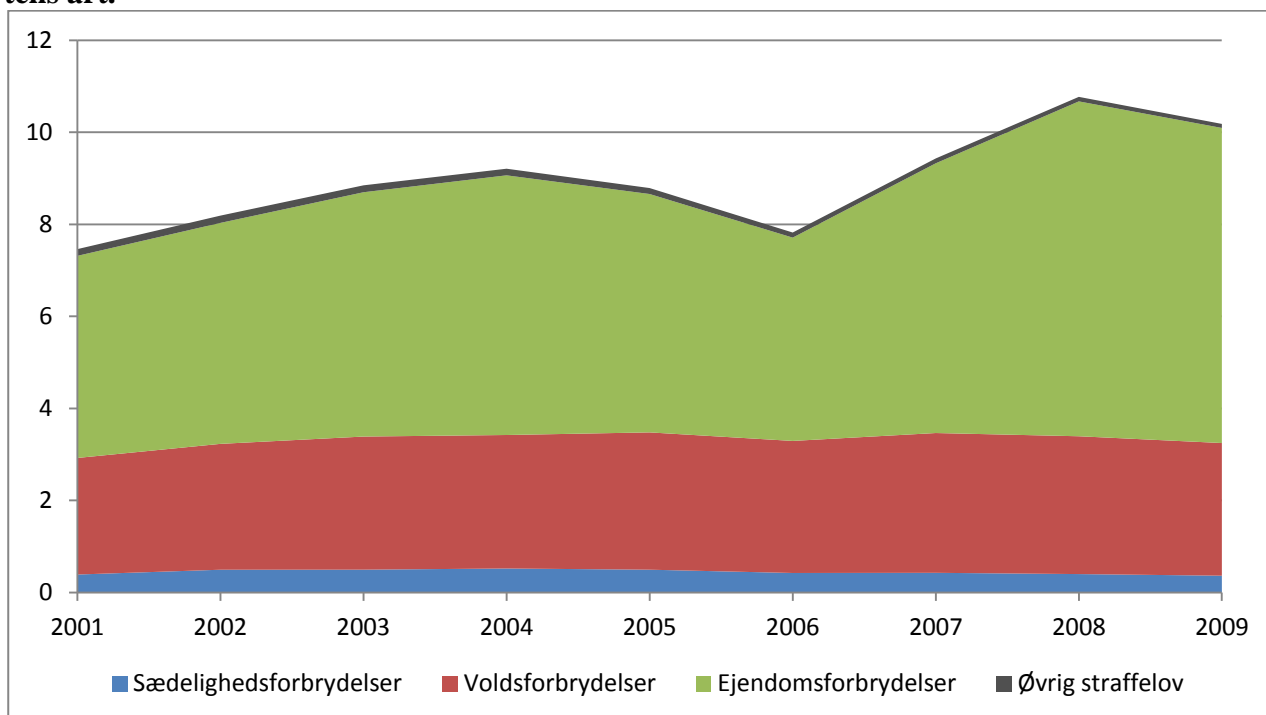
Tabel 10.2. Antal ofre for kriminalitet i alt og per 1.000 i befolkningen, opdelt efter år.

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Antal	39.917	43.864	47.543	49.619	47.482	42.380	51.254	58.753	55.861
Per 1.000 i befolkningen	7,5	8,2	8,8	9,2	8,8	7,8	9,4	10,7	10,1

Årene 2001 og 2006 har et lavere antal ofre end de øvrige år, mens der i undersøgelsens tre sidste år, 2007-2009, ses det højeste antal ofre. Samme udvikling ses, når der korrigeres for befolkningens størrelse.

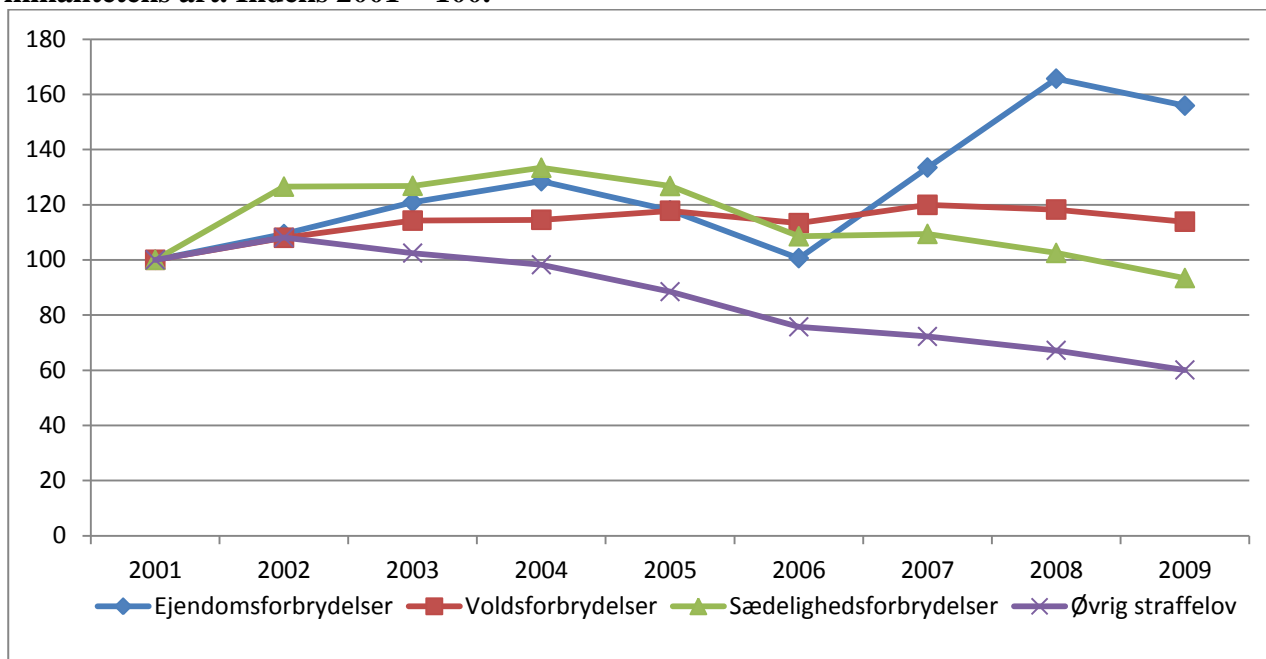
Udviklingen i antallet af ofre i perioden 2001 til 2009 efter kriminalitetens art viser, at ændringer i antallet af ofre hovedsageligt skyldes variationer i omfanget af ejendomsforbrydelser, jf. figur 10.1.

Figur 10.1. Ofre for kriminalitet per 1.000 i befolkningen, 2001-2009, fordelt efter kriminalitetens art.

Eftersom ofre for ejendomsforbrydelser udgør hovedparten af samtlige ofre, vil ændringer i denne gruppe naturligt dominere den overordnede udvikling. Hvis udviklingen i antallet af ofre i stedet opgøres for de enkelte kriminalitetsformer via indeksskurver, ses udviklingen i de enkelte former for kriminalitet tydeligere, jf. figur 10.2.

Figur 10.2. Antal ofre for kriminalitet per 1.000 i befolkningen, 2001-2009, fordelt efter kriminalitetens art. Indeks 2001 = 100.

Antallet af ofre for sædelighedsforbrydelser er steget frem til 2004, hvorefter der er et fald frem til 2009. Denne udvikling afspejler i høj grad udviklingen i antallet af ofre for blufærdighedskrænkelser, som er den form for sædelighedsforbrydelser, flest udsættes for. Figuren viser desuden et relativt ensartet niveau med hensyn til antallet af voldsofre fra 2003 til 2009. I hele perioden har størsteparten af voldsofrene været udsat for simpel vold (§ 244). Den største ændring ses i antallet af ofre for ejendomsforbrydelser, idet der er tale om en meget markant stigning fra 2006 til 2008 – en stigning på 66 pct. Denne forøgelse afspejler særligt udviklingen i antallet af ofre for tyveri *fra taske* m.v., som vokser fra 18.479 ofre i 2006 til 29.166 i 2008. I samme periode øges også antallet af ofre for tyveri *af taske* m.v. fra 2.112 til 6.950. Samme tendens med hensyn til udviklingen i antallet af tyveriofre genfindes ikke i den interviewbaserede offerundersøgelse, der dog, som påpeget, angår mange andre former for tyveri, herunder indbrud og tyveri af bil, cykel m.v., hvorfor eventuelle reelle ændringer i udsathed for tasketyveri m.v. ikke behøver at afspejle sig i den undersøgelse. Udviklingen i antallet af anmeldelser, der angår øvrig straffelov (hovedsageligt tilholdsovertrædelser, § 265), viser en faldende tendens siden 2002 – en mindskning på 43 pct.

Eftersom en analyse af ofres socioøkonomiske og demografiske forhold vil blive domineret af ofre for ejendomsforbrydelser, undersøges udviklingen særskilt for ofre for henholdsvis vold (§§ 244-246) og tyveri. Disse kategorier er antalsmæssigt set velegnede til analyser. Desuden svarer voldskategorien ganske godt til den, der anvendes i den interviewbaserede offerundersøgelse, mens tyverikategorien som nævnt er noget snævrere.

Antallet af ofre for disse lovovertrædelser fremgår af tabel 10.3, hvor der samtidig er korrigeret for befolkningsgruppernes størrelse, sådan at der tages højde for demografiske ændringer.

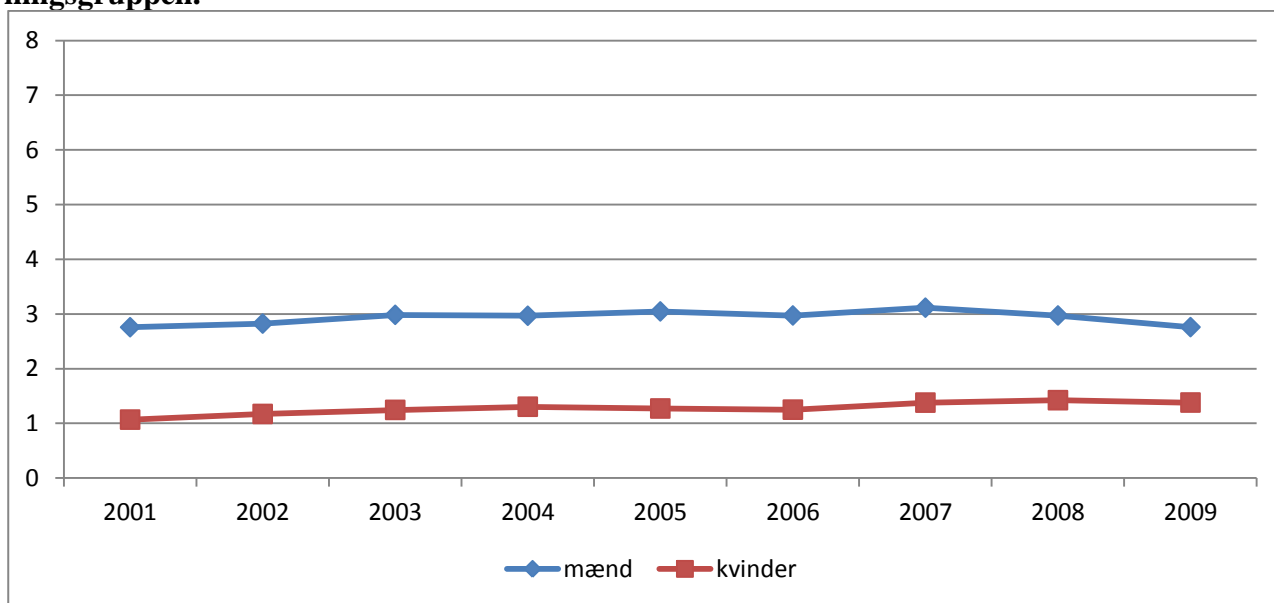
Tabel 10.3. Antallet af ofre for vold (§§ 244-246) og tyveri., 2001-2009.

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Vold	10.178	10.671	11.332	11.476	11.631	11.408	12.191	11.993	11.372
Per 1.000 i befolkningen	1,9	2,0	2,1	2,1	2,1	2,1	2,2	2,2	2,1
Tyveri	21.222	23.296	26.118	27.909	25.415	21.485	29.145	36.998	34.190
Per 1.000 i befolkningen	4,0	4,3	4,9	5,2	4,7	4,0	5,4	6,8	6,2

10.3 De registrerede ofres køn og alder

Udviklingen i antallet af mandlige og kvindelige ofre for vold fremgår af figur 10.3. Det ses, at størsteparten af voldsofrene gennem hele perioden er mænd, men det fremgår også, at der sker en stigning i antallet af kvindelige voldsofre. I reelle tal øges antallet af kvindelige voldsofre fra 2.888 i 2001 til 3.835 i 2009, og den relative fordeling ændres fra 2,5 gange så mange mænd som kvinder i 2001 til dobbelt så mange i 2009. Den interviewbaserede offerundersøgelse viser tendenser i samme retning.

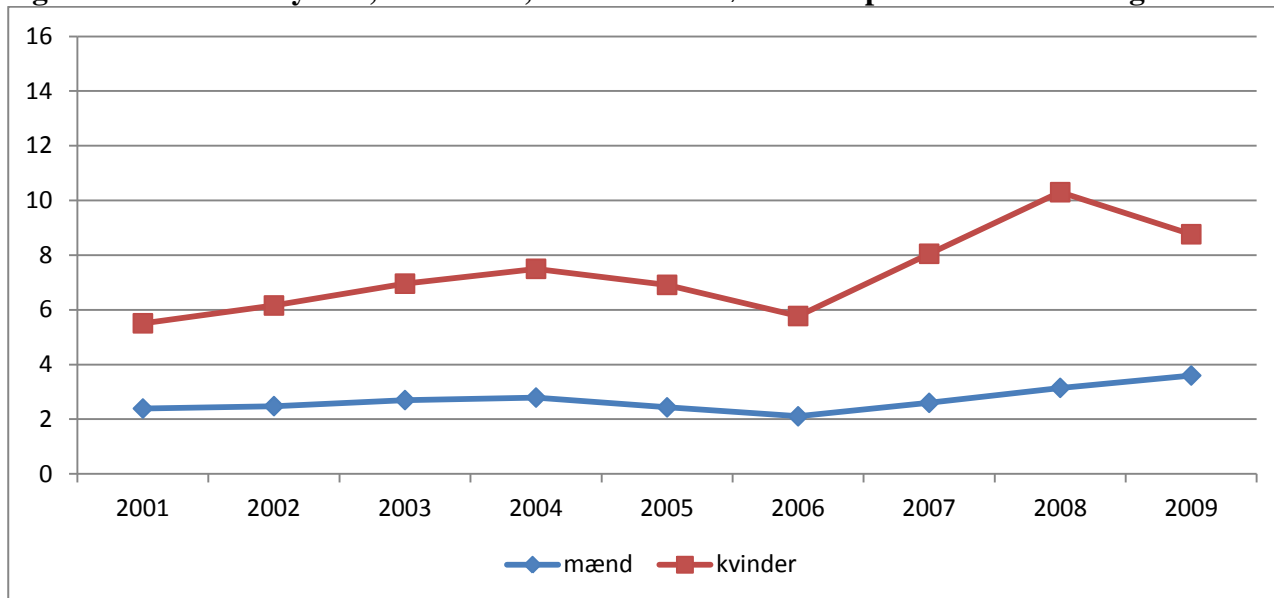
Figur 10.3. Ofre for vold (§§ 244-246), 2001-2009, fordelt efter køn. Antal per 1.000 i befolkningsgruppen.

Omvendt forholder det sig med ofre for tyveri, hvor det er kvinderne, der i hele perioden er overrepræsenterede, jf. figur 10.4. De mest markante udsving i perioden ses også blandt de kvindelige ofre, idet der fra 2001 til 2004 er en tydelig stigning, der efterfølges af et fald frem til 2006. Herefter sker der en endnu kraftigere vækst frem til 2008. I absolutte tal svarer det til 15.828 kvindelige

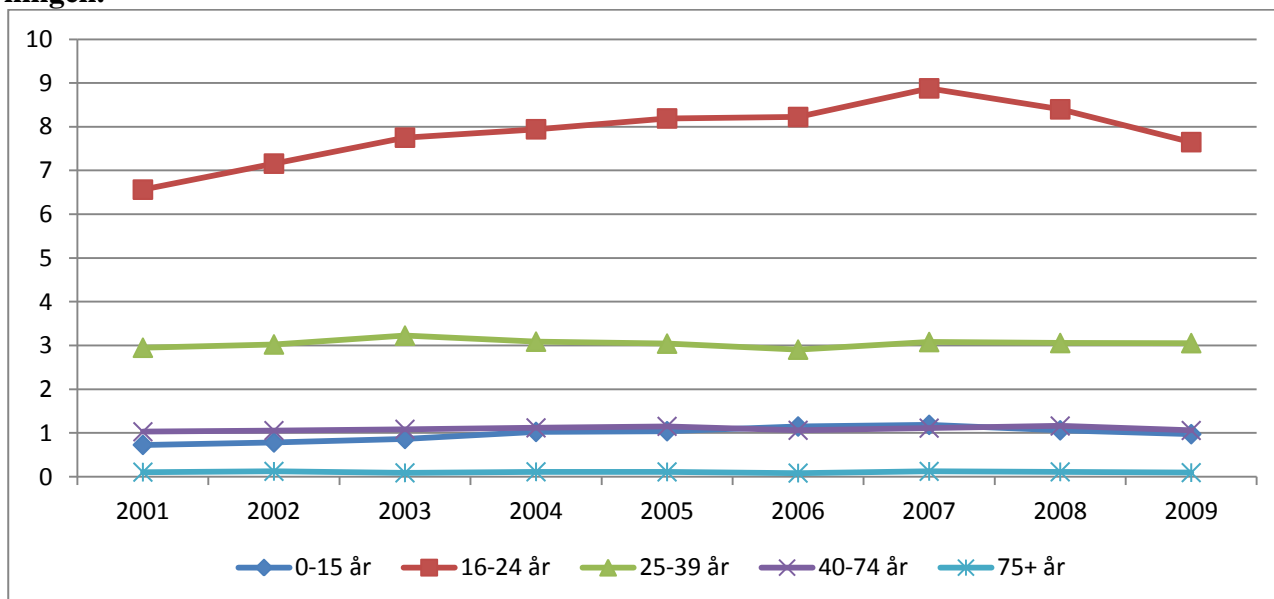
ofre for tyveri i 2006 og 28.464 i 2008. Antallet af kvindelige ofre falder dog igen i 2009 (til 24.360).

Figur 10.4. Ofre for tyveri., 2001-2009, fordelt efter køn. Antal per 1.000 befolkningen.

Disse udsving betyder, at forholdet mellem andelen af kvindelige og af mandlige tyveriofre ændres fra 2,4 gange så mange kvindelige som mandlige ofre i 2001 til 3,3 så mange i 2008 og 2,5 gange så mange i 2009. I modsætning hertil peger den interviewbaserede offerundersøgelsen på, at andelen af mandlige og kvindelige ofre for tyveri gennem de seneste syv år har været ret ens.

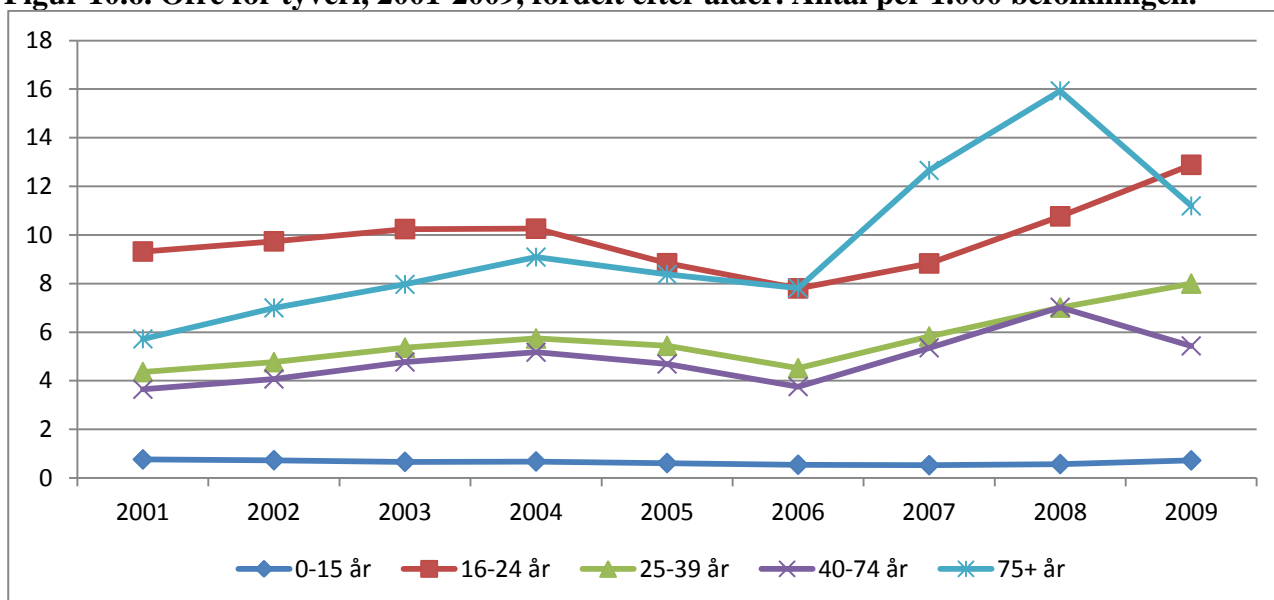
Figur 10.5. Ofre for vold (§§ 244-246), 2001-2009, fordelt efter alder. Antal per 1.000 befolkningen.

Aldersfordelingen for voldsofre viser, jf. figur 10.5, at personer i alderen 16-24 år både er væsentlig mere udsatte end de øvrige aldersgrupper, og at denne tendens er vokset i den undersøgte periode. Andelen af voldsofre i de øvrige aldersgrupper er meget stabil i perioden, og gennemsnitsalderen for voldsofre varierer mellem 28 og 29 år i perioden. Personer under 16 år, som ikke er omfattet af den interviewbaserede undersøgelse, har en meget lavere risiko for at blive udsat for vold end de lidt ældre unge.

Hvis der bortses fra de 0-15-årige, viser denne og den interviewbaserede offerundersøgelse samme mønster, nemlig at risikoen for at blive udsat for vold er størst blandt de unge, og at den falder betydeligt med stigende alder.

Figur 10.6. Ofre for tyveri, 2001-2009, fordelt efter alder. Antal per 1.000 befolkningen.

Også med hensyn til tyveri er unge i aldersgruppen 16-24 år ret udsatte, jf. figur 10.6, men også de allerældste, nemlig personer på 75 år og derover udsættes relativt hyppigt for tyveri. Fra 2006 til 2008 er der sket en meget markant stigning, svarende til en fordobling, i andelen af tyveriofre blandt den ældste aldersgruppe. Det beror især på, at mange flere ældre i de seneste år har været udsat for tyveri fra lomme eller taske.

Gennemsnitsalderen for tyveriofre varierer mellem 42 og 49 år i perioden og er dermed noget højere end for voldsofre. Den fluktuation og vækst, der forekommer i antallet af tyveriofre i perioden, angår forskellige aldersgrupper. Mens andelen af tyveriofre blandt børn under 16 år er nogenlunde stabil, ses en stigning i andelen af ofre for tyveri i alderen 16-24 år frem til 2008 med 16 pct., for de 25-39-årige med 61 pct., 40-74-årige med 93 pct. og for personer på 75 år og derover med 179 pct. For de 16-24-årige og de 25-39-årige fortsætter den vækst i 2009 (med henholdsvis yderligere 20 pct. og 14 pct. øgning fra 2008 til 2009), mens der er et fald for de ældre aldersgrupper (på 23 pct.

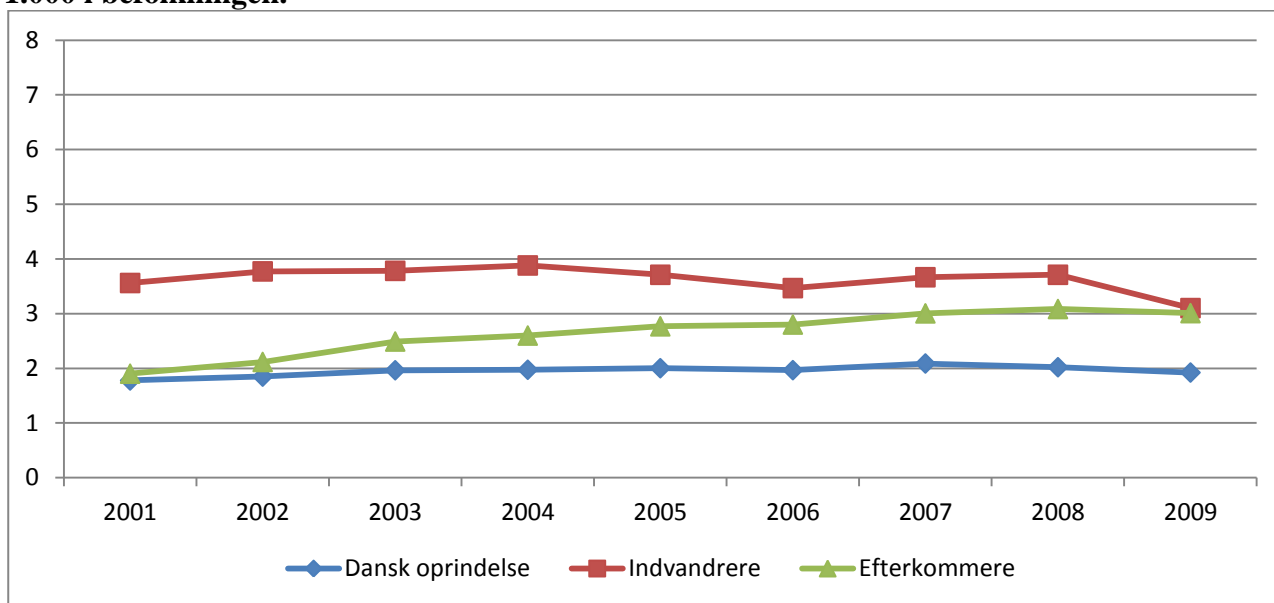
for de 40-74-årige og 30 pct. for de ældre). De kraftige årlige udsving gør det vanskeligt at vurdere, om udviklingstendenserne er varige, f.eks. en øget udsathed blandt unge og yngre.

Det kan nævnes, at den interviewbaserede offerundersøgelse viser samme tendens for tyveri som for vold, altså at risikoen for at blive udsat for tyveri er størst i de yngre aldersgrupper, og at denne risiko gradvist aftager med stigende alder. Når den registerbaserede offerundersøgelse giver et noget andet resultat, hænger det givetvis sammen med de mange taske- og tricktyverier, denne undersøgelse omfatter, idet disse former for forbrydelser hyppigt er rettet mod ældre.

10.4 De registrerede ofres etniske baggrund

Spørgsmålet om ofres etniske baggrund er ikke omfattet af den interviewbaserede offerundersøgelse, da sproglige vanskeligheder kan medføre, at etniske minoriteter vil være underrepræsenterede i en sådan form for undersøgelse. Det er derfor af særlig interesse at få dette spørgsmål belyst i den registerbaserede undersøgelse.

Figur 10.7. Ofre for vold (§§ 244-246), 2001-2009, fordelt efter national oprindelse. Antal per 1.000 i befolkningen.

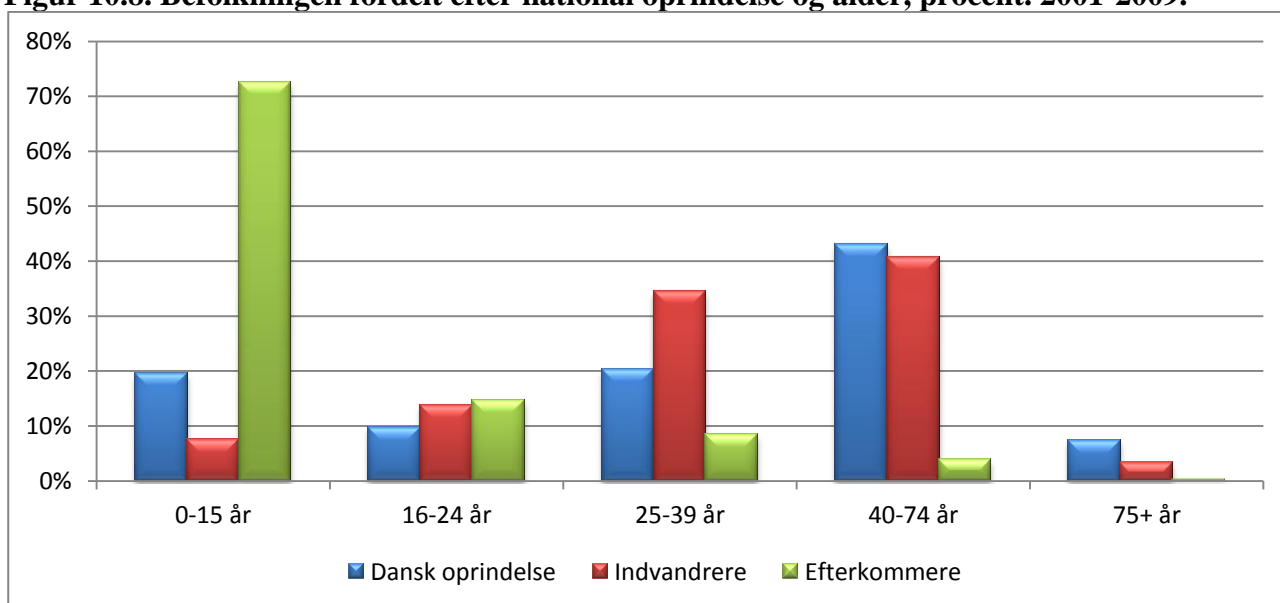

Som det ses af figur 10.7, er der i forhold til befolkningsgruppernes størrelse en større andel volds-ofre blandt indvandrere end blandt personer af dansk oprindelse. I perioden 2001-2008 er der fra 1,8 til 2,0 gange så mange volds-ofre blandt indvandrere som blandt personer med dansk baggrund, mens denne overhyppighed reduceres til 1,6 i 2009. En opdeling efter de specifikke former for vold viser, at ofre med indvandrerbaggrund i særlig grad er overrepræsenterede med hensyn til den alvorligere vold (§§ 245-246).

For gruppen af efterkommere ses en stigende andel ofre i perioden; fra at have ligget på niveau med personer af dansk herkomst i 2001 var der i 2009 1,6 gange så mange ofre blandt efterkommere som blandt dem med dansk baggrund. I 2009 var overhyppigheden af ofre blandt indvandrere og blandt efterkommere altså på samme niveau. En sådan overhyppighed af volds ofre blandt personer af fremmed etnisk herkomst er ikke tidligere påvist i en dansk sammenhæng.

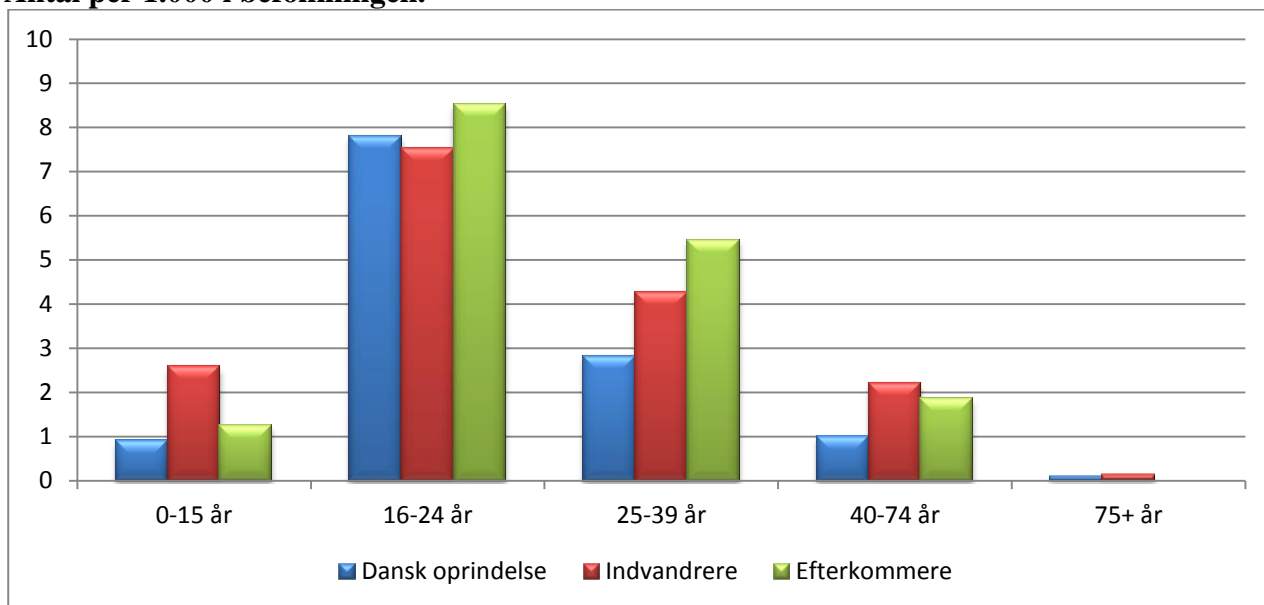
Som vist, varierer udsathed for vold meget i de forskellige aldersgrupper. Da aldersfordelingen for personer med dansk oprindelse, for indvandrere og for efterkommere er meget forskellig, jf. figur 10.8, er det nødvendigt at tage hensyn hertil for at kunne vurdere, om indvandrere og efterkommere reelt hyppigere end andre udsættes for vold, eller om den viste overhyppighed beror på forskelle i aldersfordelingen. Som det ses af figuren, tilhører hovedparten af efterkommere den yngste aldersgruppe, mens der blandt indvandrerne er relativt mange i alderen fra 25 til 39 år.

Figur 10.8. Befolkningen fordelt efter national oprindelse og alder, procent. 2001-2009.

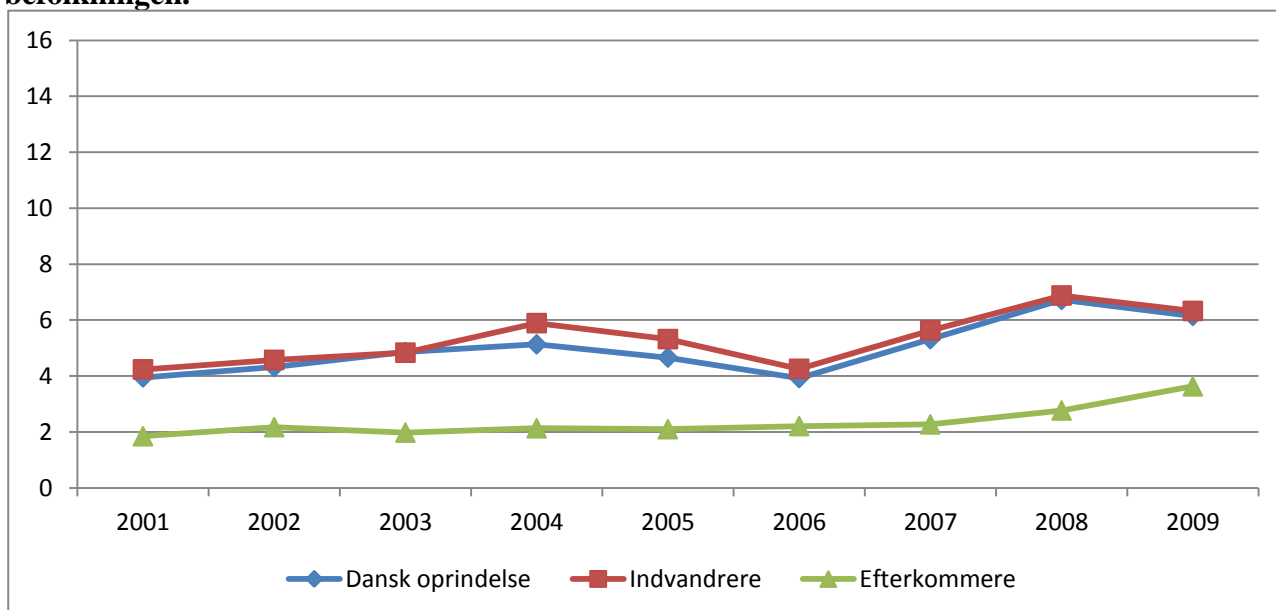
Når der tages højde for disse forskelle i aldersfordelingen, ses der dog fortsat en overhyppighed af ofre blandt efterkommere og indvandrere sammenlignet med personer af dansk herkomst, jf. figur 10.9. I den yngste aldersgruppe er volds offerhyppigheden næsten tre gange så stor blandt indvandrere som blandt danskere og knap halvanden gang større for efterkommere end for danskere. Blandt personer i alderen 16-24 år er forskellene mindre markante, idet andelen af volds ofre blandt efterkommere er 10 pct. større, end den er blandt personer af dansk herkomst, mens omvendt indvandreres er 3 pct. lavere. For de ældre aldersgrupper er der en overhyppighed blandt både indvandrere og efterkommere, for de 25-39-årige på 72 pct., for de 40-74-årige på 102 pct. og for de ældste på 26 pct. Sidstnævnte angår kun indvandrere, da der ingen volds ofre er blandt efterkommere i denne alderskategori.

Figur 10.9. Ofre for vold (§§ 244-246), 2001-2009, fordelt efter national oprindelse og alder. Antal per 1.000 i befolkningen.

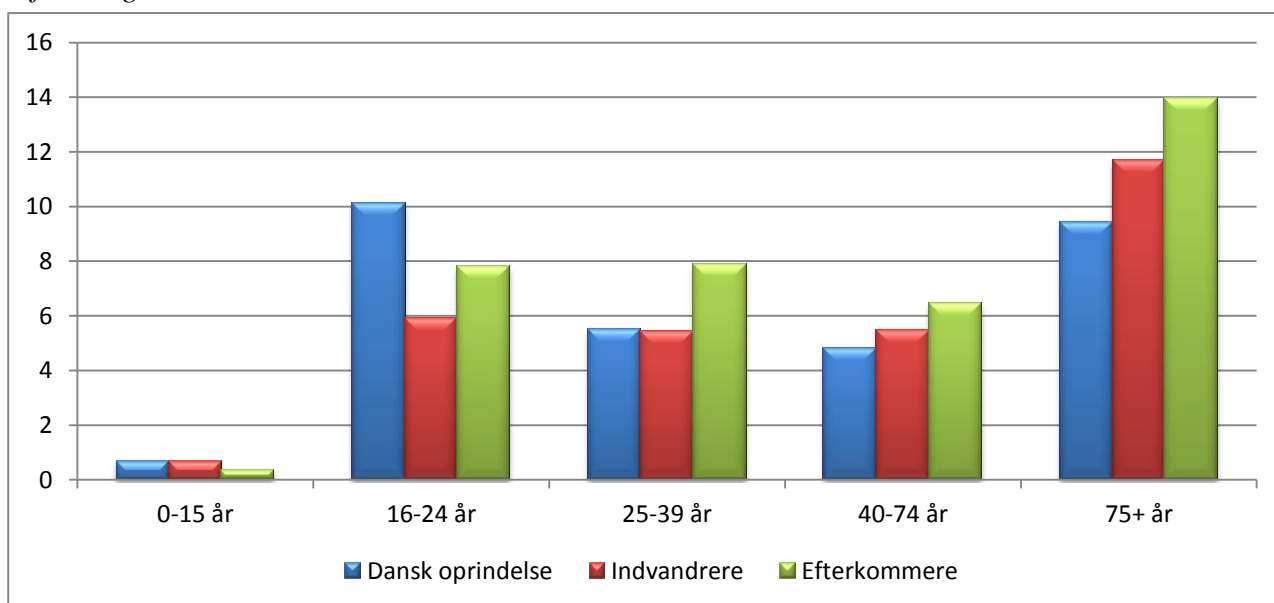
Med hensyn til ofre for tyveri er andelen den samme for indvandrere som for personer med dansk oprindelse, jf. figur 10.10, mens den er omkring halv så stor for efterkommere. Øgningen i andelen af ofre for tyveri angår alle tre grupper, så den forholdsmæssige fordeling er ret uændret i perioden. I 2009 ses dog en (fortsat) stigning i tyveriofre blandt efterkommere, mens der på samme tid sker et fald blandt de øvrige grupper.

Figur 10.10. Ofre for tyveri, 2001-2009, fordelt efter national oprindelse. Antal per 1.000 i befolkningen.

Figur 10.11 viser hyppigheden af tyveriofre efter herkomst, når der er taget højde for den forskellige alderssammensætning i grupperne. Selv om efterkommere generelt set har den laveste udsathed for tyveri, så beror det i høj grad på, at de fleste tilhører den yngste aldersgruppe, som er mindst udsatte for tyveri. Når der således tages højde for aldersforskellene, viser det sig, at der er en forholdsvis stor overhyppighed af tyveriofre blandt efterkommere i de ældre aldersgrupper (43 pct. større end for personer med dansk oprindelse for de 25-39-årige, 35 pct. større andel for de 40-74-årige og 48 pct. større for de ældste). Det viser sig videre, at der er en mindre overhyppighed blandt indvandrerne i de ældste aldersgrupper, mens der blandt personer med dansk oprindelse er en overhyppighed blandt personer i alderen 16-24 år (71 pct. flere i forhold til indvandrere og 30 pct. flere i forhold til efterkommere).

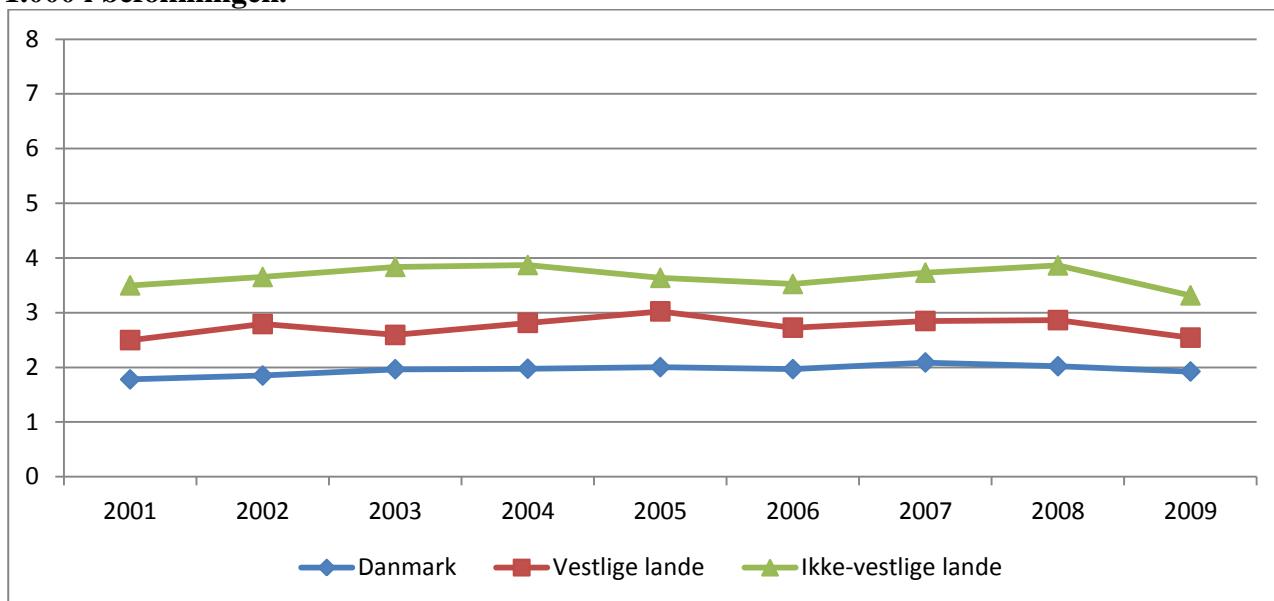
Figur 10.11. Ofre for tyveri, 2001-2009, fordelt efter national oprindelse og alder. Antal per 1.000 i befolkningen.

Ud over indvandrerstatus findes der også oplysninger om, hvorvidt personer, der ikke er af dansk herkomst, stammer fra et vestligt land eller et andet land.

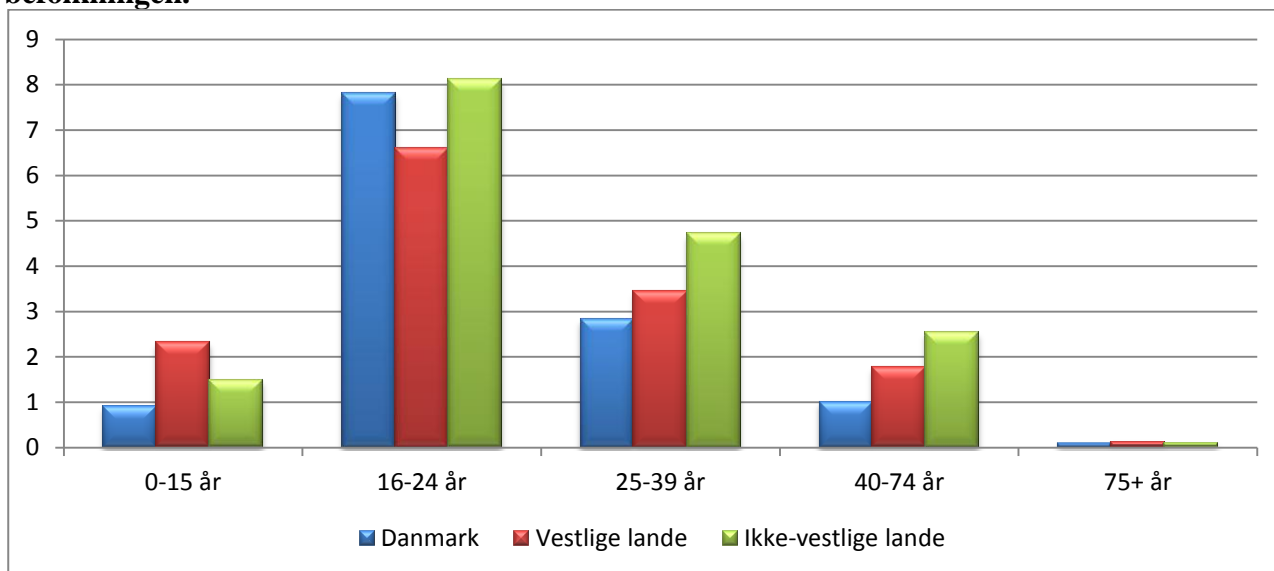
Som det ses af figur 10.12, er personer, der stammer fra ikke-vestlige lande, i hele perioden dem, der er mest udsatte for voldskriminalitet, mens personer fra Danmark er de mindst udsatte. Førstnævnte gruppe er omtrent dobbelt så hyppigt udsat for vold som sidstnævnte, mens personer fra andre vestlige lande end Danmark ligger mellem disse yderpunkter. Der er ikke markante ændringer i forholdet mellem de tre grupper i den undersøgte periode.

Figur 10.12. Ofre for vold (§§ 244-246), 2001-2009, fordelt efter oprindelsesland. Antal per 1.000 i befolkningen.

Igen bør der tages højde for forskelle i aldersdelingerne, da alder er af betydning for offerhyppigheden, og da aldersfordelingerne varierer i forhold til oprindelsesland. Der er således relativt få børn under 16 år fra andre vestlige lande, mens der er ganske mange i den aldersgruppe blandt personer fra ikke-vestlige lande (henholdsvis 8 og 29 pct. mod 20 pct. af dansk oprindelse).

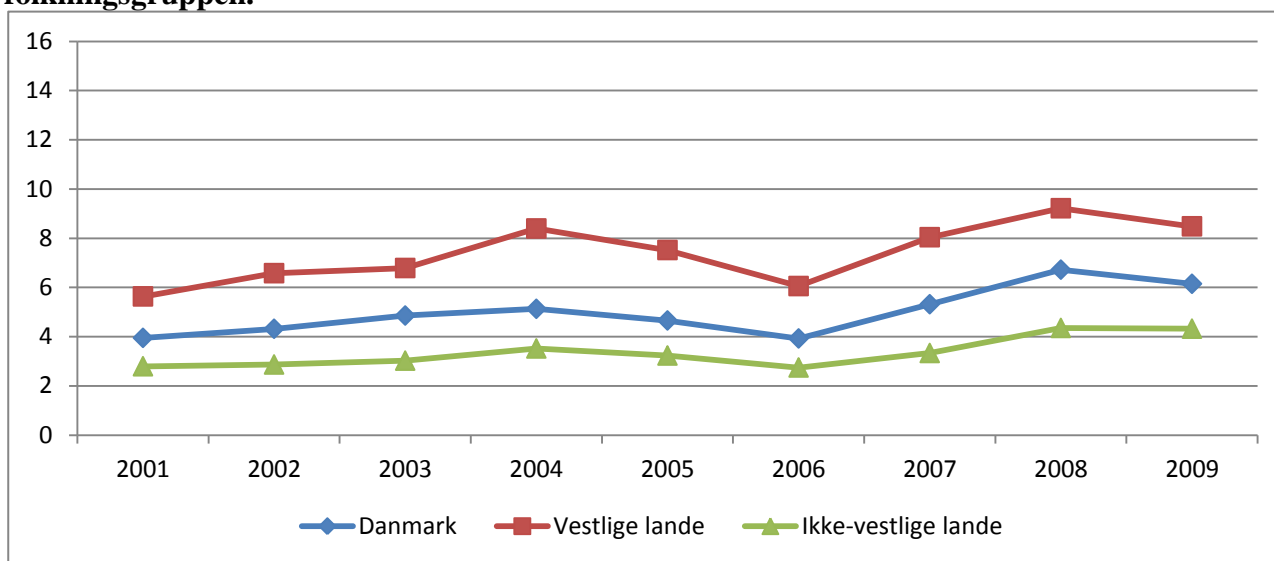
Figur 10.13. Ofre for vold, 2001-2009, fordelt efter oprindelsesland og alder. Antal per 1.000 i befolkningen.

Når der tages højde for disse forskelle i aldersfordelingen, ses der dog fortsat en overhyppighed af ofre blandt personer fra ikke-vestlige lande, jf. figur 10.13. I den yngste aldersgruppe er voldsofferhyppigheden dog størst blandt personer, der stammer fra andre vestlige lande, idet den er 2,5 gange

så stor som andelen af voldsofre blandt personer af dansk herkomst. Blandt personer i alderen 16-24 år er voldsofferhyppigheden nogenlunde den samme blandt personer fra ikke-vestlige lande og blandt dem af dansk herkomst, mens der er noget færre (svarende til 15 pct.) blandt personer fra andre vestlige lande end Danmark. Blandt de 25-39-årige og de 40-74-årige er personer fra ikke-vestlige lande mere udsatte end indvandrere/efterkommere fra vestlige lande, mens personer med dansk oprindelse er mindst udsatte. Personer fra ikke-vestlige lande er henholdsvis 66 pct. og 150 pct. mere udsatte en personer med dansk oprindelse.

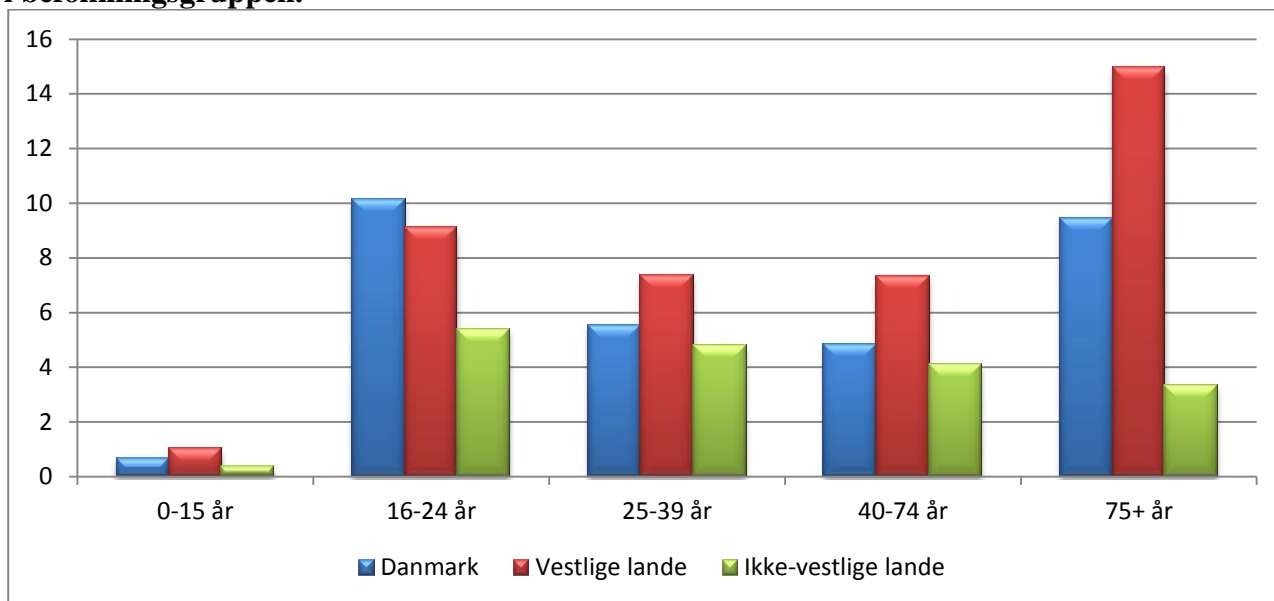
Figur 10.14. Ofre for tyveri, 2001-2009, fordelt efter oprindelsesland. Antal per 1.000 i befolkningsgruppen.

Med hensyn til tyveri er antallet af ofre derimod størst blandt personer fra andre vestlige lande end Danmark og mindst blandt dem, der stammer fra ikke-vestlige lande, jf. figur 10.14. De ændringer i antallet af tyveriofre, der sker i perioden, fordeler sig meget jævnt mellem disse tre grupper, således at forholdet mellem dem ikke ændres nævneværdigt.

Når der tages højde for de forskellige aldersfordelinger i den sammenlignede grupper, viser det sig, jf. figur 10.15, at personer fra andre vestlige lande er overrepræsenterede blandt tyveriofre i alle aldersgrupper med undtagelse af de 16-24-årige. I særlig grad er vestlige indvandrere/efterkommere på 40 år og derover meget hyppigere end andre udsat for tasketyveri m.v. (de 40-74-årige 52 pct. mere udsatte end personer af dansk oprindelse og dem over 74 år 58 pct. mere udsatte). Personer fra ikke-vestlige lande er derimod i alle aldersgrupper mindre udsatte for tyveri end personer af dansk herkomst. For de ældste er denne forskel størst – på 65 pct.

Figur 10.15. Ofre for tyveri, 2001-2009, fordelt efter oprindelsesland og alder. Antal per 1.000 i befolkningsgruppen.

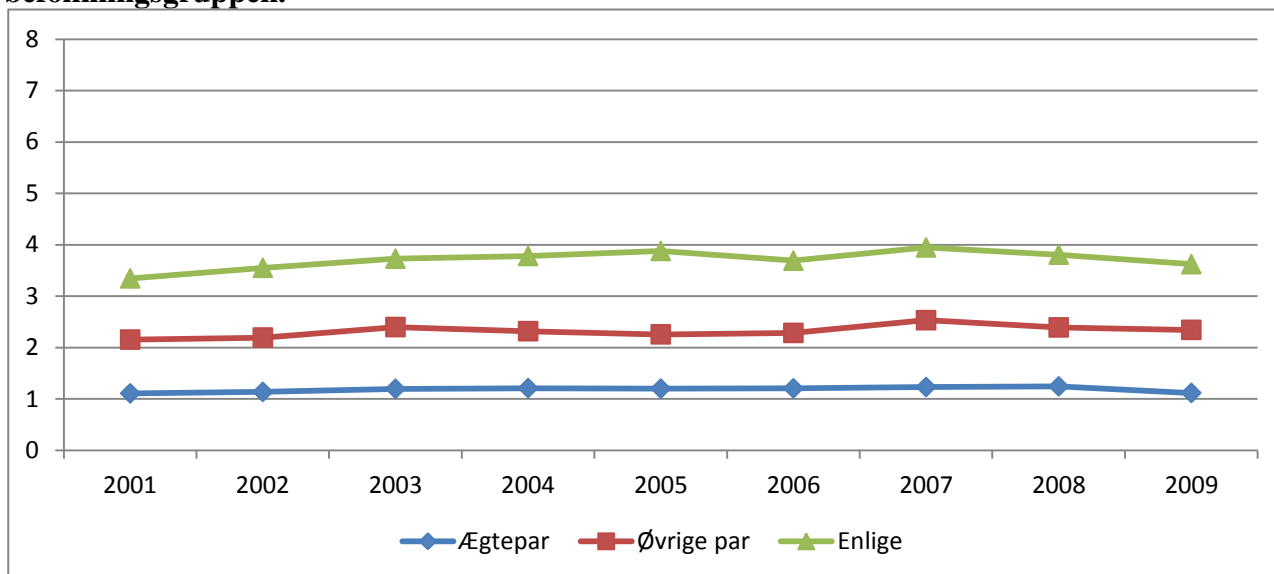
Disse forskelle er ikke tidligere belyst i en dansk kontekst, og det er ikke på baggrund af undersøgelsens øvrige oplysninger muligt at sige, hvad det beror på. Ud fra de resultater, den interviewbaserede offerundersøgelse viser, kunne det tænkes, at forskellene skyldes, at indvandrere og efterkommere fra henholdsvis vestlige og ikke-vestlige lande i ulige grad er velstillede og dermed også i ulige grad er attraktive ofre for taske- og tricktyverier, men som vil fremgå af det senere, så er det ikke især de mere velstillede, der er ofre for tyveri, tværtimod. En anden, mere sandsynlig forklaring er nok, at indvandrere og efterkommere fra vestlige lande i højere grad end dem fra ikke-vestlige lande er forsikrede mod tyveri. Fra den interviewbaserede offerundersøgelse ved vi, at anmeldelsestilbøjeligheden ved tyveri i meget høj grad hænger sammen med, at offeret er forsikret.

10.5 De registrerede ofres familieforhold

Familietype angår personer, der bor på samme adresse, og hjemmeboende børn regnes med til den familietype, forældrene eller forælderen indgår i.

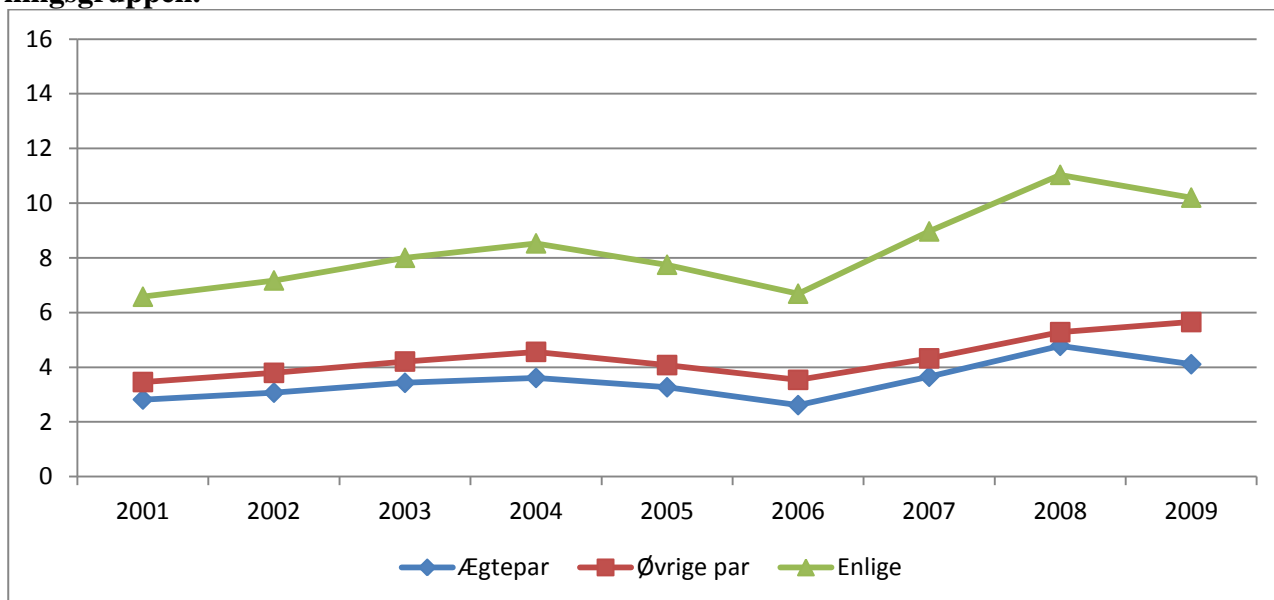
Andelen af ofre for både vold og tyveri er i hele perioden størst blandt personer, der bor alene, jf. figur 10.16 og 10.17, mens personer, der indgår i en familie, i begge tilfælde er mindst udsatte. Det svarer ganske godt til resultaterne fra den interviewbaserede offerundersøgelse, der især peger på, at personer i ægteskab har en mindre risiko end andre for at blive udsat for de forskellige former for kriminalitet.

Figur 10.16. Ofre for vold (§§ 244-246), 2001-2009, fordelt efter familietype. Antal per 1.000 i befolkningsgruppen.

Der er ikke større ændringer i antallet af voldsofre i forhold til familietype, og den forholdsmæssige udsathed forbliver på et ensartet niveau, nemlig ca. tre gange så mange voldsofre blandt enlige end blandt gifte, mens antal ofre blandt personer, der indgår i andre parrelationer,³⁴ ligger der imellem.

Figur 10.17. Ofre for tyveri, 2001-2009, fordelt efter familietype. Antal per 1.000 i befolkningsgruppen.

³⁴ Dvs. samboende eller samlevende personer. Samlevende betegner familier med to voksne, der har fælles adresse og fælles barn/børn. Samboende betegner familier med to voksne med fælles adresse, men uden fælles barn/børn.

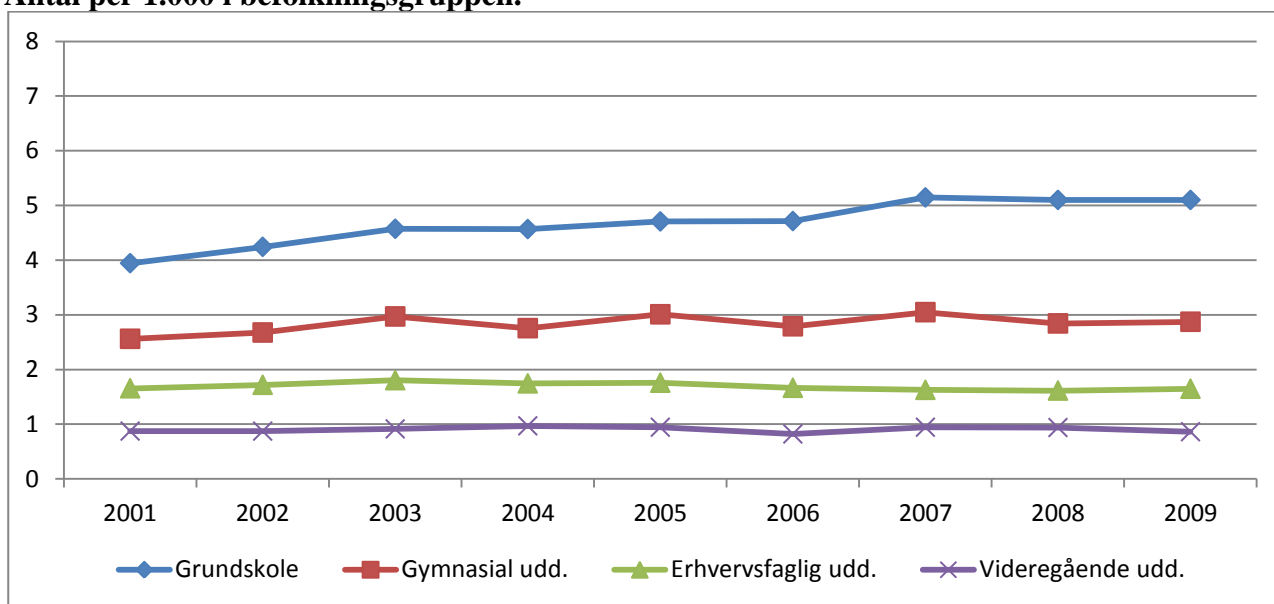
Andelen af ofre for tyveri er i hele perioden mere end dobbelt så stor blandt enlige end blandt gifte, som lidt sjældnere er udsatte for tyveri end personer, der indgår i parrelationer uden at være gift. Fra 2008 til 2009 ses dog en stigning i andelen af tyveriofre i sidstnævnte gruppe, mens der på samme tid sker et fald i de øvrige to grupper.

10.6 De registrerede ofres uddannelse, beskæftigelse og indkomst

Den interviewbaserede offerundersøgelse omfatter ikke oplysninger om ofrenes uddannelse, hvorfor dette spørgsmål også er af særlig interesse at få belyst gennem den registerbaserede undersøgelse.

Med hensyn til udsathed for vold og ofrets uddannelsesniveau viser det sig, at personer med grundskole som højeste uddannelse er de mest udsatte, jf. figur 10.18. I denne gruppe er der også sket en stigning i andelen af ofre, hvilket betyder, at mens der i 2001 var 4,5 gange så mange volds-ofre blandt personer med grundskole som højeste uddannelse i forhold til personer med en videregående uddannelse, er dette forhold i 2009 ændret til 5,9 gange så mange. Det hører med til billedet, at voldsopfrene, som vist ovenfor, typisk er meget unge, hvilket i nogen grad har betydning for dette resultat, idet få af de meget unge har fået en videregående uddannelse.

Figur 10.18. Ofre for vold (§§ 244-246), 2001-2009, 15-69år, fordelt efter højeste uddannelse. Antal per 1.000 i befolkningsgruppen.³⁵

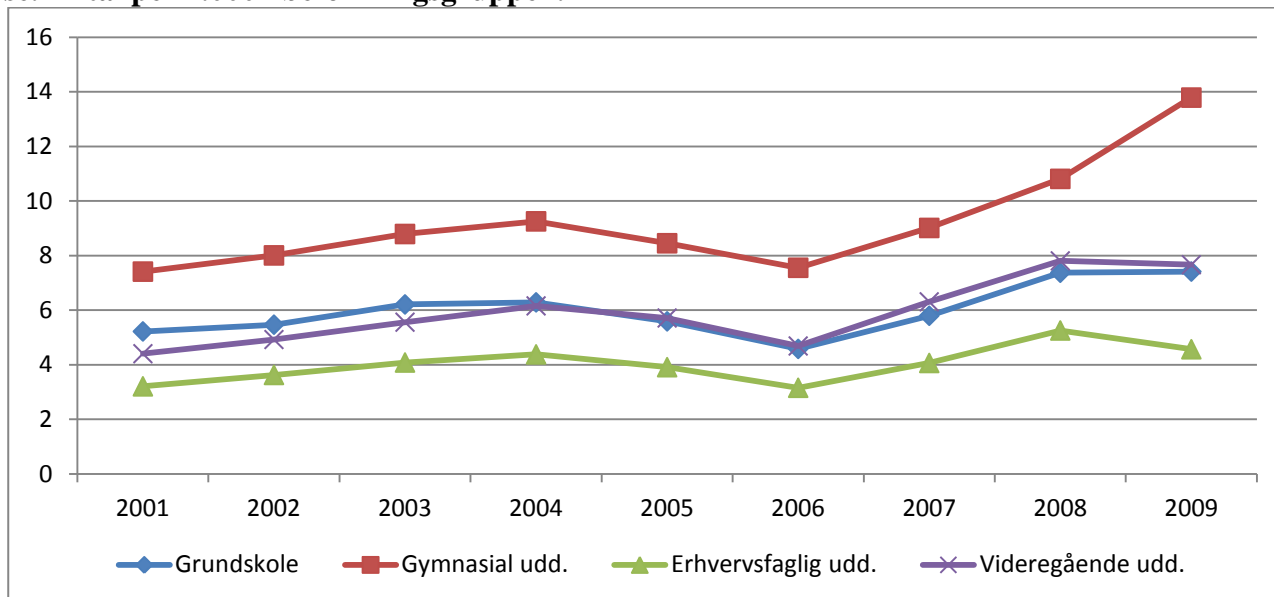

Vedrørende ofre for tyveri har personer med gymnasial uddannelse den største hyppighed og dem med en erhvervsfaglig uddannelse den laveste, jf. figur 10.19. Væksten i antallet af ofre i perioden sker for alle uddannelsesniveauer, således at den forholdsmæssige fordeling er meget ensartet. Dog

³⁵ I opgørelsen af ofrenes uddannelsesniveau indgår af sammenlignelighedsmæssige årsager kun personer i alderen 15-69 år, da denne afgrænsning laves i befolkningsstatistikken.

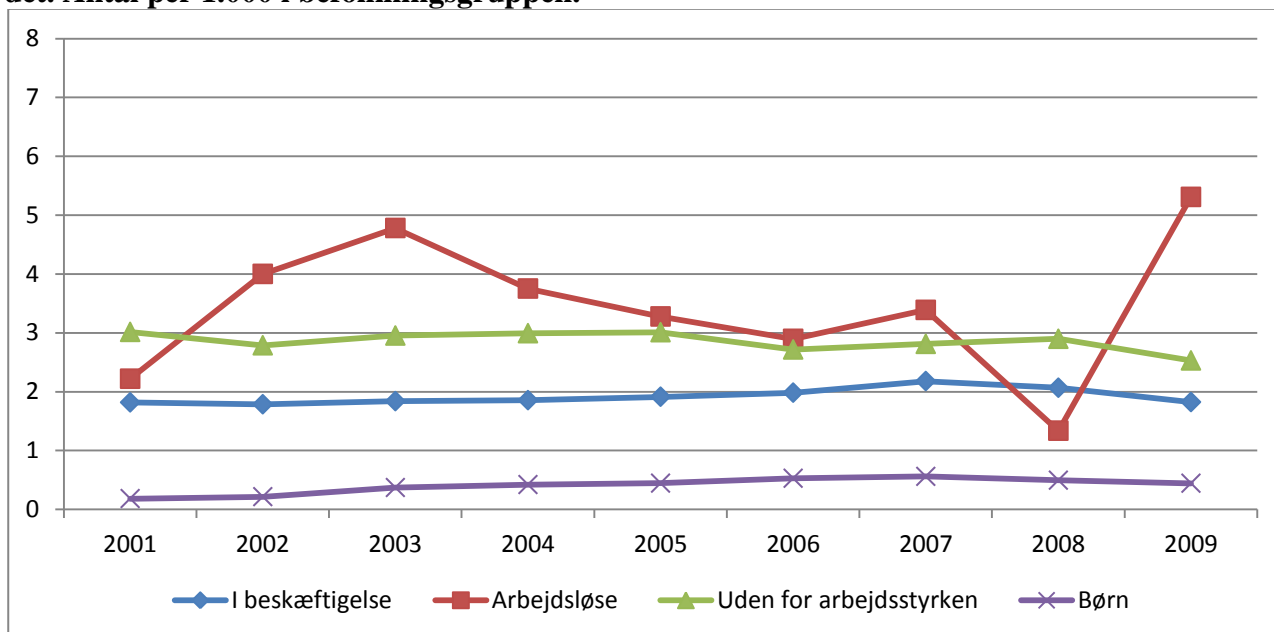
er der fra 2008 til 2009 alene en stigning i antallet af ofre blandt personer med en gymnasial uddannelse.

Figur 10.19. Ofre for tyveri fra taske m.v., 2001-2009, 15-69 år, fordelt efter højeste uddannelse. Antal per 1.000 i befolkningsgruppen.

Grunden til den store overhyppighed af tyveriofre blandt personer med gymnasial uddannelse som den højeste er i hvert fald delvis, at langt de fleste i denne gruppe er unge. For, som det er vist, er unge overrepræsenterede blandt ofre for tyveri.

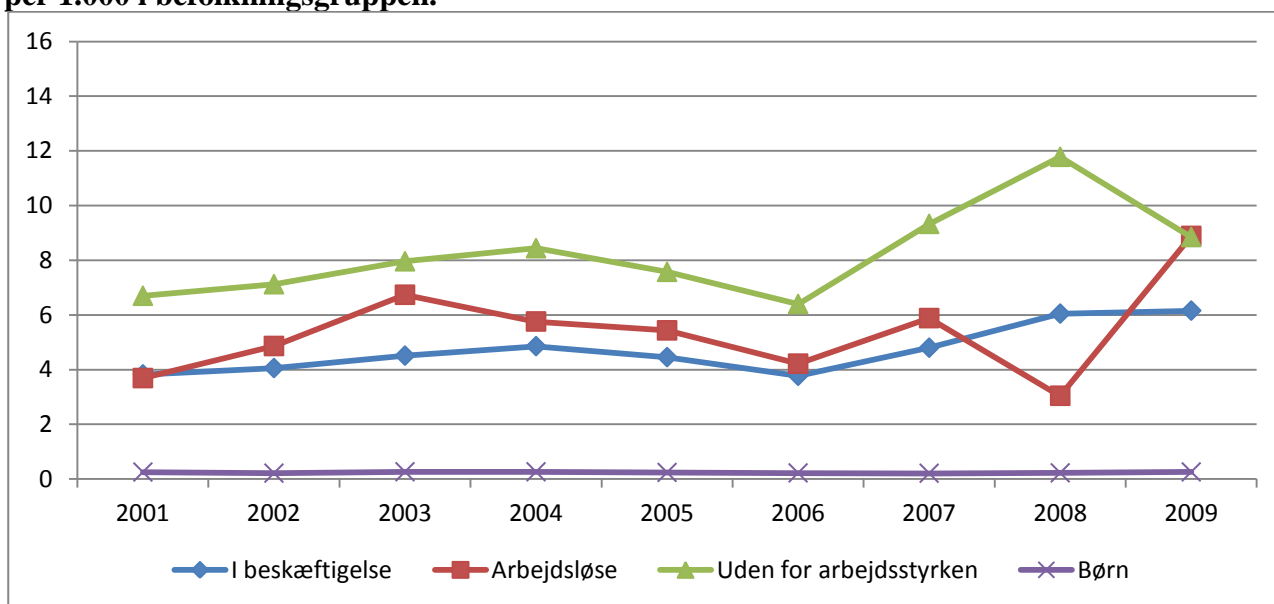
Figur 10.20. Ofre for vold (§§ 244-246), 2001-2009, fordelt efter tilknytning til arbejdsmarkedet. Antal per 1.000 i befolkningsgruppen.

Med hensyn til tilknytningen til arbejdsmarkedet er andelen af voldsudsatte størst blandt arbejdsløse, men også blandt personer uden for arbejdsstyrken er der relativt mange voldsofre, jf. tabel 10.20. Af sidstnævnte er især de uddannelsessøgende og dem, der er kategoriseret som 'andre uden for arbejdsstyrken', dvs. primært modtagere af kontanthjælp og introduktionsydelse, relativt hyppigt udsatte for vold. Mindst udsatte er personer i beskæftigelse og børn (under 15 år). Figuren viser forholdsvis store udsving i andelen af ofre blandt arbejdsløse, hvilket i høj grad skyldes, at antallet af arbejdsløse i befolkningen er meget varierende fra år til år. Der ses ikke markante forandringer i andelen af voldsofre blandt de øvrige grupper. Andelen af voldsofre blandt børn stiger dog lidt igennem perioden, mens der modsat ses et mindre fald fra 2008 til 2009 i andelen af voldsofre blandt de beskæftigede og blandt personer uden for arbejdsstyrken.

Dette resultat svarer i nogen grad til det, der fremgår af den interviewbaserede offerundersøgelse, idet den viser, at arbejdsløse er mere udsatte for vold begået af ukendte på et offentligt tilgængeligt sted, end lønmodtagere er.

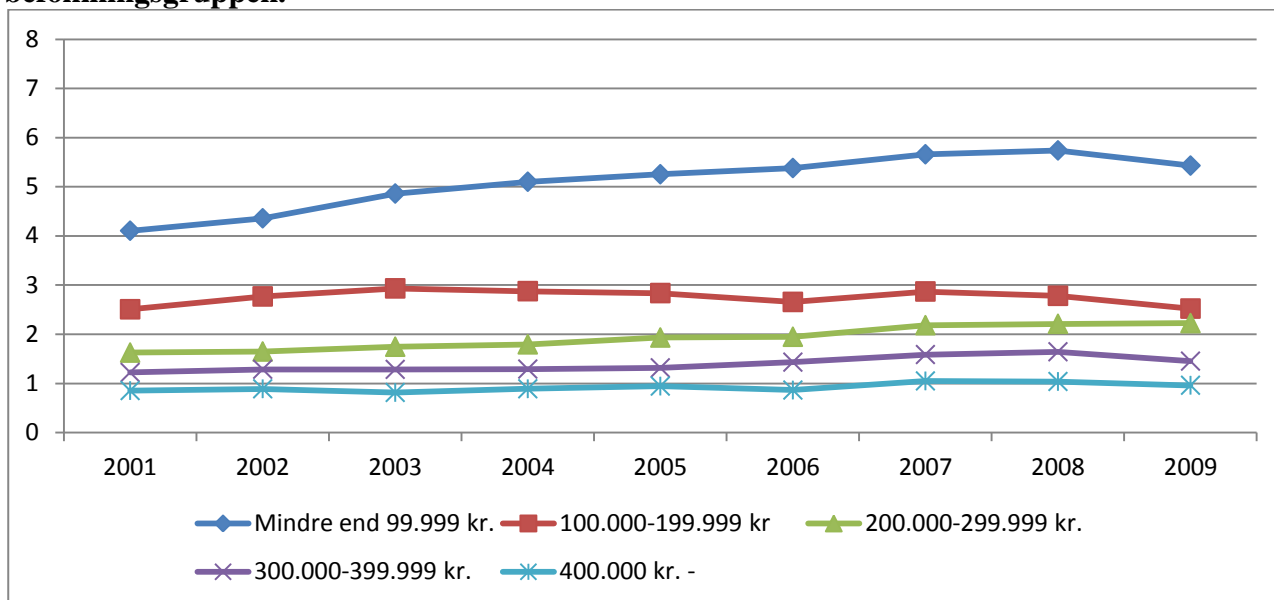
Figur 10.21. Ofre for tyveri, 2001-2009, fordelt efter tilknytning til arbejdsmarkedet. Antal per 1.000 i befolkningsgruppen.

Personer uden for arbejdsstyrken er den gruppe, der er hårdest ramt af tyveri, jf. figur 10.21, og dette angår i særdeleshed pensionister, som samlet set udgør 31 pct. af tyveriofrene. Stigningerne fra 2001 til 2004 og igen fra 2006 til 2008 i andelen af tyveriofre blandt personer uden for arbejdsstyrken beror også i høj grad på en stigning i andelen af ofre blandt pensionisterne, idet den øger med henholdsvis 53 pct. og 107 pct. i de to perioder. Her ses igen de største udsving i andelen af ofre blandt arbejdsløse personer, mens andelen af børn, der udsættes for tyveri, ligger på et stabilt og meget lavt niveau.

I modsætning hertil viser den interviewbaserede offerundersøgelse, at pensionister er mindre udsatte for tyveri end andre i og uden for arbejdsmarkedet. Igen skal denne forskel givetvis forklares med, at den registerbaserede undersøgelse kun omfatter en begrænset del af tyveriforbrydelserne.

Figur 10.22. Ofre for vold (§§ 244-246), 2001-2009, fordelt efter indkomst. Antal per 1.000 i befolkningsgruppen.³⁶

Figur 10.22 viser en markant større risiko for vold blandt personer i den laveste indkomstgruppe end blandt de øvrige indkomstgrupper, og den viser, at jo højere indkomsten er, desto mindre er andelen af voldsofre. Der er endvidere i perioden sket en relativ stor vækst i andelen af voldsofre i den laveste og den mellemste indkomstgruppe, idet der i 2009 er henholdsvis 1,3 og 1,4 gange så mange ofre i disse indkomstgrupper, end tilfældet var i 2001. I den højeste indkomstgruppe er stigningen alene på 10 pct. Det betyder, at mens der i 2001 var 4,8 gange så mange ofre i den laveste indkomstgruppe end i den højeste, var der i 2009 5,7 gange så mange. At voldsofre med tiden er blevet mere koncentreret blandt de økonomisk dårligst stillede grupper i samfundet, er også påvist i en svensk undersøgelse, der omhandler perioden 1984 til 2001.³⁷

Den viste sammenhæng mellem udsathed for vold og indkomst skal også ses i forhold til, at unge og etniske minoriteter fra ikke-vestlige lande er overrepræsenterede blandt voldsofrene.

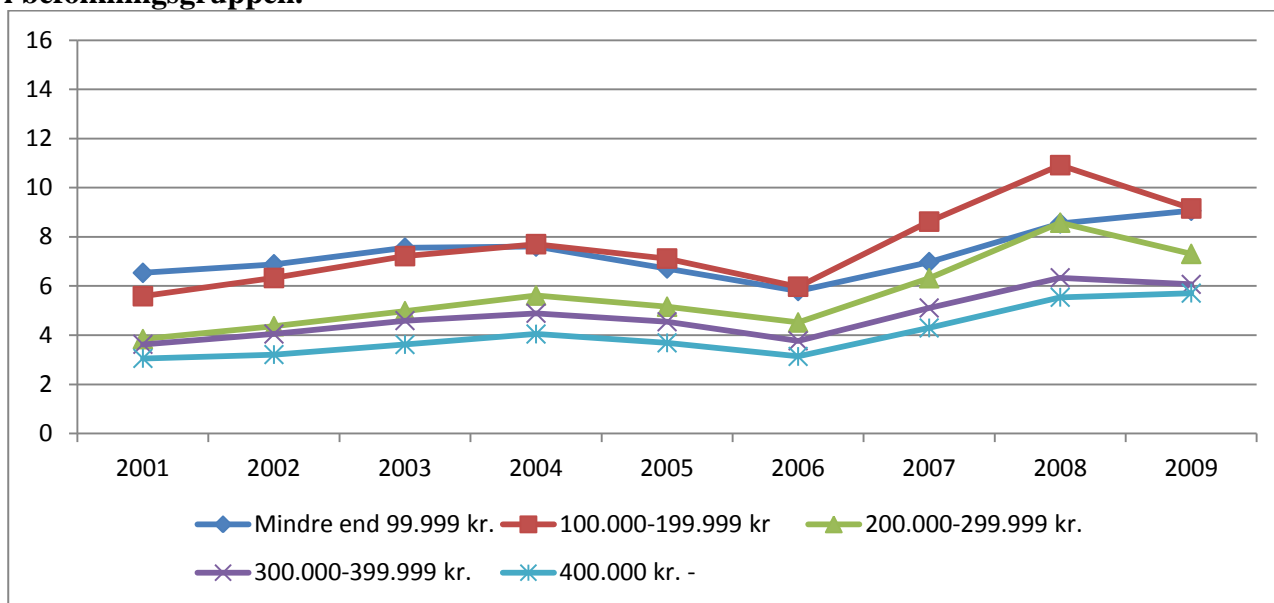
Regressionsanalysen i den interviewbaserede offerundersøgelse påviser ikke, at risikoen for vold er omvendt proportional med indkomstens størrelse, men enkle krydstabeller viser det samme som den

³⁶ I opgørelsen over ofrenes personlige indkomst indgår kun personer, der er mindst 15 år gamle, dels fordi yngre børn har en mindre eller ingen indkomst, og dels pga., at statistikken vedrørende personlig indkomst ikke inkluderer personer under 15 år.

³⁷ Nilsson, A. & Estrada, F. (2006): 'The inequality of victimization: Trends in exposure to crime among rich and poor', s. 387-412 i *European Journal of Criminology*, 2006, vol. 3.

registerbaserede offerundersøgelse, nemlig at personer med de laveste indkomster er betydeligt mere udsatte for vold end andre.

Figur 10.23. Ofre for tyveri, 2001-2009, 15 år og ældre, fordelt efter indkomst. Antal per 1.000 i befolkningsgruppen.

Antallet af ofre for tyveri i de forskellige indkomstgrupper er lidt mindre skæv end den, der er set for vold, jf. figur 10.23. Det er dog fortsat de laveste indkomstgrupper, der er mest udsatte. Ud over de unge omfatter de laveste indkomstgrupper typisk også pensionister.

I løbet af den undersøgte periode stiger antallet af ofre for tyveri mest blandt de højeste indkomstgrupper, således at forholdet mellem de laveste og højeste indkomstgrupper mindsker fra godt dobbelt så mange ofre i den laveste som i den højeste indkomstgruppe i 2001 til godt halvanden gang så mange i 2009.

De krydstabeller, der er udarbejdet vedrørende den interviewbaserede offerundersøgelse, viser i nogen grad det samme som den registerbaserede undersøgelse, idet den viser, at dem med den laveste indkomst har den højeste risiko for at blive udsat for tyveri, og at dem med den højeste indkomst har en noget lavere risiko.

10.7 Opsamling

De registrerede ofre for vold er karakteriseret ved relativt hyppigt

- At være mænd
- At være unge
- At være af fremmed etnisk herkomst fra et ikke-vestligt land

- At være enlige
- At have grundskole som højeste uddannelse
- At være arbejdsløse eller uden for arbejdsmarkedet
- At have en lav indkomst

Det, der er bemærkelsesværdigt er, at samme karakteristika angår de dømte, altså dem der begår voldskriminaliteten. Volden synes altså primært at være retten mod nogen, der ligner gerningspersonen, hvilket naturligvis i nogen grad skal forklares med, at gerningsperson og offer færdes i samme miljø. Vold er typisk situationsbetinget og sjældent noget, der planlægges og kræver, at ofret opsøges.

Med hensyn til ofre for tasketyveri og de andre former for tyveri, som undersøgelsen omfatter, viser det typiske offer sig at være karakteriseret ved relativt hyppigt

- At være en kvinde
- At være enten ganske ung eller ret gammel
- At være fra et andet vestligt land end Danmark
- At være enlig
- At have en gymnasial uddannelse som højeste uddannelse
- At være uden for arbejdsmarkedet
- At have en lavere indkomst end gennemsnittet

Tyveriofrenes profil er ikke nær så skarp og klar som voldsofrenes, hvilket formentlig skal ses i sammenhæng med, at de former for tyveri, undersøgelsen omfatter, rammer både unge og ældre. Alment kunne det vel antages, at især personer med højere indkomster ville være udsat for tyveri, men tasketyveri og lignende må nok – som vold – betragtes som ret situationsbetinget, og i hvert fald jo helt afhængig af det potentielle offers færden i det offentlige rum.

Analysen af udviklingen i udsathed for vold og tyveri viser, at der stort set ikke sker ændringer i, hvilke forhold der fremtræder som mest risikobetonet i løbet af perioden, dog ses forholdsmæssige ændringer.

For ofre for vold ses i løbet af perioden en stigende andel ofre blandt kvinder, blandt efterkommere, blandt personer med grundskole som højeste uddannelse og blandt den laveste indkomstgruppe. Mens nogle af disse ændringer går i retning af en mindre skæv fordeling, f.eks. den øgede andel voldsofre blandt kvinder, forstærkes skævheden på andre områder, f.eks. en større koncentration af voldsofre blandt etniske minoriteter og i den laveste indkomstgruppe. Sidstnævnte er i det hele taget er betydelig mere udsat, når det kommer til voldskriminalitet, sammenlignet med de øvrige indkomstgrupper.

Ved ofre for tyveri er perioden præget af megen fluktuation, og da perioden kun dækker ni år, er det vanskeligt at komme med bud på tendenser, også fordi den observerede udvikling ikke er entydig og kontinuerlig.

11. LITTERATUR

Andersen, Ole Ejnar: Ofre for vold og overfald, 2. halvår 1980, 1982 og 1984. AIM Media- og Sociale Undersøgelser, 26. juni 1985 (stencil).

Andersen, Ole Ejnar: "Kriminalitetsrisikoen var i 1984 25 % - og mindst blandt de ældre", AIM-NYT, 12. juli 1985a.

Andersen, Ole Ejnar: Ofre for vold og overfald i Danmark 1971-1984, Forskningsrapport nr. 27, Justitsministeriet: Kriminalpolitisk Forskningsgruppe, december 1985b.

Andersen, Ole Ejnar: Ofre for vold og overfald 2. halvår 1986. AIM Media- og Sociale Undersøgelser, November 1987 (stencil).

Balvig, Flemming: Angst for kriminalitet. Lov-og-orden tendenser i en dansk provinsby. København: Gyldendal, 1978.

Balvig, Flemming: Studier over tyveriforbrydelsen I-V, Forskningsrapport nr. 12 (1980), 13 (1980), 14 (1980), 20 (1982) og 22 (1983), Justitsministeriet: Kriminalpolitisk Forskningsgruppe, 1980-83.

Balvig, Flemming: "Befolkningssammensætningen og den fremtidige kriminalitetsudvikling", i Rapport fra 27. nordiske forskerseminar i Ljusterö, Sverige, Nordisk Samarbejdsråd for Kriminologi, 1985a, s. 41-88.

Balvig, Flemming m.fl.: Gadevold. København: Det Kriminalpræventive Råd, 1985b.

Balvig, Flemming: Den tyvagtige dansker. Brudstykker af kriminalitetens udvikling gennem tre århundreder, fra 1725 til 2025. København: Borgens Forlag, 1987.

Balvig, Flemming og Cecilie Høigård: Kriminalitets og straf i tal og tekst. København: Borgens Forlag, 1988.

Balvig, Flemming: Ungdom oplever mere vold! En oversigt over danske voldsofferundersøgelser 1970-94. København: Jurist- og Økonomforbundets Forlag, 1995.

Balvig, Flemming: Voldens omfang og karakter. Oversigt over resultater fra voldsofferundersøgelsen 1995. København: Information fra Rigspolitechefen, Rigspolitechefens trykkeri, 1996.

Balvig, Flemming: En rundrejse i voldens nutidshistorie. København: Det Kriminalpræventive Råd, 1997.

Balvig, Flemming: Vold på gaden, i hjemmet og på arbejdet. Oversigt over resultater fra voldsofferundersøgelsen 1995/96. København: Information fra Rigspolitichefen, Rigspolitichefens trykkeri, 1998.

Balvig, Flemming: Det voldsomme samfund. Om vold som problem og fængslet som løsning. Bind II: USA og Danmark. København: Jurist- og Økonomforbundets Forlag, 2000a.

Balvig, Flemming: Det voldsomme samfund. Om vold som problem og fængslet som løsning. Bind I: Fortid og nutid. København: Jurist- og Økonomforbundets Forlag, 2000b.

Balvig, Flemming, Lars Holmberg og Maria Pi Højlund Nielsen: Verdens bedste politi. Politireformen i Danmark 2007-2011. København: Jurist- og Økonomforbundets Forlag, 2011.

Balvig, Flemming og Britta Kyvsgaard: Danskernes udsathed for kriminalitet, 1987 til 2005. København: Københavns Universitet/Justitsministeriet/Det Kriminalpræventive Råd/Rigspolitichefen, 2006a. Ikke længere tilgængelig.

Balvig, Flemming og Britta Kyvsgaard: Volden i Danmark 1995 og 2005. København: Københavns Universitet/Justitsministeriet/Det Kriminalpræventive Råd/Rigspolitichefen, 2006b. Ikke længere tilgængelig.

Balvig, Flemming og Britta Kyvsgaard: Vold og overgreb mod kvinder. Dansk rapport vedrørende deltagelse i International Violence Against Women Survey (IVAWS). København: Københavns Universitet/Justitsministeriets Forskningsenhed, 2006c. www.jm.dk

Balvig, Flemming og Britta Kyvsgaard: Danskernes udsathed for kriminalitet 2005/2006. København: Københavns Universitet/Justitsministeriet/Det Kriminalpræventive Råd/Rigspolitichefen, marts 2007. Ikke længere tilgængelig.

Balvig, Flemming og Britta Kyvsgaard: Udsathed for vold og andre former for kriminalitet. Offerundersøgelserne 2005-2007. København: Københavns Universitet/Justitsministeriet/Det Kriminalpræventive Råd/Rigspolitichefen, oktober 2008. Ikke længere tilgængelig.

Balvig, Flemming og Britta Kyvsgaard: Man anmelder da vold. Københavns Universitet/Justitsministeriet/Det Kriminalpræventive Råd/Rigspolitiet, marts 2009. www.jm.dk/www.dkr.dk

Balvig, Flemming og Britta Kyvsgaard: Udsathed for vold og andre former for kriminalitet. Offerundersøgelserne 2005-2008. København: Københavns Universitet/Justitsministeriet/Det Kriminalpræventive Råd/Rigspoliti-chefen, april 2009.

Balvig, Flemming og Britta Kyvsgaard: Udsathed for vold og andre former for kriminalitet. Offerundersøgelserne 2005-2009 med delvis opdatering for 2010. København: Københavns Universitet/Justitsministeriet/Det Kriminalpræventive Råd/Rigspolitichefen, november 2010.

Balvig, Flemming, Bjarne Laursen, Karin Sten Madsen, Maj-Britt Elise Martinussen og Katrine Sidenius: Voldtægt der anmeldes ... Del III: Udviklingen – især med henblik på fuldbyrdede overfaldsvoldtægter. Det Kriminalpræventive Råd, maj 2009.

Bekæmpelse af vold. En handlingsplan fra regeringen, Oktober 1993. Se også Forslag til Lov om ændring af straffeloven, retsplejeloven og offererstatningsloven (Bekæmpelse af vold), fremsat af justitsministeren i folketinget 18. november 1993.

Blum, Jacques og Michael Porsager: Det andet Danmark. Social Årbog 87/88. København: Politikens Forlag, 1987.

Brink, Ole: Vold i Århus, Aarhus Universitet: Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet, 1999.

Brink, Ole og Villy Sørensen: ”Er voldens mørketal faldende?”, Nordisk Tidsskrift for Kriminalvidenskab, nr. 4, december 2001, s. 230-239.

Brå: Nationella Trygghetsundersökningen 2008. Rapport 2009:2.

Christensen, Else og Inger Koch-Nielsen: Vold ude og hjemme. En undersøgelse af fysisk vold mod kvinder og mænd. København: Socialforskningsinstituttet, Rapport 92:4, 1992.

Christiansen, Jørgen Møller: Vold på arbejdet – med særlig vægt på FTF-medlemmers arbejdspladser. København: Center for Alternativ Samfundsanalyse, 2005.

Christiansen, Jørgen Møller: Vold, intimidering samt traumatiske oplevelser i arbejdet. København: Center for Alternativ Samfundsanalyse, 2006.

Døllner, Leise: Gadevold - overfald eller sammenfald? København: Kriminalistisk Institut, Københavns Universitet, 1991.

European Sourcebook of Crime and Criminal Justice Statistics – 2006. WODC 2006.

Færgemann, Christian, Lauritsen, Jens M., Brink, Ole og Mortensen, Preben Bo: "Do repeat victims of interpersonal violence have different demographic and socioeconomic characters from non-repeat victims of interpersonal violence and the general population? A population-based case-control study", *Scandinavian Journal of Public Health*, 2010, 38, s. 524-532.

Kjøller, Mette og Niels Kr. Rasmussen: Sundhed og sygelighed i Danmark 2000 & udviklingen siden 1987. København: Statens Institut for Folkesundhed, 2002.

Kongstad, Annalise og Peter Kruize: Når det kommer tæt på. Effekter af hjemmerøveri på lokalsamfundets beboere i forhold til tryghed, sikring og adfærd. Justitsministeriet 2011, www.jm.dk.

Kongstad, Annalise og Peter Kruize: Tricktyverier i beboelse. Justitsministeriet 2012, www.jm.dk.

Kruize, Peter, David W.M. Sorensen og David Dreyer Lassen: Vold mod offentligt ansatte. Odense: Syddansk Universitetsforlag og Rockwoolfonden, 2008.

Kyvsgaard, Britta: Voldskriminelle og voldskriminalitet. København: Kriminalistisk Institut, Københavns Universitet, 1995.

Kyvsgaard, Britta: Gaderøveri og røveri i ofrets hjem m.v. København: Justitsministeriet 2008, www.jm.dk.

Lardell, Allan: "Kriminalitet fordobles. Dyster spådom fra rigspolitichef", *Politiken*, 12. juli 1987, 1. sektion s. 7.

Larsen, Poul Henning: "Recidivstatistik 1979-1989", *Kriminalstatistik 1993*, Danmarks Statistik, 1995.

Olsen, Ole m. fl.: Ændringer i det psykiske arbejdsmiljø fra 2000 til 2005. Notat til Arbejdsmiljørådets overvågningsrapport. København: Arbejdsmiljøinstituttet, 2007.

Thulstrup, Jørn m.fl.: Danskerne 2006 ... derfor holder opsvinget. København: Institut for Konjunktur-Analyse, november 2005.

Westfelt, Lars: Brott och Straff i Sverige och Europa. Kriminologiska Institutionen, Stockholms universitet, 2001.

Wolf, Preben: Vold i Danmark og Finland 1970/71. En sammenligning af voldsofre. Projekt Noxa. Forskningsrapport nr. 1 til Nordisk Samarbejdsråd for Kriminologi (stencil), 1972.

12. SPØRGESKEMA

Har du i hovedparten af det forløbne år været i besiddelse af eller rådet over (flere kan "afkrydses"):

- 1 Ingen bil
- 2 En - og kun en - bil
- 3 To eller flere biler
- 4 Ingen cykel
- 5 En - og kun en - cykel
- 6 To eller flere cykler
- 7 Knallert/scooter
- 8 Motorcykel
- 9 Båd/skib
- 10 Sommerhus/fritidshus
- 11 Ubeboet rum ved bolig (garage, pulterrum, kælder o.lign.)
- 12 Butik/forretning/virksomhed
- 13 Intet af det nævnte

Hvor ofte går du ud, dvs. er ikke hjemme, om aftenen?

- 1 De fleste aftener i ugens løb
- 2 3-4 aftener om ugen
- 3 1-2 aftener om ugen
- 4 Ikke hver uge

Hvor ofte mødes du med andre mennesker, venner eller bekendte for at feste eller more dig? Her tænkes både på samvær, der foregår i byen, hjemme hos venner eller bekendte eller hos dig selv.

- 1 Typisk flere gange om ugen
- 2 Typisk én gang om ugen
- 3 1-3 gange om måneden
- 4 Nogle gange i løbet af et halvt år
- 5 Sjældnere
- 6 Stort set aldrig

Hvor ofte er dette med risikoen for at blive offer for kriminalitet, det vil sige at blive overfaldet, udsat for tyveri hærværk eller lignende noget, du tænker på?

- 1 Næsten hele tiden
- 2 Ofte
- 3 Af og til
- 4 Sjældent
- 5 Aldrig

Forekomsten af vold diskuteres meget for tiden. Har du indenfor de sidste 12 måneder været udsat for vold eller trusler, som var så alvorlige, at du blev bange?

- 1 Ja, både vold og trusler
- 2 Ja, vold
- 3 Ja, trusler
- 4 Nej

Hvor mange gange har du været udsat for vold i de sidste 12 måneder?

Answer must be in the range from 1 up to 96: ___

Sidste gang du var udsat for vold, førte det da til synlige mærker eller skader på kroppen?

- 1 Ja
- 2 Nej

Hvilke skader eller mærker medførte volden? (beskriv):

Krævede skaderne/mærkerne lægebehandling?

- 1 Ja
- 2 Nej

Hvor foregik volden?

- 1 Egen bolig
- 2 Voldsudøverens bolig
- 3 Anden privat bolig
- 4 På arbejdsplads/skole/udd.inst.
- 5 På værtshus, cafe, bodega m.m.
- 6 Offentligt tilgængeligt sted, gade, vej, plads, torv, park, skov
- 7 Offentligt transportmiddel
- 8 Andet offentligt tilgængeligt sted
- 9 Udlandet
- 10 Andet

Angiv hvor?: _____

Hvor mange personer deltog aktivt i volden imod dig?

- 1 1 person
- 2 2 personer
- 3 3 personer
- 4 4 personer
- 5 5 personer eller flere

Var det under udførelse af dit arbejde?

- 1 Ja
- 2 Nej

Hvad tror du er hovedgrunden til, at du blev udsat for det?

Svarkategorierne læses ikke op, med mindre det er en hjælp

- 1 Uenighed, skænderi der udviklede sig
- 2 Hævn, vrede over noget jeg havde gjort eller ikke ville gøre
- 3 Misundelse
- 4 Jalousi
- 5 Røveri (ville have noget jeg havde)
- 6 Seksuelt motiveret
- 7 Regulært 'overfald' der ikke havde noget med mig at gøre (men ikke røveri, tvungen sex)
- 8 Skulle vise sig

- 9 Den eller de følte nok, det var mig, der startede
- 10 Den eller de følte nok, jeg havde været provokerende
- 11 Personen var psykisk syg eller ude af kontrol (f.eks. pga. alkohol,piller el.lign.)
- 12 Andet

Hvilken anden grund?: _____

Hvornår skete det?

- 1 Januar
- 2 Februar
- 3 Marts
- 4 April
- 5 Maj
- 6 Juni
- 7 Juli
- 8 August
- 9 September
- 10 Oktober
- 11 November
- 12 December

Hvilken ugedag skete det på?

- 1 Mandag
- 2 Tirsdag
- 3 Onsdag
- 4 Torsdag
- 5 Fredag
- 6 Lørdag
- 7 Søndag
- 8 Hverdag
- 9 Weekend

Hvilket tidspunkt på døgnet skete det?

Answer must be in the range from 1 up to 24: ____

Var du påvirket af alkohol eller andet?

- 1 Ja, lidt påvirket af alkohol
- 2 Ja, meget påvirket af alkohol
- 3 Ja, påvirket af alkohol
- 4 ja, Påvirket af andet
- 5 Nej

Kan du give en nærmere beskrivelse af voldsudøveren/den mest aktive i volden - var det en mand eller en kvinde?

- 1 Mand
- 2 Kvinde

Hvor gammel var denne person?

- 1 Under 15 år
- 2 15-24 år

- 3 25-39 år
- 4 40-64 år
- 5 65 år og derover

Kendte du denne person?

- 1 Ja
- 2 Nej, overhovedet ikke

Hvem var det?

- 1 Nuværende ægtefælle/samlever/kæreste
- 2 En nu forhenværende ægtefælle/samlever/kæreste, som begik volden inden forholdets ophør
- 3 Forhenværende ægtefælle/samlever/kæreste, som begik volden efter forholdets ophør
- 4 Barn/barnebarn/stedbarn
- 5 Forældre/bedsteforældre
- 6 Andet familiemedlem
- 7 (Tidligere) ven/kammerat
- 8 En bekendt, som man havde kendt i mere end 24 timer
- 9 En bekendt, som man havde kendt under 24 timer
- 10 Person i afhængighedsforhold
- 11 Anden person

Var personen påvirket af alkohol eller andet?

- 1 Ja, lidt påvirket af alkohol
- 2 Ja, meget påvirket af alkohol
- 3 Ja, påvirket af alkohol
- 4 ja, Påvirket af andet
- 5 Nej

Blev der anvendt våben/redskaber ved overfaldet?

- 1 Ja
- 2 Nej

Blev våbnet eller redskabet brugt mod dig eller alene anvendt til at true med? (Spørgsmål fra juli 2009)

- 1 Brugt mod mig
- 2 Alene truet med det
- 3 Begge dele (både truet og brugt)

Blev der anvendt skydevåben?

- 1 Ja
- 2 Nej

Blev der anvendt kniv?

- 1 Ja
- 2 Nej

Blev der anvendt slagvåben? (køller, jernstænger m.m.)

- 1 Ja

2 Nej

Blev der anvendt andre våben? (flasker, sten m.m.)

- 1 Ja
- 2 Nej

Alt taget i betragtning. hvor alvorlig var denne hændelse for dig, da du blev udsat for den? Var den...?

- 1 Meget alvorlig
- 2 Ret alvorlig
- 3 Ikke særlig alvorlig

Synes du hændelsen var...:

- 1 En kriminell handling
- 2 En forkert, men ikke kriminell handling
- 3 Bare noget der sker

Oplevede du, at det, du blev udsat for, skyldtes racisme?

Med racistisk menes, at man udsættes fordi man har en bestemt etnisk baggrund

- 1 Ja, helt sikkert
- 2 Ja, måske
- 3 Nej

Oplevede du, at det, du blev udsat for, skyldtes seksuel orientering?

Hermed menes, at man udsættes fordi man er homoseksuel eller transseksuel eller fordi gerningsmanden tror, at man er det

- 1 Ja, helt sikkert
- 2 Ja, måske
- 3 Nej

Har du anmeldt volden til politiet?

- 1 Ja
- 2 Nej, men politiet fik at vide om det på anden måde
- 3 Nej

Hvorfor har du ikke anmeldt overfaldet til politiet?: _____

Fik politiet fat i voldsudøveren?

- 1 Ja
- 2 Nej

Hvor mange gange har du været udsat for trusler i de sidste 12 måneder?

Answer must be in the range from 1 up to 96: ____

Sidste gang du var udsat for trusler, var det under udførelse af dit arbejde?

- 1 Ja
- 2 Nej

Blev der anvendt våben/redskaber da du blev udsat for trusler?

- 1 Ja
- 2 Nej

Blev våbnet eller redskabet brugt mod dig eller alene anvendt til at true med? (Spørgsmål fra juli 2009)

- 1 Brugt mod mig
- 2 Alene truet med det
- 3 Begge dele (både truet og brugt)

Blev der anvendt skydevåben?

- 1 Ja
- 2 Nej

Blev der anvendt kniv?

- 1 Ja
- 2 Nej

Blev der anvendt slagvåben? (køller, jernstænger m.m.)

- 1 Ja
- 2 Nej

Blev der anvendt andre våben? (flasker, sten m.m.)

- 1 Ja
- 2 Nej

Alt taget i betragtning. hvor alvorlig var denne hændelse for dig, da du blev udsat for den? Var den...?

- 1 Meget alvorlig
- 2 Ret alvorlig
- 3 Ikke særlig alvorlig

Synes du hændelsen var...:

- 1 En kriminel handling
- 2 En forkert, men ikke kriminel handling
- 3 Bare noget der sker

Har du anmeldt truslerne til politiet?

- 1 Ja
- 2 Nej, men politiet fik at vide om det på anden måde
- 3 Nej

Hvorfor har du ikke anmeldt truslerne til politiet?: _____

Fik politiet fat i den eller dem der fremsatte truslerne?

(INTERVIEWER: Mindst 1 af dem der fremsatte truslerne)

- 1 Ja
- 2 Nej

Har du inden for de sidste 12 måneder været udsat for røveri - dvs. at andre har truet eller tvunget dig til at aflevere penge eller ting?

- 1 Ja
- 2 Nej

Hvor mange gange er det sket inden for de sidste 12 måneder?

Answer must be in the range from 1 up to 96: __

Hvornår skete det?

- 1 Januar
- 2 Februar
- 3 Marts
- 4 April
- 5 Maj
- 6 Juni
- 7 Juli
- 8 August
- 9 September
- 10 Oktober
- 11 November
- 12 December

Hvilken ugedag skete det på?

- 1 Mandag
- 2 Tirsdag
- 3 Onsdag
- 4 Torsdag
- 5 Fredag
- 6 Lørdag
- 7 Søndag
- 8 Hverdag
- 9 Weekend

Hvilket tidspunkt på døgnet skete det?

Answer must be in the range from 1 up to 24: __

Hvor foregik røveriet? (Spørgsmål indtil juni 2009)

- 1 I eller i tilknytning til offentlige transportmidler (i tog, busser, på banegårde m.v.)
- 2 Udendørs på øde steder (park, skov, stier, gangtunneler)
- 3 Udendørs på andre offentligt tilgængelige områder i nærheden af andre mennesker (gader, pladser m.v.)
- 4 Indendørs på offentligt tilgængeligt sted (værtshus, butikker, skole m.v.)
- 5 Privat bolig
- 6 Udlandet
- 7 Andet

Angiv hvor?: _____

Hvor foregik røveriet? (Spørgsmål fra juli 2009)

- 1 På din arbejdsplads (røveri rettet mod arbejdspladsen og ikke personen)
- 2 I eller i tilknytning til offentlige transportmidler (i tog, busser, på banegårde m.v.)
- 3 Udendørs på øde steder (park, skov, stier, gangtunneler)
- 4 Udendørs på andre offentligt tilgængelige områder i nærheden af andre mennesker (gader, pladser m.v.)
- 5 Indendørs på offentligt tilgængeligt sted (værtshus, butikker, skole m.v.)
- 6 I din bolig
- 7 I anden privat bolig
- 8 Udlandet
- 9 Andet

Angiv hvor?: _____

Blev du faktisk frarøvet noget?

- 1 Ja
- 2 Nej, kun forsøg på røveri

Hvad blev der stjålet?

Flere svar muligt

You may choose 9 out of the possible answers

- 1 Penge/pung/tegnebog
- 2 Dankort/andet kredit kort
- 3 Taske
- 4 Mobiltelefon
- 5 Ipods eller andet elektronisk udstyr
- 6 Tøj/sko
- 7 Smykker/ure/briller
- 8 Cykel/knallert/andet transportmiddel
- 9 Andet

Hvilket andet blev der stjålet?: _____

Hvad er sådan cirka værdien i kroner af det, der blev stjålet?

- 1 0-99 kr.
- 2 100-499 kr.
- 3 500-999 kr.
- 4 1.000-1.999 kr.
- 5 2.000-4.999 kr.
- 6 5.000-9.999 kr.
- 7 10.000 kr. og derover

Blev du slået eller sparket eller udsat for anden fysisk vold?

- 1 Ja
- 2 Nej

Førte det da til synlige mærker eller skader på kroppen?

- 1 Ja

2 Nej

Hvilke skader eller mærker medførte det? (beskriv): _____

Krævede skaderne/mærkerne lægebehandling?

- 1 Ja
- 2 Nej

Blev der anvendt våben/redskaber ved overfaldet? (Spørgsmål indtil juni 2009)

- 1 Ja, anvendt
- 2 Ja, truet med
- 3 Nej

Blev du truet med våben/redskaber ved røveriet? (Spørgsmål fra juli 2009)

- 1 Ja, jeg blev truet med våben/redskab - men det blev ved truslen
- 2 Våben/redskab blev direkte brugt imod mig
- 3 Nej

Blev der anvendt skydevåben?

- 1 Ja
- 2 Nej

Blev der anvendt kniv?

- 1 Ja
- 2 Nej

Blev der anvendt slagvåben? (køller, jernstænger m.m.)

- 1 Ja
- 2 Nej

Blev der anvendt andre våben? (flasker, sten m.m.)

- 1 Ja
- 2 Nej

Følte du, at du var i livsfare (under hændelsen)?

- 1 Ja
- 2 Nej

Oplevede du, at det, du blev udsat for, skyldtes racisme?

Med racistisk menes, at man udsættes fordi man har en bestemt etnisk baggrund

- 1 Ja, helt sikkert
- 2 Ja, måske
- 3 Nej

Oplevede du, at det, du blev udsat for, skyldtes seksuel orientering?

Hermed menes, at man udsættes fordi man er homoseksuel eller transseksuel eller fordi gerningsmanden tror, at man er det

- 1 Ja, helt sikkert

- 2 Ja, måske
- 3 Nej

Hvor mange personer deltog aktivt i røveriet?

- 1 1 person
- 2 2 personer
- 3 3 personer
- 4 4 personer
- 5 5 personer eller flere

Var du sammen med andre, da du blev udsat for røveri?

- 1 Nej, var alene
- 2 Sammen med 1 person
- 3 Sammen med 2 personer
- 4 Sammen med 3 personer
- 5 Sammen med 4 personer
- 6 Sammen med 5 personer eller flere

Blev dem, du var samme med, også udsat for røveri?

- 1 Ja, alle
- 2 Ja, nogen men ikke alle
- 3 Nej, kun mig

Var du påvirket af alkohol eller andet?

- 1 Ja, lidt påvirket af alkohol
- 2 Ja, meget påvirket af alkohol
- 3 Ja, påvirket af alkohol
- 4 ja, Påvirket af andet
- 5 Nej

Kan du give en nærmere beskrivelse af den mest aktive i røveriet - var det en mand eller kvinde?

- 1 Mand
- 2 Kvinde

Hvor gammel var denne person?

- 1 Under 15 år
- 2 15-24 år
- 3 25-39 år
- 4 40-64 år
- 5 65 år og derover

Kendte du denne person?

- 1 Ja
- 2 Nej, overhovedet ikke

Hvem var det?

- 1 En man kun kender af navn/udseende
- 2 En fjernere bekendt, som man har haft lidt kontakt med (fx beboer fra området)

- 3 En nær bekendt ((tidligere) ven/kammerat, klassekammerat)
- 4 Familie og anden nærstående
- 5 Anden person

Hvilken anden person?: _____

Var personen påvirket af alkohol eller andet?

- 1 Ja, lidt påvirket af alkohol
- 2 Ja, meget påvirket af alkohol
- 3 Ja, påvirket af alkohol
- 4 ja, Påvirket af andet
- 5 Nej

Alt taget i betragtning. hvor alvorlig var denne hændelse for dig, da du blev udsat for den? Var den...?:

- 1 Meget alvorlig
- 2 Ret alvorlig
- 3 Ikke særlig alvorlig

Synes du hændelsen var..:

- 1 En kriminell handling
- 2 En forkert, men ikke kriminell handling
- 3 Bare noget der sker

Synes du, at det er noget, der påvirker hvordan du har det med dig selv og dit liv i dag?

- 1 Ja, i meget høj grad
- 2 I temmelig høj grad
- 3 En del
- 4 Lidt, en lille grad
- 5 Slet ikke

Har du anmeldt røveriet til politiet?

- 1 Ja
- 2 Nej, men politiet fik at vide om det på anden måde
- 3 Nej

Hvorfor har du ikke anmeldt det til politiet?: _____

Fik politiet fat i den der gjorde det?

- 1 Ja
- 2 Nej

Er der - så vidt du ved - inden for de sidste 12 måneder nogen, der har stjålet eller forsøgt at stjæle penge eller ting, som tilhørte dig?

- 1 Ja
- 2 Nej

Hvor mange gange har du været udsat for det?

Answer must be in the range from 1 up to 97: __

Omtrent hvor meget blev der stjålet for?

[Til interviewer: Hvis flere tyverier, tag udgangspunkt i det sidst forekomne. Ingenting - kun et forsøg på tyveri]

Answer must be in the range from 0 up to 999996: _____

Hvilke af dine ejendele blev udsat for tyveri eller forsøg på tyveri (sidste gang)?

- 1 Intet. Det var kun forsøg
- 2 Bil
- 3 Motorcykel
- 4 Knallert
- 5 Cykel
- 6 Båd/skib
- 7 Noget fra hus/lejlighed/værelse hvor jeg bor
- 8 Noget fra garage/kælder/loftsrum/udhus/have ved min bopæl
- 9 Noget fra/på min arbejdsplads
- 10 Noget fra mit sommerhus/fritidshus
- 11 Noget jeg havde på mig (taksetyveri/lommetyveri)
- 12 Andet

Hvilket andet?: _____

Anmeldte du tyveriet til politiet?

[Til interviewer: Hvis flere tyverier, tag udgangspunkt i det sidst forekomne]

- 1 Ja
- 2 Nej, men politiet fik at vide om det på anden måde
- 3 Nej

Anmeldte du det til forsikringselskab? (Stilles ikke, hvis kun forsøg)

- 1 Ja
- 2 Nej, men jeg er forsikret, og jeg ville nok have fået erstatning, hvis jeg havde anmeldt det
- 3 Nej. Jeg er ganske vist forsikret, men tror ikke jeg ville få erstatning
- 4 Nej, for jeg har en tyveriforsikring

Fik du det stjålne tilbage eller erstattet? (Stilles ikke, hvis kun forsøg)

- 1 Jeg fik det hele ubeskåret tilbage
- 2 Jeg fik noget tilbage og erstatning (hel eller delvis) for resten (Stilles kun hvis ja på ovenstående spørgsmål)
- 3 Jeg fik intet tilbage, men fik erstatning (hel eller delvis) (Stilles kun hvis ja på ovenstående spørgsmål)
- 4 Jeg fik intet tilbage og heller ikke erstatning (Stilles kun hvis ja på ovenstående spørgsmål)
- 5 Jeg fik noget tilbage (Stilles kun hvis Nej på ovenstående spørgsmål)
- 6 Jeg fik ikke noget tilbage eller nogen erstatning (Stilles kun hvis Nej på ovenstående spørgsmål)

Har du været udsat for hærværk f.eks. rudeknusning, at dine bildæk er blevet skåret op eller at andre ting er blevet ødelagt indenfor de seneste 12 måneder?

- 1 Ja
- 2 Nej

Hvor mange gange har du været udsat for det?

Answer must be in the range from 1 up to 97: ____

Omtrent hvor meget beløb skaderne ved hærværket sig til?

[Til intervieweren: Hvis flere hærværk, tag udgangspunkt i det sidst forekomne]

Answer must be in the range from 0 up to 999996: _____

Anmeldte du skaderne til politiet?

[Til intervieweren: Hvis flere hærværk, tag udgangspunkt i det sidst forekomne]

- 1 Ja
- 2 Nej, men politiet fik at vide om det på anden måde
- 3 Nej

Hvilke af dine ejendele blev udsat for hærværk (sidste gang)?

- 1 Bil
- 2 Motorcykel
- 3 Knallert
- 4 Cykel
- 5 Båd/skib
- 6 Hus/lejlighed/værelse hvor jeg bor
- 7 Garage/kælder/loftsrum/udhus/have ved min bopæl
- 8 Min arbejdsplads
- 9 Mit sommerhus/fritidshus
- 10 Andet

Hvilket andet?: _____

Anmeldte du det til forsikringselskab?

- 1 Ja
- 2 Nej, men jeg er forsikret, og jeg ville nok have fået erstatning, hvis jeg havde anmeldt det
- 3 Nej. Jeg er ganske vist forsikret, men tror ikke jeg ville få erstatning
- 4 Nej, for jeg har en forsikring, der dækker hærværk.

Fik du det ødelagte erstattet?

- 1 Der blev ikke ødelagt noget, det var kun forsøg
- 2 Jeg fik fuld erstatning
- 3 Jeg fik delvis erstatning
- 4 Jeg fik ingen erstatning

Nu vil jeg gerne spørge dig om nogle andre ubehagelige oplevelser, du måske har haft. Kan du fortælle mig, om du inden for DE SENESTE 5 ÅR har været udsat for at en mand ved brug af vold eller trusler om vold har FORSØGT at tvinge dig til eller RENT FAKTISK har tvunget dig til samleje?

Forsøg på og tvungne samlejer fra kærester, ægtefæller og andre seksuelle partnere tæller også med.

- 1 Ja
- 2 Nej

Hvor mange gange inden for de sidste 5 år har du været udsat for den slags?
Answer must be in the range from 1 up to 96: ____

Hvornår skete det?

- 1 Inden for de seneste 12 måneder
- 2 Mellem 1 år og 2 år siden
- 3 Mellem 2 år og 3 år siden
- 4 Mere end 3 år siden

Var det et forsøg eller blev du rent faktisk tvunget til samleje?

- 1 Forsøg på samleje
- 2 Tvunget til samleje

Førte det da til synlige mærker eller skader på kroppen?

- 1 Ja
- 2 Nej

Hvilke skader eller mærker medførte det? (beskriv): _____

Krævede skaderne/mærkerne lægebehandling?

- 1 Ja
- 2 Nej

Følte du, at du var i livsfare (under hændelsen)?

- 1 Ja
- 2 Nej

Hvor foregik det?

- 1 Egen bolig
- 2 I hans bolig
- 3 Anden privat bolig
- 4 På arbejdsplads/skole/udd.inst.
- 5 På værtshus, cafe, bodega m.m.
- 6 Offentligt tilgængeligt sted, gade, vej, plads, torv, park, skov
- 7 Offentligt transportmiddel
- 8 Andet offentligt tilgængeligt sted
- 9 Udlandet
- 10 Andet

Angiv hvor?: _____

Var der flere end én, der tvang dig?

- 1 Ja
- 2 Nej

Hvor mange personer tvang dig?

- 1 2 personer
- 2 3 personer
- 3 4 personer
- 4 5 personer eller flere

Skete det til en fest eller i forbindelse med en fest?

'I forbindelse med' betyder at det kan være sket på vej til og fra, men også efter at være fulgt hjem eller med hjem el.lign.)

- 1 Ja, til eller i forbindelse med en privat fest
- 2 Ja, til eller i forbindelse med en tur i byen (restaurant, værtshus, diskotek e.lign.)
- 3 Nej

Hvilken måned skete det?

- 1 Januar
- 2 Februar
- 3 Marts
- 4 April
- 5 Maj
- 6 Juni
- 7 Juli
- 8 August
- 9 September
- 10 Oktober
- 11 November
- 12 December

Hvilken ugedag skete det på?

- 1 Mandag
- 2 Tirsdag
- 3 Onsdag
- 4 Torsdag
- 5 Fredag
- 6 Lørdag
- 7 Søndag
- 8 Hverdag
- 9 Weekend

Hvilket tidspunkt på døgnet skete det?

Answer must be in the range from 1 up to 24: ___

Var du påvirket af alkohol eller andet?

- 1 Ja, lidt påvirket af alkohol
- 2 Ja, meget påvirket af alkohol
- 3 Ja, påvirket af alkohol
- 4 ja, Påvirket af andet
- 5 Nej

Har den (eller de) der gjorde det, gjort det samme mod dig før?

- 1 Nej, aldrig
- 2 Ja, en enkelt gang
- 3 Ja, to gange
- 4 Ja, tre eller flere gange

Tror du, at det var tilfældigt, at det lige var dig, det gik udover?

- 1 Ja, fuldstændig tilfældigt
- 2 Ikke fuldstændig tilfældigt, men kunne også have været en anden
- 3 Nej, ikke tilfældigt at det lige var/blev mig

Kan du give en nærmere beskrivelse af ham der gjorde det (den mest aktive)

Hvor gammel var denne person?

- 1 Under 15 år
- 2 15-24 år
- 3 25-39 år
- 4 40-64 år
- 5 65 år og derover

Omtrent hvor gammel var du selv, da det skete?

Answer must be in the range from 11 up to 74: ___

Kendte du denne person?

- 1 Ja
- 2 Nej, overhovedet ikke

Hvem var det?

- 1 Nuværende ægtefælle/samlever/kæreste
- 2 En nu forhenværende ægtefælle/samlever/kæreste, som begik volden inden forholdets ophør
- 3 Forhenværende ægtefælle/samlever/kæreste, som begik volden efter forholdets ophør
- 4 Barn/barnebarn/stedbarn
- 5 Forældre/bedsteforældre
- 6 Andet familiemedlem
- 7 (Tidligere) ven/kammerat
- 8 En bekendt, som man havde kendt i mere end 24 timer
- 9 En, som man netop har mødt på et værtshus, til en fest el.lign.
- 10 En, som man netop har mødt gennem internettet
- 11 En bekendt, som man havde kendt under 24 timer
- 12 Person i afhængighedsforhold (fx plejebarn, patient el.lign.)
- 13 Person man selv var i et afhængighedsforhold til (fx chef, lærer, læge, politimand, taxa-chauffør el.lign.)
- 14 Anden person

Var personen påvirket af alkohol eller andet?

- 1 Ja, lidt påvirket af alkohol
- 2 Ja, meget påvirket af alkohol
- 3 Ja, påvirket af alkohol
- 4 ja, Påvirket af andet
- 5 Nej

Blev du slået eller sparket eller blev der anvendt anden form for fysisk vold mod dig?

- 1 Ja
- 2 Nej

Blev der anvendt våben/redskaber ved overfaldet? (Spørgsmål indtil juni 2009)

- 1 Ja, anvendt
- 2 Ja, truet med
- 3 Nej

Blev du truet med våben/redskaber ved overfaldet? (Spørgsmål fra juli 2009)

- 1 Ja, jeg blev truet med våben/redskab - men det blev ved truslen
- 2 Våben/redskab blev direkte brugt imod mig
- 3 Nej

Blev der anvendt skydevåben?

- 1 Ja
- 2 Nej

Blev der anvendt kniv?

- 1 Ja
- 2 Nej

Blev der anvendt slagvåben? (køller, jernstænger m.m.)

- 1 Ja
- 2 Nej

Blev der anvendt andre våben? (flasker, sten m.m.)

- 1 Ja
- 2 Nej

Blev der anvendt bedøvende middel, sovemiddel eller andet som gjorde, at du ikke vidst, hvad der foregik, eller ikke kunne forsvare dig?

- 1 Ja, helt sikkert
- 2 Ja, måske
- 3 Nej

Alt taget i betragtning. hvor alvorlig var denne hændelse for dig, da du blev udsat for den? Var den...?

- 1 Meget alvorlig
- 2 Ret alvorlig
- 3 Ikke særlig alvorlig

Synes du, at det er noget, der påvirker hvordan du har det med dig selv og dit liv i dag?

- 1 Ja, i meget høj grad
- 2 I temmelig høj grad
- 3 En del
- 4 Lidt, en lille grad

5 Slet ikke

Synes du hændelsen var..:

- 1 En kriminel handling
- 2 En forkert, men ikke kriminel handling
- 3 Bare noget der sker

Har du fortalt om det skete til andre:

Til familie?

- 1 Ja
- 2 Nej

Til venner/bekendte?

- 1 Ja
- 2 Nej

Til nogen på min arbejdsplads/studie?

- 1 Ja
- 2 Nej

Til krisecentre el.lign?

- 1 Ja
- 2 Nej

Til læger/behandlere/psykologer/psykiatere (ikke krisecentre)?

- 1 Ja
- 2 Nej

Til myndigheder/autoriteter uden for politiet, fx skolelærer, socialrådgiver el.lign.?

- 1 Ja
- 2 Nej

Har du anmeldt det til politiet?

- 1 Ja
- 2 Nej, men politiet fik at vide om det på anden måde
- 3 Nej

Har du fortalt det til nogen andre i det hele taget?

- 1 Nej Ingen
- 2 Ja, men ingen af de nævnte

Hvad er hovedgrunden til, at du ikke har fortalt det til nogen?

- 1 Det var ikke så alvorligt
- 2 Følte skyld/skam/flov/pinligt
- 3 Bange for hævn/angst
- 4 For at beskytte ham der gjorde det
- 5 Ingen ville tro mig
- 6 Andet

Hvilken anden grund?: _____

Var der nogen der opdagede det eller fortalte du det til nogen umiddelbart efter, at det var sket?

1 Ja, nogen opdagede det/fortalte det umiddelbart efter (inden for 24 timer) til nogen?

2 Nej, fortalte det første senere eller det blev først opdaget af andre senere (mere end 24 timer efter)

Hvorfor har du ikke anmeldt overfaldet til politiet?

Vigtigt at dette bliver nøje beskrevet: _____

Fik politiet fat i ham der gjorde det?

1 Ja

2 Nej

Hvad var det for et arbejde du havde, da du blev udsat for vold eller trusler om vold (eller voldtægt) under udførelse af dit arbejde?

1 Arbejder med særligt belastede klienter (fx demente, unge på døgninstitution, psykisk syge)

2 Har kontrol-/overvågningsarbejde (fx politibetjent, dørvogter, p-vagt, billetkontrollør)

3 Arbejder med transport af mennesker (fx buschauffør, taxachauffør)

4 Har anden form for risikobetonet arbejde: Hvad (beskriv)

5 Har ikke et særligt risikobetonet arbejde: Hvad (beskriv)